

CEYHAN YALÇIN

KARAPINAR

Sözlük

Deyimler

Atasözleri ve Deyişler

Dualar-Beddualar

Şiirler

Sülaleler

Lakaplar

gölnar
YAYINLARI

KARAPINAR
CEYHAN YALÇIN

Kapak Tasarım

Gökhan DİKMEN

Sayfa Tasarım

Erdal Tarkan KARA

ISBN: 978-625-5996-60-2

1. Baskı, Ankara, Kasım 2021
2. Baskı, Ankara, Nisan 2022
3. Baskı, Ankara, Mart 2025

Gülner Yayınları Sertifika No: 65988

Göktuğ Matbaa Sertifika No: 47538

Gülner Yayınları Eser Dizini: 820

Gülner Yayınları

İzmir 1. Cad. No: 9/14 (Halil Bey İş Merkezi) Kat:4 No:14

Kızılay – Çankaya / ANKARA

www.gulnaryayinlari.com

gulnaryayinlari@gmail.com

+90 (532) 375 60 88

*Beni Karapınar kùltürü ve sevgisiyle yetiştiren;
Merhume annem ve merhum babam için bir fatiha...*

CEYHAN YALÇIN

1964 yılında Konya Karapınar'da doğdu.

İlk, orta ve lise eğitimini Karapınar'da tamamladı. Daha sonra Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F Kamu Yönetimi Bölümünde Lisans ve yine aynı üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Ana Bilim Dalında master eğitimini tamamladı. "Türkiye'de Çevre Yönetimi ve Çevre Eğitimi" konulu master tezi 1993 yılında yayınlandı.

1989 yılında Ulaştırma Bakanlığında memuriyet hayatına başladı. Daha sonra sırasıyla; 1989 yılında TBMM Çevre Araştırma Komisyonunda Danışman, 1991 yılında Çevre Bakanlığı'nda Bakanlık Müşaviri, 1996 yılında Başbakanlık Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, ayrıca Devlet Bakanlıklarında Özel Kalem Müdürlüğü ve Müşavirlik görevlerinde bulundu.

2001 yılında Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı'nda Personel Daire Başkanı olarak başladığı kurumda, çeşitli birimlerde uzun yıllar Daire Başkanı ve Genel Müdür Yardımcısı vekilliği görevlerinde bulundu.

2007-2008 öğretim dönemin de Milli Güvenlik Akademisi'nden 63. Dönem Mezunu oldu.

2011-2015 yıllarında ek görev olarak TSE Enstitüsü Hizmet Standartları Grup Başkanlığı yaptı.

Halen Ticaret Bakanlığı'nda bürokrasi görevine devam etmektedir.

İletişim: ceyhanyalcin@gmail.com

SUNUŞ

Kadim medeniyetlerin izlerini taşıyan Karapınar, geçmişiyile olduğu kadar kültürü, coğrafi yapısı ve sosyolojik zenginlikleriyle de Anadolu'nun önemli bir yerleşim merkezidir. Yapılan arkeolojik çalışmalar, Karapınar'ın tarihinin MÖ 2000'li yıllara kadar uzandığını ortaya koymaktadır. Ancak bu toprakların yerleşim merkezi olma süreci, kervan yollarının oluşmasıyla hız kazanmıştır.

1071 Malazgirt Zaferi'nden sonra Selçuklu hakimiyetine giren Karapınar, 1308 yılında Karamanoğulları'nın, 1467'de ise Osmanlı Devleti'nin kontrolüne geçmiştir. Geçiş yolları üzerinde yer alması, buranın bir menzil şehri olarak güvenlik ve ticaret amaçlı önem kazanmasını sağlamış; bu doğrultuda Osmanlı Devleti, 1550'li yıllardan itibaren Sultan Selim Camii ve etrafındaki külliyesi ile Karapınar'ın şehirleşmesini başlatmıştır.

Yerleşimci nüfusun artması için civar beldelerden halk getirilmiş, göçebe topluluklar ise zorunlu iskana tabi tutulmuştur. Bu süreç, Karapınar'ın zengin bir kültürel dokuya sahip olmasına vesile olmuştur. Tarih boyunca ticaret ve hac yollarının kesişim noktası olması, Karapınar'ı farklı kültürlerin bir araya geldiği bir köprü haline getirmiştir.

Bu tarihsel ve coğrafi yapı, Karapınar'da köklü bir kültürün oluşmasını sağlamıştır. Halkın yaşam biçimi, adet ve gelenekleri, konuşma üslubu ve şivesi, bu zengin kültürün bir yansıması olarak günümüze kadar korunmuştur. Yerleşik düzenin güçlenmesiyle birlikte dış göçlerin durması, Karapınar'ı en az göç alan ve veren bölgelerden biri haline getirmiş; bu da kadim kültürün bozulmadan günümüze ulaşmasını mümkün kılmıştır.

Bu zengin kültürün gelecek nesillere aktarılması, sözlü geleneklerin yazılı hale getirilmesiyle mümkündür. İşte, hemşehrimiz Ceyhan Yalçın'ın kaleme aldığı Karapınar kitabı, bu görevi üstlenmekte ve ilçemizin tarihine, kültürüne, sosyal hayatına ışık tutmaktadır. İlk iki baskısı büyük ilgi gören bu eserin üçüncü baskısını Karapınar Belediyesi olarak kamuoyuna sunmaktan gurur duyuyoruz.

Bu kıymetli eserin Karapınar'ın tanıtımına, kültürel mirasının korunmasına ve araştırmacılara rehberlik etmesine katkı sağlayacağına inanıyoruz. İlçemizin tarihine ve kültürüne böylesine değerli bir katkı sunduğu için Ceyhan Yalçın'a teşekkür ediyor; Karapınar kitabınının, kadim medeniyetimizin bir aynası olarak okurlarla buluşmasını temenni ediyoruz.

Saygılarımla,

İbrahim Önal

Karapınar Belediye Başkanı

ÖN SÖZ

Ben Karapınarlıyım...

İnsanların doğdukları ve doydıkları yerlere minnet duymaları ve memleketlerine olan gönül borçlarını bir şekilde ödemeleri gerektiğine inanırım.

Gelecek, geçmiş üzerine kurulur. Geçmişle gelecek arasında köprü kurmak bizlerin asli görevi olmalıdır. Bu çalışma böyle bir düşüncenin ürünüdür.

Kuşaklararası iletişim, anlatım ve anlayış eksikliklerini gidermek, eski ile yeniyi kaynaştırmak, genç nesil ile atalarının irtibatını koparmamak, köyde yaşayan ile şehre göç edenin birbirini anlamalarını sağlamak; geçmiş âdet, gelenek ve görenekle yeni yaşam tarzını harman etmek, kırsal yaşamın gerekleri olan tarım ve çiftçilik hayatı ile modern hayatın bütünleşmesine katkıda bulunmak temel amacımdır.

2004 yılında bu çalışmayı yapmaya beni sevk eden nedenlerin başında kendi yakın çevremde yaşadıklarım geliyor. Eşimin komşu ilçemiz Ereğli’li olmasına rağmen Karapınar’da aile ortamında sohbet ederken “konuştuklarımızın yarısını anlamadığını” ifade etmesi ve oğlumun çocukluk döneminde Karapınar’da akrabaları ile bazı kelimeler üzerinde anlaşamadıklarını ve bazı kelimeleri hiç duymadığını fark etmem üzerine rahmetli annemden duyduğum, sadece Karapınar’ımızda kullanılan kelimeleri derlemeye başladım. Zamanla bu çalışma gelişmeye başlayınca bunları sosyal medya üzerinden paylaştım. Bu paylaşımlar değerli hemşehrilerimizden çok büyük ilgi gördü ve daha da zenginleşmeye başladı. Öncelikle bu derlemeye sosyal medya başta olmak üzere her ortamda katkı veren, bir deyimden tutun da onlarca kelimeye kadar bunları bana ulaştıran tüm hemşehrilerime çok teşekkür ediyorum.

Kelimeleri derlemeye başlayınca şöyle bir ayrım ortaya çıktı: Öyle kelimelerimiz var ki bizden başka bu kelimeleri kullanan da yok duyan da... Örneğin “garagasbenlik”, “sıpsıtır”, “zeplek”, “zırdal”, “sümertlek”, “uludünür”, “birce”, “şişegalmak”, “sanıkmak”, “ışalamak” gibi... Daha da fazlası kitapta yer alan yüzlerce kelime... Bir de toplumda kullanılan ama Karapınar ağzıyla seslendirilen kelimeler var: Örneğin “pîmir”, “bannak”, “nancacaz”, “galgırmak”, “dölek durmak”, “ilimon”, “şoyannı”, “perince”, “pakla” gibi...

Sadece kelimeleri derlemek Karapınar'ı anlatmaya yetmeyecekti. Artık kelime aşamasını geçerek deyimler, deyişler, atasözleri, dualar ve beddualar ile şüirleri de eklemek gerekliliği ortaya çıktı. Çünkü bu tür hazineler de bizim kültürümüzün bir parçasıydı, onlar da bizi anlatıyordu. Öyle deyimlerimiz, deyişlerimiz, atasözlerimiz var ki hayatı anlatan, bize dersler veren, gençlere yol gösteren, geçmişini anlatan... Bunlar da kaydedilmeli, gelecek nesillere aktarılmalıydı.

Ayrıca dua ve beddualarımız da bize özgü, bizleri uyaran, yönlendiren, bizlere ders veren, yol gösteren nitelikteydi.

Öte yandan yine bizi daha iyi tanımlayacak olan sülâle isimleri ve kişisel lakaplar da kültürümüzün bir ana unsuru olarak bu çalışmada yer almazsa olmazdı. Çünkü sülâle isimleri ve lakaplar tarihsel, yaşamsal, sosyal ve kültürel yönlerden geçmişimize ışık tutuyor. 1844 yılında yapılan sayımın kaydedildiği “Nüfus ve Temettuat Defterleri”nde yer alan ve hâlâ günümüzde de geçerli olan, nesiller boyu süregelen sülâle isimleri ve lakaplarımız var. Bunların da unutulmaması için kaydedilmesi gerektiği düşüncesindeyim.

Kelimeleri inceledikçe derin bir kültürün, değişik ve meşakkatli bir yaşam biçiminin, köklü bir gelenek ve göreneğin izlerinin görüleceği gibi insanımızın nasıl bir hayattan nasıl başka bir hayata evrildiği, nelerin unutulup nelerin terk edildiği, atalarımızın nasıl külfetli bir yaşam sürdükleri, hayat şartlarının nasıl değiştiği, zaman içerisinde hangi eşyalara sahip oldukları, tarımsal alanda zamanla ne tür makine, alet ve edavatı kullandıkları da görülecektir.

Şimdilerde mobil telefonlarımızdan komut vererek tarla suladığımız zamanları yaşarken “**aylan yolağı**” ndaki “**suvat atı**”nın çektiği “**bastıranlı kuyu**” nun “**baş havuzu**” ndan hayvan suladığımız dönemleri de unutmayacağız.

Şimdiki yayla evlerimiz, buzdolapları ve derin dondurucular ile donatılmışken “**bastrak**”larda katık saklandığı zamanları da hatırlayacağız. Modern tarım makineleri ile tüm tarladaki her türlü hasadı birkaç günde bitirirken günlerce “**yaba**” ile “**anadut**” ile “**atki**” ile “**orak**” ile “**dirgen**” ile “**gosa**” ile “**düven**” ile yapılan hasadın zorluğunu ve bereketini bu satırlar arasında gezinirken öğreneceğiz.

Zira her kelime bir olayı, her kelime bir yaşam biçimini, her kelime yokluğu, yoksulluğu, yine her bir kelime unutulmaması gereken bir âdeti, bir geleneği göz önüne seriyor.

Hatta yemek isimleri ele alındığında nasıl bir yoksullukla mücadele edildiğini, “**mülükü**”nün, “**cılbır**”ın, “**ayranaşı**”nın, “**celecoş**”un “**ayşene**”lerde nasıl lezzete kavuştuğunu, nelerin yoktan var edildiğini, tencerede nelerin aşı

dönüştüğünü, kilerde olan malzeme ile sofraya hangi yemeklerin çıkarıldığını göreceğiz.

Şiirler bölümünde ise kendini şiirle ifade eden, derdini ve tasasını şiirle dillendiren değerli hemşehrilerimin Karapınar'ımızı anlatan "**Garbiyarca**" manzumelerini de bir başlık altında bu kitaba renk katacağına inanarak eklemeyi uygun gördüm.

Çalışmalarında beni en çok zorlayan ise sülale isimleri ve kişi lakaplarını derlemek oldu. Rahmetli babam Emekli Postacı "Ceritoğlu" Mustafa Yalçın'ın hayatta iken bu çalışma için derlediği üç yüz elli civarındaki sülale isimleri; NEÜ yüksek lisans öğrencisi Ayşenur Şentürk'ün tez çalışması ve sosyal medya aracılığı ile derlediklerimle zamanla bin iki yüzü geçti ama hâlâ derleyemediğimiz, kitaba ekleyemediğimiz, ulaşamadığımız sülale isimleri mutlaka vardır. Bir de kişisel lakaplar var ki işin en zoru da bu kısımdı. Sanki Karapınar'da yaşayan herkesin bir lakabı var gibi. Herkesi bu listeye almak mümkün değildi, bana isim ve lakapları ulaşan hemşerilerimi ekleyebildim. Bir de bu lakapların arasında rencide edici, kırıcı, küçük düşürücü, kişilerin hoşlanmadığı, a'man olarak takılanlar da vardı. Bu tür lakapları elemeye çalıştım ama eğer gözden kaçırdıklarım varsa da affola...

Geçmişten günümüze Karapınar'ımızla ilgili kitap, doküman, derleme, tercüme, fotoğraf gibi her türlü yazılı ve görsel eser ortaya koyan başta merhum İbrahim Gündüz ve Şükrü Özüdoğru öğretmenlerimiz ile şimdilerde değerli çalışmaları olan Âdem Zengin ile Prof Dr Mustafa Aşkar Hocalarım olmak üzere herkese minnettarım...

Karapınar'ın başta tarihî geçmişi, coğrafi özellikleri, gelenekleri, görenekleri, âdetleri, yemekleri, dokümanları gibi ele alınacak, incelenecek, kayıt altına alınacak birçok yönü var. Bu çalışmanın da geçmişte yapılan bütün çalışmalar gibi kadim ilçemiz Karapınar ve ülkemiz kültürüne katkıda bulunması ve nesiller arası bağı pekiştirme işlevi görmesi, bizlerden sonra bu tür çalışma yapacak gençlere örnek ve kaynak olması en büyük dileğimdir.

"KARAPINAR" Kitabımızın birinci ve ikinci baskısı hemşehrilerimizin ve üniversitede halk bilimi ve etimoloji üzerinde çalışma yapan hoca ve öğrencilerin teveccühü ve yoğun ilgisiyle çok çabuk tükendi. Bu ilgiye karşılık vermek amacıyla üçüncü baskıyı yapmaya karar verdik. Bu baskının ilave ve düzeltmeleri için emek sarfeden başta Prof. Dr. Mustafa Aşkar Hocam ve Fettah Öztürk ve Ali Şenses öğretmenlerim olmak üzere tüm dostlarıma teşekkür ederim.

Bu baskımızda da ilave ve düzeltmelerin yanısıra Değerli Yazar Yalvaç Ural Üstadımızın bir “Teşekkür” yazısı ile kitabımız için görüş bildiren değerli hemşehrilerimizin kıymetli değerlendirmelerini “Kitap İçin Ne Dediler” başlığı altında kitabın sonuna ekledik.

Ayrıca bu kitabın üçüncü kez basımında maddi destek sağlayan değerli Karapınar Belediye Başkanımız İbrahim Önal Bey’e çok teşekkür ederim.

CEYHAN YALÇIN

Şubat 2025

Ankara

TEŞEKKÜR

Sözcüklerin Peşine Düşen Adam: Ceyhan Yalçın

Bir dilin varsıllığı, sözcük sayısı ile orantılıdır. Bu bireyler ve toplumlar içinde geçerlidir. Ne kadar geniş bir sözcük dağarcığına iyeyseniz o denli bir anlatım gücüne ve varsıllığa ulaşmışsınız, demektir. Bir yazarın büyüklüğü, ustalığı, eserlerinde ki sözcük sayısı ile sorgulanır. Örneğin ünlü Alman yazarı Goethe'nin kitaplarında ayrımlı altmış bin sözcük kullandığından söz edilir. Geçmişte bunları öğrenmek; oldukça güç ve uğraş isterdi. Oysa şimdi, internetten, dijital sözlüklerden "Ayrımlı sözcükleri sınıflandır" yazılım programlarıyla, sayısal sonuçlara kolayca ulaşabiliyoruz. Örneğin Türk Dil Kurumu'nun güncel Türkçe sözlüğünde bugün 111 bin 27 sözcük olduğu yazıyor. Bunun 14 bini yabancı dillerden dilimize geçmiş. Bunların içinde 6467 sözcük Arapçadan, 1359 sözcükte Farsçadan dilimize girmiş. 6174 sözcükte 21 ayrı ülke dilinden geçmiş. Bunların içinde yerel sözcükler, ağızlar, diyalekt ve genellikle argolar yok. Elimizde ki Ceyhan Yalçın'ın bu örnek çalışması, sözlüklerimizde ki eksikliğin yalnızca küçük bir bölümü. "Karapınar, Garapınar ya da "Garbiyar Sözlüğü" Karapınar'ın bir derleme sözlüğü değil. Aynı zamanda Atasözleri, Deyimler ve Deyişler sözlüğü de. Ayrıca Karapınarlı yazarların özlem ve seveda kokan şiirleride bana Karacaoğlan'ın dizelerini anımsatıyor.

Ceyhan Yalçın, Karapınar'da büyümüş çocukluk ve ilk gençlik yıllarını orada geçirmiş biri. Karapınar'lı. Memleketini öylesine seviyor ki, bizlere Karapınar'ın doğal güzelliğini ve ören yerlerini anlatırken, öncesiz kültürünü de, okuruna sözcüklerle taşıyor. Kaybolmasından korktuğu, binlerce yıllık bir geçmişten gelen özgün dilin ve lehçenin yitip gitmesini istemiyor. Onu çok iyi anlıyorum. Çünkü ben de çocukluk yıllarımı Karapınar'da yaşamış, biriyim. Yazarlığımın ilk şiirleri, ilk öyküleri orada doğdu. Karapınar benim için de bir sevdadan ötedir. O öylesine büyümlü bir doğadır ki, onu ancak kendi sözcükleriyle anlatabilirsiniz. Kendi toprağında yaşayan, yavşanı, kengeri, üzerliği, kangalı, gelenkesi, gelenkisi, ülümbesi ve miliz arısı, kuruyan deresi, pınarı, Mekesi, Acıgölü, Hitit'ten kalma Çıralısı, obrukları, Kumsivrisi, cıngırıklı kuyuları, hatta kartalı, kangalı, karabaşı, güvercinleriyle...

Her şey değişir başkalaşım geçirir ama bir sözcük vardır ki, o sözcük Karapınar insanının dilinin, bilgeliğinin ve erdemini bir göstergesidir. "Garagasbenlik etmel!" geçmişte bu sözcük üzerine bir çalışma yapmış ve yazı da yazmıştım.

Söyleşilerimde ondan çok söz ettim. Garagasben sözcüğü açılım olarak: Gara, gasp ve benlik sözlüklerinin kaynaşmasından türetilmiş, bileşik bir sözcüktür. Yani kara, gasp eden, bir benlik. Dilimizde bugünkü karşılığı: Benmerkezci. Yani sözlüklerde ki karşılığıyla: Beniçinci. Fransızca karşılığında beniçincilik anlamında: Egosantrik (egocentrique). Bu sözcüğü annem ve babam birbirlerinin istemediği bir şeyi karşısında ki yaptığında sık sık kullandıkları bir sözcüktü. Anneannem de sözü dinlenmediğinde söylerdi. Bu bir eleştiriyi de yumuşatarak karşındakine incelikle aktaran ve öfkesini baskılayan bir sözcüktür. Bana göre Karapınar insanın duygusu ve kimliği bunun altında yatar.

Burada size kısa bir öykü anlatacağım:

Tatilde Sözlük Okumak;

Karapınar'da geçen çocukluk yıllarımda, okullar tatile girmeden bir gün önce öğretmenimiz, sınıf kitaplığı dediğimiz, içi yetmiş seksen kitaptan oluşan küçük camlı dolabı açar, her öğrenciye tatilde okuması için bir kitap verir. Sonra da herkesin adını kitaplık defterine tek tek yazardı. Ereği tatilde çocukları kitap okumaya özendirirdi. Aynı zamanda bu bir tatil ödeviydi. Herkes kitabına gözü gibi bakacak, okul açıldığında kitabını aldığı gibi geri getirecekti. Bu yüzden kitabı alınca ilk işimiz onu mavi ya da kırmızı yağlı kap kâğıdıyla kaplamak olurdu. Çünkü yağlı kâğıt su geçirmez, kapağın ve cildin yırtulmasını önlerdi. Belki de bu nedenle, bugün bile kitap satın alırken bir kenarında bir çizik, kırık ya da ezik olursa hemen bırakır, bir yenisini alırım. Bu duygu beni öylesine etkilemiştir ki, yıllar sonra yazdığım “Kitaplarım” adlı şiirime bile yansımıştır. Sanırım pek çoğunuz bu şiiri, ilkokul dördüncü sınıf Türkçe kitabınızda okumuşsunuzdur. Ama yine ben size, ondan bir bölüm aktarayım:

“Kitaplarım / Sudan korurum sizi / Ölmeyesiniz diye / Çantamda taşırım / Düşmeyesiniz diye / Kaplarım üstünüzü / Üşümeyesiniz diye / Üzerinize adımı yazarım / Kaybolmayasınız diye.”

İşte o günlerden kazanılmış bir disiplin bu. Kitaplarım hep böyle davranırım.

Karapınar Yavuz Selim İlkokulu üçüncü sınıftaydım. Yine böyle bir yılsonuydu. Öğretmenimiz dolabı açmış, hepimize kitap dağıtıyordu. Biz; kitap okumayı sevmeyenler üçlüsü: Ben, Hikmet ve Peker. Kitapların tüm sınıfa yetmeyeceği varsayımından yola çıkarak, kuyruğun en sonunda yerimizi almışdık. Aklımızca, tatilde olsun kitap okumaktan kurtulacaktık. Öğretmen de bize tatil ödevi vermeyecekti. Öğretmenin önüne geldiğimizde kitaplar bitmiş ve dolapta yalnız üç tane avuç içi kadar “Yavrukurt” sınıf sözlüğü kalmıştı. Savaşı kazanmış komutanlar gibi sınıftakilere bakarken, öğretmenimiz üçümüzün de eline birer sözlük sıkıştırıverdi. Önce öğretmenimizin bizimle alay ettiğini düşündük. Çünkü bir

sözlük nasıl okunurdu? İçinde ne konu vardı ne de bir kahraman. Üstelik de çok sıkıcı olmalıydı. Ama öğretmenimiz oldukça ciddiye. Kürsünün üzerine bıraktığımız sözlükleri yeniden bize vererek, “Üçünüzün de tatil ödevi sözlük okumak!” dedi. Bütün sınıf gülmeye başladı. Hatta bir Hüseyin vardı ki, “Öğretmenim, konular çok karışık. Bunlar akıllarında tutamaz o kadar şeyi,” diyerek bizimle alay etti. Bir ara söylenenlere öğretmen bile güldü. Ama sınıftakiler işi fazla sulandırınca, “Çocuklar! İçinizde arkadaşlarınızla kitaplarını değiştirmek isteyenler varsa, değiştirebiliriz,” dedi. Bunun üzerine ortalık birdenbire sessizleşti ve herkes susup yerine oturdu. Biz çok bozulmuştuk. Öğretmenimiz, konuşmasını sürdürerek aynen şöyle söyledi: “Sizin üçünüzün de sözcük dağarcığı biraz kıt. Az sözcükle konuştuğunuz için ne sözlüde ne de yazılıda bilgilerinizi bana doğru dürüst aktaramıyorsunuz. Gerçi sınıfları geçtiniz ama bu benim için yeterli değil. Aslında yaramazlığınızın kaynağı da bu... Şimdi sözlüklerinizi nasıl okuyacağınıza gelince, birinci sayfadan başlayarak anlamını bildiğiniz sözcüklerin yanına bir nokta koyacaksınız. Bakalım kaç sözcükle gevezelik ediyormuşsunuz, hep birlikte göreceğiz. Sonra şunu da bilmeniz yarar var. Dünyada bir dilin zenginliği sözcük sayısı ile ölçülür. Bir yazarın dil ustalığı da kullandığı sözcük sayısı ile” dedi. Ben bu sözleri hiç unutmadım.

O yaz tatilde her gün sözlük okuduk. Hatta top oynarken bile sözlüklerimiz cebimizdeydi. İşte o gündən beri, fırsat buldukça sözlük okurum. Bunun çok yararını da gördüm, diyebilirim. Bir yazar oldum. Ama her gün bıkmadan usanmadan yine sözlük elimden düşmez. Bundan sonra başucumdaki sözlükler arasına Ceyhan Yalçın'ın bu çok değerli, özgün ve bir ilk olan sözlüğü de katıldı. Umarım buna özenip, başka ilçeler de böyle sözcükler hazırlar ve Türkçe'nin dil varlığına katkı sağlarlar.

Fazıl Hüsni Dağlarca'nın dediği gibi

“Türkçemiz bizim ses bayrağımızdır”

Yalvaç Ural/Gazeteci/Yazar/İstanbul

İÇİNDEKİLER

Karapınar Tanıtım	1
Sözlük	9
Deyimler.....	155
Atasözleri Ve Deyişler.....	197
Dualar Ve Beddualar	239
Şiirler.....	249
Sülaleler	289
Lâkaplar.....	331
Karapınar Kitabı İçin Ne Dediler?.....	369
Kaynak Yayınlar	381
Kaynak Kişiler.....	382

KARAPINAR TANITIM

TARİHİ

Karapınar, M.Ö. 3000–200 yıllarında “HYDE” kasabası üzerinde kurulmuş ve Pro Hititler tarafından yerleşme merkezi olarak seçilmiştir. Daha sonra Hititler yarı bağımsız ve rahip krallar tarafından idare edilirken Truva Krallığı'nın hâkimiyeti altına, zamanla da Frigler, Lidyalılar, Asurlular, Persler, Büyük İskender ve Bizans İmparatorluğunun hâkimiyeti altına girmiştir. Karapınar ve çevresinde 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra 1076 – 1077 yılları arasında Selçuklu İmparatorluğu'nun hâkimiyeti başlamıştır. 1096 yılında başlayan Haçlı Seferleri'nden Karapınar da olumsuz etkilenmiş, "Binbir" adı verilen Haçlı Seferleri'nin 3. kolu Karapınar topraklarından geçmiş ve ilçe çok büyük zarar görmüştür. Karapınar 1308 yılında Karamanoğulları'nın hâkimiyeti altına girmiş ve Fatih Sultan Mehmet'in 1467 yılında Karamanoğlu Beyliği'ne son vermesi üzerine Karapınar'da Osmanlı İmparatorluğu'nun hâkimiyeti başlamıştır.

Geçmiş çok eskiye dayansa da Karapınar'ın bir yerleşim merkezi olarak tarih sahnesine çıkışı, Yavuz Sultan Selim'in Çaldıran Seferi'ne giderken 11 Mayıs 1514 günü Karapınar menzilinde ordusu ile birlikte konaklaması esnasında olmuştur. O yıllarda başta Celali ve Levent (Çiftbozan) eşkıyaları olmak üzere eşkıyalar bölgede kol geziyor ve son derece ıssız ve tenha bir yer olan bu bölgede sık sık soygunlar oluyor, yolcular eşkıya tarafından öldürülüyordu. Yavuz Sultan Selim'i karşılayan civar halkı, buranın şenlendirilmesi ve imar edilmesi için padişaha başvurmuşlar ve Padişah da buraya bir derbent kasabasının kurulması ve bir cami yapılmasını emretmiştir. Aynı yıl temeli atılan caminin tamamlanması çeşitli nedenlerle uzamıştır.

Karapınar'ın derbent hâline getirilerek güvenli bir bölge olması için alınan tedbirler de zaman için de yetersiz kalmış; halk, bu defa durumu Irakeyn Seferi için bölgeden geçmekte olan Kanunî Sultan Süleyman'a arz etmişler, Sultan da o dönemde Konya Valisi olan şehzâdesi II. Selim'e bu bölgeye bir külliye yaptırması ve böylece halkın güvenliğinin sağlanması için ferman buyurmuştur.

Karapınar'a II. Selim'in eserleri nedeniyle Sultanlar Şehri anlamına gelen “Sultaniye” ismi verilmiş ve 1868 yılında Konya'ya bağlı bir ilçe sınıfına geçirilmiş ve 1882 yılında belediye teşkilatı kurulmuştur. Cumhuriyet Dönemi'nde ise 1934 yılında ilçenin ismi “Karapınar” olarak değiştirilmiştir.

COĞRAFİ YAPISI

Karapınar Konya'nın 95 km. doğusunda yer alır. Batısında Konya İli Karatay İlçesi ve Çumra İlçesi, güneyinde Karaman İli ve Ayrancı İlçesi, doğusunda Ereğli İlçesi, kuzey doğusunda Emirgazi İlçesi, kuzeyinde Aksaray İli ile çevrilidir. Yüzölçümü 2.747 km² olan İlçenin deniz seviyesinden yüksekliği 1026 m.'dir. Ülkenin batısını doğuya bağlayan çok önemli ve işlek bir karayolunun üzerinde yer alır. Şehrin ismi, "Pınarbaşı" denilen yerden çıkan "Karasu" kaynağı ile ilgilidir. Bugün artık kurumuş olan karasu kaynağı adına izafeten, burada kurulan yerleşim yerine de "KARAPINAR" denilmiştir.

Karacadağ volkanı, ilçe sınırı içerisindeki en önemli dağlık küttedir. Bir başka önemli volkanik kütle, Üzecek dağı'dır. Bu iki dağlık alanın arasında Karapınar Ovası yer alır. İlçenin kuzey kesimleri, içerisinde çok sayıda görülmeğe değer eşsiz güzellikteki tabiat harikası "Obruk"ları barındıran Obruk platosu yer almaktadır. Güneyde ise Türkiye'nin en fazla rüzgâr erozyonuna maruz kalan erozyon sahası vardır.

Tipik kara iklimi süren Karapınar'da yazları çok sıcak ve kurak, kışları soğuk ve kar yağışlıdır. Son 21 yıllık rasat verilerine göre yıllık ortalama sıcaklık 10.9 derecedir. Türkiye'nin en az yağış alan bölgelerinden biridir. 29 yıllık rasat verilerine göre ise yıllık yağış miktarı 279,5 mm.'dir. Bunun için bitki örtüsü zayıf ve ormansızdır. Rüzgâr erozyonu büyük hasar yapmaktadır.

Türkiye'nin rüzgâr erozyonuna maruz en önemli sahası Karapınar ve çevresidir. Bu alan ülke genelindeki erozyona maruz alanın %20'sine tekabül etmektedir. Yağışların az olması ve yer üstü sularının yetersizliği ilçede, kuru tarımı ön plana çıkarmıştır. Tarım alanlarının içinde nadasa ayrılan sahalarda oldukça önemli bir oran tutar. Ancak son yıllarda yer altı suları kullanılarak sulu tarıma geçilmiş ve ürün çeşitliliği artmıştır.

Kurak iklimin tesiriyle bitki örtüsü, çoğu tek yıllık olan kısa boylu otlardan müteşekkil "step" de denilen bozkırdır. Nitekim ilçede küçükbaş hayvancılığın yaygın olması bu yüzden dir.

Karacadağ'ın güneybatı eteklerinde, volkanik patlamalarla oluşmuş iki patlama krateri Acıgöl ve özellikle Meke Tuzlası Gölü dünyaca ünlüdür. Ayrıca Meyil, Çıralı ve Obruk gibi krater gölleri bulunmaktadır.

TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİ

İlçemiz Karapınar tarihi ve turistik eserlerin en fazla olduğu yerlerden birisidir. Bunların başlıcaları Sultan Selim (Sarı Selim) Külliyesi, Yağmapınar Camii, Reşadiye Camiidir. Karapınar ilçemizde Valide Hürrem Sultan Hamamı, Çarşı Çeşmesi, Selimiye Şadırvanı, Koca Çeşme (Taşçeşme), Ağa Çeşmesi (Çetmi Çeşmesi) Apak çeşmesi, Hacı İsa Çeşmesi ve Millet Çeşmesi gibi eserler Osmanlı dönemi eserleridir.

Külliyenin tamamlanması Yavuz Sultan Selim'in fermanından 49 yıl sonra Kanunî Sultan Süleyman ve Hürrem Sultan'ın oğulları olan dönemin Konya Valisi II. Selim'e nasip olmuştur.

Sultan Selim Külliyesinde Caminin temelini, Yavuz Sultan Selim Han Çaldıran seferine giderken attırması, Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu II. Selim zamanında cami tamamlanmıştır. Caminin ve külliyenin inşaatı, 1560 yılında başlamış ve tam bir külliye halinde kurulan bu yapı üç yıl içinde tamamlanarak 1563 yılında hizmete sunulmuştur. Ana yollar üzerinde derbentçi kasabası olarak kurulan Karapınar'ın ilerleyen yıllarda fazla rağbet görmesiyle nüfusu artmış; bu sebeple II. Selim döneminde tamamlanan külliye ile beldeye bir cami, han, kervansaray, imaret, 39 dükkân, 2 yel değirmeni ve 5 çeşme olmak üzere değerli eserler kazandırılmıştır.

Mimar Sinan'ın kontrolünde Halepli Mimar Celalettin tarafından yapılan cami çift minareli olup kare şeklinde imar edilmiştir. Caminin etrafında han, hamam, medrese, çarşı ve değirmen gibi yapılar da bulunmaktadır. Sultan İkinci Selim Külliyesinde Kervansarayın kuzeyden güneye doğru uzun bir avlusu ve dört tarafa açılan kapıları bulunmaktadır. Kervansarayın içinde aşevi, ambar, imarethane, at ahır, dinlenme odaları gibi bölümler yer almaktadır.

Sultan Selim Külliyesindeki Valide Sultan Hamamı II. Selim'in annesi Hürrem Sultan tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Hamam tam bir kare biçimindedir. Eser son dönemde restore edilerek turizme açılmıştır.

Karapınar'daki yeraltı şehirleri ve mağaralar ise; Bacanak Ovası Mağarası, Kumsivri Tepesinde Arap Mağarası, Meke İleri, Meke Tuzlası ve Mağarası, Apak Mağaraları, Yazomca Mağaraları, Çıralı Gölü'nde yeraltı şehirleri, Bağdaylı Köyü Mağaraları, Kayalı Mağaraları ve Yeraltı Şehirleri, Akören Köyü Mağaraları ve diğerleridir.

İlçemizde Ali Tepesi Hüyüğü, Yağmapınar, Göynük, Tilkili, Yassıca, Çukurca, Kızık, Toprak Tepe, Gözlük Tepesi, Tepesi Delik, Küllütepe, Maltepe, Bağırısı, Kiremitlik, Kahvelti Tepesi, Kuzu Tömeği, Sırnık, Küçük Sırçan, Büyük Sırçan, Gögezli Tepesi, Çukur, Deper, Samık Kalesi, Afşar, Çingen,

İldanlı, Rakka, Çimli Tepe, Yassı Hüyük, Ekinlik veya Ortaoba, Eşek Tepesi, Gedeman, Kül, Kayacık Hüyükleri ve İlbizlik Tepesi gibi ilginç coğrafi yapılar bulunmaktadır.

İlçemiz geçmiş medeniyetlere ev sahipliği yapmış bir kültür merkezidir. Tarihi ve kültürel değerleri ve doğal özellikleriyle de eşsiz güzellikler sergilemektedir.

M.Ö. 1200 – 742 Hitit medeniyeti Tuvana Krallığı zamanından kalma yeraltı şehirleri bulunmaktadır.

Acı Göl (Krater Gölü) (1. Derece Doğal Sit Alanı); Karapınar'ın doğusunda bulunan volkanik göllerden biridir. İlçe merkezine 10 km uzaklıktadır. Göl büyük bir volkanik patlama sonucu oluşmuştur. Gölün yüz ölçümü yaklaşık 1,2 km² ve derinliği 300m'yi geçmektedir. İçinde bulundurduğu sülfatlı tuzlardan dolayı suyu çok acıdır. Suyun içindeki minerallerin çeşitli deri rahatsızlıklarını geçirdiği bilinmektedir.

Çıralı Gölü (1. Derece Doğal Sit Alanı); İlçenin kuzey batısında bulunmaktadır. Şehir merkezine uzaklığı 31 km'dir. Çıralı Gölü bir obruk gölüdür ve yüz ölçümü 17,500 m² 'dir. Göl yeryüzünden 80 m aşağıdadır ve kıydan hemen sonra keskin bir şekilde derinleşmektedir. Çıralı Gölünün suyu tatlıdır ve içinde birçok balık ve su canlısı barındırmaktadır. M.Ö. yaşamış olan bazı medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Gölün çevresinde birbiriyle bağlantılı çok sayıda insan yapımı mağaralar ve yeraltı şehirleri bulunmaktadır.

Meke Krater Gölü (1. Derece Doğal Sit Alanı); Karapınar'ın güney doğusunda ve ilçe merkezine 8 km uzaklıkta bulunmaktadır. Çift patlama ile oluşan göl ortasında Meke denilen ve şiddetli yağmurları dahi emebilen volkanik bir tepede bulunmaktadır. Çok eski zamanlarda volkan küllerinin sönmesiyle meydana gelen bu tepenin yanında küçüklü büyüklü üç tepede daha vardır. Meke Gölü ve çevresi tabiat güzelliği ile doğaseverlerin dikkatini çekmektedir.

Meyil Gölü (1. Derece Doğal Sit Alanı); Karapınar'ın kuzey batısında olup şehir merkezine uzaklığı 35 km'dir. Karapınar ovasının içinde bulunan obruk göllerinden biridir. Göl çevresi dik yamaçlarla ve kalker karakterdeki taşlarla çevrilidir. Meyil Gölü'nün suyunda sülfat ve tuz gibi minerallerden bulunmadığından suyu tatlıdır; bu nedenle gölde balık, su yılanı, kurbağa vb. su canlıları yaşayabilmektedir.

EKONOMİSİ

İlçe ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Tarım ve hayvancılık sektörlerindeki gelişim ticaret ve sanayiye şekillendirmekte ve ticarete yön vermektedir. İlçe ticareti genel olarak esnaf ve sanatkâr ağırlıklıdır. Nakliyecilik, celeblik, küçük sanayi kolları ilk sıralarda yer almaktadır.

Özellikle sulu tarıma geçiş ve paralelinde tarımda teknolojinin kullanılmasıyla üretilen ürün çeşitliliği artmış, arpa-buğday gibi başlıca tahılların yanı sıra mısır, ay çekirdeği, yonca, şekerpancarı, havuç ve patates üretimi ilçemizde yapılabilecek hale gelmiştir. İlçemizin 1.500.000 dekar tarım arazisinin, yaklaşık 546.000 dekarı kooperatiflere ve özel şahıslara ait kuyulardan sulanmaktadır. Ayrıca 844.000 dekar arazi sulanabilir özellikte olup sulanmayı beklemektedir. Yaklaşık 215.000 dekar arazide sulanamaz özelliindedir. 2023 yılında yaklaşık 3,2 milyon ton ürün elde edilmiş olup, İlçemiz 2023 yılı TÜİK verilerine göre Konya İlçeleri bazında şeker pancarı üretiminde 1'inci ve yonca üretiminde 2'inci, mısır üretiminde 3'üncü sırada yer almıştır. Bu sayede üretim artmış, ilçe de büyük bir tarımsal kalkınma hamlesi başlamıştır.

Karapınar, toplam 250 bin ton kapasiteli beş adet lisanslı depoculuk tesisleri sayesinde kendi ürününü kendi şehrinde depolama imkânına kavuşmuştur. Buğday, yonca ve mısır üretiminde Türkiye'nin en kaliteli ve yüksek proteinli ürünleri yetiştirilirken et ve süt kalitesi ile lezzetiyle de Balıkesir ve Afyon gibi bu konuda iddialı bölgeleri de geride bırakmıştır.

Hayvancılıkta modern ve geleneksel çiftliklerde et ve süt üretimi gerçekleştirilmektedir. Modern çiftliklerin artmasında devlet katkısı büyüktür. 2015 yılına kadar IPARD'tan ilçede yapılan 22,5 milyon TL yatırıma karşılık 13,5 milyon TL hibe alınmıştır. 2020 yılı sonu itibariyle 180.000 ton süt üretimi gerçekleştirilen, 90.000 adet büyükbaş 410.000 adet küçükbaş olmak üzere toplam 500.000 adet hayvan varlığına ulaşılmıştır.

Ticaret ve sanayi gelişimini tek bir rakamla ifade etmek gerekirse; 2011 yılında ilçedeki kurumlar ve gelir vergisi mükelleflerinin tahakkuku 17 milyon iken 2020 yılında ise bu rakam 63,5 milyon olarak gerçekleşmiştir. Yani mükelleflerin kazançları son 9 yılda yaklaşık 4 kat artmıştır.

İlçemizde sanayileşme, 1970 li yıllarda başlamış, sulu tarıma geçiş ve OSB'nin kurulması ile ivme kazanmıştır.

İlçede 55.344.000 kg/yıl karma yem, 62.000.000 kg/yıl yem katkı maddesi, 2.550 ton/yıl yem bitkileri tohumu, 886.291.2000 kg/yıl hazır beton, 1.701.000 kg/yıl koyun yoğurdu, 2.682.864.00 kw/saat güneş enerjisinden elektrik üretimi, 1.350.000 kg/yıl kurşun külçe, 5.518.680 kg/yıl et, 4.200

ton/yıl patates ayıklama, 168.000.000 kg/yıl patates temizleme, boylanma , paketlenme, 5.105 ton/yıl patates soğuk hava deposu, 75.660.480 kg/yıl mısır kurutma, 2.040 ton/yıl yonca tohumu, 7.140 ton/yıl elenmiş buğday tohumu, 3.060 ton/yıl elenmiş arpa tohumu, 61.941 ton/yıl tohumluk buğday, 13.164 ton/yıl tohumluk arpa üretimi yapılmaktadır.

İlçede; 1.829 adet tarım remorku, 303 adet tarım tankeri, 125 adet rotatiller, 148 adet rotovatör, 81 adet diktoprak frezesi, 107 adet taş kırma makinesi, 388 adet katı gübre dağıtma remorku, 21.000 adet büyükbaş deri, 69.000 adet küçükbaş deri, 90.000 adet bağırsak bulunmaktadır.

Karapınar Organize Sanayi Bölgesi'nde aşağıda yer alan işletmeler faaliyet göstermektedir.

1 Adet Silo İşletmesi, 1 Adet Bulgur Fabrikası, 1 Adet Mısır Gevreği Yemlik İmalatı, 1 Adet Süt Ürünleri İmalat Fabrikası, 1 Adet Süt Şoklama Tesisi, 1 Adet Pakpen İmalatı, 1 Adet Yem Sanayi Fabrikası, 1 Adet Derin Kuyu Su Pompa İmalatı, 2 Adet Remork Karasör Tarım Makinaları İmalatı, 23 Adet Hububat Olgunlaştırma İşletme, Kurutma, Mumlama Ve Ambalajlama Tesisi, 1 Adet Fermente Gıda Ürünleri Üretimi, 1 Adet Otomotiv Yedek Parça İmalatı Ve Servis Hizmetleri, 3 Adet Meyve Sebze Ve Bakliyatı Olgunlaştırma, Boyalama Ve Ambalajlama Tesisi, 1 Adet Bitkisel Yem Üretim Paketleme Ve Depolama Tesisi bulunmaktadır.

2012 yılında 60 milyon metrekare alan “Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi” yeni adıyla YEKA ilan edilmiştir. 2017 yılında YEKA ihalesi yapılmıştır. 20 milyon metrekare (2.600 Futbol Sahası) büyüklüğünde araziye kurulan Güneş Enerjisi santrali 1000 megavat elektrik gücüne sahip olup tam kapasite ile yıllık 2 milyon kişinin elektrik ihtiyacını karşılamaktadır. Avrupa'nın en büyük ve dünyanın ise en büyük 5 santralinden biri olan tesisin toplam yatırım bedeli ise 1 milyar dolar civarındadır. Ayrıca bölgemizde yeraltı madenleri açısından yapılan araştırmalar sonucunda iki milyar metreküp linyit kömürü rezervi tespit edilmiştir.

Doğal güzelliklerinin yanısıra, genç nüfus oranının fazlalığı, halk arasında güven ve yardımlaşma duygusunun yüksekliği, Akdeniz ve İç Anadolu bağlantı yollarına yakın olması, Meke Krater gölü ve Acıgöl'ün turizm potansiyeli, güneş enerjisi potansiyelinin yüksek oluşu, güneş enerjisinden elektrik üretme imkânı, linyit rezervinin varlığı, rüzgâr enerjisi için uygun alanların mevcut olması Karapınar için ekonomik açıdan büyük fırsatlar yaratmaktadır.

Ayrıca geniş ve verimli topraklara sahip olunması, tarımsal ürünlerde verimlilik ve çiftçinin alternatif ürünlere yönelmesi, çiftçinin bütün yenilikleri takip

etmesi, modern tarım aletlerine sahip olması, kırsal kesimde yapılan özellikle küçükbaş hayvancılığın modern anlayışla yapılması, büyükbaş hayvan yetiştiriciliği ve süt üretim tesislerinin her geçen gün sayılarının artması ilçemizin en önemli ekonomik potansiyelidir.

Karapınar gelişen tarım potansiyeli, kadim tarihi ve ilginç coğrafi yapısı ile bölgesinde parlayan bir yıldız gibi dikkat çekmekte ve geleceğe umutla hazırlanmaktadır.

19.000 ton/yıl kapasiteli 1 adet yem katkı maddesi mısır ve arpa tesisi, 42.750 ton/yıl kapasiteli beton boru ve elamanları tesisi, 224.000 ton/yıl kapasiteli mıcır tesisi, 835 ton/yıl kapasiteli 2 adet ekmek imalat tesisi, 4 adet tarım araçları üretim tesisi, 2 adet organik gübre üretim tesisi, 551.000 ton/yıl kapasiteli 2 adet hazır beton üretim tesisi, 1.746.000 ton/yıl kapasiteli 2 adet süt mamulleri tesisi, 11.000 ton/yıl kapasiteli 1 adet et entegre tesisi, 1 adet dalgıç ve derinkuyu su pompası imalathanesi, 1 adet mısır kurutma tesisi sanayi tesisleridir.

2005 yılında Karapınar Organize Sanayi Bölgesi kurulmuş ve 2012 yılında 60 milyon metrekare alan “Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi” yeni adıyla YEKA ilan edilmiştir.2017 yılında YEKA ihalesi yapılmıştır. 20 milyon metrekare (2.600 Futbol Sahası) büyüklüğünde araziye kurulan Güneş Enerjisi santrali 1000 megavat elektrik gücüne sahip olup tam kapasite ile yıllık 2 milyon kişinin elektrik ihtiyacını karşılamaktadır. Avrupa'nın en büyük ve dünyanın ise en büyük 5 santralinden biri olan tesisin toplam yatırım bedeli ise 1 milyar dolar civarındadır. Ayrıca bölgemizde yeraltı madenleri açısından yapılan araştırmalar sonucunda iki milyar metreküp linyit kömürü rezervi tespit edilmiştir.

Doğal güzelliklerinin yanısıra, genç nüfus oranının fazlalığı, halk arasında güven ve yardımlaşma duygusunun yüksekliği, Akdeniz ve İç Anadolu bağlantı yollarına yakın olması, Meke Krater gölü ve Acıgöl'ün turizm potansiyeli, güneş enerjisi potansiyelinin yüksek oluşu, güneş enerjisinden elektrik üretme imkânı, linyit rezervinin varlığı, rüzgâr enerjisi için uygun alanların mevcut olması Karapınar için ekonomik açıdan büyük fırsatlar yaratmaktadır.

Ayrıca geniş ve verimli topraklara sahip olunması, tarımsal ürünlerde verimlilik ve çiftçinin alternatif ürünlere yönelmesi, çiftçinin bütün yenilikleri takip etmesi, modern tarım aletlerine sahip olması, kırsal kesimde yapılan özellikle küçükbaş hayvancılığın modern anlayışla yapılması, büyükbaş hayvan yetiştiriciliği ve süt üretim tesislerinin her geçen gün sayılarının artması ilçemizin en önemli ekonomik potansiyelidir.

Karapınar gelişen tarım potansiyeli, kadim tarihi ve ilginç coğrafi yapısı ile bölgesinde parlayan bir yıldız gibi dikkat çekmekte ve geleceğe umutla hazırlanmaktadır.

SÖZLÜK

—A—

- AARI:** İtibaren, bu tarafa
- ABA:** Abla anne, abla/Kalın ve ucuz dokuma, giysilik kumaş
- ABAAM:** Al bakalım
- ABANMAK:** Asılmak, yüklenmek
- ABAROV:** Abartma, hayret sözü, şaşkınlık ünlemi
- ABDESANE:** Tuvalet, hela, ayak yolu, yüznumara, memiştane
- ABDESTLİK:** Banyo
- ABDAL:** Ahmak, bön,
- ABDILLA:** Abdullah (isim)
- ABIKAT:** Avukat
- ABIR:** Namus, şeref, haysiyet
- ABDAN:** Süzgeçli kova/İdrar kesesi, mesane
- ABDESTAN:** Su ibrığı, abdest ibrığı
- ABECE:** Ahmak kimse
- ABES:** Davarın kuyruğunda kurumuş dışkı, mayıs, saçma, akla aykırı ve gereksiz
- ABİLİ:** Büyük abi
- ABUV:** Koruma, yazık, himaye
- ABOV:** Hayret ve şaşırma sözü
- ACAR:** Cesur, kuvvetli ve kendine güvenen
- ACED:** Kuru üzüm
- ACEP:** Acaba
- ACER:** Yeni, hiç kullanılmamış/Taze ot, yeşillik/evin ya da yapının ortasındaki direk
- ACI BAHAR:** Baharın ilk günleri, bahar soğuğu
- ACICIK:** Biraz, azıcık
- ACIGÖL:** Karapınar sınırları içinde kalan tabiat harikası volkanik krater gölü
- ACIMIK OTU:** Yağmurda bile ıslanmayan kumsal yerde biten dikenli yabancı ot
- ACITMAK:** Çok üzüp kırmak, can yakmak
- ACUN:** Yenidünya/Malta eriği
- ACUR:** Hıyar türü

- AÇÇIK:** Azıcık, biraz
- ADALDIĞI:** İsmi aldığı
- ADAMDUTMA:** Gündelikçi çalıştırma
- ADAMSIMA:** Adam yerine koyma, adam zannetme
- ADAK:** Söz verme, adanılan şey
- ADESE:** Mercek
- ADIKDIRMAK:** Adını koymak/Uzaklaştırmak
- ADIKMAK:** İyi ya da kötü ad edinmek, ünlenmek
- ADİRES:** Adres
- AFAT:** Afet, felaket/Dehşet
- AFİLİ:** Süslü
- AFSUN:** Sihir, büyü
- AGA:** Abi
- AGE:** Al-getir, ver
- AĞA:** Baba/ Ağabey/ Patron, işveren
- AĞARMIŞ:** Beyazlamış
- AĞDI:** Dengesi bozuldu
- AĞI:** Zehir
- AĞILAMAK:** Hakaret etmek, karşıdakine ağır konuşmak
- AĞIR CANNI:** Yavaş hareket eden
- AĞIRLAMAK:** Misafir etmek, ikramda bulunmak
- AĞIRŞAK:** Diz kapağı kemiği/Merkezkaç kuvveti sağlaması için iğne takılan yarımküre tahta
- AĞIZ YANIŞLAMAK:** Söylenen sözü alaylı tekrarlamak
- AĞIZ:** Sağmal koyunlardan doğum yaptıktan sonra sağılan ilk süt
- AĞMAK:** Dengeyi bozacak eğilim/Kayma
- AĞMAN KAYMA:** İçindeki kini çeşitli vasıflara benzetip karşıya söylemek
- AĞMAN:** Kusur, noksan, özür
- AĞNAMAK:** Anlamak
- AĞRI:** Sızı
- AĞRIK:** Göç eşyası
- AĞSAK:** Topal
- AĞŞAM:** Akşam

AĞU: Zehir

AĞZAÇIK: Duvara yerleştirilmiş kapaksız gömme dolap

AĞZI MANGALLI: Pipo içen kişi

AHA: İşte

AHALİ: Halk

AHANDA: Şimdi burada

AHDER: Kardeş çocuğu

AHİM ŞAHİM: Kaliteli, gösterişli

AHIR: Hayvan barınağı

AHKAB: Yabani eşek

AHRAZ: Sağır veya dilsiz olan

AHVAT: Kız kardeşler

AK FASİLLE: Kuru fasulye

AKAR: Ark/Küçük pınar

AKÇACA: Bembeyaz

AKÇIL: Beyazlamış

AKDON: Kaput bezinden dikilmiş diz üstü alt içlik

AKGA TAKGA: Takas, değiş tokuş

AKGÖZ: Cesaretsiz, korkak

AKILDANE: Başkalarına akıl veren, çokbilmiş

AKLI SEKLEM: Aklı kıt

AKPAKLA: Beyaz fasulye

AKRAN: Aynı yaşta olan

AKSİ: Ters, zıt, huysuz

AKŞAMLAMAK: Misafirlikte akşam yemeğine kalmak

AKŞEER: Akşehir (ilçe)

AL AVRADI: Lohusa kadınların gördüğü karabasan

AL BAĞLAMA: Loğusa kadınların kırmızı baş bağı

AL BASMASI: Kâbus

ALABACAK: Laf taşıyan, dedikoducu/ Bacaklarında beyaz tüy olan at

ALABANDACI: Yaygaracı

ALABUÇUK: Yarım yamalak, üstünkörü

ALABULA: Karışık, bozuk renkli

- ALAÇALAR:** Kırmızıya benzer
- ALAGANNI:** Tam pişmemiş et
- ALAGIRIK:** Siyah beyaz tüyleri olan iri ysrı köpek
- ALAMEDİYA:** Alır almaz
- ALASULU:** Tam pişmemiş, suyunu çekmemiş yemek
- ALAŞA:** Ara tutturucu, sert tabiatlı, fitneci
- ALAŞAĞI ETMEK:** Devirmek
- ALATATAV:** Hızlıca, düzgün yapılmayan, üstünkörü
- ALAVERE:** Alışveriş
- ALAYŞA:** Laf taşıyan, dedikoducu
- ALDEN:** Akılsız/Zayıf ve çelimsiz
- ALEKMELEK:** Karmakarışık, net görememek, hayal gibi
- ALELEŞGARE:** Herkes tarafından görünür şekilde olan
- ALELUSUL:** Kabaca, baştan savma, yarım yamalak
- ALENCİNGİRLİ:** Çok süslü
- ALENGİRLİ:** Tutarsız, dengesiz, hileli/Karmaşık
- ALETTİRİK:** Elektrik
- ALGIN:** Zayıf, cılız
- ALGIRMIZI:** Kıpkırmızı
- ALICI KUŞ:** Avcı, yırtıcı kuş
- ALIK:** Şaşkın
- ALIMINI ALMAK:** Yeterince sebeplenmek/Soğukta üşütmek/İyice yorulmak
- ALIŞIK:** Başkasına verilen borç/Yaptığı işi bilerek yapan, deneyimli
- ALIVIR:** Alıp ver/Al gel
- ALIVIRINCA:** Alıp verince
- ALIVIRMAK:** Almak
- ALİCENAP:** Cömert, onurlu, şerefli
- ALİL:** Muhtaç, düşkün, zelil
- ALİMALLAH:** Allah bilir
- ALLAHMAHFAZA:** Allah esirgesin, Allah göstermesin
- ALLASEN:** Allahını seversen
- ALLECELLO:** Düzensiz

ALLEK: Zeki, açığız, hamarat/Düzenci, yalancı, döneK/Kurnaz ve si-
zek/Korkak

ALMA KAKI: Elma kurusu

ALMABAŞ: İğneli, iri arı türü/Eşek arısı

ALMAZLIK: Koyuna, başkasının kuzusunu yakmak için kullanılan dar alan

ALT DONU: Kilot

AMAN TAKMAK: Olumsuz, alaycı lakap takmak

AMAN: Sakın ha/Bağışlanma dilemek

AMANIN: Eyvahlar olsun

AMEL: Yapılan ibadet/İshal olma hali

AMELE: Karşılıksız her işe koşan/Bedenen çalışan

AMET: Ahmet (isim)

AMİYANE: Basit sıradan, alelade, kabaca

AN: İki tarla arasındaki sınır/En kısa zaman birimi

ANA: Anne

ANADAN ÜRYAN: Çırılçıplak, anadan doğma soyunmuş

ANADUT: Sap veya saman atmak için kullanılan üç parmaklı ağaçdan aygıt

ANAFIRCI: Baskın annelik duygularına sahip kadın

ANAĞIZ: Anne kız

ANAH: Hayret ve şaşkınlık sözü

ANALIK: Üvey anne

ANARYA: Geri, geri gitmek

ANATDIR: Anahtar

ANATIR: Anahtar

ANAUVV: Olağandışı bir şey karşısında hayrete düşmek

ANAVRADINA: Hayret sözü

ANCA: Ancak, yalnız, sadece

ANDAÇ: Vefat eden birinin adını yaşatacak olan evladı

ANDAL: Tarla ya da bağda ayrılmış alan

ANDAVALLI: Olup bitenden habersiz, alık, salak

ANDIK: Varolduğuna inanılan bir tür yabancı hayvan, çizgili sırtlan

ANDIKLIK: Karapınar'da bir mevki

ANGARA: Ankara

- ANGUT:** Ahmak/Bir tür yaban kazı/Algısı kıt
- ANIZ:** Ekin biçildikten sonra sürülmemiş tarla
- ANKEBİT BASMASI:** Uyku halinde karabasan olması
- ANKEBİT:** Uyurken kıpırdayamayacak kadar ağırlıkla bastığı varsayılan yaratık
- ANKEBUT:** Örümcek/Uykuda sıkıntı veren hayali yaratık
- ANNAH:** Eyvah, eyvah, pişmanlık sözü
- ANNAH:** Şaşkınlık sözü
- ANOV:** Hayret sözü, eyvah, abartı
- ANTİKE:** Antika, değerli
- ANUR:** Haysiyet, onur
- ANUT:** İnatçı, yanlışta ıstar eden kişi
- ANURLANMAK:** Büyüklük taslamak/Üstünlük kaprisi
- ANURLU:** Kibirli
- APAK:** Tertemiz, bembeyaz/ Karapınar'da bir mahalle ismi
- APAKGAŞI:** Karapınar apak mevkiindeki tepe
- APAKLI:** Yağmur yağarken bile tavuğa su döken bolcu
- APARTIMAN:** Apartman
- APDAL:** Ehliyetsiz seyyar sünnetçi
- APDES BOZMA:** Tuvalete gitmek
- APDILLA:** Abdullah (isim)
- APEAN:** Beceriksiz, vurdumduymaz, sünepe
- APIŞARASI:** Bacak arası
- APLA:** Osmanlı kadını, hanımağa
- APLAK:** İri ve beyaz yüzlü
- APORLE:** Hoparlör
- ARABA OKU:** At arabalarında atın bağlandığı uzun ahşap kol
- ARALIK:** Odalar arasındaki boşluk, antre
- ARASTA:** Külliye, bedesten gibi yerlerde sokağa bakan dükkânlar
- ARAYA GİTMEK:** Zıyan olmak, arada kaybolmak
- ARDIMSIRA:** Arkamda
- ARDİYE:** Depo
- ARGAÇ:** Halı kilim dokumada kullanılan yatay ip

- ARGIN:** Yorulmuş, yorgun
- ARIK:** Çelimsiz, çok zayıf, bakımsız, gelişmemiş
- ARK:** Su yolu
- ARİFE:** Arefe günü/Kadın ismi
- ARKA ÇIKMAK:** Desteklemek
- ARKAÇ:** Geçici ağıl
- ARKALANMAK:** Birine güvenmek
- ARMIT:** Armut
- ARNIÇ GIRNIÇ:** Misket oyununda söylenen söz
- ARPALIK:** Binek ve yük hayvanları için yemlik olarak ekilen yer
- ARTLAMAK:** Takip etmek, ardından gitmek
- ASAMAK:** Topallamak
- ASBAP:** Elbise
- ASFİNİK:** Naftalin
- ASİRİ:** Modern, çağdaş
- ASUMAN:** Gökyüzü/İsim
- ASVAT:** Asfalt
- AŞ:** Yemek
- AŞAM:** Akşam
- AŞAMDAN:** Akşam erkenden
- AŞANE:** Bahçe mutfağı
- AŞEMEZİNİ:** Akşam ezanı vakti, akşam üzeri
- AŞGAR:** Beyaz, soluk yüzlü koyun/Kül rengi
- AŞGARE:** Apaçık, belli, ortada, aleni
- AŞIR AŞILIK:** Aşure malzemeleri
- AŞIR AYI:** Aşure pişirilen muharrem ayı
- AŞIRAŞI:** Aşure
- AŞIRMAK:** Çalmak, izinsiz almak
- AŞİNE:** Yumurta
- AŞİRME:** Hamile kadının istekleri, aşermek
- AŞNA FİŞNE:** Gizli dost/Gayrimeşru cinsel ilişki
- AŞŞA:** Aşağı
- AŞŞIK ATMA:** kendiden üstün olan birine karşı meydan okuma

AŞŞIK OYUNU: Koyunların arka ayaklarından çıkan kemikle oynanan oyun

AŞŞIK: Koyunların inciklerinden çıkan ve misket oyununda kullanılan kemik

AT KOŞMAK: Atı arabaya bağlamak

ATAŞ PAHASI: Çok pahalı

ATAŞ: Ateş

ATGI GAPMAK: Düğün eğlencesinde damadın kaşkolunu almaya çalışmak

ATGI: Boyunbağı/Büyük yaba, parmaklı geniş sap saman yükleme aleti

ATIN: Misket oyununda atış yapılan büyük bilya veya ceviz

ATINA DİKMEK: Ceviz veya bilyesi biten rakibin atını rehlin alıp son oyunu oynaması

ATINA ŞAK: Oyunda ceviz veya bilye atınları birbirine değerse ceza almama sözü

ATININA DİKMEK: Elindekilerin hepsini almak

ATKI ATMAK: Gösterilen bir şeye hediye amaçlı para atmak

ATMA: Kerpiç evlerin damında, kiriş yerine kullanılan ağaç

ATMALI: Duvara asmak için yapılan dokuma

ATNAŞMAK: Laf dalaşı yapmak, sözlü münakaşa etmek

AVAL: Aptal, alık, saf saf bakma, sersemlik, bölnlük

AVAR: Sebzelerin ekildiği yer/ Kafkas halkı

AVARA GASNAK: İşe yaramaz, boşta gezen

AVAZ ALMAK: Ağrıyan dişin soğuktan etkilenmesi

AVADANLIK: Yiyecek, içecek ihtiyaç malzemesi/ Saklama kabı

AVDAN: Aylan kuyusundaki baş havuz

AVIRDINI YIRMAK: Ağzını yırtmak

AVIRT: Ağız kenarı

AVKALAMAK: Güçlü olanın güçsüzü zorlanmadan pataklaması / Çırpıştırmak

AVKAT: Avukat/Ağzı laf yapan

AVKIRMAK: Kıskaçlıkla çevresindekilere sözlü saldırıda bulunmak

AVRAT AĞIZLI: Eşinin fikrini önceleyen erkek

AVRAT: Kadın, hanım, eş

AVUTMAK: Aldatmak, teselli etmek

AVURT: Yanak

AVURTGEME: Tarla faresi/Yiyici, rüşvetçi kişi

AYA YİNLİ: Hızlı

AYAĞA KAYAYA: Ceviz veya bilye oyununda atıcı bu sözü rakipten önce söylerse atışı tekrar eder

AYAKBA: Ayakkabı

AYAKCAK: Basamak, merdiven

AYAKYOLU: Hela, tuvalet

AYANÜSTÜ: Ayaküstü

AYARSIZ: Sağı solu belli olmayan, karakter yapısı dengeli olmayan

AYDAŞ: Yürüme çağı geldiği halde yürüyemeyen çocuk/ Aynı ayda doğanlar

AYDINLIK: Tebrik amaçlı verilen hediye, bahşiş

AYGIR: Damızlık erkek at

AYIN: Oyun hile

AYINGACI: Dalavereci/Eskiden tütün satan gezginci

AYIRMA: Seçme/ Süt çocuğunu süttten kesme

AYIŞ: Ayşe (isim)

AYITLAMAK: İstenenlerin içinden istenmeyenleri çıkartmak

AYKABA: Ayakkabı

AYLAK: Bedeva/işsiz

AYLAN KUYUSU: Yaylalarda veya ağılların yanında açılan su kuyuları

AYLAN YOLAĞI: Kuyudan su çeken suvat hayvanının gelip gittiği yol

AYNALTI: Halı şeklinde küçük dokuma

AYNAŞMAK: Hücum etmek, girişmek

AYRANAŞI: Ayran içine sarımsak ve kuru ekmek doğramak

AYRIKSA: Herkesten ayrı iş yapan, kendi başına buyruk, kurallara uymayan

AYŞA: Ayşe (isim)/ Rahat ve huzur içinde yaşayan

AYŞAMLAMAK: Misafirlikte akşam yemeğe kalmak

AYŞANİM: Ayşehanım (isim)

AYŞENE: Bahçe mutfağı, ocak başı

AYŞENE: Mutfak

AYYANÜSTÜ: Ayaküstü

AYYAR: Entrikacı, hilebaz, yavaş iş gören, tembel

AZ BUÇUK: Biraz

AZANSIZ: Dengesiz, güvenilmez

AZAP: Çitlik uşağı

AZBIZ: Bir parça, biraz

AZITMAK: İzini kaybettirmek, terketmek başından savmak, atlatmak/Yoldan çıkmak/Kedi köpek gibi hayvanları uzaklaştırmak

AZITTI: Sınırları zorladı

AZMA: Var olan nimetin değerini bilmeme

AZMAN: Büyük, çok iri, melez

AZMAK: Kaybolmak, yolunu şaşırarak/İsteklerine gem vuramamak/Cinsel açlık

AZZIK: Çoban, çelte ve yolcu için hazırlanan atıştırma, yol kumanyası

—B—

BAA: Hayret ifadesi, bu ne vaziyet böyle anlamında

BAAM: Bakalım

BAAMGİL: Babamlar, babamgil

BABAİNNESİ: Çuvaldız

BABAL ATMAK: Karşdakine vebal yüklemek

BABAL BOYNUNA: Vebali seni üzerine

BABAL: Vebal, günah

BABATÇA: Papatya

BABAYANI: Hoşgörülü, babacan, baba adam

BABIÇ: Ayakkabı

BACA: Pencere

BACAK BAŞI: Hayvan alım satımında tartmadan, adet üzerinden yapılan alışveriş

BADAS: Harman yerinde toprakla karışmış buğday, harman döküntüsü

BADAŞMAK: Karşılıklı anlaşmak

BADELEK: Paytak yürüyen

BADIRIK: Bulgur, yeşil soğan ve maydanozdan yapılan bir tür kısır

BAĞ: Büyük

BAĞANA: Küçük deri tuluk

BAĞELE: Bak hele, bakar mısın

BAĞILCAK: Çobanın gece yatısında sağmal bir koyunun ayağını kendi koluna bağladığı ip

- BAĞIR:** İnsanın göğsünün üst tarafı
- BAĞIRTLAK:** Keklikgiller familyasından öterek uçan bir kuş türü/Bebekleri sırta bağlamak için elde örülmüş uzunca ip
- BAĞLAM:** Deste
- BAĞRIKMAK:** Hayvanların aşırı tuzdan zehirlenmesi
- BAĞRIŞ ÇIĞRIŞ:** Gürültü
- BAHA:** Fiyat/Başlık parası/Kıymet, değer, bedel, paha
- BAHACI:** Pahalı satan
- BAHALI:** Piyasa fiyatından yüksek
- BAHARLIK:** Bahar aylarında ekilen ekin
- BAHELE:** Bakarmısın
- BAİRE:** Sürülmemiş, ekilmemiş mera, sert toprak, bayır
- BAKARAKOL:** Gözetle, göz kulak ol
- BAKELE:** Bana bir bak
- BAKLAVA ŞİŞESİ:** Üçgen şeklinde kesilmiş baklava dilimi
- BAKMAK:** Ağırlamak/Beslemek
- BAKSANI:** Bakarmısın
- BALAK:** Tavşan yavrusu
- BALASIR:** Kapı, pencere üzerine konan ağaç
- BALDIRCAN/BALCAN:** Patlıcan
- BALYA:** Makinede bağlanmış, sıkıştırılmış sap destesi
- BAMBİL:** Bambul böceği/Başkasının sırtından geçinen, asalak
- BAMBILLAMAK:** Karsıdakini şımartmak
- BANADURA:** Domates ve biberi birada yemek
- BANGINOT:** Kâğıt para
- BANMA:** Parmakla daldırıp tadına bakma.
- BANMAK:** Suyu yüzüstü ağız teması ile içmek, yemeğe ekmek batırıp yemek
- BANNAK:** Parmak
- BARANA:** Kerpiç kesme ekibi/Arkadaş toplantısı
- BARİME:** Hiç olmazsa, bari
- BARKIT:** Çocukları korkutmak için uydurulan hayali yaratık
- BARNAK:** Parmak
- BARTIL:** Rüşvetçi, avantacı

- BASAMAK:** Merdiven
- BASDIRAN:** Kuyu makarasının takıldığı yer
- BASDIRMA:** Pastırma
- BASMA PAZEN:** Pamuklu, çok renkli, elbise kumaşı
- BASTIRAK:** Katığın saklandığı yalıtımlı yer
- BASTIRANLI KUYU:** Üzerinde su çekme düzeni olan su kuyuları
- BAŞ BAĞLAMA:** Düğün günü gelinin başına konulan fes, tozak tüy, ayna gibi süsler/Nişanlamak, söz kesmek
- BAŞ HAVUZ:** Kuyu başlarındaki büyük havuz
- BAŞ PEYNİR:** Kesede bekletilerek elde edilen peynir
- BAŞ YIKAMA:** Düğün öncesi gelinin kına sonrası baş yıkama amaçlı eğlenmeleri
- BAŞABAŞ:** Eşit durumda
- BAŞALICI:** Kuyudan çıkarılan suyu havuza boşaltan kişi
- BAŞALMA:** Kuyudan çıkan su kovasını baş havuza boşaltma işi
- BAŞANI:** Yaramazların elebaşı/Kendi başına buyruk
- BAŞDUTAN:** Bir işte elebaşı, yönetici
- BAŞI BAĞLI:** Nişanlı ya da sözlü kimse
- BAŞI BOYDAK:** Evli olmayan, bekâr
- BAŞI BOZULMAK:** Boşanmak/Eşinin vefat etmesi
- BAŞINA KAKMAK:** Yapılan bir şeyi yüzüne vurmak
- BAŞINI DİRİMEK:** Düğün öncesi gelin ve damadı dualarla giyim kuşam açısından hazırlamak
- BAŞINI Yİ:** Hayret ya da kınama sözü/ Başını ye anlamında
- BAŞİTMEK:** Bitirmek, sonlandırmak
- BATAK:** Küçük toprak küp ya da kap
- BATAKÇI:** Aldığını vermeyen, borcunu ödememeyi adet edinen/Müsrif
- BATIRMAK:** İflas etmek
- BATBAT:** Ördek
- BATMA:** Hayvan yemliği
- BATMAN:** Ağırılık ölçüsü 7,375kg
- BAVUL:** Valiz
- BAYA:** Epeyce
- BAYAK:** Demin

- BAYAKTAN:** Deminden, az önce
- BAYMAK:** Gözünü boyamak aldatmak
- BAYRAK DİKME:** Düğün evinde düğün başlangıcı için düğün evine bayrak asılması
- BAYTAR:** Veteriner
- BAZAR:** Pazar yeri
- BAZARLIK:** Pazarlık
- BAZLAMA:** Sac üzerinde yapılan kalın ekmek
- BEDAVU:** Yobaz, kaba adam, medeni olmayan, bedevi
- BEKDEŞ:** Bektaş (isim)
- BEKERE/BEKARA:** Su kuyusu düzeninde bulunan ahşap makara
- BEKERE:** Makara
- BEKETMEK:** Sağlamca örtmek veya kapatmak
- BEKLİK:** Takı
- BEKMEZ:** Pekmez
- BEL KUŞAĞI:** Kadın ve erkeklerin bele sardıkları örgü ya da kumaştan yapılan kuşak
- BEL:** Toprağı kazmaya yarayan üçgen alet
- BELDENAT:** Harman savurmak için kullanılan üç, dört parmaklı aygıt
- BELEK:** Çocuk alt bezi
- BELEMEK:** Çocuğu kundaklamak, altına bez bağlamak
- BELENİ KALKMAK:** Çok öfkelenmek, aşırı sinirlenmek
- BELENMEK:** Toz, toprak içinde kalmak
- BELERTMEK:** Gözünü ayırarak bakmak
- BELEŞ:** Bedava
- BELİK/BİLİK:** Bölünmüş parça/Saç örgüsü
- BELİNLEMEK:** İrkilmek, şaşırarak, şaşakalmak, apışmak
- BELİŞMEK:** Paylaşma
- BELLEME:** Atın sırtından arabanın okuna bağlanan deriden yapılmış koşum aracı
- BELLEMEK:** Toprağı bel küreği ile aktarmak/Birşeyi ezberlemek/Argoda küfür/Bir şeyi öğrenmek/ Tekrar etmek
- BELLEYİP DURMAK:** Bir sözü tekrarlayıp durmak
- BENCİLEĞİN:** Benim gibi

- BENDİRMEK:** Hafif ıslatmak, yemek suyuna ekmek batırmak
- BENİZ:** Görünüş, güzellik, yüz
- BERDİ:** Kalın kamış
- BERDUŞ:** Kuralsız yaşayan, uygunsuz işler yapan
- BEREK:** Börek
- BERGÜZAR:** Yedigöller olarak verilen armağan, hediye
- BERİ:** Yakın
- BERTİKMEK:** Yaranın azması, infeksiyon kapması
- BESİ:** Beslenmiş hayvan
- BESTE GİRMEK:** İddiaya girmek
- BESTE:** İddia, bahis
- BEŞ GARDAŞ:** Şaplak, tokat
- BEŞ GAYIR:** Beş çakıl taşıyla oynanan çocuk oyunu
- BEŞİ BİR YERDE:** Beş tam altın
- BEŞŞİK:** Beşik
- BETİ BENZİ ATMAK:** Sararıp solmak
- BETİNE GİTMEK:** Garipsemek, ayıp saymak, kötü bulmak, şaşırarak
- BEY BOZMA:** Damat ve arkadaşlarının eğlence merasimi
- BEY GİYDİRME:** Damadın düğünde elbiselerinin törenle giydirilmesi
- BEYNAM/BİNAM:** Saf, akli başında olmamak
- BEYNAMAZ/BİNAMAZ:** Dindar olmayan
- BEYŞEER:** Beyşehir (ilçe)
- BEZİ:** Ekmek yapılacak hamur topu
- BEZİRGANBAŞI:** Çocuk oyunu
- BICILGAN:** Sulu, ıslak, cıvık/Azmiş yara, sulu yara
- BIÇKI/BIĞÇI/BIHÇI/BIŞKI:** Testere
- BIDIRDAMAK:** Dudakları arasında konuşup durmak, şikayetlenmek
- BIDIRIK:** Küçük geveze, azıcık, bir parça, biraz
- BIKIN:** Omurga, bel
- BILDIR:** Geçen yıl
- BILDIRAMAK:** Konuşmak
- BINGILDAK:** Bebeklerin kafasının üst kısmında kemiğin sertleşmemiş olan bölümü

- BITIRAK:** Tohumları dikenli bitki
- BİBİ YAPMAK:** Çocukların küçük çişini yapması
- BİBİ:** Hala
- BİCAMA:** Pijama
- BİCEĞİZ:** Bir tek
- BİCERNİKLİ:** Becerikli
- BİCİK:** Meme, göğüs
- BİCİMCİK:** Çok az
- BİÇALA:** Bir ara, bir an
- BİÇER:** Biçerdöver
- BİÇİTLEM:** Azıcık
- BİDA:** Bir daha
- BİDE:** Pide
- BİDER:** Tohum
- BİDİKİM:** Bir lokma
- BİDİREK EKMEK:** Adam boyu üst üste konan yufka ekmek
- BİHİYA:** Ahlaksız
- BİLAT:** Bilet
- BİLAVELET:** Çocuksuz
- BİLDİĞİN GİMİ:** Bildiğin gibi
- BİLE:** Kuzen, teyze oğlu
- BİLEM:** Yarım
- BİLEZİK TAŞI:** Su kuyusunun ağzına oturtulan tek parça yuvarlak taş
- BİLİK:** Saç örgüsü
- BİLİN Mİ:** Bilir misin
- BİLLA:** Bilye
- BİLLİ DİNEK:** Çelik çomak
- BİLLİ:** Çelik, çomak oyunu
- BİLLİLENMEK:** Ahşabın yükten ya da nemden eğilmesi/Sıçramak/ Dengesini kaybetmek
- BİLLOR:** Cam su bardağı
- BİLLUR:** Koç hayası
- BİLMAMMA:** Bilmem ama, acaba

- BİLMEK:** Bölüştürmek
BİLMESİYE: Bilmeden
BİLMEZLİ: Bilmeden
BİLYALI: Rulmandan tekerlekli ahşap taşıma aracı, kornet
BİNAR: Pınar
BİNARBAŞI: Pınarbaşı
BİNGEÇME: Uzun süre hareketsizlikten kaynaklanan kas boşalması
BİNİT: Motosiklet, bisiklet gibi taşıma aracı
BİRİCE: İki eşli erkeğin eşlerinden biri, kuma
BİRKEÇ: Birkaç
BİRLEMEK: Yufka ekmeği üst üste dizmek/ Meyveleri boylarına göre ayırmak/ Koyunların tek seferde sağılması
BİSELDEN: Birazdan
BİSİ: Kedi/Çayır otunun tepesindeki tüylü başak
BİŞİRGEÇ: Sacda yufka, gözleme ve bazlama pişirmeye yarayan dar uzun tahta
BİŞİRMEK: Pişirmek
BİŞŞİ: Bir şey
BİTA: Baklavalık yufka ve şekerli kaymak ile tepsiye kat kat konarak pişirilen tatlı
BİTEVİ: Bir bütün, tek parça, yekpare
BİYAZ: Beyaz
BİYHA: Ahlaksız kadın/ Başiboş dolaşan
BİYİK: Alt giyimlerde bacak arasına dikilen kumaş
BİYİN: Beyin
BİYİT GAYMAK: Kavga, münakaşa sırasında içindeki kini çeşitli vasıflara benzetip karşı tarafa ağır sözlerle söylemek
BİYİT: Başkası hakkında söylenen kötü sözler
BİYLE: Böyle
BİZAR: Aciz kalmak
BİZİMKİ: Kadın kocasından bahsederken
BİZMEK: Usanmak, bıkmak
BODUK: Deve yavrusu
BODURDANMAK: Ağzının içinde kahırla söylenmek

- BOĞASAK:** Çiftleşme zamanı gelmiş inek
- BOĞAZ DELİSİ:** Çok yemek yiyen, yemekten başka bişey düşünmeyen
- BOĞMAK:** Ağzını bağlamak
- BOĞUN:** Bugün
- BOHÇA:** İçi tuhafıye ya da manifatura dolu bez sargı
- BOHÇACI:** Sokak satıcısı kadın
- BOHÇALAMAK:** Sarıp, sarmalamak
- BOLAGALMAK:** Geniş, ferah, bolca
- BOLALMAK:** Büyümek, genişlemek
- BOODAK:** Bu kadar
- BORTLAMAK:** Deve veya manda doğumu
- BOSTAN:** Salatalık veya hırtlak, ekili yer, sebze bahçesi
- BOSTANLIK:** Sebze meyve ekilen alan
- BOŞBÖĞÜR:** Karın boşluğunun yan tarafı
- BOY:** Çemenden yapılmış baharatlı karışım
- BOYDAK:** Yalnız başına, tek başına
- BOYLAMA:** Bir muska çeşiti
- BOYUN BOSTAK:** Çocukları omuza almak
- BOYUNDURUK:** Çift öküzlerinin boynuna geçirilen ağaç çember
- BOZ DÜŞMESİ:** Katrakt, göz hastalığı
- BOZ GOYMAK:** Bıktırmak
- BOZ:** Gri renk, açık kül rengi
- BOZALABAŞ:** Lezzetsiz sulu yemek
- BOZBAŞ:** Kuşbaşı et kavurması
- BOZGUNCU:** Fesat, karıştırıcı
- BOZULAMAK:** Kalın ve yüksek sesle bağırarak, ya da ağlamak
- BOZURDAMAK:** Kızgınlıkla söylenmek
- BÖCÜ:** Böcek
- BÖGELEK:** Hayvanları sokup rahatsız eden böcek
- BÖGEMEK:** Suyun önünü kapamak
- BÖĞEN:** Küçükbaş hayvan dışkısının toplu olma hali
- BÖĞÜR:** Vücutta kalça ile kaburga arasındaki bölge/karın boşluğunun yan tarafı

- BÖLE:** Böyle/Teyze çocuğu
- BÖLEMEK/BELEMEK:** Kumsivri kumu ile bebeklerin altının suyunu alması için bezle sarılması
- BÖN:** Budala, ahmak, saf, boş bakan
- BÖRCÜK GAYIRI:** Apakkaşı civarında çıkan beyaz çakıl
- BÖRTLEMEK:** Suda haşlamak/Uzun süre suda kalan el derisinin kabarması, kırışması
- BÖRTLEMİŞ:** Dışa doğru kabarmış
- BÖRTÜ BÖCÜ:** Haşere
- BÖYÜ:** Isırarak şarbon hastalığı bulaştıran siyah örümcek
- BÖYÜK:** Büyük
- BÖYYANA:** Büyük anne/Büyük elti
- BUCAK:** Köşe
- BUDAMA:** Çardak damına atılan uzun ağaç/Ağaç dallarını kesme
- BUDALA:** Hödük, akılsız, özgüveni olmayan
- BUĞRA:** Damızlık erkek deve
- BUĞUZLANMAK:** İçten kızmak, gücenmek, kinlenmek
- BUHARİ:** Duman bacası
- BUHUR:** Deve kervanının başındaki ilk deve
- BUKAĞI:** Hayvanları bağlama demiri, köstek
- BULAŞŞIK:** Yüzsüz, sırnaşık kişi
- BULGUR:** Kaynatılmış buğday
- BUNALSALIK:** Zor günler için biriktirilen para
- BUNCAĞIZ:** Bu kadarlık, çok az, azıcık
- BURÇAK:** Yemlik olarak kullanılan bitki
- BURGAZAN:** Bozguncu, fesat
- BURGU:** Karın ağrısı
- BURKMA:** Burgulu altın bilezik/Çevirmek
- BURMA:** Koçluk olarak ayrılmayan erkek tokluların hadım edilmesi
- BURMAK:** Enemek, içdiş etmek, sıkıştırmak
- BURU:** Istar ağacının gerdirme demiri
- BURULMUŞ:** Hadım edilmiş/Üzölmüş/İçine kapanmış
- BUTURAK:** Dikenli ot
- BUYDAY:** Buğday

- BUYDU:** Üşüdü
- BUYMAK:** Çok üşümek
- BUYNUZ:** Boynuz
- BÜCÜR:** Bodur, cüce, kısa boylu
- BÜFE:** Camlı vitrin, içine yemek takımlarının konulduğu dolap
- BÜĞRÜ:** Kambur
- BÜK:** Ağaçlık, çalılık, su kenarı
- BÜKE:** Ejderha
- BÜKÜTMEK:** Soğuktan ya da çışı gelmekten dizlerini kırıp eğilerek vücunu sıkmak/Kıvırmak
- BÜLÜÇ:** Alıç/Cıvciv
- BÜLÜK:** Erkek cinsel organı, çocuk pipisi
- BÜNGÜL BUCAK:** Uzak ve karışık yolu olan yer, köşe bucak
- BÜNGÜLDEK:** Yerinde duramayan, kanı kaynayan, maraza çıkarmadan duramayan
- BÜNGÜLDEMEK:** Kaynamak, fişkirmek
- BÜNGÜLDETMEK:** Sakin birisini hareketlendirmek/Maraza çıkararak rahatsız etmek
- BÜRGÜ:** Örtü/Örtülük ince kilim
- BÜRÜLEMEK:** Örtmek, sarmak
- BÜRÜMCÜK:** Ham ipekten dokunmuş ince kumaş
- BÜRÜNMEK:** İyice örtünmek
- BÜTÜM:** Tüm
- BÜYDÜRMEK:** Su sızdırmak/Bir çatlaktan veya ince bir borudan akar gibi su akması
- BÜYÜK YABA:** Harmanda kullanılan tahtadan yapılmış tarım aleti
- BÜZ:** Künk, beton su borusu
- BÜZGÜLÜ:** Pileli
- BÜZMEK:** Bir örgüyü bitirmek için daraltarak örmek/Çok susamak, zorda kalmak
- BÜZZÜK:** Anüs, boşaltım organının sonu.

—C—

- CAANBEYİ:** Cihanbeyli (ilçe)
- CABA:** Fazladan, ayrıca verilen, üstüne üstlük
- CADALOZ:** Kendine bakmayan, kötü görünümlü/Çenesi düşük, huysuz, şirret, yaşlı kadın
- CAĞIL CUĞUL:** Çok sesli ortam
- CALAP:** Yaratıcı, Yaradan
- CALLA:** Kemikli etli güveç/Sulu yemek
- CAMBAZ:** At yetiştiren ve alıp satan kimse
- CAMBAZ:** Hayvan alıp satan kişi/Sirkte gösteri yapan kişi/ Canıyla oynayan kişi
- CAMBUL CUMBUL:** Yemeğin fazla sulu olması
- CAMEKEN:** Vitrin cam bölme
- CAM GÖBEĞİ:** Yeşil ve mavi karışımı bir renk
- CAMIZ/CAMIŞ:** Manda, su sığırtı
- CAMPİL:** Ampul
- CANAVAR:** Kurt
- CANCALOZ:** Çocukları korkutmak için uydurulan hayali yaratık
- CANDARMA/CENDERME:** Jandarma
- CANEVİ:** Kalbin altındaki bölge/İnsanın en nazik yeri
- CANGIL CUNGUL:** Çan sesi/Anlaşılmayan ses
- CANI GEÇMEK:** Uyuyakalmak
- CANNI:** Canlı
- CAR CUR ETMEK:** Boşa konuşmak
- CAR:** Karapınar'da gelinlik üzerine giyilen özel kıyafet
- CARA/CUVARA:** Sigara
- CARALTI:** Kül tablası
- CARASGAL:** Yüksekçe ağır yük çıkarmaya yarayan makaralı düzenek
- CARCAR:** Yüksek sesle konuşma
- CARCÖR/CARCUR:** Şarjör
- CARI CABBAR:** Tez canlı
- CARI:** Gözü açık, yetenekli, hızlı kavrayan
- CARI-CARPA:** Çok becerikli

- CARKIT:** Eskimiş hurdaya dönmüş
CARSE: Sentetik kumaş
CARTAYI ÇEKMEK: Ölmek, pes etmek
CARTALOZ: Beceriksiz
CASCAVLAK: Bomboş, kel
CAVIR: Gâvur
CAYIRDAMA: Parazitli ses
CAYIRTI: Gürültü ses
CAYNABIT: Dengesiz, güvenilmez
CAZGIR: Çok konuşan, bağırان, çirkef, sesi çok çıkan, kavgacı
CAZI: Sevilmeyen, fitneci, kötü huylu/Dişli, kendini ezdirmeyen
CEBELLEŞMEK: İnatlaşmak, mücadele etmek, tartışmak
CECİĞİ ÇEKMEK: Acıkmak, canı istemek
CECİK: Mide
CEÇ: Harman yerinde saptan ayrılan zahire yığıını
CEK: Kalayı sıyrılmış, kalaysız kap
CELALİ: Yaramaz çocuk
CELECOŞ: Bir yemek türü, sulu menemen
CELEP: Hayvan ticareti yapan kişi
CELLİK: Celalettin (isim)
CEMİ CÜMLE: Herkes
CEMİLE: Baharın habercisi cemre
CENCİK: Normalden daha düşük boyutlu tahıl
CENDERE: Baskı altına almak
CENGARİ: Yeşilimsi, bakır pası rengi
CEPKEN: Yakasız üst giysisi
CEREME: Başkasına verilen zararı ödeme
CEYLAN: Güzel gözlü, ince bacaklı küçük hayvan/Maral
CEYRAN: Elektrik
CIBILDAK: Çıplak, bir şeyi olmayan, fakir, yoksul mal varlığı olmayan
CIBILDAMAK: Yerinde duramamak
CICIK: Yeni, güzel süs eşyası, cam kırığı
CIDAV: Yaramaz, kavgacı, hırçın, gözü açık, haylaz

- CIĞIR:** Patika yol
- CIĞIŞ CIĞIŞ:** Naylon kâğıt kumaş vb sürtünürken çıkan ses, bol bol akan
- CIKCIKI:** Cam sürahi
- CILA:** Kerpiç evlerde kireçtaşı ile yapılan beyaz duvar boyası
- CILALAMAK:** Kireç ve ince kum ile yapılan badana
- CILAMAN OYUNU:** Kırıp dökcek tarzda oyun oynamak
- CILAT:** Jilet
- CILBAK:** Çıplak
- CILBIR:** Yoğurt, sarımsak ve yumurta ile yapılan yemek
- CILGA:** Katıksız yiyecek/İnce yol
- CILGISIZ:** Ayarsız, ahlaki olmayan davranışlarda bulunan, saygısız
- CILK:** Bozulmuş yumurta veya meyve/Bozulan iş
- CILKI ÇIKMAK:** Çok yorulmak
- CILK ÇIKMAK:** Boş çıkmak
- CILKINI ÇIKARMAK:** Darmadağın etmek, yormak
- CILLIMAK:** Oyun bozmak
- CIMBIK:** Küçük ve sevimli çocuk
- CIMBILDAMAK:** Yerinde duramamak, sataşacak sebep aramak
- CIMGAS:** Uyuşmak
- CIMKIRTMAK:** Aşırı ısrar ile elde etmeye çalışmak/Su sıçratmak
- CINCİK:** Çabuk kırılan, alıngan, ani ve çabuk karar değiştiren kişi/Cam süs eşyası/ Misket, bilya
- CINCIKLI:** Cilalı porselen
- CINGA:** Ateş kıvılcımı
- CINGAR ÇIKARMAK:** Ortalığı karıştırmak, kızıştırmak
- CINGI/CINGA:** Kıvılcım
- CINGIRDAK:** Sallanınca ses çıkaran oyuncak
- CINNACIK:** Küçücük
- CINNAK:** Küçük
- CINNAZ ÖZÜ:** Küçük sabi
- CIPLAK MOTUR:** Ekipman takılmamış traktör
- CIRCIR:** Fermuar
- CIRKIT:** Laşka, eski, işlevsiz, bozuk eşya veya alet, hurda

CIRMALAMAK: Tırmalamak, geçim sıkıntısı çekmek, zorlanmak, mücadele etmek

CIRNAK: Tırnaklama

CIRT BİCİK: Sütü gelmeyen koyun keçi

CISCIVLAK: Bomboş, çıplak

CIVDIRMAK: Kontrolden çıkmak, azıtmak, üstünkörü

CIVİK: Katı olmayan/Ciddiyetsiz kişi

CIVITMAK: Laubali davranışlarda bulunmak

CIVLAK: Dümdüz/Kel

CIVZITMAK: Delirmek

CIYNAK: Tırnak yaralaması

CIZBÜZZÜK: Alingan, en ufak olumsuzlukta bile ağlayan kimse

CIZI ÇEKME: Pulluk ile tarlayı parçalara bölme/Kışkırtma

CIZI: Tarlada pulluk hattı veya tohumu ekme aralığı, takip edilmesi gereken hat

CIZIDAN ÇIKMAK: Haddi aşmak/Çok öfkelenip kendini kaybetmek

CIZIKDIRMAK: Karalamak

CIZMA BOZMA: Çocuk oyunu

CIZZİK: Çabuk küsen, oyunbozan/Ağustos böceği

CİBİLLİYET: Soy, yaratılış, huy, öz

CİBİNDİRİK/CİBİNLİK: Sivrisineklerden korunmak için yapılan tül çadır

CİCE: Yenge

CİCİM: Bir tür dokuma

CİCİM AYI: Sevme ve sevilmenin ilk ayları

CİGULİ: Hızlı hareke eden, hızlı iş yapan

CİHİZ: Çeyiz

CİKİRDEK: Konuşkan, sevimli, geveze

CİLBİR: Göz çapağı

CİLDİR CİLDİR: Gözleri açık

CİLLOP: Pırıl pırıl

CİMCİK: Elle burkup çimdikleme/Çok az miktar

CİMCİME: Küçük sevimli kız çocuğu

CİNCİ: Şifa diye insanları muskayla kandıran kimse

- CİNGAN:** Çingene
CİNGİL: Küçük bakraç, helke/Bir tutam üzüm salkımı/ Sıtıl, deste
CİNİVİZ: Atak, yaman, atılğan, gözüpek
CİNNİ: Anormal davranan, ruh hastası
CİPCİK: Dipçik
CİREHETLİ: Kaba, ters davranan
CİVANMERD: Mert, eli açık
CİVELEK: Canlı, hareketli, neşeli, genç/ Deve yavrusu
CİVİLDEK: Neşeli, sıcakkanlı
CİVİR CİVİR: Hareketli kabına sığmayan
CİZE/CİZİ: Sıra, hiza
CİZME: Çizme
CİZMEK: Çizgi çekmek
COFCOFLU: Güzel albenisi olan
CONCALOZ: Çocukları korkutmak için uydurulmuş yaratık, umacı, öcü
CONDERE: John Deere marka traktör
CORALAŞMAK: Birikmek, üşüşmek
CORCET/JORJET: Pamuklu dokunmuş, hafif, bükümlü kumaş
CORTLAMAK: Darmadağın olmak
CORUMCUK: Mc Cormick marka traktör
COŞNA: Sevimsiz, yaşlı kadın
COZMAK: Ütmek, yenmek
COZUTMAK: İşi koyvermek, saçmalamak, kural dışına çıkmak
CÖKE: Kısa boylu
CÖLDÜRETMEK: Suyu sesli akıtmak
CÖRLEMEK: Gereğinden fazla akmak
CULUK: Hindi
CUMBA: Evden dışarı uzatılmış yapı
CUMBALAK: Takla atmak
CUNUL OLMAK: İşe kendini kaptırmak
CURA: İki veye üç telli küçük saz
CURNA: Kuyu başlarında temiz su doldurulan küçük havuz
CURCUNA: Düzensiz kalabalık

- CURRUH:** Islak, sulu
CURU: Berrak, duru
CURUF: Yanardağ atığı, ifrazat
CURUN HAVUZU: Temiz su havuzu
CURUS: Bacak, incik/Yabancı, el
CÜCCEM: Çörekotu
CÜCÜK: Soğanın göbeği
CÜLÜK: Cıvıv
CÜMBE: Kısa boylu insan/küçük misket
CÜMLE KAPISI: Ana giriş kapısı
CÜMLETEN: Herkes dâhil, hepimiz, hep birden
CÜNÜL OLMAK: Bir şeye kendini kaptırmak

—Ç—

- ÇABIT/ÇABUT:** Bez parçası
ÇAĞSAMAK: Eskimek, yıpranmak
ÇALÇENE: Geveze, sürekli konuşan
ÇAKI ÇAKMAK: Gelin evinin duvarlarını dokuma ve işlemlerle süslemek
ÇAKI: Duvara asılan halı/Küçük bıçak
ÇAKILDAK: Koyunlarda kuyruk altındaki kurumuş pislik/Borç bakiyesi
ÇAKILDAKLI PİLAV: Et, kuşbaşı kıyma ve sebze ile yapılan çoban pilavı
ÇAKILDAKLI: Emeyatmaz, beceriksiz
ÇAKILDAKLIK: Koyun sürülerinde oluşan çakıldakların erimesi için yapılan su havuzu
ÇAKILLI: Çok fazla, dolu dolu
ÇAKIR: Yeşil mavi arası bir renk
ÇAKIRKIYIF: Sarhoş
ÇAKKI: Evde duvarlara asılan halı, kaneviçe gibi süs eşyaları
ÇAKMAK: Keser veya çekiç ile çivilemek
ÇALAR: Benzer, anımsatır
ÇALGI: Müzik aleti
ÇALGICI: Müzik aleti çalan müzisyen
ÇALGIN: Felç

ÇALKAMAÇ: Ayran

ÇALMALI BİLLİ: Çelik çomakla oynanan bir oyun türü

ÇALPALAMAK/ÇARPALAMAK: Üstünkörü suyla yıkamak, sallayarak karıştırmak

ÇALPAMA: Ayran, yoğurdu suyla karıştırma

ÇAMAŞIR EKİ: Sütyen

ÇAMIR: Çamur/ Toprağı su ile karışmış hali

ÇAN ÇAN ETMEK: Gevezelik etmek, çok konuşmak, anlamsız, rahatsız edici, istenmeyen konuşmalar yapmak

ÇAN: Hayvanlara takılan pirinçten yapılmış küçük zil

ÇANAK: Tabak

ÇAPAR: Deri ve kıl beyazlığı/Albino hastalığı

ÇAPIT: Bez parçası

ÇAPRAŞIK: Karışık, düzensiz

ÇAPRAZ ADAM: Aksi kişi

ÇARÇOR: İşe yaramaz, döküntü

ÇARÇUR ETMEK: İsraf etmek

ÇARDAK: Üstü kapalı yanları açık sığınak, kamelya / Küçük ve büyükbaş hayvan barınağı

ÇARPILMA: Yüz felci geçirme/ Biri tarafından dolandırılma

ÇARŞEKMEĞİ: Evde yapılmayan fırından alınan ekmek

ÇASARET: Şirret, geçimsiz, huysuz, ahlaksız yosma

ÇAŞAK: Eskimiş, yıpranmış

ÇAŞAMAK: Çok eskimek

ÇAT AYAZ: Kuru, yağışsız soğuk

ÇATAL KAPI: Çift kanatlı ahşap kapı

ÇATAL KAZIK: Karşılıklı kız alıp verme

ÇATLAK: Patlamış mısır/Yarığı olan/Delice hareketler yapan, akıldan eksik

ÇATMA: Bahçelerde kamıştan yapılan gölgelik/İki malzemeyi birleştirmek, birbirine yaslamak

ÇATMAK: Kavga çıkarmak/Başörtüsünü çeneden bağlamak

ÇAVDIRMA: Çatı veya iskele yapımında kullanılan uzun ince ağaç

ÇAUGIN: Yağmurun rüzgârla ve kısa süreli hızlı yağması

ÇAVIR: Koyun sürüsünün geçtiği patika yol

- ÇAVIŞ:** Çavuş/ El emeği çalışanların sorumlusu
- ÇAVMAK:** Esmek, rüzgârlı yağmur, esinti ile koku gelmesi
- ÇAVMAK:** Güneşin doğması
- ÇEBİÇ:** Bir yaşındaki keçi
- ÇEĞEL:** Asa, baston
- ÇEKGİN:** Takva sahibi/Zayıf
- ÇEKİ DEMİRİ:** Romörkü traktöre bağlayan aparat
- ÇEKİ:** Başa dolanan katlanmış tülbent/Taraflarca özel belirlenmiş hacim veya ağırlık miktarı
- ÇEKİŞMEK:** Ağız kavgası, ağız dalaşı, münakaşa etmek
- ÇEKKİ TÜLÜ:** İlmekleri kırılmadan tiftikten dokunan küçük dokuma
- ÇEKUM:** Körbağırsak
- ÇELÇÖP:** Bilye oyununda hedef ile atın arasındaki engelleri kaldırmak
- ÇELEBİ:** Kadın için eşinin erkek kardeşi
- ÇELEN:** Damın kenarından sarkan kamyş saçak
- ÇELERMEK:** Hayvanlar için ot zehirlenmesi
- ÇELME:** Kadınların alnına sardıkları eşarp/ Ayak dolama
- ÇELPEŞİK:** Karışık, içinden çıkılmaz durum
- ÇELTEK:** Çoban yamağı, yardımcı, uşak
- ÇEMBER:** Kadınların başına örttüğü el işlemeli örtü
- ÇEMEN ÇÖLÜ:** Çemen(kimyon) bitkisinin tohumu alınmış kısmı
- ÇEMEN:** Bir çeşit baharat, kimyon, boy otu, baharatlardan oluşan karışım
- ÇEMKİRMEK:** Saygısızca, karşı gelmek, sert cevap vermek
- ÇEMREMEK:** Kol ve paçaları toplamak, sıvamak
- ÇENCİRE:** Tencere
- ÇENESİZ:** Çok konuşan
- ÇENET:** Bacakların gövdeye bağlandığı yer
- ÇENGEL:** Baston, asa, çöğmel
- ÇENGELLİ İĞNE:** Çatal iğne
- ÇENTE:** Çanta
- CER TOPLAMAK:** Bir hayır işi için harman zamanlarında yardım toplamak
- ÇERÇİ:** Köylerde gıda satışı yapan kimse
- ÇERÇÖP MUMDİREK:** Bilya oyununda atış sözü

- ÇERÇÖP:** Oyunda ceviz veya bilye arasındaki engelleri kaldırmak
- ÇEREZ:** Yaş ve kuru yemiş
- ÇERGE:** Bağ bekçilerinin oturma ve gözetleme yeri
- ÇETENE:** Kap
- ÇETMEK:** Jiletle minik kesikler atmak
- ÇETNEVİR:** Bekârlığa veda eğlencesi/Çerez
- ÇETREFİL:** İçinden çıkılamayacak karışık iş
- ÇEVRE:** İşlemeli mendil, oyalı yazma
- ÇEYİZ ÇAKMA:** Düğün öncesi gelin evinin dokuma ve işlemlerle süslenmesi
- ÇIBAN:** Gözlü yara oluşması
- ÇIBANBAŞI:** Patlamak üzere olan irin/ yaramazlığın elebaşı
- ÇIBARTMAK:** Derisi kabaracak kadar dövmek, morartmak
- ÇIBIK:** Çubuk/Üzüm bağı
- ÇIFIT:** Düzenbaz, hileci
- ÇIĞIR:** Yürüyerek kendiliğinden oluşan yol
- ÇIĞIRMAK:** Seslenmek, çağırmak/Türkü söylemek
- ÇIKI:** İçi erzak dolu küçük bez/Bohça/Para kesesi
- ÇIKIŞMAK:** Azarlamak, ortalıktan ayrılmak, bölüşmek/Alışveriş sonrası hesap görmek
- ÇIKITLIK:** Gelinlik öncesi evden çıkarken giyilen son elbise/Pazarlık harici sonradan istenen
- ÇIKLA:** Sade, çıplak, bütünüyle, tümenden, aynen
- ÇIKMA:** Kullanılmış, ikinci el ürün
- ÇIKRIK:** Makara, ip eğirme düzeneği
- ÇILBIR:** Yumurta ve yoğurtla yapılan yemek
- ÇIMKIRTMAK:** Sıçratmak
- ÇINGAR:** Küçük kavga, münakaşa/Ateş parçası
- ÇINGIRAK:** Küçük çan
- ÇINGIRAKLI KUYU:** Suyun tahteravalli yöntemiyle çıkarıldığı kuyular
- ÇINGIRIK:** Kuyudan su çıkaran uzun ağaçlı düzenek
- ÇINLAMAK:** Tiz bir ses çıkartmak
- ÇIPLAK AT:** Eğeri olmayan at
- ÇIPLAK EŞEK:** Palanı olmayan eşek

- ÇIRA LAMBASI:** Gaz lambası
- ÇIRA:** Çam ağacından elde edilen ateş tutturucu
- ÇIRALI GÖLÜ:** Karapınar sınırları içinde kalan tabiat harikası obruk gölü
- ÇIRPINMAK:** Hareket etmeye çalışmak/ Hayvanlarda tüy temizliği
- ÇITAK:** Kavgacı, herkese çatan, geçimsiz, hırçın
- ÇITÇIT:** Birbirine geçen iki parçalı metal düğme
- ÇITLAVIK/ÇİTLENBİK:** Kökünden sakız çıkarılan bitki
- ÇIYAN:** Zehirli böcek, kırk ayak
- ÇİĞE:** Ceviz içi
- ÇİĞİN:** Omuz
- ÇİĞLEME:** Çiğ sütün kaymağı ve yumurta ile yapılan yemek
- ÇİĞNEM:** Bir lokmadan az
- ÇİĞŞEK:** Nemli çerez, bakliyat
- ÇİĞŞEMEK:** Çerezlerin nemlenerek bayatlaması
- ÇİKİN:** Çirkin
- ÇİLE:** Geniş sarılmış ip
- ÇİLİK:** İnce değnek, at eğer keçesi/Alkış
- ÇİMKE ÇİMKE:** Damla damla kabarmış
- ÇİMMEK:** Banyo yapmak, yüzmek
- ÇİNİDAŞI:** Göktaş, bakır sülfat
- ÇİNİLEME:** Çınlama, köpeklerin canı acıdığı zaman çıkardığı ses
- ÇİNİLETMEK:** Yormak, inletmek
- ÇİNKAF ÇANAK:** Emaye sırlı kap kacak
- ÇİNKAF:** Çinko
- ÇİNKE:** Parçalanmış bir şeyin en küçük parçası, minnacık
- ÇİNNEMEK:** Çiğnemek
- ÇİR:** Erik, kayısı, üzüm kurusu
- ÇİRİK:** Kirli ve pis
- ÇİRKEF:** Ahlaksız / Kirli su / Tortu
- ÇİRLİ ÇAY:** Şeker yerine çaya kuru üzüm atılarak yapılması
- ÇİRLİ:** Kayısı kurusu, kuru üzüm kaburga eti ile yapılmış sulu yemek
- ÇİRTİK:** Dar ve biçimsiz
- ÇİŞEK:** Nemli, bayatlamış kuruyemiş

ÇİŞME: Çeşme

ÇİT SÜRMEK: Tarlayı ekilebilir hale getirmek

ÇİT: Yer sofra örtüsü ya da şal olarak da kullanılan pamuklu kumaş/ Bir arsayı koruyan kamış engel

ÇİTELKE: Küçük helke

ÇİTİ GOVASI: Plastik kova

ÇİTİLEMEK: Çamaşır yıkarken sürtüştürmek/Sebzeye bıçak vurarak ince doğramak

ÇİTLEK: Çekirdek / Ayçekirdeği

ÇİTME: Hayvanların geriye doğru savurduğu tekme, çifte

ÇİTMELİ: Geçimsiz

ÇİVT: Çift

ÇİYNİM: Omuz

ÇOBANSALIK: Ağıldaki çoban evi

ÇOKNAŞMAK: Toplanmak, üşüşmek, doluşmak

ÇOLAK: Ayak veya eli sakat olan

ÇOLPA: Dağınık, beceriksiz

ÇONA: Usta yardımcısı, çoban yardımcısı/Çolak

ÇOPUR: Yüzü sivilceli, bozuk tenli

ÇOR: Hastalık, illet, dert

ÇORAK: Barut yapımında kullanılan doğal potasyum nitrat

ÇORLU: Hastalıklı, rahatsız

ÇÖĞDÜRMEK: İşemek, küçük su dökmek

ÇÖĞEN: Susam, küncü

ÇÖĞMEL: Baston, asa

ÇÖĞÜR: Bodur ağaç / Diken

ÇÖKELEK: Yağı alınmış süttten yapılan peynir

ÇÖKERTLEME: Sütün kaymaklanması

ÇÖKERTME: Gevrek yufka ve koyun sütü ile pişirilmiş yemek

ÇÖKGÜN: Yaşlı, hasta, elden ayaktan düşmüş, ihtiyaç sahibi

ÇÖKÜK: İçe doğru bükülmüş, çökmüş, ihtiyaç sahibi

ÇÖMÇE: Ağaçtan mamul kepçe

ÇÖMELMEK: Yarı oturmak

ÇÖMLEK: Toprak pişirme kabı

- ÇÖRTEN:** Aylan kuyusunda suyun döküldüğü küçük havuz
ÇÖZDEN: Kuyu başlarında içme suyu için ayrılan küçük havuz
ÇUBUKLU: Kilim modeli
ÇUĞMAK: Ayak büküp, köpek oturuşu oturmak
ÇUKULATA: Çikolata
ÇUKUR BİLLİSİ: Çelik çomakla oynanan bir oyun türü
ÇUL: Eskimiş, yıpranmış elbise ya da kilim, kebe/Eşeğin sırtına palandan önce konulan kilim, kebe eskisi
ÇUL-ÇABIT: Değersiz giysi, kumaş, bez
ÇULLAMA: Üzeri yumurta kaplı pişirilen tavuk
ÇUL-PALAZ: Kilim, kebe
ÇUVALDIZ: Kalın iğne
ÇÜŞ: Eşeklere seslenme sözü, aşağılama ifadesi

—D—

- DABAK:** Tabak/Hayvanlarda şap hastalığı
DABAKA: Tütün kutusu, tabaka
DABALAMAK: Kasları tutulmaktan dolayı yürümekte zorlanmak, sersemlemek, ayakta duramamak, bocalamak
DABAN: Alt, ayak tabanı
DABANCA: Tabanca
DABILDAMAK: Yürümekte zorlanmak
DABIŞ: Boynuzsuz keçi/deyyus
DADA: Çocuk dilinde şeker
DADAK: Çocuklara verilen şekerli ürünler
DADANMAK: Alışkanlık haline getirmek, aynı şeyi sürekli istemek
DADI GIT: Tatsız
DAĞAL/DAĞIL: Rüzgârla kalkan toz, duman
DAĞLAMAK: Hayvanların kulağının ya da yüzünün kızgın demirle yakılarak işaretlenmesi/Kızgın demir ile yarayı yakmak
DAĞLI: Karacadağ yöresinde yaşayanlar
DAHACIK: İşte orada, oracıkta
DAHIN/DAHAN: Tahin, susam ezilerek elde edilen sıvı ve yağlı gıda

- DAKANAK:** Borç, alacak
DAKGA: Dakika
DAKI: Takı
DAKIM: Tütün kutusu içindeki tütün, kâğıt ve ağızlık
DAKMAK: Kin besleme
DAKNAŞIK: Borç bakiyesi/Birbirine girmiş iş
DAKNAŞMAK: Ağız dalaşı yapmak, tartışmak, sataşmak
DAL: İnsanın sırtı/ Ağacın yan kolları
DALAMAK: Şiddetli azarlamak/Dişlemek, ısırarak/Köpek saldırması
DALANMAK: Böcek ya da sinek tarafından yoğun ısırılmak
DALAP: Hayvanlar için çiftleşme isteği, cinsel kızgınlık
DALAVERE: Yalan dolanla gizli görülen iş
DALDİNGİL: Dengeyi sağlayamayan, dik duramayan
DALKIN: Telkin
DAM YUVAĞI: Toprak sıkıştıran küçük silindir taş
DAM: Evlerin üst kısmı/Hapishane
DAMBADAK: Ansızın
DAMBAŞI: Evlerin üstü, çatı kısmı
DAMDIRMAK: Az az vermek, ilk defa vermek
DAMINGÖTÜ: Evin arka kısmı
DANDİK: İşe yaramaz
DANDİNGİL: Hiçbir şeyi olmayan bomboş
DANGADAN: Aniden, ansızın
DANİSGA: En iyisi, en alası
DANTELA: Tül şeklinde örülmüş, ince süs örtüsü
DAPBİRİMCI: Yerinde durmayan, çok gezen
DAPINDIRIK: Kuyudan su çekmeye yarayan ağaçtan kaldıraç
DAPLAK: İri surat, geniş yüz, dolgun yüzlü
DARAK: Tarak
DARAKCI: Yıkanmış yünü kabartıp rulo şeklinde saran işletme
DARDUR ETMEK: Gevezelik etmek
DARTMA: Ağırlık ölçme/Toprak düzeltme aleti/Birisine verilen değer ölçüsü

- DARTAK:** Ağırılık ölçer, terazi
- DASTAR:** Başörtüsü
- DAŞ:** Taş
- DAŞHAKI:** Değirmenciye ödenmesi gereken bedel
- DAŞLIK:** Kanatlı hayvanlarda mideden önceki bölüm
- DAT:** Lezzet
- DATLABIK:** Tarçın kabuğu
- DAVAR:** Büyükbaş hayvan
- DAVET OKUMAK:** Sözlü davet etmek
- DAVIL:** Davul
- DAVŞAN:** Tavşan
- DAYAK YASİRİ:** Dayak isteyen, çok dayak yiyen, dayak yemeye alışmış
- DAYIIZI:** Dayı kızı
- DAYLAK:** İki yaşında deve
- DEBİYAK:** Az önce
- DEDE TAKKASI:** Geviş getiren hayvanlarda ön mide
- DEDE:** Büyükbaba
- DEE:** Hayret ifadesi, bu kadar da olmaz anlamında
- DEĞİRMİ:** Yuvarlak, dairesel, bir en uzunluğunun iki katı
- DEĞİŞVİRİŞ:** Karşılıklı kız alıp verme
- DEHLEMEK:** Eşegi yürütmek için çıkarılan uyarı sözü
- DEHA:** Görünebilir uzaklıkta olan
- DEK DUR:** Uslu dur
- DEK DURMAK:** Rahat durmak
- DEKLEMEK:** Denk getirmek
- DEKLEŞTİRMEK:** Ayarlamak
- DEKMÜK:** Tekme
- DELBEK:** Bir çeşit def
- DELİ DEPEK:** Akılsız/Toplumun mesafe koyduğu kimse
- DELİ GILIKLI:** Hırpani giyinmiş
- DELİKLİ:** Metal kevgir
- DELİVAK:** Deuliewag marka traktör
- DELME:** Yelek

- DEMBERAŞŞA:** Tepe taklak
- DEMBESTE:** Yarı baygın, sersem, şaşkın
- DEMİRGAZIK:** Hayvanları bağlamak için yere çakılan uzun tokalı demir
- DEMİRGIRAT:** Demokrat
- DEMİRKÜLÜ:** Züvellik külünün keseyle banyo suyu kazanına atılarak kullanılması
- DENE:** Tane
- DENELEME:** Hayvanların buğday, arpayı fazla yemesi ile şişmesi
- DENK:** Yük hayvanlarının iki tarafına yüklenen yüklerin her biri
- DENSİZ:** Münasebetsiz, ahlaksız
- DEPEK:** Deli, dengesiz, toplumun reddettiği halde olan
- DEPGİ:** Toprak işlemede bel kullanırken ayak basılan parça
- DEPIK/DEPME:** Tekme
- DEPİŞMEK:** Birbirini tekmelemek
- DEPLEK:** Kontrolsüz hareketleri olan/Def
- DEPME:** Kıldan pantolon/ Ayakla vurma
- DEPMEK:** Bel ile toprağı işlemek/ Ayak tabanı ile tekme atmak
- DEPREŞME:** Tekrarlama, ortaya çıkma, hareket etme
- DERAMET:** Morallenme, toparlanma
- DERAMETLEME:** Tedarik etme
- DERAMETLİ:** Dirayetli
- DESDİ:** Testi, pişirilmiş topraktan yapılan su kabı
- DEŞELEME:** Karıştırma
- DEŞETLİ:** Çok aşırı
- DEVE DİKENİ:** Yabani bitki
- DEVE HAMUDU:** Deve semeri
- DEVE KATERİ:** Deve kervanı
- DEVE TÜYÜ:** Soluk kahverengi
- DEVE ZİLVESİ:** Deve bağlamak için dikilmiş direk/Deveye yük bağlamak için kullanılan ip/Çok uzun boylu insan
- DEVETUZ:** Deutz marka traktör
- DEVİNMEK:** Hareket etmek, kıvıldamak, olduğu yerde sarsılmak
- DEVAMEL:** Ay çekirdeği, Günaşık, Çitlek
- DEVRE:** Yanlış, ters, uyumsuz, ters

- DEVRESİ GÜN:** Yarından sonraki gün
- DEVRESİ:** Ertesi gün, sonraki gün
- DEYHA:** Görünen uzaklıktaki olanı gösterme için kullanılan işaret sıfatı
- DEYNEK/DİNEK:** Sopa
- DIBIKLAMAK:** Hızlıca gidivermek
- DIĞAN:** Teneke leğen
- DIĞDININ DIĞDISI:** Benzerliği ve alakası yok denecek kadar az olan/Uzak akraba
- DIĞDISI:** Uzak akraba
- DIĞRAK:** Sivrilmiş, dik
- DIKILMAK:** Bir yere kapanmak, bir işe koyulmak
- DIKIM:** Lokma, sunum
- DIKINMAK:** Hızla bir şeyler yemek
- DIKMAK:** Doldurmak, koymak, bir sıvıyı bir kaba doldurmak
- DIMDIZLAK:** Cıçıplak, tertemiz/Her şeyi elinden alınmış olmak
- DIMIŞKI:** Düz, parlak, kaygan, derli toplu
- DIMITMAK:** Başını öne eğip düşünmek
- DINIRDANMAK:** Kendi kendini dinlemek, sezmek
- DINIRGAMAK:** Sessizce dinlemek, kulak misafiri olmak
- DINNAK:** Tırnak
- DIRBIDIK ÇIKARMAK:** Kavga, niza çıkarmak
- DIRCIMAK:** Soğumaya başlamak
- DIRCIYI DİKMEK:** Yapmamak için inat etmek
- DIRILDON:** İnce bezden dikilmiş çocuk iç giyimi
- DIRIMAK:** Tırmıklamak
- DIRITMAK:** Taelayı üstten sürmek
- DIRNAK:** Tırnak
- DIZGARA:** Tarla toprağını ufalamak için kullanılan ızgara, tarım aleti
- DIZIKMAK:** Heyacanlı konuşmak
- DIZLAK:** Tüysüz, dazlak, saçsız
- DIZZIKMAK:** Çabalı çabalı koşmak
- Dİ:** De, söyle
- DİBAAM:** Söyle bakalım

- DİBEK/DÜBEK:** İçinde bulgur dövülen ahşaptan yapılmış havan
- DİBELİK:** Sonsuza kadar
- DİBİRALLAH:** Hiç ara vermeden, sürekli
- DİBİZOT:** Depozito
- DİDİ:** Söyledi
- DİĞNEK:** Değnek
- DİHELE:** Onu dikkate alma, biraz çabuk ol
- DİLİK:** Yırtık, bölünmüş, yırtılmış
- DİLKİ:** Tilki
- DİLLİ:** Konuşkan
- DİLME:** Ebatlı kesilmiş ağaç
- DİLMEK:** Dilimlemek
- DİMAĞ:** Hafıza, akıl, bilinç, us
- DİMEK:** Demek, söylemek/ Öyle ha
- DİN DAPMAK:** Dumanaltı olmak, havasız kalmak/Kuyu zehirlenmesi,
- DİNAMA:** Elektrikli mekanik güç motoru
- DİNEK:** Değnek, sopa
- DİNELMEK:** Ayakta durmak, dikilmek
- DİNEŞMEK:** Dinlenmek, istirahat etmek
- DİNGİLDEK:** Sağlam olmayan, sallanan, oynak, dengesiz
- DİNGÖZ:** Dik laflı, her an kavga çıkarabilecek tip
- DİNİZ/DİĞİZ:** Sakin, rahat
- DİNK:** Bulgur değirmeni, tahılı kabuğundan ayıran değirmen
- DİNMEK:** Sakinleşmek, durmak
- DİNGİL:** Aptal, salak, kaba saba, /Araçlarda tekerlerin takıldığı mil
- DİP BUCAK:** Her yer, her köşe
- DİP OCAĞI:** Çobansalıklarda ısınma ve pişirme amaçlı ocak
- DİPİ:** Tipi
- DİPLİ BUCAKLI:** Her şey yerli yerinde
- DİPSEDİR:** Evlerde yükseltilmiş oturma yeri
- DİPSEKİ:** Odanın yüksekçe başköşesi
- DİRÇAT ETMEK:** Acil yapmak/Bulup buluşturmak, var etmek

- DİREŞMEK:** Karşı koyma, inat etme/Yük kaldırırken aşırı zorlanmak/ Kararından dönmemek, dayanmak
- DİREZİ:** Halı kilim dokumasında boyuna gerilen ip/Aksi huysuz kişi/ Gergin/ Ayakta dik duran, bükülme
- DİREZİLEMEK:** Gerdirmek
- DİRGEN:** Sap veya saman atmak için kullanılan beş parmaklı demir aygıt
- DİRGİ:** Su kovasını bağlayan metal çember
- DİRHEM:** 3,2 gr tekabül eden ağırlık ölçüsü
- DİRKEM:** Bayır, yokuş
- DİRKİLDEMEK:** Sıçramak, yerinde sallanmak
- DİRMEK:** Biçmek
- DİRSEKLEMEK:** Dirsekleri çalıştırmak, itmek, vurmak
- DİSANİ:** Söylesene
- DİŞATMAK:** Kasnak dişlisinin kırılması
- DİŞİKISMAK:** Sinir krizi geçirmek, kaskatı kesilmek
- DİŞİLETİ:** Kadın
- DİŞİNDİRİK:** İpe düğüm atılarak yapılan hayvan gemi
- DİŞİRİCİ:** Dilenci
- DİŞİRMEK:** Derlemek, toplamak/dilenmek
- DİŞLİ:** Yünden dokunmuş yük sarmada kullanılan dokuma
- DİTMEK:** Yünleri kabartma işi/Ayrıştırmak, karıştırmak
- DİVİNMEK:** Çabalamak, kımıldamak
- DİVLEK:** Kalın kabuklu oldun kavun
- DİYİVİR:** Söyleyiver
- DİYNEK:** Değnek
- DİZ BÜKMEK:** Dizler bitişik ayakları alta alıp oturmak/Kabullenmek
- DİZ MUMDİREK:** Bilye oyununda diz üzerinden atış yapmak
- DİZE:** Teyze
- DİZEEZİ:** Teyzekızı
- DİZGİN:** At ve eşek gibi hayvanları yönlendirmek amacıyla gеме takılan halat
- DİZLİK:** Belden aşağı bağlanan iş önlüğü
- DODAK:** Dudak, leb

DODURDANMAK: Kendi kendine hoşnut olmadığı bir durumda söylenmek

DOĞSAN: Doksan

DOKDUR: Doktor

DOLAMA: Sıra yastık örtüsü/Parmak çıbanı

DOLAMAN: Kırdada yetişen yer mantarı

DOLANDIRMA: Sıra yastıklarının arkasına arkasına çakılan atmalı olarak da dokunan sumat, farketirmeden almak, çalmak

DOLLAMA: Kuyudan su çekerken kovayı iyice doldurmak için yapılan ikinci işlem

DOLUKSAMAK: Ağlayacak duruma gelmek.

DOLUŞMAK: Kalabalıklaşmak

DOMA: Yüğü yukarıya taşıyan çıkırık, makara ve sehpa

DOMATİS: Domates

DOMURCUK: Tomurcuk

DOMUŞMAK: Muşulamak, manasız davranmak, küsmek, yüzünü çevirmek

DON: Alt giyim eşyası/Katı su/ Atlarda renk çeşidi

DONATIM: Türkiye Ziraat Donatım Kurumu

DONUZ: Domuz

DONYAĞI: Tepkisiz, hareketsiz kişi/Et yağlarının eritildikten sonraki katılaşmış hali, iç yağı

DORAK: Beyaz küf

DORU AT: Kırmızı at

DORUKSUZ: Lüzumsuz, dangalak

DÖĞME: İnce bulgur, ceviz içi ve şeker karıştırılarak yapılan çerez

DÖKKÜ: Soğuk algınlığına karşı çocuklara içirilen baharat karışımı

DÖKME KAYMAK: Büyük leğende pişen ve bekletilen sütün kalın kaymak tabakası

DÖKME: Yağda kızartılmış yufka kırıntısından ve yumurtadan yapılan yemek

DÖLEK DURMAK: Ağırbaşlı, uslu durmak

DÖLEK: Düz, doğru, düzgün durmak

DÖLLEME: Fırlama, yaramaz, sperm bırakma, erkek ve dişi hücre birleşmesi

DÖLLÜK: Koyunların kuzulama zamanı, kuzuladığı yer/ Döl yatağı

- DÖLÜM:** Dönüm
DÖNDANİM: Döndühanım (isim)
DÖNDER: Çevir
DÖNEĞEN: Hayvan bağıyken hareket etmesini sağlayan döner halka
DÖNELGE: İşletme
DÖRPÜLENME: Yola gelme, uslanma
DÖŞ: Göğüs, sine, bağır
DÖŞENME: Özenme, işe kendini verme, iyi çalışma
DÖŞŞEK: Yatak, minder
DÖVME: Havanda dövülmüş bulgur, kuruyemiş ve toz şeker karışımı
DUBARACI: Dalavereci, göz boyayıcı
DULDA: Kuytu, gölge, saçak altı
DULUK: Yanak, avurdun dış kısmı
DUMAĞI: Nezle, grip
DUNCUKMAK: Rahat duramamak, sıkılmaktan kaynaklı yaramazlık yapmak/Huysuzlanmak, evtiklemek
DUTAM: Bir elin tutabileceği miktar
DUTDURUK: Ateş yakmada kullanılan küçük parçalar
DUTGU: Perde
DUTKU DUTMAK: Perdeyi örtmek
DUTMA: Ev ya da çiftlikte çalışan yardımcı/Yakalama/ Destekleme
DUTNAŞMAK: Tutuşup yanmaya başlamak
DUTTURUK: İlk ateşi yakmak için kullanılan hızlı tutuşan yakacak
DUVA: Dua
DUVAK: Gelinin başını kapatan tül
DUZ: Tuz
DUZLA DAŞI: Hayvanların tuz yediği taş
DUZLAK: Evcil hayvan veya sürülerin tuz yaladıkları taş
DUZSUZ: Utanmaz, saygısız kişi
DUZUKURU: Hali vakti yerinde olan kişi
DÜBÜR: Anüs
DÜDÜK DÜDÜĞE: Konvoyda sürekli çalınan korna
DÜĞDÜ: Ucu kırılmış keser/Ot süpürgelerin tutamak yeri

DÜĞÜ: İnce bulgur

DÜĞÜM: Ağaç dalları ya da işlenmiş tahta üzerindeki dal izi/İp bağlama şekli

DÜĞÜRCÜK: İçine kenevir menengiç ceviz vs. katılan ince bulgur

DÜHUL: Asker sevk tarihi

DÜKKÂNCI: Bakkal

DÜLDÜL: Toprakdan yapılmış ibrik içine su konarak üflenen düdük/ Çelimsiz at

DÜMBELEK: Darbuka

DÜMBÜK: Kadın ticareti yapan

DÜMEN: Direksiyon/ Dalavere

DÜRGE: Kat, kat

DÜRGÜ: Sarılmış, katlanmış eşya

DÜRMEK: Bir şeyi katlamak

DÜRTÜNMEK: Meşguliyet

DÜRÜ: Düğün hediyesi/Bohça

DÜRÜM: İçine yağ sürülmüş sıkma

DÜŞ: Rüya

DÜŞGÜN: Bakıma muhtaç

DÜVE: Bir yaşını geçmiş doğum yapmamış dişi dana

DÜVEN/DÖVEN: Ekini biçildikten sonra saman haline getiren altı çakmak taşlı tahtadan tabla

DÜZEN: Kuyudan su çıkarmaya yarayan kendir, ağaç ve makaradan oluşan düzenek

—E—

E YAZDI: Az kaldı, neredeyse öle yazdı, gide yazdı

EBARDI: Ceviz oyununda ikinci atıcı

EBCET: Beceriksiz/Hesap türü

EBE GÖMMECE: Çelik-çomak oyununda çukur kazma

EBE: Nine/Çocuk oyunlarında görev sırası kendinde olan

EBEBAŞI: YARAMAZ İŞLERİN ELEBAŞI

EBEEDADI/EBEZADI: Anası, atası

EBETÜRE: Geleneksel yöntemlerle yapılan ilaç ya da karışım

- EBİŞMEK:** Çocuğu sırtına almak
ECİĞİ CÜCÜĞÜ: Ailenin tamamı
ECİNNİ: İnsan ruhunu etkilediğine inanılan doğaüstü varlık/Deli dengesiz
ECİR ETMEK: Kasıtlı karşılık vermek, nispet yapmak
ECİR: Hoşlanılmayan davranış
EDE: Ağabey
EDİK: Patık
EEOOVV: Çağırma, seslenme sözü
EFİL EFİL: Rüzgârın hafif hafif esmesi
EFİR EFİR: Rüzgârın, insana iyi hissettirecek şekilde yavaş yavaş esmesi
EFTEN PÜFTEN: Değersiz, manasız,
EĞLEMEK: Oyalamak
EĞLEŞMEK: Oturmak, ikamet etmek
EĞRİ AĞAÇ: Atın arabaya bağlanmasını sağlayan u şeklinde denge ağacı
EĞSİK: Eksik
EĞSİKLİ: Eksik etek, kadın
EĞŞİ: Ekşi
EHLİ AYAL: Ev halkı, karı koca, çocuklar
EHLİZ: Söz dinleyen, uysal, evcil, uslu
EJNEBİ: Yabancı
EKDİ: Sürekli gözü daha fazlasında olan
EKE: Bir işin ehli /Çoban yardımcısı
EKME: Birinden hissettirmeden kaçma
EKMEK İTMEK: Yufka ya da tandır pişirmek
EKMEK TAHTASI: Sini
EKMEK YEMEK: Yemek için sofraya oturmak
EKMEKSİZ: Takdirsiz, yapılan iyiliğin unutulması
EKSİK ETEK: Kadın
EL EL ÜSTÜNDE: Çocuk oyunu
EL MUMDİREK: Bilye oyununda el üzerinden atmak
EL ÖPMELİK: Düğün sonrası hediye
EL/ELLİ: Ocakta topak pişirmeye yarayan parmaklı demir
ELBİR: Aracı

- ELCEK:** Eldiven
ELE Mİ: Şaşkınlık ifadesi, öyle mi?
ELEE: Öyle mi?
ELEGARŞI: Ellere karşı ayıp
ELEKÇİ: Kapı kapı gezerek satış yapan kimse
ELLEMEK: Dokunmak
ELEŞMEK: Bir yerde misafır ya da geçici kalmak
ELLEŞMEK: Bir şeyi birlikte taşımak
ELLEŞLEMEK: Bir şeyin şeklini değiştirmek
ELGANEM: Aklı fikri yetmeyen, elinden hiçbir şey gelmeyen, beceriksiz, zarsız, mazlum, güçsüz
ELHASIL: Sözün kıyası
ELİDAR: Fakir, imkânı olmayan
ELLAĞIM: Allahu a'lem
ELLAM: Herhalde
ELLEŞMEK: Birlikte taşımak/Dokunmak
ELLİCE: Tava
ELMELEŞMEK: Kazanmak için yoğun çalışmak
ELMETİNNE: Çatal iğne, emniyet iğnesi
EMEYATMAZ: İşe yaramaz, beceriksiz
EMİRKUŞ: Baykuş
EMLİ: Yetenekli, düşünceli, becerikli
EMLİK KUZU: Süt emen henüz ot yemeye başlamamış kuzu
EMMARE: Belirti, iz
EMMIZI: Amcakızı
EMMİ: Amca
EMMOLU: Amcaoğlu
EMSAL: Yaşıt
EMSİZ: Çaresiz, beceriksiz
EMZADE: Amca çocuğu, kuzen
ENDEE: Elindeki, oradaki
ENDEK: Daha ufak olan, orta boy
ENDEZE: Engel, sözde neden

- ENEĞİM ZÜLBEM:** Aşşık oyununda atış sırasında söylenen söz
- ENEK:** Aşşık oyununda ebe olarak kullanılan kemik
- ENEMEK:** İğdiş etmek, hadım etmek, kuzu ve oğlakları işaretlemek
- ENİK:** Köpek yavrusu
- ENKİŞTAN:** Nazlı, çıtkırıldım
- ENNİK:** Ekin biçerken ele takılan tahtadan yapılmış eldiven
- ENNİKCİ:** Beden gücüyle ekin biçen kişi
- ENTARİ:** Boydan etekli elbise
- ENTER:** International marka traktör
- EPELEK:** Çırpındıkça gümüş renkli zerrecikler saçan kelebek
- EPELEMEK:** Seyrek kar yağışı, emeklemek
- EPRIL:** Nisan ayı
- ERBAİN:** 22 Aralık-30 Ocak arası soğuk geçen kırk gün
- ERBAP:** Becerikli, yetenekli, muktedir
- EREĞLİ BİLLİSİ:** Çelik çomakla oynanan bir oyun türü
- EREVARMAK:** Evlenmek
- ERİNCEK:** Üşengeç
- ERİNMEK:** Tembellik etmek, iş yapmaya istekli olmamak
- ERİŞ:** Halı kilim dokumada kullanılan dikey ip
- ERİŞTE:** Kesilmiş ve kurutulmuş hamur/Makarna
- ESBAB/ESVAP:** Kıyafet, urba, elbise
- ESET:** Esat (isim)
- ESGER:** Asker
- ESGİ:** Yıpranmış elbise
- ESİK:** Eksik
- ESRİK:** Sarhoş
- ESSAH:** Doğru, gerçek, sahi
- ESSAHMI:** Gerçek mi
- ESTEK KERESTEK:** Boş laf üretmek
- ESTEK KÖSTEK:** Bahane üretmek
- ESVAP:** Elbise
- EŞGARE:** Aşıkâr, açıkca
- EŞİGARA:** Bir tür erik

- EŞŞEKGİRAN:** Karapınar'da bir mevkii
- ETEM:** Ethem (isim)
- ETEN:** Meyvanın dolu kısmı
- ETFAYE:** İtfaiye
- ETİRAF:** Etraf
- ETLEKMEK:** Kıymalı pide
- ETLİK:** Yemek için kesilen hayvan
- ETTARECİ/ETTARCI:** Kumaş ve ev eşyası satan seyyar satıcı
- EV ÇIRPMAK:** Temizlik için sopanın ucuna bağlanan bez ile evi temizlemek
- EVCİMEN:** Evine, işine bağlı, işgüzar
- EVDİNMEK:** Oyalanmak
- EVELALLAH:** Allah'ın izni ile
- EVERMEK:** Evlendirmek
- EVİN:** Başak içindeki tane, tohum
- EVLADİYELİK:** Bir şeyin uzun süreli kullanımını anlatmak için kullanılan söz
- EVLEK:** Tarla sürülürken bölümlerin her biri, dönümün dörtte biri, 229 M2
- EVSABI:** Ev sahibi
- EVTİK:** Oyalanma işi, hobi ile uğraşmak
- EVTİKLENMEK:** Oyalanmak
- EVYİRİ:** Ev arsası
- EY:** Efendim anlamında seslenme
- EYAAĞ:** Tadı çok kötü olan bir yiyeceğe gösterilen tepki
- EYENKİ:** Kaburga kemiği
- EYENTİ:** Beceri, eli yatkınlık
- EYİP/İYİP:** Eyyüp (isim)
- EYLEMEK:** Oyalamak, meşgul etmek
- EYLEŞMEK:** Misafir olarak kalmak, yerleşmek
- EYMENMEK:** Utanmak, çekinmek, korkmak
- EYNEL TUTMAK:** Aynı hizaya girerek hasat veya iş yapmak
- EYNEL:** Sıralama
- EYSERİ:** Büyük uzun çivi, isketi mih
- EZELİ:** Eskiden

EZEN: Ezan

EZİRÂİL: Azrail

EZVA: Kibritin yakan kısmı

EZZANE: Eczane

—F—

FADIL: Salak

FADİMANA GÜLÜ: Kırmızı gülü olan bahçe çiçeği

FAGİŞDAMAK: Hışırtilı ses çıkarmak

FAKRAMAK: Bir taşım kaynamak, fokurdamak

FAKTAŞI: Çok ses çıkaran/Çok konuşan, geveze

FALAZ: Ot çöp

FALDIRAMAK: Çok üşümek, aşırı titremek, korkudan titremek

FALÇATA: Kunduracı bıçağı

FANFAN ÖTMEK: Çok gürültülü konuşmak

FANFİNİ: Kadın arkadaş, sevgili

FANFİN ETMEK: Anlaşılmayacak şekilde konuşmak

FANGILLI: Çok tüylü saçlı

FARFARACI: Gürültücü, şamatacı, her şeyi abartan, yaygaracı

FARIÇ: Keklik yavrusu

FARIK: Faruk (isim)

FARIMAK: Yorulup güçten düşmek, caymak, bıkmak

FARİMEDİK: Yaşlanmamış

FARİMEZ: Yıpranmaz, erimez, yaşlılık belirtisi göstermeyen

FARZIMUHAL: Varsayım

FAS: Baş

FASAL: Çer çöp

FASARİ: Boş, gereksiz

FASIK: Bozulma

FASİLLE VURMAK: Ekmek ocağında toprak kapta fasulye pişirmek

FASİLLE: Fasulye

FEHİM: Beceri, işe yatkınlık

FEHİMSİZ: Beceriksiz, algılayamaz

- FEHMETMEK:** Anlamak, kavramak
- FELDİREK:** Yalnız başına, ne yapacağını bilemeyen telaşlı
- FELDİREMEK:** Seyrimek, titremek, düşer gibi olmak
- FELEKA:** Atın hamidini çeki demirine bağlayan gürgenden yapılmış koşum takımı
- FELLİNLEMEK:** Sarsılmak, sallanmak, sersemleyerek düşecek gibi olmak/Şaşırmak
- FENAR:** Etrafı camlı, yakıtı gazyağı olan aydınlatma aracı
- FENİKME:** Baş dönme, şaşırma
- FENİKMEK:** Baş dönme, şaşırma
- FEREK:** Çocuk oyununda her birey/Küçük köpek
- FERFENE:** Köylerde yemekli toplantı yeri
- FERİGSON:** Massey Ferguson marka traktör
- FERİK:** Cıvıvin büyüğü
- FERZEK:** Zeki, fehimli, sezgisi iyi olan kişi
- FETİ:** Fethi (isim)
- FEYME:** Fehime (isim)
- FICITMAK:** Fırlatmak, atmak
- FIÇI:** Bidon, varil, büyük sıvı kabı
- FIKRAMAK:** Fokurdamak
- FIRAKLAMAK:** Kaldırıp uzağa atmak
- FIRDOLAYI:** Çepeçevre
- FIRDÖNDÜ:** 360 derece dönebilen işlevli lokma anahtarı
- FIRIKDIRMAK:** Bir daha gelmeye cesaret edemeyecek hale getirerek korkularak kovalamak/Her tarafı kolağan etmek
- FIRILDAK:** Şurup ya da ilaç kapağı gibi plastik parçalara kibrit çöplerinin geçirilerek çocukların çevirerek oynadıkları bir oyun
- FIRILDAK:** Topaç
- FIRKITMAK:** Dolandırmak, çevirmek
- FIRLAMAK:** Hızlı koşmak, aniden uzaklaşmak
- FIRLANGEL:** Dolaş gel
- FIRLANMAK:** Etrafında dolaşmak
- FIRSAT YASİRİ:** Fırsat kollayan
- FIRSAT:** Ruhsat

FIRTANA: Fırtına

FIRTİK VERMEK: Aldatmak, kandırmak/Kaçmak/Zora gelince kurtuluş manevrası

FIRTMAK: Elden kaçmak, aradan sıyrılmak, çabucak ayrılmak, sözünden caymak

FIŞKI: Ezilmiş bozulmuş meyve sebze/Hayvan pisiği gübre

FIŞKIRTMA: Sıvıyı tazyik ile boşaltma

FİTİLATMAK: Azıcık kaynatmak

FİTTİRMAK: Aşırı sinirlenmek, ne yaptığını bilmemek/Bilye veya ceviz oyununda hedefi vuramamak

FIYMAK: Kaçmak, gizlice kaybolmak

FIYNAK: Oynak

FIYNIK: Hoppa, söz dinlemez, hafif meşrep kadın

FİDDİRİK: Hoppa, oynak

FİĞ: Yemlik bitki

FİLCAN: Fincan

FİLDİREK: Güvenilmez oynak

FİLİK: Tiftik, keçi yünü

FİLİKE: Musluk

FİNGİRDEK: Cıvık hareketli, fazla cilveli

FİNİ: Basit, hafif davranışları olan, şımarık

FİNK ATMAK: Hiçbir şeye aldırmandan hareket etmek

FİRACELİ: Uzun elbiseli kadın

FİRASETSİZ: Düşüncesiz, kişiliği oturmamış, umursamaz

FİREZ: Biçilmiş ekin yeri

FİRİK: Genç tavuk

FİSİLCE: Sivilce

FİSTAN: Entari, elbise

FİSTE: İlgiliye düşen pay

FİSTO: Elde veya makinede işlenmiş süslü şerit

FİŞGENE: Salyangoz, ilbiz

FİŞİLDEMEK: Yerinde duramamak, kaba sesle solumak

FİŞKERMEK: Yeşermek, ortaya çıkmak

FİŞLEK: Ayçekirdeği

FİŞLEMEK: Tanesini kabuktan çıkarmak

FİŞNE: Vişne

FİTİL: Minder yaparken düzgün durması için köşelerine geçirilen ip/Gaz lambasının yakıtını yanma haznesine taşıyan örme pamuk

FİTİLEMEK: Gizlice duymasını sağlamak, tahrik etmek, kıskırtmak

FİTLEMEK: Kıskırtmak, ara bozmak

FİTTİRİK: Oynak

FİYAT: Fiat marka traktör

FODUL: Kibirli, üstünlük taslayan

FOKURDAMAK: Sıvının kaynaması

FOLLUK: Tavukların yumurtlama yeri

FORTUM: Hortum

FOS: Boş

FOSURDATMAK: Bol duman çıkararak sigara içmek/Yellenmek

FOŞURDAMAK: Suyun ya da yemeğin çok kaynaması

FOTER: Fötr şapka

FOTTURAMAK: Kızgın bir şekilde söylenmek

FOTURAF: Fotoğraf

FURMA: Hurma

—G—

GABA SABA: Nezaketsiz

GABA: Popo, kalça

GABALA: Ölçsüz, tartısız, süresiz yapılan iş, pazarlık

GABALAK: Yünden örülmüş sadece yüzü açıkta bırakan bere, başlık

GABARA: Kısa yuvarlak başlı çivi

GABARTMA: Tava çöreği

GABAYİL: Güneyden esen rüzgâr

GABIK: Kabuk/Sünnet artığı

GABIKLI: Sünnet olmamış erkek çocuğu

GABIŞ: Boynuzsuz keçi, dabak keçi

GABİR: Mezar

GABURCAK: Tahıl kabuğu, taneyi örten kabuk

- GABURCAKLI:** Çiftelemeli darbuka sesi, oyun havası
- GAÇ HAY LEN:** Olur mu öyle şey
- GAÇ:** Müsade isteme sözü
- GADA:** Günah, talihsizlik, musibet, bela, dert
- GADANA:** İri beygir/Aşırı kilolu kadın
- GADEME:** Kaldırım/Resmi kurum tamirhanesi
- GADEMLİ:** Uğurlu
- GADINAN:** Kadınhanı (ilçe)
- GADINANAM:** Güzel annem
- GADİF:** Kadayıf
- GADİM:** Devamlı, eskiden
- GAFA:** Kafa
- GAFAKİYADI:** Nüfus cüzdanı
- GAĞIL:** Kerme ufağı
- GAĞUŞ-GUĞUŞ:** Hışırtılı ses
- GAHA:** Üstü açık, etrafı duvarla çevrili hayvan barınağı
- GAHAT:** Kıtlık
- GÂHİM:** Hısım, evlenme dolasıyla akraba olma
- GAHRİMEN:** Yardım isteyenleri geri çevirmeyen, kahr çeken
- GAHRİTMEK:** Kahretmek, içine atmak
- GAL SAĞLIĞINAN:** Sağlıcakla kal
- GAL:** Yanma sonucu sertleşen kül/Kireçlenme sonucu kaplarda oluşan katman
- GALAS:** İri ve kaba kişi
- GALBAĞLAMA:** Yanma sonucu oluşan tortu
- GALBİR:** Kalbur -Eleme aracı
- GALEKTERSİZ:** Karakteri bozuk olan
- GALESİZ:** Kaygısız, gamsız, endişesiz
- GALGIMAK:** Hoplamak, zıplamak, sürekli oturup kalmak
- GALGITMAK:** Şaka yapmak
- GALIN:** Düğün alışverişi
- GALINA GİTMEK:** Düğün alışverişi yapmak
- GALİYET:** Düğün bohçası

- GALLA:** İri yarı, zengin, büyük/Büyükbaş hayvan kemiği/Gereğinden fazla kalın ve ağır olan
- GALLAVİ:** Okkalı, iri yapılı, büyük, gösterişli, oturaklı
- GALLEKMEK:** Saç üzerinde yapılan kalın yufka
- GALTAK:** At eyerinin iskeleti/Hafif meşrep kadın
- GAMAŞMAK:** Gözün çok ışıktan dolayı görememesi, ışığa bakamamak
- GAMAZ:** Rüzgârda oluşan küçük hortum
- GAMBİR:** Kambur
- GAMGA:** Yakacak tutuşturan ağaç kabuğu, kereste artığı
- GAMIÇI:** Yünden örülmüş kuzu çobanı kırbacı
- GAMIŞ:** Kamış/Erkeklik organı
- GAMITMAK:** Somurtmak, sinirlenip hareketsiz durmak, kendini beğenmek
- GAN AYAKLI:** Kadınlar için kullanılır, zavallı, biçare
- GANALICI:** İnsafsız, faizci, tefeci
- GANCİK:** Dişi, dönek, kalleş, sözünden dönen
- GANEFÇE/GANEVÇE:** Kaneviçe, işleme
- GANERE:** Sürüden ayrılan tembel köpek/Obur, doymayan, çok yiyen/Çok gezen
- GANGAL:** Dikenli, yabani bitki
- GANIRTMAK:** Açmaya kırmaya çalışmak
- GANIŞ:** Bir şeyi zorlamak, zor ilerleyen
- GANİFSİZ:** Kanaat etmeyen, gözü doymayan, hırsına yenik düşen
- GANİM:** Koruyan, kollayan
- GANNIK SÜPÜRGESİ:** Yabani ottan yapılan kalın süpürge
- GANNIK:** Süpürge yapılan ot
- GANTETİR:** Bordo renk
- GAP GACAK:** Mutfak eşyası
- GAPCAK:** Kitap, defter yaprağı/Tahıl kabuğu, gıvız
- GAPI KÖPEĞİ:** Çok gezen
- GAPI:** Kapı
- GAPINMAK:** Acele ile arayıp, taramak, bakınmak
- GAPIŞTIRMAK:** Acele ile alıp yeme
- GAPLAMA:** Saç böreği
- GAPLIK:** Mutfaklarda tabak, çanak konulan raf

- GARA FORTSON:** Fordson marka traktör
- GARA KÜLLEME:** Üstünkörü, alelade
- GARA LASTİK:** Mesh üzeri giyilen lastik ayakkabı, petrolden mamul ayakkabı, çizme
- GARA MERHEM:** Çıban tedavisinde kullanılan merhem
- GARA:** Siyah renk, esmer insan lakabı/Okullarda eskiden giyilen siyah önlük/Baca kurumu
- GARAGASBENLİK:** Kasıtlı olarak, kasten, göz göre göre
- GARABEY:** Zehirli örümcek
- GARABUNAR:** Karapınar
- GARADAM:** Penceresiz depo, ambar, kiler
- GARADAMAK:** Herşeye saldıran aç gözlü
- GARADÜZEN:** Gelişi güzel, rastgele
- GARALTI:** Gölge, loş
- GARALTISI KAYBOLMAK:** Ortalıkta gözükmemek
- GARAM:** Dostum
- GARAMET:** İftira
- GARANNİK:** Karanlık
- GARARLEME:** Tahminen
- GARASARLAK:** Sarılık hastalığı
- GARAYAĞIZ:** Esmer yüzlü
- GARAYİL:** Doğudan esen rüzgâr
- GARAYİR:** Kabristan
- GARBİYAR:** "Garb-ı yar"/Batılı Sevgili/Karapınar
- GARDAŞ KANI:** Yaşlı ağaç gövdesinden çıkarılan ve müsekkin amacıyla kullanılan madde
- GARDOLABI:** Gardırop, elbise dolabı
- GARER:** Yeteri kadar, uygun olan, karar
- GARERİ SIRA:** Kendi kararı kadar
- GARERLEMEK:** Ayarlamak, denkleştirmek
- GAREZ:** Kin, zarar verme
- GARI:** Kadın eş
- GARIK BELLEME:** Sebze ekim yeri hazırlanması

- GARIK:** Bostanlarda her bir ekim sırası arasındaki minik sulama kanalı, su-yolu
- GARIKMA:** Aşırı doygunluktan dolayı tikslenme
- GARIKTIRMAK:** Eşek-köpek gibi hayvanları çiftleştirmek
- GARIN:** İşkembe
- GARINBARSAK:** Çok çocuklu/Dökülmüş, saçılmış
- GARINTA:** İşkembe
- GARINTI:** Döküntü yün
- GARIŞIK GURUŞUK:** İşinden çıkılmaz hal
- GARİ:** Artık
- GARK OLDU:** Çokça oldu
- GARMAN ÇORMAN:** Karışık
- GARPIZ:** Karpuz
- GARSAMBA:** Dağınık duran, işe yaramaz, karışık eşya
- GARSAMBALIK:** Lüzumsuz eşya deposu
- GASALMAK:** Büyüklenmek, kendini beğenmek, gururlanmak
- GASAR OLMAK:** Kas tutulması, kulunç
- GASDE:** Gazete
- GASILMAK:** Böbürlenmek
- GASINTI:** Kendini beğenen
- GASMAK:** Bölmek/Tedirgin olmak
- GASNAK:** Yer sofrasında sini altına konulan elekten bozma çember / İşleme çemberi
- GAŞ:** Tepe, hafif yüksek zemin/Kaş
- GAŞBAŞI:** Tepe üstü
- GAŞINALTI:** Tepe etekleri
- GAŞINAN:** Kaşınhanı (belde)
- GAŞŞIK:** Kaşık
- GAT:** Çok katlı bina
- GATA ÇIKMAK:** Apartmana taşınmak
- GATAGULLE:** Aldatma
- GATER:** Dizilmiş altın takısı/Birbirine bağlı deve dizisi
- GATIK ALMA:** Hayvansal ürünler elde etme
- GATIRAN:** Katran

GATNAŞMAK: Karışmak, iç içe girmek/Bir dış etki ile derinin istemsiz kasılması

GAVAT: Pezevenk

GAVCALAMAK: Avuçlar arasına almak, kucaklamak, sarmak

GAVE: Kahve

GAVENEZ: Kavanoz

GAVETE: Domates

GAVIN: Kavun

GAVIR: Ecnebi memleketli, müslüman olmayan insan

GAVIT: Dövülmüş bulgur

GAVİ: Kalın, kaba, mukavemetli, sağlam, dayanıklı

GAVİL: Anlaşma, sözleşme

GAVİLLEŞMEK: Sözleşmek, anlaşmak

GAVLAMAK: Esas kısmından ayrılmak, kabarmak/Yanmak

GAVLATMAK: Harlı ateşe tutarak içi pişmeden dış kabuğu yakarak ayrılmasını sağlamak

GAVLEZ: Bir tür yabancı ot

GAVURGA: Kavrulmuş bulgur, nohut, mısır

GAVUŞLAMAK: Avuçlamak

GAVUŞMAK: Birleşmek

GAVUT: Kavrulmuş nohut unu

GAY DEĞMESİ: Kerpiçlerin yağmurda ıslanıp bozulması

GAYBAR: Karapınar

GAYBİYAR: Karapınar

GAYBUBET: Yokluk, kaybolmak

GAYDELİ: Tutum ve davranışı farklı olan

GAYDIRMAK: Tartışmada karşı tarafı incitmek için söyleyebileceği ne kadar laf varsa söylemek

GAYFALTI: Kahvaltı

GAYFE: Kahve

GAYGANA: Un, irmikten yapılan tatlı

GAYIL OLMAK: Razı olmak, yetinmek, ikna olmak

GAYIN OĞLAN: Kayınbirader

GAYIN: Kayın birader

- GAYINTI:** Yemek dışında yenilen şeyler
- GAYIR:** Çakıl taşı
- GAYIRMA:** Taraf tutma, ayrıcalık tanıma
- GAYIŞ AŞIRMAK:** Kaytarmak, sözünde durmamak
- GAYIŞ GIRMAK:** Kavga edip ayrılmak
- GAYIŞ:** Deri kemer
- GAYIT DAMI:** Sandık odası, her zaman kullanılmayan ev eşyalarının bulunduğu oda
- GAYIT EVİ:** Kiler depo
- GAYIT:** Herhangi bir alet, eşya, makine
- GAYITLI GAYNANA:** Her şeyi tam bulunduran, eksiksiz olan
- GAYİL OLMAK:** Rız olmak
- GAYKI:** Yol azığı
- GAYKILMAK:** Bir tarafa yaslanmak
- GAYKINMAK:** Kendisini beğenmek
- GAYLIK:** Kıra giderken üste alınan kalın örtü
- GAYMAK:** Yapı malzemelerini üstüste koyarak inşa etmek, duvar örme/Kaymak, süt kreması
- GAYME:** Kâğıt para
- GAYNAK:** Kaynak
- GAYNANA:** Kayınvalide
- GAYNATA:** Kayınpeder
- GAYNATMAK:** Muhabbet etmek
- GAYPAK:** Her an değişebilen, güvenilmez, dönecek
- GAYRAÇ:** Çakıl taşı
- GAYSE:** Toprak yüzeyindeki sertleşmiş tabaka
- GAYSELENMEK:** Yaranın kabuk bağlaması
- GAYSI:** Kayısı
- GAYTAN:** Düğme takılan bağ
- GAYTARMA:** İşten kaçma, arazi olma, işi yavaşlatma
- GAZA:** İlçe
- GAZEP:** Azap, elem, eziyet
- GAZMIK:** Süt kazanının dibinde oluşan katman
- GAZZIK:** Kazık

- GAZZIKLI:** Kibarlık bilmeyen, kaba, ergenlik yaşını geçmesine rağmen haylazlık yapan erkek
- GEBAAAM:** Gel bakalım
- GEBERMEK:** Ölmek
- GEBEŞ:** Geriye doğru kasılarak yürüyen, kasılma/ Alık, aptal, bön, salak
- GEBRE:** Tam sindirilmemiş dışkı
- GEÇEK:** Geçit, merdiven
- GEÇGİN:** Zayıf
- GEÇİ KULAĞI:** Meralarda yetişen hayvan olatmaya yarayan ot
- GEÇİ:** Keçi
- GEÇİNİP GİTMEK:** Kazandığı ile idare etmek
- GEÇİNMEK:** Vefat etmek/Uyumlu olmak
- GEÇİRMEK:** Uğurlamak
- GEDİKGEME:** Dişleri dökülmüş kimse
- GEĞSİ:** Çamaşır
- GEKLİĞİ AZMAK:** Mide ekşimesi, reflü
- GELBERİ:** Ateş karıştırmak için kullanılan ucu kıvrık demir/Hayvan gübresini sıyırmaya yarayan tırnaklı uzun saplı tırmık
- GELELE:** Gelirmisin
- GELENKE:** Erkek tarla faresi
- GELENKİ:** Dişi tarla faresi
- GELEP:** Büyük ip çilesi
- GELİF:** Kerpiç keserken kullanılan kalıp
- GELİN ABA:** Yenge
- GELİPBATIR:** Geliyor
- GELİVİRİİ:** Gelir misin
- GELLABA:** Büyük gelin abla/ Amca karısı
- GELLANCI:** Kına gecesi/Düğün öncesi gelin eğlencesi
- GELSANİ:** Gel gene
- GEM:** At ve eşek gibi hayvanları yönlendirmek amacıyla ağıza takılan demir
- GEN:** Meradan ilk defa tarla edilen arazi
- GENDİ GENDİNE:** Tek başına
- GENE:** Asalak böcek/Yine
- GENEVİR:** Kenevir bitkisi

- GENİRMEK:** Ağızdan midedeki gazı çıkarmak
- GENNABA:** Gelin aba, yenge
- GEREGELMEK:** Zorlanmak
- GEREN TOPRAĞI:** Aşırı killi su geçirmez toprak eski yalıtım malzemesi
- GEREN:** Verimsiz, düz, kurak arazi/Killi çorak bölge
- GERİ:** Römorklara daha fazla saman yüklemek için etrafına çekilen kıl çadır
- GERİK:** Açık
- GERMEK:** Zorlamak
- GERNEŞMEK:** Bedeni rahatlatmak için germek
- GERTLEK:** Lafına bilmeyen, olur olmaz konuşan
- GESİ YUMAK:** Çamaşır yıkamak
- GESİ:** Urba, giyilecek kıyafet
- GEVEN OTU:** Meralarda yetişen hayvan otlatmaya yarayan ot
- GEVEN:** Dikenli yabani ot
- GEVEZE TÜFEK:** Makinalı tüfek
- GEVİŞ:** Ağızdaki lokma
- GEVİŞLİ:** Uyuşuk, kendi başına iş yapamayan, kılıbık
- GEYSİPİ:** Çamaşır ipi
- GEZ:** Duvar derzi
- GEZELEMEK:** Dolaşmak
- GEZENTE:** Çok gezen
- GIBIDIK:** Bir çeşit iskambil kâğıt oyunu
- GICILAMAK:** Kin beslemek/Havanın soğumaya başlaması
- GICIMIK:** Huylanmak
- GICIR:** Yeni, kullanılmamış
- GICIRGAN:** Çocuk oyunu/Artı şeklinde kurulan dönerli oyun aleti
- GIÇ:** Arka/Çocuk oyunu/Ayak
- GIDAKLAMAK:** Tavuğun yumurtlama öncesi ve sonrası çıkardığı ses
- GIDELİ:** Gösterişli
- GIDIGIDINA:** Ucu ucuna tam denk gelmek
- GIDIKLAMAK:** Laf almak için zarf atmak/Güldürmek için hafif kaşımak
- GIDIM GIDIM:** Azar azar
- GIĞ:** Yakacak olarakda kullanılan koyun, keçi dışkısı

- GİĞALAK:** Küçük şeylere verilen ad
- GİĞIRDANMAK:** Utana sıkıla ve kısık sesle istediği bir şeyi söylemek
- GII:** Konuşma arasında duraklama sözü
- GIL:** Kıl
- GILAM BÖREĞİ:** Yufka, peynir ve yağla yapılan tava böreği
- GILAMIK:** İnce ottan yapılan süpürge
- GILDIRGI:** Çok zayıf ekin
- GILDIR-GILDIR:** Uzaktan zayıf gelen ses/Kesilmek üzere gibi az akan su
- GILE:** Kurnaz, uyanık/Eşine esir olmuş
- GILIFİLİ BİLLİ:** Bir tür çelik, çomak oyunu,
- GILIK:** Saç sakal
- GILIKSIZ:** Bakımsız, tipsiz
- GILISE:** Eskiden kullanılan kadın çizmesi
- GIMIDI GIŞŞIK:** Çok yavaş hareket eden
- GIMIL GIMIL:** Yavaş hareket eden
- GIMILDAMAK:** Azıcık oynamak, belli belirsiz hareket etmek
- GINA GECEŚİ:** Düğün öncesi kına yakıp eğlenmek
- GINCİFIRLI:** Süslü, gösterişli
- GINCIK:** Titiz, ince fikirli
- GINCITMAK:** Acizlenmek
- GINDAM:** Karapınarda erezyon bölgesinde terkedilmiş yayla/Kazma, balta gibi araçların sivri kısmı
- GINDAMI:** Az kullanılan eşya deposu, ardiye
- GINDAP:** İnce kendir
- GINDIRA:** Sulak yerlerde yetişen, ince uzun yapraklarının ucu keskin koyu renkli bir tür çayır otu.
- GINIRDAMAK:** Kendi kendine söylenmek, açıkca söyleyemedi konuşmak
- GINIRDANMAK:** Özellikle bebeklerin anlamsız ifadeler söylemesi veya ses çıkarması
- GIPLA:** Kible, güney yön
- GIR:** Gri renk/Yaban, mera
- GIRAN GİRMEK:** Hastalıktan dolayı ölmek, bitmek, tükenmek
- GIRANT TUVALET:** Güzel giyinen, bakımlı
- GIRAN:** Öldürücü salgın hastalık/Çoluk, çocuk

- GIRANTA:** Tecrübeli/İyi giyinmiş erkek
- GIRARMIŞ:** Beyazlaşmış saç
- GIRCIMAK:** Soğumaya başlamak, kırağı düşmesi
- GIRÇIL:** Gri renk
- GIREP:** Şeffaf kırmızı eşarp tül
- GIRFELEŞ:** Çok kötü, perişan, dağınık
- GIRGIR:** Eğlenmek, şakasına takılmak/Mekanik ev süpürgesi
- GIRIK:** Kadın için gayrimeşru erkek/Erkek için metres/Gençler için arkadaş gurubu
- GIRIKÇIKIK:** Kırık dökük
- GIRIKDÖLÜ:** Soyu bozuk, piç
- GIRIM MAKİNESİ:** Çekilerek ekin biçen ilkel makine
- GIRINTI:** Ekmek ufağı/Çerez
- GİRİŞMAK:** Bölüşmek/Kırışmak
- GİRİŞTİRMAK:** Gizli saklı ilişki yaşamak
- GIRK:** Kırk
- GIRKI ÇIKMAK:** Doğum ve ölüm sonrası geçen kırk gün
- GIRKIM:** Koyun tüyünün traş edilmesi
- GIRKLIK:** Koyun kırkma makası
- GIRLANGIŞ:** Kırlangıç
- GIRMAÇ:** Kuzu çobanlarının kullandığı yünden örülmüş kırbaç
- GIRMIZI GAYIR:** Kumsivri tepesi civarında çıkan kahverengi çakıl taşı
- GIRNAP:** Sicim yumağı
- GIRNAŞMAK:** Tikli olmak ya da yaramazlık yapmak
- GIRNATA:** Klarnet, uzun yapılı üflemeli çalgı
- GIRNAV:** Dişi kedinin çiftleşme isteği
- GIRTIL:** Ot süpürgesi
- GISDA GISDA:** Peyderpey, adım-adım
- GISDIRGAÇ:** Mandal
- GISDIRMA:** İki bisküvi arası lokum
- GISMIR:** Cimri, pinti
- GISSIK:** Kasık
- GISTA GISTA:** Taksit taksit

- GISTA:** Taksit, pay
GISTIRMAK: Sıkıştırmak
GIŞ: Kış
GIŞLA: Askeri kışla/ Kışın eğleşilen yer
GIT DUTMAK: Az kavramak
GIT: Az
GITEL: Katil
GITMIR: Köpek
GITNAŞMAK: İçine kapanmak, hinleşmek
GITTİR GITTİR: İyi giyinmiş titiz/Büyüme heveslisi, büyükler gibi giyinip tavır takınan kız çocuğu
GIVAMA GELMEK: Tava gelmek/Cinsel istekli olmak
GIVIRMAK: Sözünden dönmek, kalçayı sağa sola sallamak
GIVIŞIK: Ekin ile birlikte yetişen zararlı bir ot tohumu
GIVIZ: Biçilen ekin içindeki boş başaklar, çer-çöp
GIVRAK: Hızlı hareket eden, zeki
GIVRANMAK: Dolanmak
GIVRATMAK: Çevirmek, döndürmek
GIVRIM: Baklava türü
GIVŞİL: Bir ot çeşidi/Paspal, özensiz
GIY: Kadınların birbirine hitap şekli
GIYADALI/GIYADELİ: Kapı, pencerenin az aralanmış hali
GIYDIRMAK: Nazlanmak, ağırdan almak
GIYIKLI TAŞ: Bir kenarı keskin olan küçük taş
GIYLAMAK: Ekili ürünü kenarından sürüye otlatmak/Kumaşın kenarını dikmek
GIYLATDIRMAK: Kenarını düzgünce dikmek, örmek, overlok
GIYMAT: Kıymet
GIYMATA BİNMEK: Değerlenmek
GIYMIK: Tahta parçası, kıymık
GIYNAŞMAK: Nazlanmak
GIZAN: Dişi köpeğin çiftleşme isteği
GIZDIRMAÇ: Yufka arasına konan malzeme ile soba üzerinde yapılan gözleme

- GİZİL:** Üç yaşını geçmiş erkek koyun
- GİCİMİK BASMAK:** Yerinde duramamak/Terden kaşınmak, sıkılmak, şiddetli kaşıntı isteği
- GİCİMİK:** Tatlı kaşıntı, ince telaş/Şüpheli
- GİCİŞMEK:** Kaşınmak, kaşıntı hastalığı
- GİDİ:** Deyyus, pezevenk, Konya 'da övgü sözü
- GİDİMAN:** Ahlaksız, pezevenk
- GİNE:** Yine
- GİRGİNCİ:** Kiracı
- GİRİŞMEK:** Saldırmak, dövmek
- GİRNEŞMEK:** Bir işe kendini tam olarak vermek
- GİŞİLİK ELBİSE:** Özel günlerde giyilen elbise
- GİŞİLİK:** Bayramlık veya resmi elbise
- GİT SAĞLINAN:** Güle güle
- GİYN:** Rahim
- GİZİR:** Gizli. Saklı, orun
- GOCA OĞÜR:** Bilge, tecrübeli kişi
- GOCA REYİS:** Belediye başkanı
- GOCAPİ:** Bahçedeki büyük kapı
- GOCARI:** Yaşlı kadın
- GOCAŞI:** İhtiyar kişi
- GOCUK:** Kalın ve kaba kürklü giyecek
- GOÇAM:** İki elin avucu
- GOÇAN:** Tapu/Tahıl başakları
- GODUŞ:** Kendini beğenmiş, dik ve kasılarak yürüyen, ukala
- GODUK:** İkinci evliliğini yapan kadının yanında getirdiği çocuk/Erkek arkadaş/Kişinin yanından ayrılmayan, yancı
- GODOŞ:** Pis işlerde aracılık eden kimse, havalı, cakalı kimse
- GOFALMAK:** Gururlanmak, kendini beğenmek, öğünmek
- GOĞŞAK:** Gevşek/Gönülsüz/Emin olunmayan, şüpheli
- GOHALMAK:** Böbürlenmek, kibirlenmek
- GOL DEMİRİ:** Kapı sürgüsü
- GOLAN:** Yassı dokunmuş hayvan semer bağı
- GOLANYA:** Kolonya

- GOLCU:** Güvenlikçi
GOLÇAK: İş yaparken kola takılan kolluk
GOLTUĞA GİRMEK: Damadın koluna giren gelinin seyredilmek üzere yüksek bir yere çıkması
GOLTUK: Koltuk
GOMA: Bırakma
GOMAZOL: Olumsuzluk eki
GOMPİLE: Tamamı
GONAK: Saç kepeği
GONGURDAK: Yaz aylarında ortaya çıkan uçan böcek/Salyangoz ka- buğu/Hayvanların boğazına takılan zil
GONSUL: Konsol
GONŞU: Komşu
GONUR: Kahverengi tonu
GONURSU: Yanmış pamuklu kumaşın kokusu ve küllü
GOP: Koş
GOPARAK: Koşarak
GOPMAK: Koşmak
GOPUK: Adam olmamış, hayta, boшта gezen,
GOPUŞMAK: Birlikte koşmak
GORA: Kilit anahtarı
GORALAMAK: Kilitlemek
GORUK: Olmamış üzüm salkımı/Burun salgısı
GOSA: Uzun saplı elle ekin biçme aleti
GOSALAK: Düzgün yapılı, bakımlı
GOSLAK: Edalı yürüyüş, duruş
GOSTAK: Alımlı, çalımlı
GOŞAM: İki avuç
GOŞAN HELKESİ: İçine süt sağılan helke
GOŞAN KOŞMAK: Küçükbaş hayvanları sağmak için ipe dizmek
GOŞAN: Koyunların süt sağımı için bağlanması
GOŞU: Hayvan çift aleti
GOŞUM TAKIMI: Atların arabayı çekmesine yarayan bağlama takımı
GOŞUM: İlkel çift sürme aleti

- GOŞUŞDUR:** Koş yetiştir
- GOV:** Fitne, sır, gizli laf/Dedikodu
- GOVDURMAK:** Binek hayvanlarını koşturmak
- GOVUK:** Delik, oyuk/Dar aralık
- GOYNUM:** İçim
- GOYUN CİBİ:** El dikimi kapaklı kadın elbiselerindeki mendil koyulan iç cep/Ceket iç cebi
- GOYUN HASTALIĞI:** Brusella hastalığı
- GOYUN:** Koyun
- GOYURMAK:** Serbest bırakmak, salmak
- GÖBET:** Durgun, derin su
- GÖBÜT:** Sac ekmeği/İnce toz halinde toprak
- GÖÇMEK:** Bir yerden bir yere taşınmak
- GÖÇÜ GUMU:** Beton kumu
- GÖDE:** Vücuduna oranla göbeği büyük olan
- GÖDEK:** Karnı büyük olan/Şişman
- GÖDELEK:** Şişman ama yine de vücuduna oranla göbeği büyük olan
- GÖDEN:** Alt karın boşluğu
- GÖDEŞ:** Göbeği kendinden önce giden/Şişman
- GÖĞ:** Ham, olgunlaşmamış meyva ya da ekin/Gökyüzü, mavi renk
- GÖĞERÇİN:** Güvercin
- GÖĞERMEK:** Morarmak/Bitkinim yeşermesi
- GÖK GÖRMEDİK:** Sonradan görme
- GÖK GÖZLÜ:** Mavi gözlü
- GÖK SOĞAN:** Yeşil soğan
- GÖK/GÖĞ:** Gökyüzü/Açık mavi
- GÖKAN:** Gökhan (isim)
- GÖKBAŞ:** Mor renkli, çiçekli yabani ot, Peygamber çiçeği, gelin düğmesi
- GÖKBİBER:** Yeşilbiber
- GÖKBONCUK:** Nazarı karşıladığına inanılan mavi boncuk/Major marka traktör
- GÖKÇEK:** Güzel kadın, gök gözlü
- GÖKGÖRMEDİK:** Görgüsüz, sonradan görme, açgözlü
- GÖLBET:** Giyim kuşam

- GÖLEK:** Su birikintisi
- GÖLERMEK:** Kontrolsüzce sırtüstü yatma/Hayvanların aşırı yemeden dolayı ayağa kalkamaması
- GÖLÜK:** Yük hayvanı, eşek, at, deve
- GÖMEÇ:** Bal peteği/Külde pişmiş ekmeç
- GÖMÜ:** Define/Çukur kiler
- GÖMÜK:** Bataklık hale gelmiş çamur/Kokmuş ıslak toprak
- GÖN:** Tabaklanmış deri, kösele
- GÖNEN ALMAK:** Tarlanın nemlenmesi
- GÖNEN:** Rutubet, nem
- GÖNENMEK:** Hayrını görme/Zenginleşmek/Mutlu olmak
- GÖNÜ YOK:** Rızası yok, gönülsüz
- GÖPMEK:** Fazla yemekten dolayı karnı şişmek
- GÖRESİ GELMEK:** Özlemek
- GÖRPE KUZU:** Yeni doğmuş kuzu
- GÖRPE:** Taze, en son olan çocuk
- GÖRÜM/GÖRÜMCE:** Damadın kız kardeşi
- GÖRÜNGÜN:** Kendini göstermek
- GÖTCEBİ:** Arka cep
- GÖTLEK:** Arka, sırt /Olumsuz karakterli
- GÖTLÜBAŞLI:** Arkalı önlü
- GÖTMİNDERİ:** Evlerde üzerine oturulan içi yünle doldurulmuş minder
- GÖTÜN GÖTÜN:** Geri geri, geriye doğru
- GÖVERÇİLE:** Nemden oluşan küflenme hali/Rutubetli çürük toprak
- GÖVERMEK:** Ekinin yeşermesi/Vucutta bir yerin morarması
- GÖYNEK:** İçe giyilen entari
- GÖYNÜM ALMADI:** Canım istemedi
- GÖYNÜM GIRIK:** Kalbim kırık
- GÖYNÜM:** Gönüm
- GÖYNÜMEK:** İçten yanmak, tutuşmak
- GÖZ AYDINLIĞI:** Yeni doğmuş bebeklere ya da yeni evlilere yapılan hediyeye
- GÖZ BAYICI:** Hokkabaz
- GÖZ FERİ:** Gözün görme gücü

- GÖZ:** Görme organı/Evin odası/Su kaynağı
- GÖZEL:** Güzel
- GÖZEMEK:** Giysi veya kilimlerde eskiyen yerleri örerek sağlamlaştırmak
- GÖZER:** İri gözlü tahıl eleği
- GÖZÜ GIRİK:** Kadınlara bakan
- GÖZÜ SERİMEK:** Göz kapaklarının kasılması, göz seğirmesi
- GÖZÜNÜ ALMAK:** Gözün aşırı ışıktan rahatsız olma hali, geçici körlük
- GÖZÜNÜ PERTLETMEK:** Gözünü irice açmak
- GUBARMAK:** Böbürlenmek, kendini beğenmek/Kabarmak, heybetli görünmeye çalışmak/Hindinin tüylerini kabartması
- GUBAŞMAK:** İmece, birlikte iş yapmak
- GUBAT:** Şekilsiz, biçimsiz, kaba saba
- GUBUZ:** Kendini beğenmiş, övüngeç, bilmişlik taslayan, kasıntı
- GUCUR:** İnce çakıl taşı/Kaba saba giysi/Hurda olmuş, eskimiş
- GUDU:** Küçük çömlek/Bir gurup yıldı atı
- GUDUBET:** Huysuz, suratsız, sevimsiz, çirkin
- GUDURGUN:** Kudurmuş, çok sinirli, abaza
- GUDURTMAK:** Çıldürtmek
- GUFUT:** İnce öğütülmüş buğday kabuğu
- GUĞUL GUĞUL:** Kendi aralarında konuşma
- GUĞURDAMAK:** Kulağa gelen küçük ses
- GUHUT:** Yiyecek kırıntısı veya tozu
- GULABE:** Kabile, sülale
- GULAK:** Kulak
- GULAKLI:** El tutma yeri olan
- GULDURAMAK:** Belli etmemeye çalışarak haylazlık yapmak/Yerinde durmamak
- GULDURATMAK:** Ortalığı karıştırmak, rahat vermemek
- GULGULU:** Çıglık, gürültü, patırtı, fısıltı gazetesi
- GULLAP:** Kapı kanadını kasaya bağlayan menteşe
- GULLE:** Ağır
- GULLEF:** Sağlam olmayan kapı, pencere veya çit/Hantal/Gereğinden ağır olan
- GULUGULU:** Gürültü, uğultu, dedikodu

- GUM ŞİTANI:** Kum şeytanı
GUM: Kum
GUMA: Bak şeklinde ısrar sözü/ Evlilikteki ikinci eş
GUMAR: Kumar
GUMAT: Yardım için dikkatini bana ver
GUNDULU BUĞDAY: İri, sert buğday
GUNNACI: Doğum yapacak hayvan
GUNNAK: Hakaret sözü
GUNNAMAK: Eti yenmeyen hayvanların doğurması
GUNNATMAK: Bozmak, kırmak
GUPA: Su bardağı
GUPLU TAS: Banyoda su dökünmek için kullanılan kap
GURADA: Özensiz bağlama/Zayıf, çelimsiz
GURBACIK: Birçeşit hastalık
GURBUŞ OL: Kurban ol
GURDALAMAK: Gereksiz müdahale etme
GURDANMA: Oyalanma, kendine iş bulma
GURK: Kuluçka
GURKAYATMAK: Tavukların civciv çıkartmak için yumurtaların üzerinde beklemesi
GURKTAVUK: Kuluçkaya yatmış tavuk
GURNA: Musluk
GURSAĞI DIŞINDA: İçi, dışı bir
GURSAĞI GAYNAR: Yerinde duramaz
GURSAK DAŞGINI: Enerjisi fazla
GURSAK: Ölen emlik kuzunun peynir mayası olarak kullanılan mide suyu
GURSAKSIZ: Hazımsız, kötü niyetli, nankör
GURT: Kurt
GURTLANMAK: Kıskanmak/ Kurtlanmak
GURU GURUYA: Sade/ Hiçbir katkısı olmayan
GURU GÜMBÜRTÜ: Aslı olmayan
GURU KİNET: Çok zayıf, çelimsiz
GURU: Kuru

- GUSULHANE:** Eski evlerde evin bir köşesine yapılan banyo yeri
- GUŞAK:** Bele dolanan örgü ya da kumaş sargı
- GUŞANE:** Tencere
- GUŞGUN:** Eşek semerini bağlayan halatın kuyruk altında kalan kısmı
- GUŞGUNDAN ATMAK:** Olduğundan farklı görünmek
- GUŞGUŞ AKILLI:** Uçarı
- GUŞUNSÜDÜ:** Eksiksiz ikram
- GUYAZ:** Soğuk, kuzey taraf
- GUYKA:** Topuz saç, bakımsız dağınık saç
- GUYMAK:** Kaymaktan yapılan un tatlısı
- GUYNU:** İçten pazarlıklı/Gizli iş yapan
- GUYRUĞU EĞRİ:** Akrep
- GUYRUKSUZ UÇURTMA:** Düzensiz
- GUYŞURGU:** Fazladan halı, kilim, kebenin saklandığı korunaklı yer.
- GUYŞURMAK:** Karıştırmak
- GUYTU:** Rüzgâr değmeyen yer
- GUYU:** Su kuyusu
- GUZEY:** Kuzey
- GUZİNE:** Fırınlı soba
- GUZU DİŞİ:** Minik boyutlu dolu yağışı
- GUZU:** Kuzu
- GÜCÜN:** Güçlülük, zorlukla
- GÜÇCÜK:** Küçük
- GÜDEK:** Kuyruğu kesilmiş çoban köpeği
- GÜDÜ:** Büyükbaş hayvan sürüsü, at, eşek, sığır
- GÜDÜK:** Kısa
- GÜDÜL:** Kulpu, boğazı kırık toprak testi
- GÜDÜMSÜZ:** Uğursuz, her yaptığı iş tersine giden
- GÜĞMEK:** Erişmek, istediğinin olması
- GÜĞMEZ:** Yıkılmaz, güçlü/Aceleci sabırsız
- GÜĞÜM:** Yandan kulplu, boynu uzun, ağzı dar, bakır kap
- GÜHER:** Koyunların dağdaki kalacağı yer, ağıl/Cevher
- GÜHERÇİLE:** Barut yapımında kullanılan doğal potasyum nitrat

- GÜLBAĞI:** Kırılacak koyunların ayaklarının bağlandığı örme ip
- GÜLBÜNDÜ:** Kuşburnu bitkisi
- GÜLÜ:** Küçükbaş hayvanların ayağını bağlamaya yaran ip
- GÜLÜDAN:** Pak, tertemiz
- GÜMRÜÇ:** Sinek yavrusu
- GÜNÂŞIK:** Ay çekirdeği, günebakan
- GÜNBATI:** Batı yönü
- GÜNDOĞU:** Doğu yönü
- GÜNDÜZLEME:** Yerinde duramayan, yaramaz, haşarı çocuk
- GÜNEÇE:** Güneş gören yer
- GÜNİNDİ:** Batı taraf
- GÜNNÜK:** İşçiye ödenmesi gereken bedel yevmiye/Yevmiye usulu görülen iş
- GÜNSÜZ:** Erken doğan kuzu
- GÜNÜZÜ:** Günboyu
- GÜNÜ:** Kıskanma, haset
- GÜNÜLEMEK:** Kıskanmak, çekememek
- GÜNÜZÜNE:** Günboyunca
- GÜPCEN:** Arının içine bal yaptığı yaprak özünden petek/Yaban arısı kovanı
- GÜPLEME:** Tıka basa doldurmak
- GÜPÜRDEME:** Sesli yürümek ya da zıplamak
- GÜREMEK:** At, eşek, gibi hayvanlarda cinsel istek, azgınlaşmak, zıpırlaşmak
- GÜRPEDEK:** Aniden gürültüyle
- GÜSSÜN:** Ümmügülsüm (isim)
- GÜTMEK:** Hayvan otlatmak
- GÜVE:** Deri, yapağı, yünlü kumaş ve dokumaları yiyen bir böcek
- GÜVELENMEK:** Haşerata maruz kalmak
- GÜVERCİN TAKLASI:** Çocuk oyunu
- GÜVEY KATMAK:** Damadın gerdek için evine girmesi
- GÜVEY KONDURMA:** Damat için gerdek öncesi yapılan eğlence töreni
- GÜVEY:** Damat
- GÜVMEK:** Acele etmek
- GÜZ CÜLÜĞÜ:** Gelişmemiş civciv

GÜZLEK DÜŞMESİ: Sonbaharda yağışların bol olması

GÜZLEK: Sonbaharda yapılan ekim

GÜZLEMEK: Kıştan önce ekinin yeşermesi

—H—

HABAR: Haber

HABAŞILLI: İrice, kuvvetli, çokça

HACALİ: Hacı Ali (isim)

HACANA: Evlenmek amacı ile iki kişinin arasını bulan, laf taşıyan, haksız arabulucu

HACAT: Yağmur duası/İhtiyaç malzemesi

HACEMMİ: Hacı amca

HACET: Komşudan alınan emanet eşya

HACI GICI: Çelik çomakla oynanan oyun

HACIBABA: Leylek, yaşlı kişi

HAÇÇA: Hatice (isim)

HAÇCABA: Hatice abla

HAÇÇE: Hatice (isim)

HADDİZATINDA: Esasında, aslında

HADİM: Kısırlaştırılmış erkek hayvan

HADİYELE: Çabuk ol

HADİYSE: Oysaki

HADİYSEM: Hâlbuki

HAK: Çoban maaşından koyun başına düşen miktar

HAKGATEN: Gerçekten

HAKİK: Ateş rengi, koyu kırmızı ile kahverengi arası renk

HAKİRLEMEK: Sonucu kötü olan bir şeyi becermek/Hakkından gelmek

HAKTAR: Varis

HAKTARLI YER: Mirasın paylaşılmadığı mal, arsa

HALAAZI: Halakızı

HALAKA: Çember

HALAZA: Hasatta dökülen mahsulün yeniden ekin olması

- HALEBÜKÜ:** Taşınma esnasında hacmi büyük ağırlığı hafif eşyaların sarılmış hali/Deve yükü
- HALEF:** Sonraki, birinin yerine geçen kimse
- HALEL:** Hasar, zarar, eksiklik
- HALI TARAĞI:** Halı dokumada kullanılan sık dişli dokuma aleti
- HALİPRAM:** Halil İbrahim (isim)
- HALMATEKİN:** Kolay, kolay/Uğraşı sonrası/Sonunda
- HALVA:** Helva
- HAMŞALAK:** Olgunlaşmamış küçük karpuz
- HAM YEMEĞİ:** Tam olmamış karpuzdan yapılan yemek
- HAMAYLI:** Koltuk altına asılan nazar muskası
- HAMBAL:** Hamal
- HAMIKMAK:** Hemen yorulmak, zorlanmak
- HAMİT:** Koşum atlarının boynuna takılan boyunluk
- HAMLAMAK:** Uzun süre çalışmadığı için vücudun güçten düşmesi
- HAMLİK:** Küçük yerli karpuz
- HAMŞIŞEK:** Birinci kuzusuna gebe olan koyun
- HANELİ:** Kareli
- HANGIRA:** Nere
- HANGIRDA:** Nerede
- HANGIRDAMAK:** Kahkahayla gülmek/Gürültülü şekilde konuşmak
- HANGISI:** Hangisi
- HANIMAG:** Hanomag marka traktör
- HANIYA:** Hangisi
- HANTIMIŞ:** Yaşlanmış hayat kadını
- HAPAZ:** Avuç içi
- HARADAN:** Birdenbire, ateş gibi
- HARALA GÜRELE:** Topluca, aniden/Bağrış çağrış
- HARAR/HARAV:** İçine yün ya da saman konulan çok büyük çuval
- HARIL HARIL:** Coşarak akan su
- HARIM:** Üzüm bağı, etrafı çevrili sebze bahçesi/Köylerde büyük avlu
- HARİYE:** Hayriye (isim)
- HARLAK:** Bağırarak konuşan/Harıltıyla akan su

HARLAMAK: Yüksek sesle konuşmak/Ateşin yükselmesi

HARLI: Parlak ateş

HARPADAN: Yerine uymak, oturmak, denk gelmek

HARPADAK: Ansızın, hızlı, zamansız

HASDA: Hasta

HASIL: Ortada görünen, ortaya çıkmış

HASIR: Saz, kabuk, yaprak gibi bitkiden örülmüş taban ya da tavan örtüsü

HASİDE: Pekmez ve un ile yapılan tatlı

HASİRET: Hasret

HASİT: Fesat, haset

HAŞ: Kırılmış ağaç

HAŞA HUZUR: Sözüm yabana, sözüm meclisten dışarı

HAŞAT ETMEK: Bozmak, dağıtmak/Ayağa kalkamayacak kadar dövmek

HAŞAT: Bozuk, eskimiş, kullanılmaz halde

HAŞAVIZ: Serseri, işe yaramaz

HAŞIRDAMAK: Lüzumsuz çok konuşmak

HATÇA: Hatice (isim)

HATIÇ: Hatice (isim)

HATIL: Taşıyıcı ahşap kolon, duvar arasına, pencere, kapı üstüne konan ahşap giriş

HAVAKMAK: İltihaplanmak, şişmek

HVALE: Ateşli hastalık

HVALELİ YÜK: Dikeyine fazla yığılmış/Yüklenmiş

HAVAN: Metal dövme aleti

HAVAS: Hevesli

HAVAYİ: Zahire ölçüğü, /Gönül gezdiren

HAVIZ: Havuz

HAVİZE: Hafize (isim)

HAVKALAMAK: Sıkıştırmak, çırpıştırmak/Azarlamak, paylamak

HAVKIRMAK: Köpek havlaması/Birisine kötü sözlerle bağırarak

HAVLEK: Ürkek, çekingen

HAVLI: Havlu

HAVLİ: Avlu, bahçe

- HAVUT:** Deve semeri
HÂYA: Erkeklik bezi
HAYAT: Avlu, bahçe
HAYBAT: Kişinin görüntüsü, heybeti
HAYBATÇI: Yaygaracı
HAYBECİ: Emek vermeden, çalışmadan çıkar elde etmeye çalışan kişi
HAYBEYE/HAYBİYE: Boşuna
HAYIN: Hain
HAYIRI KAÇMAK: Yorulmak, halsizleşmek
HAYRAT: Halk yararına yapılan yapı veya iş/Yayla yollarında bir gölgelik altına küp içine konulan su
HAYTA: Yaramaz, serseri, uyumsuz
HAYVAN TERSİ: Hayvan gübresi
HAZAAR: Herhalde, zannedersenem/Elbette
HAZAR: Arapça aslı Ha huve zahir olan görüldüğü gibi anlamında/Elbette, galiba, herhalde
HAZIROĞLAN: Suvat atının kolanına takılan ilmek kendir
HAZLANMAK: Beğenmek, içi kaynamak
HE'DİMELİK: Düğün öncesi tarih belirleme
HEDİK: Kaynatılmış buğday
HELEBÜKÜ: Sarılmış yük eşyası
HELECAN: Heyecan
HELEZON: Erezyon
HELİK: Duvar örülürken büyük taşların arasına konulan ufak taşlar
HELKE/HELKİ: Bakraç, kova
HEMŞERİ: Aynı memleketten hemşehri
HEPİSİ: Hepsisi
HERENİ: Büyük kazan
HERGELE: Her türlü terbiyesizlik beklenen, serseri kimse
HERİ: Hitap sözü
HERİF: Ailesini kazancını sağlayan, onların iffetini koruyan erkek kişi
HERK: Sürülmüş tarla
HERKEŞ: Herkes
HEVENK: Bir ipe takılarak dizilen yaş sebze, meyve bağı

- HEVİÇ:** Havuç
- HEYBE:** Yük taşınan iki gözlü torba
- HEYE:** Evet
- HEYESİNİ ALMAK:** Karşı tarafı dinlemek
- HEYYE:** He/Evet
- HEZEN:** Damda kirış üzerine konulmuş büyük uzun ağaç
- HIKIŞLI:** Sıkıntılı
- HIKMIK:** Bahane uydurmak, lafi gevelemek
- HIKSUMAK:** Lafi gevelemek, tam söylememek, kaçamak cevap vermek
- HILTA:** Köpeklerin boynuna asılan dikenli demir tasma
- HIMBİL:** Yavaş
- HIMZIMAK:** Yağlı gıdalar için kullanılan acımsı bayat tad
- HINAZAR:** Sinsi, kötülük besleyen/İçten pazarlıklı
- HINGILDAMAK:** Sızlanmak
- HINKIRMAK:** Burnunu temizlemek
- HINZIR:** Domuz/Pis varlık
- HIRIK:** Hasta, zayıf, çelimsiz
- HIRINA MI:** İyiliğine mi
- HIRLAMAK:** Köpeklerin dişini gösterirken çıkardığı ses
- HIRLI:** Yaramaz, şımarık
- HIRT DÜĞÜM:** Çözülmesi zor, kör düğüm
- HIRTLAK:** Karapınarda yetişen kavungillerden salatalık tazeliğinde küçük sebze
- HIŞILAMAK:** Nefes nefese kalmak
- HIŞILDAMAK:** Kaba kaba solumak
- HIŞINMAK:** Kızmak
- HIŞIR:** Buğday ve arpa hasatından sonra geriye kalan sap yığını
- HIŞIRDAMAK:** Kâğıt veya naylonun sürtünme sesi
- HIŞIRI ÇIKMIŞ:** Ezilmiş, bitkin
- HIŞIRIM:** Çok aşırı olan
- Hİ:** Hey
- HİBA İTMEK:** Bağışlamak
- HİBET:** Heybet

- HİBETLİ:** Gösterişli
- Hİİ:** Olumsuz konuşmalarda söze başlama ünlemi
- HİYERİ:** Be Adam! anlamında hitap sözü
- HİNCİK:** Şimdi
- HİRAŞI:** Unla yapılmış miyane çorbası
- HİSAP:** Hesap
- HİSDE:** Pay
- HİŞ:** Çağırma sözü
- HODALA:** Kazlara yedirilen hamur topağı/Küçük kavun, karpuz
- HODUL:** Kendini beğenmiş/Çirkin
- HOKGABAZ:** Sihirbaz, göz bayıcı
- HOLLUK:** Tavuk yumurtlama yeri
- HOLU:** Tavuğun aynı yere yumurtlamasını alıştırmak için konulan yumurta
- HOMA:** Aşşık oyununda enek kemiğinin dik durması
- HOMUKMAK:** Küskünlük çıkarma, kırgınlıktan dolayı istekli davranmama
- HONAZ:** Hayvan dışkısından yapılan yakacak yığını/Başaklı ekin destesi
- HONÇA:** Kız veya gelin evinden oğlan evine gönderilen yemek veya kuru yemiş
- HONDULU ŞEKER:** Kaba yumuşak şeker
- HONDULU:** Bir tür buğday çeşiti
- HONU:** Huni/Terazi kefesinin üstüne sonradan konulan pazarcı kefesi
- HOPMAK:** Başkasının sırtına binmek
- HOPUCUK:** Başkalarının sırtından geçinen/Birbirine guruplar halinde kefil olma durumu
- HOPUTMAK:** Sırtına almak
- HORA GEÇMEK:** Kıymetli olmak, değerinin bilinmesi
- HORANTA:** Ev ahalisi
- HORAZ:** Horoz
- HORTLAK:** Ölüünün dirilmesi anlamında
- HOSBUK:** Acıtmak
- HOŞT:** Havlayan köpeğe seslenme
- HOŞUNTU ALMAK:** Bir başkasının başına gelen musibetten hoşlanmak
- HOTARE:** Dizilmiş kerme yığını
- HOTAYRA:** Kamış yığını veya bir şeyin çokça yığılması, büyük yığın

- HOYDUR-HOYDUR:** Üstünkörü/Avare
HOYRAT: Yakışksız, çirkin, söz dinlemeyen
HOYRAZ: Kuzey taraf/Poyraz yeli
HOYUK: Boş duran, bostan korkuluğu, işaret, nişan
HOYUKLAMAK: Taş ve kaya ile bir yeri belirleme
HOZANA KOYMAK: Tarlayı nadasa bırakmak
HÖBE: Öbek
HÖBELEMEK: Üstünü ters konik olacak kadar doldurmak
HÖDEKLEME: Tedirgin olma, korkma, çekinme
HÖDÜK: Kaba, nezaketsiz, korkak, özgüveni olmayan
HÖKELA: Ukala
HÖKELEKLİ: Kendini beğenmiş
HÖKKE: Çokbilmiş, ukala
HÖKÜMET: Hükümet
HÖLDÜR HÖLDÜR: Eli boş iş yapmayan
HÖLLÜK: Eskiden çocukların bezlerinin arasına konulan ince toprak/Çok iri, uzun
HÖMERMEK: Şımarmak, dayılanmak, üstten üstten konuşmak/Baş kaldırı, büyüklere karşı gelmek
HÖMÜRTLEK: Kıkırdak, soluk borusu
HÖNKÜRMEK: Burnunu temizlemek
HÖRF: Korkutma, heyecan verme
HÖRFLENMEK: Otoriter olmak
HÖRHÖBELEK Kalabalık halinde hareket etmek:
HÖRTEMEÇ: Cıla altına yapılan düzeltme sıvası
HÖRTLEK: Sınır
HÖSÜNMEK: Korkmak, çekinmek, içinin ürpermesi
HÖŞMERİM: Kaymakla yapılan irmik veya un helvası
HÖVELLA/HÜVEYLA: İri, kocaman, çok büyük, zebella, iri yapılı
HÖYKÜRME: Yüksek sesle konuşma veya ağlamak, haykırmak
HÖYÜK/HÜYÜK: Yapma tepe, toprak yığını
HUĞU DİNMEK: Kızgınlığı, öfkesi geçmek
HULUBE: Kaval
HUUGK: Şaşırma ifadesi, acayıplık karşısında şaşırma

HUYUKMAK: Huylanmak

HÜDHÜD: İbibik kuşu, çavuş kuşu

HÜKELA: Ukala, şımarık

HÜLLE: Merada çobanların sınır işareti/Boşanan çiftlerin tekrar evlenebilmeleri için, kadının başka erkekle olma kuralı

HÜMERMEK: Efelenmek

HÜRCELENMEK: Duygusallaşmak/Şüphelenmek

HÖRGÜÇ: Develerin sırtındaki yağ depoları

IBRIK: İbrik

ICCIK: Biraz

ICICIK: Azıcık

IÇCACIK: Sıcacık

IÇCAK: Sıcak

IÇCAKMEK: Ocak başında yapılan sıkma börek türü hamur işi

IÇCIK: Azıcık

IĞIT: Yorgun, halsiz

IĞLİM: İyice

IĞRALANMAK: Hafif sallanmak

IĞRIPÇI: Oyuncu, plancı

IĞŞALAMAK: Silkelemek, yavaş ve yumuşakça sarsmak

IHDİMEDİ: Ses çıkarmadı, hiç itiraz etmedi

IHINAK: İşte burada

IHTI: Rüzgâr ve yağmurun etkilemediği kuytu yer

IKBALA: Rastgele

IKDIRMAK: Çöktürmek, develerin çöktürülmesi

IKIRCIKLI: Tedirgin

IKIRCIKTA KALMAK: Kararsız kalmak/İşkillenmek

IKIŞMAK: Yük altında zorlanmak

IKMAK: Orada kalakalmak

IKTI: Çöktü

ILDİM: Yıldım, yorulдум

ILDIR ILDIR: Yağsız yemek

ILDIRIM İNCİK: Zayıf, çelimsiz kız

ILDIRIM: Yıldırım

ILDIZ KÖKÜ: Yerelması

ILDIZ: Yıldız

ILGIT ILGIT: Yavaş yavaş

İLİŞTİRMAK: İltmak

ILGIT: Serap

ILKI BOZUK: Kalıtsal yaramaz, ırkı bozuk

ILTAR: Çamaşır ipi

IMMA İKMA: Misket oyununda atış sonrası leklerin daire içinde kalması

IMSIMAK: Yemeğin güneşte kalması ya da az pişmesi

İMZİMİŞ: Kokmaya bozulmaya başlamış

INAK: Yakın arkadaş, dost

INCIK: Titiz

INCIK-CINCIK: Cam süs eşyası, seramik küçük eşyalar

INGIBAZ: Kabızlık

INGILDAMAK: Kıınıldamak, hareket etmek, sallanmak

INGIRAZ: Sık hastalanan, ağırkanlı, zayıf, cılız, hastalıklı

İNİR YANIR: İsteksiz hareket eden

INTIRGA: Dalavere

IPIL IPIL: Tertemiz, parlak

IPISSIZ: Tenha, kimsenin bulunmadığı yer

İPRIK: İbrik

İRAAT: Rahat

İRAF: Raf

İRAK: Uzaklık ifadesi

İRAKILI: Sarhoş

İRALAŞMAK: Uzaklaşmak, bulunduğu yerden ayrılmak

İRAMAİK: Arayı uzatmak/Uzaklaşmak

İRAZ: Talih, şans

İRBIK: İbrik

İRGALAMAZ: Alakadar etmez

- IRGAT:** Rençber, tarım işçisi, amele
IRGIN: Çok yorgun isteksiz
IRILMAK: Çok yorulmak
IRLAMAK: Sallamak
IRMAK: Yormak, vazgeçirmek
IRTLAĞINA OTURMAK: Zoruna gitmek, bıktırmak, usandırmak
IRZIGIRIK: Namussuz
ISAN: İhsan
ISBANAK: İspanak
ISBARTA: Isparta (il)
ISCAK: Sıcak
ISGALAMAK: Temas ettirememek
ISITMALI: Faizli alışveriş
ISKA: Soğanın küçüğü/Arpacık soğanı/Fıska
ISKARTA: Değeri düşmüş, bozuk mal
ISMARIŞ: Sipariş ısmarlamak
ISMAYIL: İsmail (isim)
ISTAR AĞACI: Halı-kili dokunan ahşap düzenek, dokuma tezgâhı
ISTAR: Halı, kilim dokuma
ISTAVRUZ: Haç işareti
İŞALAMAK: Uyutmaya çalışmak/Sallamak
İŞIKLI: Çarşamba günü
İŞILAK: Parlak
İŞILAMAK: Uzaktan fark edilircesine parlak
İŞKIRTMAK: Gizliden haber vermek
İŞMAR: Sipariş vermek/ İşaretle haberleşmek
IVGA: Telaş, acelecilik
IVGALAMAK: Kışkırtmak
IZDA: Az daha
IZGARA: Diskaro, mangal üzerindeki tel örgü, mangal
IZGIN: Hayvan yemi bitkisi

- İBA:** Nem, rutubet
İBALANMAK: Nemlenmek/Birine âşık olmak
İBALI: Nemli, rutubetli
İBİBİK: Asıl adı Hühüt olan başının üstünde renkli tacı olan bir kuş türü
İBİK: Horoz, hindi gibi hayvanların tepelerindeki kırmızı tırtıllı deri
İCAR: Kira karşılığında tarlayı ekme
İCE: İyice
İÇ AĞRISI: Verem
İÇERLETMEK: Üzmek, zoruna gidecek duruma maruz bırakmak
İÇİ KIYILMAK: Acıkmak
İÇİNE DAMMAK: Hissetmek
İÇİRİK: Yorgan yatak yastık doldurulan didilmiş yün
İÇLİ DIŞLI: Senli, benli olmak, yakınlaşmak / Meşin top
İDARE LAMBASI: Gazyağı konan kabı ve ortasından fitil geçirilmiş kapağı olan lamba
İDE: İğde
İDERKEN: Ederken
İĞ/İYİ: Yünden ip eğirmeye yarayan alet
İĞDİŞ: Hadım, kısırlaştırılmış hayvan
İHİNA: İşte
İHTİYATLI: Tedbirli
İKBAL: Kader, talih
İKİLEME: İkinci sağım yapmak/Bir tür tarla sürme tekniği
İKİLİBİRLİ: Ayrıştırma sözü/Karşılaştırma
İKİRCİKLENMEK: Şüphelenmek, olumsuz durum sezmek
İKİRCİKLİ: Kararsız, tereddütlü
İKRAHİTMEK: Tiksilmek, iğrenmek
İL: Yabancı, başkası
İLAÇİTMEK: Büyü yapmak
İLADAMI: Yabancı kişi
İLAHANA: Lahana
İLAN: Yılan
İLANIN BAŞI: Esas suçlu

- İLARŞI:** Ele güne karşı
İLAVE: Kamyon veya römork kasasının üstüne konan ek
İLAZIM: Lazım
İLBİZ: Örumcek ağı/Salyangoz
İLBİZLİK: Karapınarda bir bölge/Salyangoz yuvası
İLE GARŞI: Ayıp olur, el ne der
İLEĞEN: Leğen
İLEĞENÇE: Küçük leğen
İLEĞİM: Lehim
İLENMEK: Beddua etmek
İLETGEL: Gideceği yere bırak gel
İLGIZI: Gelin
İLİK: Düğme
İLİKLİ AYAKKABI: Naylon ayakkabı
İLİMON: Limon
İLİN ÂDETİ: Toplumda geçerli olan alışkanlık
İLİSTİR: Kevgir
İLİŞDİRMEK: Sıcak suya soğuk su katmak
İLİŞE: Domates, biber vb. fidesi
İLİŞME: Tecavüz etme
İLİYEN: Beddua eden
İLİZ İLİZ: Yavaş yavaş, içten içe
İLKMEK: Biriktirme
İLKMEKDEP: İlkokul
İLLE: Israr sözü
İLLEDE: Mutlaka
İLLES: İlyas (isim)
İLMEK: Dokumada eriş ipine atılan ip
İLMELİ: İlmekle yapılan halı
İLOĞLU: Damat
İLTİ: Elti, kardeş karısı
İLVAN ETMEK: Nazlanmak, ağırdan almak, utanmak çekinmek
İMBİZ: Çuvaldız

- İMBİZLEMEK:** Bir şeyle dürtmek
- İMECE:** Köylü yardımlaşması
- İMİ:** Olur mu anlamında soru cümlesi
- İMİLİMİL:** Yavaş yavaş, sessiz
- İMİN:** Emin (isim)
- İMİNE:** Emine (isim)
- İN TİLKİSİ:** Sinsi
- İN/EN:** Koyun veya keçinin sağ ya da sol kulağının bıçakla çentilerek veya oyularak işaretlenmesi
- İN/OPAN:** Obruk
- İNCE ARA:** İki komşu ev arasındaki boşluk
- İNEĞİMSAĞMAL:** Alaimisema/Gökkuşuğu
- İNEZ:** Cılız, zayıf, yapışkan kişi, iş bitirmez, hastalığı hiç geçmeyen/İnsanları meşgul ederek bıktıran
- İNEZE:** Zayıf, kuvvetsiz
- İNGİ:** İnme hastalığı, felç hali/Grip
- İNGİL:** Burun akıntısı
- İNGİLLİ:** Bakımsız, hasta
- İNGİN:** Seviyesi düşük
- İNİLETMEK:** Bir işi yavaştan almak, karşısındakini üzme, yormak
- İNİŞDE:** Enişte
- İNLETME:** Sonuca hemen gitmeme
- İNME:** Felç
- İNNE:** İğne
- İNNECİ:** Sağlıkçı
- İPBİCE:** Epeyce
- İPBÜKMEK:** İki kat ipi çevirerek birleştirip sağlamlaştırmak
- İPEĞİRMEK:** Yünü ip haline getirmek
- İPELEK:** Çayır kılçığı
- İPGA:** Erteleme, öteleme
- İPİGIRIK:** Düzensiz, ayarsız
- İPPİCE:** Epeyce
- İPPİCENE:** Çokca
- İPPİYİ:** Epeyce

- İPRAAM:** İbrahim (isim)
İPSİZ: Boş gezen, çalışmak istemeyen
İPTİMA: İlk defa
İRADİYO: Radyo
İRAF: Raf
İRAFET: Rafet (isim)
İRAHAT: Rahat
İRAHMETLİK: Vefat etmiş kişi
İRAMAZAN: Ramazan (isim)
İRAMİZ: Ramiz (isim)
İRAT: Günlük biriken kaymak veya süt
İREBİŞ: Rabiş (isim)
İRECEP: Recep (isim)
İREÇEL: Reçel
İREİS: Reis, Belediye başkanı
İREMZİ: Remzi (isim)
İRESİM: Resim
İREŞİT: Raşit (isim)
İRETİ: Geçici, muvakkat, emanet
İREZİL: Rezil
İRİBOĞAZ: Çok yiyen
İRİFAT: Rıfat (isim)
İRİKTİRMEK: Biriktirmek
İRİŞKİ: Sucuk
İRİŞMEK: Ulaşmak, yetişmek
İRİŞTE: Erişte
İRKİLMEK: Titremek
İRKMEK: Biriktirmek
İRLİK: Sahur
İRMEK: Ermek
İRZA: Rıza (isim)
İSBİRTU: İspirto
İSDAMBUL: İstanbul (il)

- İSGARPİN:** Kösele ayakkabı
İSİK: Hafif çukur/Eksik
İSİKLEME: Dengenin bozulması
İSİRANİ: Hamur kesme veya çamur kazıma aleti
İSKEMLE: Arkalıksız sandalye
İSKETİ MİH: Büyük yirmi santimlik çivi
İSMİL: İsmail (isim)
İSNETME: Yedek/Stepne
İSTİDA: Dilekçe
İŞGİLLENMEK: Şüphelenmek, kuşkulananmak, sözü kendi üzerine almak
İŞİŞLİĞİ: İş elbisesi
İŞKİLLİ: Şüpheci
İŞLİK: Gömlek/kadın elbisesi
İŞMAR: Kaş göz hareketi ile anlaşma
İŞŞİK: Kapı önü, eşik
İTAA: Yufka yapılırken senit üzerine dökülen uğra
İTDİRSEĞİ: Arpacık, göz cildi rahatsızlığı
İTEĞİ: Dokuma sofra bezi, dokuma yatak örtüsü
İTİSİ: Maya tadı yoğun olan peynir
İTNE: Uyanık, fırlama
İVMEK: Acele etmek
İYDE: İğde meyvesi
İYE: Eğe kemiği
İYELİK: Mal sahipliği, mülkiyet
İYENTİLİ: Eli yatgın, eventi, becerikli
İYİ: Yünden ip oluşturma aparatı
İYİDİŞ: Burulmuş, iğdiş
İYİP: Eyüp (isim)
İYYE: Bileme aleti
İZANSIZ: Anlayışı kıt
İZBE: Loş, karanlık oda, ambar
İZBET: Gelişmemiş koyun kuzu
İZZET: Büyüklük

—K—

- KABALA:** Götürü, toptan
KABUKLU: Sünnet olmamış çocuk
KADEME: Kaldırım, taşlı yol
KADEMLİ: Uğurlu
KAFA KÂĞIDI: Nufus cüzdanı
KAFA KOÇANI: Eskiden kullanılan yapraklı nufus cüzdanı
KAHIRMAK: Boğazını veya genzini temizlemek
KAHIRMAN: Gariban, kahır çeken
KAK: Yağmur sularından oluşan tabanı kayalık minik gölet, doğal havuz/İçi dışına çevrilmiş kurutulmuş meyve
KAKAÇ/KAKIÇ: Kar küreme aleti
KAKALAMAK: İtelemek
KAKHİ: Hadi oradan
KAKILI: Haddinden fazla dolu
KAKIM: Küreme
KAKINHELE: Kalkın haydi
KAKIRDAK: Sızdırılmış kuyruk yağı kalıntısı
KAKİL: Saçların önden sağa veya sola uzatılıp salınması
KAKSI: Acımaya yüz tutmuş yağ, yoğurt, peynir
KALBUR: Orta gözlü tahıl eleği
KALÇIN: Tabansız yün çorap, dolak
KALHANE: Barut üretilen ocak
KALIN BOZMA: Çeyiz masrafları için kız babasına verilen para
KALIN: Gelin olacak kıza erkek tarafının verdiği para yada armağan
KALLEKMEK: Kalın pişkin ekmek
KAMÇI: Uzun esnek bir değneğin ucuna sıırım bağlanarak yapılmış vurma aracı
KANARA: Yallı köpek
KANAYAKLI: Zavallı kadın, biçare
KANCA: Çengel
KANCIK: Dişi
KANGAL: Deve dikenini/İp yumağını oluşturan halkalardan her biri

- KANNIK:** Kalın süpürge otu
- KAPIŞMAK:** Kavga etmek /Paylaşmak
- KAPLAMA:** Saç böreği
- KAPLI:** Kablo
- KAPTIKAÇTI:** Eskiden steysin otomobillere verilen ad
- KARADAM:** Ambar, kiler
- KARGİR:** Taş ve tuğladan yapılmış
- KARIK:** Bağ ve bahçe sulamak için açılmış su yolu
- KARSAMBA:** Evde kalabalık yapan gereksiz eşya
- KART:** Gençliği ve körpeliği kalmamış
- KASAR OLMAK:** Kas tutulması
- KASGI:** Ahır içinde ahşap ara bölme
- KASMAK:** Arayı bölmek
- KASNAK:** Kuyu başında suyu çıkarmaya yarayan düzenek
- KASSIK:** Kasık
- KAŞ:** Tepe, sırt
- KAŞARLANMAK:** Duyarlılığını yitirmek, yozlaşmak
- KAŞKOL:** Poçu, atkı
- KAŞŞIK:** Kaşık
- KATAKULLE:** Hileli işler, tuzak, dalavere
- KATAR:** Harmana getirilen sapların bir yerde toplanması, sıralı, dizili
- KATIK:** Sütten üretilen kaymak, tereyağı, peynir, yoğurt gibi ürünlerin tümü
- KATILIMCI:** Sürüye koyun veren sürü sahipleri
- KAVURGA:** Saç üzerinde kavrulmuş bulgur
- KAVUT:** Kavrulmuş un ve şeker ya da meyva ile yapılan tatlı
- KAVUZ/KIVIZ:** Buğday, arpa, yulaf, çavdar gibi ekinlerin başağında başakçıkları saran kabuk.
- KATIR:** Erkek eşek ile dişi attan meydana gelen atgillerden bir cins at
- KAYIR:** İnce çakıl
- KAYKILMAK:** Yatarak oturma şekli
- KAYKINMAK:** Kendini üstün görmek
- KAZAN:** Hereni, sıvı kabı, su ve süt kabı, büyük tencere
- KAZMATOL:** Tipi ve soğuktan korunmak amacıyla yamaçlara açılan oyuk

- KAZZIK:** Ucu civri demir veya tahta
- KEBE:** Kalın siyah keçe, kaba dokunan halı, kilim
- KEF:** Et suyu veya etli yemeklerin üzerindeki köpük
- KEFENSİZ:** Yarınını düşünmeyen
- KEKRE:** Tadı acımtırak, ekşimsi ve buruk olan
- KEKREMSİ:** Tadı acımsı gibi olan, tadı bozuk
- KELBELLEMEK:** Adet haline gelmiş
- KELDIRLAZ:** Saçı dökülmüş
- KELE:** Tohumluk boğa
- KELEK YAPMAK:** İhanet etmek
- KELEK:** Kavun
- KELERMEK:** Ekinlerde ara ara boşlukların oluşması
- KELEŞ:** Güzel, yiğit, cesur, sevimli
- KELHAVADİS:** Kötü haber
- KELİK:** Eskimiş ayakkabı
- KELİKÇİ:** Kunduracı, ayakkabı tamircisi
- KELKEÇE:** Azbuçuk, idare eder, fena değil
- KELLEMEK:** Hastalanmak, bir hoş olmak, fenelaşmak
- KELLİ-FELLİ/KERLİ-FERLİ:** Kılık kıyafeti düzgün olan, gösterişli
- KEM:** Tadı az olan/Kötü
- KEMRE/KERME:** Pekiştirilmiş hayvan tersi
- KENCİK:** Cimri, faydasız, nekes
- KENDİR:** Kalın halat
- KENDİRİK:** Gavurgaya katılan kenevir tohumu
- KENGER SAKIZI:** Kenger bitkisinin sütünden oluşan doğal sakız
- KENGER:** Sapından çıkan sıvı ile sakız yapılan bitki
- KENGİ:** Kaslara kulunç durması, kas sıkışması
- KEPEK:** Buğday kabuğundan olan hayvan yemi
- KEPENEK:** Çobanlara kıyık tülü ve keçeden yapılan dış giyim
- KERAHAT:** Pis kirli/Ahlaken düşük kadın
- KERATA:** Küçük haylaz çocuk/Ayakkabı çekeceği
- KEREK:** Küçükbaş hayvanların boğazına takılan çan türü
- KEREMİT:** Affet anlamında söz, kerem et, yalvarma sözü

- KEREMİYLE:** Lütfen, etme eyleme
- KERİME:** Kız çocuk
- KERKİNME:** Sürtünme, üstüne çıkacak gibi davranmak
- KERKİNMEK:** Hayvanlarda cinsel birleşme
- KERME/KEMRE:** Ağillarda koyun dışkılarının sertleşerek oluşturduğu yakacak katmanı
- KERPİÇ ÇUKURU:** Kerpiç çamuru yapmak üzere toprak alınarak boşaltılan çukur
- KERPİÇ KESME:** Ev yapımında kullanılan kerpiçlerin döküm, yapım işi
- KERPİÇ:** Toprak ve saman karışımı çamurdan yapılan dikedörtgen veya kare prizma yapı malzemesi
- KERTE:** Aşama
- KES:** Hayvanın yemediği iri saman
- KESAT:** Pek az, zayıf
- KESDİRME:** Tatlı şurubu
- KESE KAADI:** Kâğıttan yapılmış poşet
- KESE YOL:** Kestirme, kısa yol
- KESE:** Kısa yol/ Bez torba
- KESEK:** İri toprak parçası
- KESKİN KÖPEK:** Saldırgan, yırtıcı, korkusuz köpek
- KESLEMEK:** Hayvanın olukta iri yemleri yemeden bırakması
- KESMAŞI:** Kesilmiş hamurdan yapılmış çorba
- KESMEK:** Birinin hakkında olumsuz konuşmak
- KESMİK:** Daneli saman
- KESTELLİK:** Dokunan ıstarın bitirilmesi nedeniyle yapılan hediyeye, yemek ikramı
- KESTİRME:** Baklava ve tatlılara dökmek için kaynatılmış şerbet
- KEŞ:** Alkolik
- KEŞŞİK/KİŞŞİK:** Suvat çekme gibi ortak işlerin sırayla yapılması
- KEŞTOPRAK:** İçinde kum ve minerali az olan toprak
- KETEĞEN:** Dikenli yabani ot
- KETİR ÇAĞLASI:** Karapınar'ın güneyindeki tepeliklerde yetişen çalı meyvesi
- KETİR:** Küçük tepelikler

- KETMETMEK:** Hak yemek, gizlemek, saklamak
- KEVGİR:** Metal yapılı büyük gözenekli süzgeç
- KILKUYRUK:** Kılıksız, züğürt, içine kapanık
- KIMİL:** Ekinlerin sap, çiçek yaprak ve başaklarını yiyen zararlı böcek.
- KIR:** Arazi, mera
- KIRAÇ ARAZI:** Susuz arazi
- KIRI/KÜRÜ:** Yeni doğmuş eşek yavrusu, sıpa/Küçük traktör
- KIRIM:** Ot, halaza biçmeye yarayan, atla çekilen ilkel biçerdöğür
- KIRKIM:** Küçükbaş hayvanların kırılma işi
- KIRKLIK:** Koyunların tüylerini tıraş eden özel kırkım makası
- KISMIR:** Cimri
- KISRAK:** Dişi at
- KIŞÇOBANI:** 29 Ekim ile 1 Mart arası ağılda sürüye bakan çoban
- KIŞKUZUSU:** Kış ortasında doğan kuzu
- KIT:** Az
- KITIBİYOZ:** Beceriksiz, sümsük, asalak
- KIYAK:** Kibar
- KIZIL ÖVEÇ:** Üç yaşında erkek koyun
- KIZILLAMAK:** Oyunda yenilenin sürekli mazaret üretmesi
- KİBRİTLİ:** Halı ve namazlağ motif modeli
- KİFAYETSİZ:** Yetersiz
- KİİF:** Keyif
- KİKİRDEK:** Çok gülen
- KİLE:** Yirmi altı ila otuz kilo tahıl karşılığı ağırlık
- KİLEKMEK:** Dert yanmak, şikâyet etmek
- KİLİZMAN:** Çiçek yaylasında kavun, karpuz yetiştirilen mevkii
- KİLTELİ İNNE:** Çengelli iğne
- KİMYON:** Baharat olarak kullanılan, maydonozgillerden olan bitki ve tohumu
- KİNİKMEK:** Kın duymak
- KİPİ:** Utangaç, içine kapanık
- KİRKİT:** İstar ağaçlarındaki argaç iplerini sıklaştırmak için kullanılan özel dokuma aleti
- KİRLİ ÇIKI:** Zenginliğini belli etmeyen paralı

- KİRMAN:** Yünden ip eğirmeye yarayan alet
- KİRPİT ÇALMAK:** Kibriti yakmak
- KİRPİT:** Kibrit
- KİRTİK:** Küçülmüş, küçük kalmış/Ucu keskin taraf, kertilmiş yer
- KİRTİKLİ DAŞ:** Ayaklarda oluşan nasırları banyodan yontmaya yarayan taş
- KİRTİKLİ:** Çok çıkıntılı pürüzlü
- KİRTİL:** Havuç
- KİS KİS KİS:** Köpeği birilerine saldırtmak için söylenen söz
- KİSKİRTMEK:** Köpeği başkasının üzerine salmak
- KİŞELEMEK:** Kovalamak, ürkütmek
- KİŞKİŞLEMEK:** Kümes hayvanlarına seslenmek
- KİŞNİŞ:** Kuş üzümü/ Kinzi/Aşotu, maydanozgillerden otsu bitki ve tohumu
- KİŞŞİK:** Birbirine yardım amacıyla yapılan iş, imece
- KİŞŞİKLEMEK:** Karşdakini dolduruşa getirmek
- KİYAT:** Kâğıt
- KİYİF BAĞIŞLAMAK:** Karşı tarafa hoşlanacağı iltifatta bulunmak
- KİYİK TÜLÜ:** İlmeli tülünün büyük palto şeklinde dikilmiş çoban kıyafeti
- KİYİŞ:** Kilolu az hareket edebilen
- KİYKİRMEK:** Soğuktan titremek
- KOÇ:** Üç, dört yaşında erkek öveç koyun
- KOÇAK:** Yiğit, yürekli, kababayı
- KOÇKATIMI:** Koyunların dölllenme zamanı/29 Ekim günü
- KODUK:** Sıkı arkadaşı
- KOĞU/KOV:** Dedikodu
- KOKARYAKIT:** Isınma amaçlı yakılan hayvan dışkı, kerme
- KOLAN:** Eşek palanını, semerini bağlamaya yarayan yünden örülmüş halat
- KOLAYSINMAK:** Küçümsemek, zayıf sanmak
- KOLCAK:** Elbise kolları kirlenmemesi için kola takılan lastikli kumaş
- KONAK:** Saç kepeği
- KONYALI:** Halı ve namazlağ motif modeli
- KOPMAK:** Koşmak
- KOPUK:** Ahlaksız, serseri
- KORAŞ OCAĞI:** Çobansalıklarda duvara gömülü aydınlatma ocağı

- KOSALAK:** Onurlu, çalimli kimse
- KOSTAK:** Zarif, kibar, çalimli
- KOŞAN YİRİ:** Koyunların sağılmak için birbirine bağlandığı alan
- KOŞAN:** Sağmak için koyunların birbirine bağlanması
- KOVADİRİME:** Kuyudan su çıkarmak için dana derisinden kova yapımı
- KOYDAGEL:** İşi bırak gel, elindeki bırakta gel
- KOYUN ÇOBANI:** Yoz ve sağmal koyunları birlikte otlatan çoban
- KOYUN YAYMAK:** Kırdaki koyun sürüsünü otlatmak
- KÖÇEK:** Erkek dansöz, zenne
- KÖLGE:** Gölge
- KÖLLEME:** Buğdayın suda pişirilmiş hali
- KÖMBE:** Tandır ekmeği, fırın ekmeği
- KÖMÜŞ:** Manda yavrusu
- KÖN:** Kurumuş, inceltmiş hayvan dışkı, hayvan gübresi
- KÖPEK TAŞLAMAK:** İşsiz, başıboşluk hali
- KÖPEKGÜLÜ:** Hayvanların yemediği, turuncu renkli çiçeği olan yabancı ot
- KÖRANA:** Virane bakımsız yer
- KÖRDUMAN:** Çok yoğun, gökyüzünü göstermeyen sis, siyah
- KÖRSEK:** Loş, ışığı az, sönük/Gelişmemiş geride kalmış bölge
- KÖRÜK:** Ateşi alevlendirmek için hava pompalayan düzenek
- KÖRÜKLÜ:** Fayton
- KÖRÜN:** Karapınar Yazomca yaylasında bir bölge
- KÖRÜNDAŞI:** Rastgele
- KÖS:** Nadasa bırakılmış tarla/Biçilmiş alanda bir yıl sonra çıkan otlar
- KÖSDEK:** Hayvan ayak bağı
- KÖSENGİ:** Ocakta ateşi ya da közü karıştırmaya yarayan demir çubuk
- KÖSEMOR:** Gelişmemiş, hastalıklı buğday tanesi
- KÖSMEK:** Uzatmak, yenmek/Müşteriyi aldatmak
- KÖSNÜ:** Köstebek
- KÖSSÜKLEMEK:** Derin nefes çekerek sigara içmek/Tahrik etmek / Ateşi alevlendirmek
- KÖSTEK:** At ve eşekleri ayaklarında bağlama şekli/Ayak bağı, engel
- KÖSTEMEK:** Kırılacak koyunların ayaklarını bağlama yöntemi

- KÖSÜKLEMEK:** Karıştırmak, alevlendirmek
- KÖSÜLMEK:** Uzunarak yatmak/Oyunda yenilmek/Sonuca razı olmak
- KÖSÜRE:** Bileyleme taşı
- KÖŞETAŞI:** Araçların binaya zarar vermemesi için evin dış köşesine konulan taş/Özel yontulmuş temel köşe bağlantı taşı
- KÖŞSEK:** Bir yaşında deve yavrusu
- KÖTÜ HASTALIK:** Kanser verem vb.
- KUBAT:** Kaba
- KULAK DINIRGAMAK:** Beklemede, dinlemede kalmak
- KULAK TÖZÜ:** Kulak dibi, kulak arkası
- KULAKLI YASTIK:** Baş tarafları işlenmiş yastık
- KULUNÇ:** Kas tutulması
- KUMSİRİ:** Sivri kum tepesi
- KUNDAK:** Bebeklerin sarıldığı örtü
- KURBAĞACIK KESTİRMEK:** Gelişemeyen çocukların bingıldaktaki boşluğunu gidermek için başın üstünü çizdirmek
- KURBAĞACIK:** Yeni doğan çocuklarda başın üstündeki boşluk, bingıldak/Su tesisat anahtarı
- KURDALAMAK:** Karıştırmak, kurcalamak
- KURTLANMAK:** Telaşlanmak, yerinde duramamak
- KUŞ ÜZÜMÜ:** Kişniş, çok küçük, çekirdeksiz siyah üzüm
- KUYAZ:** Soğuk, kuzey taraf, gölgedeki ayaz
- KUYMAK:** Kaymak, un ve şekerden yapılan bir tür tatlı
- KUYNU:** İçten pazarlıklı, fesat
- KUZU ÇOBANI:** Sadece kuzuları otlatan genellikle genç çoban
- KUZU DİŞİ:** Bir yağış türü
- KUZU İNEMEK:** Aynı sürüde olan kuzuları diğerlerinden ayırmak için kuzuları değişik şekillerde keserek işaretlemek
- KUZU:** Altı aylığa kadar olan koyun kuzusu
- KUZULAMA:** Koyunun yavrulaması
- KUZULUK:** Ağılarda küçük kuzular için ayrılmış bölüm
- KÜCÜ:** Dokuma tezgâhında eriş ipleri ayırmaya yarayan ahşap düzenek
- KÜCÜAĞACI:** Dokuma tezgâhında ipleri dengede tutmaya yarayan sabit ağaç

KÜF: Pas

KÜFLÜ ÇIKI: Çok parası olan

KÜFLÜ PİNİR: Bilinçli olarak küflendirilen, yeşertilen peynir

KÜLAH: Kâğıttan yapılmış kuruyemiş doldurulan küçük taşıyıcı/Ucu sivri şapka, dondurma kabı

KÜLEEN: Gri, kül rengi

KÜLLENMEK: Hayvanların sırtlarını kaşıntı ve sineklerden korumak için tozlu yerde yuvarlanması

KÜLLÜK ÇUKURU: Çöp alanı, soba ve ocak küllerinin atıldığı yer

KÜLLÜK: Çöplük, kül dökülen yer

KÜLLÜSU: Bitki küllerinden karışım suyu

KÜLLÜYUSU: Küllü kuyusu yaylası mevki

KÜLÜNK: Taşa şekil veren çekiç

KÜLÜSTÜR: Hurda, eski

KÜMKÜTÜR: Hareketsiz kalmak

KÜMSELEMEK: Eşyayı rastgele karıştırmak, basmak

KÜMÜK: Ucu yuvarlak olan, basık burunlu

KÜNCÜ: Susam

KÜNDE: Hergün/Tahtıran benzeri dört kollu çamur taşıma tahtası

KÜNEMEK: Üst üste yığılmak, birikmek

KÜNK: Beton veya kilden yapılan su borusu

KÜREMEK: El aletleri ile temizlenecek yerdeki şeyleri uzaklaştırmak, kar temizlemek

KÜREMKÜREM: Grup grup kalabalık

KÜRNEME: Topluca oturma/ Koyunların başı yerde birbirinin arkasına geçmek

KÜRNEŞMEK: Hayvanların soğukta veya sıcakta birbirine sokulması

KÜRTÜK: Tipinin savurduğu karların bir yerde büyük kütle halinde birikmesi

KÜS YASTIĞI: Karı-koca yatağında yastıkların ayrı ayrı olması

KÜSEMEK: Küsmeye doğru yönelmek, küsmenin ilk safhası

KÜSGÜ: Sürgü, kapı arkasına konulan dayanak

KÜSGÜN: Gücenmiş, dargın

KÜSKÜ: Bir ucu keskin çukur kazmada kullanılan uzun demir

KÜSÜKLEMEK: Kapıya arkadan destek vermek/Yanan ocağı harlamak

KÜSÜR: Hesabın küçük kalanı, küsurat

KÜŞKÜLLAH: Darmadağın

KÜT GALMAK: Yürüyememek, engelli olmak

KÜT: Kötürüm

KÜTLETMEK: Eklemlerdeki sıvının içerde sıkışması sonucu çıkan ses

KÜTÜRDETMEK: Sert yiyecekleri gürültülü yemek

—L—

LAAP: Lakap, takma isim

LAÇKA: İşlemez, çalışmaz

LAFAN: Çok konuşan

LAF EBESİ: Etkileyici konuşan

LAFÇI: Dedikoducu, laf taşıyan

LAKAP: Sonradan takma ad

LALAÇ: Dilsiz, lal

LALETDAYIN: Gelişigüzel, özensiz

LANGIR LUNGUR: Dikkatsiz, savruk bir halde, nezaketsiz

LANGIRDAMAK: Uslupsuz, boşa konuşmak

LAN-LUN: İleri geri konuşmak

LATA: Palto/Kalın ve enli tahta

LAVGAR: Çok konuşan, geveze

LAYLON: Naylon

LEBALEP: Ağzına kadar tıka basa dolu

LEK: Misket, aşşık ve ceviz oyununda oyuna dâhil olan ceviz

LEKLÜK: Ceviz oyununda dikilecek ceviz kalmaması

LENGER ŞAPKA: Fötr şapka

LENGER: Büyük kenarlı çukur tabak

LENN: Seslenme ifadesi

LEPLEBİ: Leblebi

LEOVV: Arkadaşa seslenme sözü

LİYLEK: Leylek

LİMONİ: Arası açık küs/Sarı renge yakın

LİNGİRDEMEK: Sallanmak

LOĞ: Dam toprağını sıkıştırmak için kullanılan silindir biçimli taş, ağırlık

LÖKGÜDEN: Her şeyden bi haber olan

LOKUM PÜSKÜT: İki büsküvi arası lokum, püskevıt

LOV: Erkekler için çağırma sesi

LÖK GİBİ OTURMAK: Yerinden kıpırdamadan oturmak

LÖK: İri ve hareketsiz, hantal, ağır, battal/Erkek deve

LÖKER: Düğünlerde damatın ya da gelinin en yakını, koruması, sağdıç

LÖM: Büyük bilya veya ceviz

LÖREZ: Uzun boylu, sakar insan

LÜLLE: Pipo

LÜLLECİ: Otlakçı

LÜLLÜL ÇEKMEK: Hertarafa duyurmak

LÜLLÜL İTMEK: Birisinin sır kalması gereken durumunu herkese söylemek

LÜTDÜ: Lütü (isim)

LÜTÜYE: Lütüye (isim)

LYOV: Erkek arkadaşların birbirine hitap sözü

—M—

MAALLİM: Öğretmen

MAAMMER: Muammer (isim)

MAAZİN: Müezzin

MABEYN: Evlerin giriş kısmı

MACİR: Muhacir

MAÇCAN: Küçük çinko yemek kabı, derin tabak

MAD: Baharatlı çemen

MADİK ATMAK: Hile yapmak, kandırmak, sakata getirmek, parmak atmak

MADİNİS: Maydanoz

MAFİTMEK: Mahvetmek

MAĞ: Tavan arası

MAHANA: Bahane

MAHDUM: Erkek çocuk

MAKAT YATIRMAK: Kerpiç evlerde damları ya da oda zeminlerini çamurla sıvamak

MAKAT: Dama serilen çamur, sedir/Kıç, anüs

MAKSİ: Uzun etekli elbise

MAL GELİNİ: Gelincik çiçeği

MAL MELAL: Taşınır taşınmaz mallar/İrili ufaklı tüm hayvanlar

MALA: Harç alıp sürmekte kullanılan sıvacı veya duvarcı aleti

MALAMA: Harmanda sürülen sapla danenin bir arada olması

MALAMAT OLMAK: Elalem içine çıkamıyacak hale gelmek, perişan olmak

MALAMAT: Rezil, kepaze, küçük düşürme

MALAYANİ: Yararsız şey, boş laf

MALTIZ: Dışarı yemek ocağı

MAMMET: Muhammet (isim)

MAMUT: Mahmut (isim)

MANCA: Yemek, aş

MANDAL: Kapı kilit aparatı

MANGABAK: Sersem, salak, akılsız

MANGAL: İçine ateş konan ya da içinde ateş yakılan kap

MANIT: İnat eden, ters davranan

MANKAFA: Ahmak, anlaması kıt

MANTIZ: Topraktan yapılmış küçük dış mekân ocağı

MAPIS DAMI: Hapishane

MAPIS: Hapis

MAPISHANE: Cezaevi

MAR: Yılan

MARAZ: Hastalık, olumsuzluk

MARDALI: İri kemikli, iri yapılı insan ya da hayvan

MARDASIZ: Değersiz şeyleri seçmeyen, mezhebi geniş

MARIL: Marul

MARPUÇ: Hortum

MART DOKUZU: Miladi takvime göre 22 Mart

MARTAVAL: Yalan uygun olmayan iş, gelişi güzel yapılan iş

MASAR: Mazhar (isim)

- MASARİS:** Massey Harris marka traktör
- MASAROSMANLIK:** Akıl hastası
- MASLAK:** İçine su konulan hayrat
- MASTIR:** İçten pazarlıkl
- MAŞAL:** Çok ışıık saçan
- MAŞLAK:** Karapınar'da düğünlerde damatların üzerine giydiği özel kıyafet/Tek parçalı üst giysisi
- MAŞRABA:** Su içme kabı
- MAŞŞIK:** Çamaşır ipini gergin tutmaya yarayan ağaç parçası
- MAVAL:** İşe yaramayan, boş laf
- MAVI:** Mavi
- MAVILAMA:** Acındırma, feryat etme/Kedi sesi
- MAVIRSI:** Bozulmuş et veya yiyecek
- MAVİN:** Şoför yardımcısı
- MAVRA:** Boş ve gereksiz laf, palavra
- MAVZER YAĞI:** Vazelin krem
- MAYA:** Dişi deve/Fermante ürünlerin hammaddesi
- MAYALI:** Bekletilerek mayalanan hamurdan yapılan ekmek
- MAYASIL:** Makat kaşıntısı, hemoroid
- MAYER:** Muhayer
- MAYIL OLMAK:** Gözünü ayıramamak, gözü kalmak
- MAYIS:** Jöle kıvamında koyun dışkısı
- MAYISLAMIŞ:** Sulu dışkı
- MAYIŞ:** Aylık ücret
- MAYIŞMAK:** Yorgunluktan, çok yemekten, içkiden dolayı gevşemek
- MAZARRAT:** Zararlı, yaramaz
- MEBUS:** Milletvekili
- MECAL:** Güç, derman
- MECCANE:** Bedava, aylak, boşu boşuna
- MEFAAT:** Menfaat
- MEFANET:** Menfeat
- MEFAT:** Vefat
- MEFLUÇ:** Felçli

- MEĞENCİ/MEYENCİ:** Arabulucu
- MEHİL MÜNASİP:** Uygun
- MEJNUN:** Mecnun
- MEKDEP:** Okul
- MEKE GÖLÜ TUZLASI:** Karapınar sınırları içinde kalan tabiat harikası volkanik tuz gölü
- MELMEL BAKMAK:** Anlamsızca ve boş boş bakmak
- MELAMETLİ:** Kötülük saçan
- MELE:** Yuva, oyun evi, toplanılan yer, buluşma yeri
- MELEFE:** Yatak minderin iç astarı
- MELENGİÇ:** Gavurgaya katılan yabani fıstık, çitlenbik bitkisi
- MELİK:** Dokumada eriş arasına ipin kolay geçmesi için yapılan minik ip çilesi
- MELMEKET:** Memleket
- MEMET:** Mehmet (isim)
- MEMİŞHANE:** Tuvalet, ayakyolu
- MENCER:** Karışık cinsten meyva ya da değişik iki kökten doğan kişi/Melez
- MENİMURT ETME:** Mundar, pis/Boşa giderme
- MEPUS:** Milletvekili
- MERDİVENLİ GUMU:** Sıva kumu
- MERDİVENLİ KUYU:** İçine taş örülerek basamakla inilen kuyu
- MEREMET:** Merhamet
- MERES:** Sahipliğinden vazgeçilecek kadar kötü evcil hayvan/Köpeğin yaşı/Tasma
- MERET:** İnatçı, uğursuz, kaba, sevimsiz kişi
- MERİME:** Meğerse
- MERNUS:** Merinos
- MESİME:** Mühimseme, önemseme
- MESMOSUZ:** Luzumsuz, gereksiz, münasebetsiz, sözüne değer verilmez kimse, sorumsuz
- MEŞAKKAT:** Zahmet, zorluk, güçlük
- MEŞİN:** Suni deri
- MEŞREP:** Tabiat, huy, mizaç, tavır
- MEŞŞİK:** Elin yumruk yapılarak başparmağın aradan çıkarılması
- METEL:** Masal, hikâye

- METELİK:** Küçük metal para
METİRE: Metre
MEVHUR: İçkici, ayyaş
MEYENDİZ: Mühendis
MEYENCİ: Arabulucu, tavassut eden
MEYENE: Hayvanla çekilen pulluk çamurunu temizleme aparatı
MEYHUR: Çakırkef sarhoş
MEYİLGÖLÜ: Karapınar sınırları içinde kalan tabiat harikası obruk gölü
MEYMENET: Kutlu, uğurlu
MEYMENETSİZ: Suratsız, kılıksız, işi beğenilmeyen, uğursuz, beceriksiz
MEZER: Mezar, kabristan
MEZURO: Şerit metre
MIH/MIK: Çivi
MIHSIÇTI: Pinti, cimri, varyemez
MIKLA: Soğan kıyma ve yumurta karışımı yemek
MILIĞI KAÇMAK: Çelimsiz hastalıklı, keyifsiz
MILIK: Yüz, çehre
MILIKLANMAK: Suratını asmak
MINTI: Sapı olmayan bıçak
MIRIK: Ruhun ve bedeninin çöküntü hali
MIRZİK: İğdiş eşek
MISDA: Mustafa (isim)
MISDAFA: Mustafa (isim)
MISIRGA: Hindi
MISIRI: Sıvacıların kullandığı sıva aleti
MISMİL: Doğru, düzgün iş
MIŞIRIK: Sünepe, beceriksiz/Şüpheli
MIŞIRIKLI: Belirsiz, ne olduğu belli değil, pürüzlü
MIŞK: İstek, isteksiz
MIYMINTI: İşeyaramaz, beceriksiz, mızmız, sünepe, iş bitirmez uyuşuk
MİDAN YİRİ: Meydan, alan
MİL: Örgü örülen uzun tığ
MİLİZ: Yaban arısı

- MİMENETSİZ:** Beceriksiz, kötü, uğursuz
- MİNTAN:** Elbise, entari
- MİPZER:** Saçmak anlamına gelen tohum ekmede kullanılan ziraat aleti
- MİREM:** Meyrem (isim)
- MİŞEREF:** Müşerref (isim)
- MİTİL:** Yer, yatak minderi
- MİYANE:** Yağ ile kavrulmuş un
- MOBİLET:** Mobylette marka mopet
- MOHUCU:** Çok yemek yiyen
- MORTLAMAK:** Ölmek
- MOSDURA:** Örnek
- MOSTURALIK:** Numunelik
- MOTURARABASI:** Römork
- MOTUR:** Traktör
- MOTURLU:** Motosiklet
- MUCUK:** Taşla oynanan oyunlarda eldeki taş
- MUĞLA:** Büyük taşları yerinden oynatmak için kullanılan uzun ve kalın demir, ıstar dokuma ağacının gergi demiri
- MUĞLAK:** Belirsiz, zor anlaşılır
- MUHANET ETMEMEK:** Yardım etmemek, ödünç vermemek
- MUHANET:** Faydasız, işe yaramayan, kimeye yardım etmeyen/Korkak, namert/ Emaner, ödünç verilen
- MUKAYYET:** Sahip
- MUM DİKME:** Nişanlı kız için düzenlenen eğlence
- MUM TAHTASI:** Sehpa, üzerine mum konulan sehpa
- MUMDİREK:** Misket oyununda bir atış şekli
- MUNDAR:** Pis
- MUNGARIZ:** Virane, ıssız yer/Cimri/Bitmiş, tükenmiş, çökmüş
- MUSAFLAŞMAK:** Musafahalaşmak, tokalaşmak
- MUSDA:** Mustafa (isim)
- MUSDAFENDİ:** Mustafa Efendi
- MUSTAA:** Mustafa (isim)
- MUŞAMBA:** Üstü plastik altı bezden mamül yer sergisi
- MUŞDA:** Çene

- MUŞDUNU EĞMEK:** Surat asmak
- MUŞULAMA:** Burnundan rahatsız edici nefes alıp verme
- MUZAF:** Şakacı, komik
- MUZUR:** Zarar veren, zararlı olan
- MÜCRÜM:** Suçlu, kabahatli, cürüm yapmış olan
- MÜCÜRÜM:** Cıvık dışkı
- MÜDANA ETMEMEK:** Kimseye ihtiyacı olmamak, yardım almak için eğilmemek
- MÜDARE ETMEK:** Yüze gülmek, idare etmek, çekinmek, insafına sığınmak
- MÜDAVİ:** Tedavi eden hekim, hoca
- MÜĞEZ:** Şakacı
- MÜHLÜZ:** Yokluğa ermiş, iflas etmiş
- MÜHNET:** Minnet
- MÜHRE:** Etrafı toplanmış, damgalanmış, derli toplu
- MÜLEVES:** İğrenç, kirli, pis/Tozlu harman, çer çöp/Karışık, intizamsız, düzensiz
- MÜLÜKÜ/MIKLA:** Kuşbaşı et, soğan ve yumurtalı yemek
- MÜNNET:** Minnet
- MÜPTELA:** Tiryaki
- MÜRTLEMEK:** Dar gelen yeri patlatarak bir kısmının dışa çıkması, doğal durumdan fazla çıkıntı
- MÜSAVİ:** Eşit
- MÜSDAMEL:** Kullanılmış
- MÜSMEK:** Koç ya da boğaların karşındaki hayvana boynuzla darbe vurması
- MÜSTAĞMEL:** Kullanılmış eşya
- MÜSTAKBEL:** Aday
- MÜSTAMEL:** Az kullanılmış, çıkma
- MÜSÜRÜF:** İsraf eden, savurgan
- MÜŞEFLİ:** Anlaşılmayan, belli değil, ikircikli, şüpheli
- MÜTEMADİ:** Devamlı, sürekli
- MÜVEZZİ:** Dağıtıcı, postacı
- MÜSEYİP:** Kaygısız, vurdumduymaz
- MÜZEVİR:** Arada laf taşıyan, ara bulucu

MÜZDE: Müjde

MÜZMAL OLMAK: Perişan olmak, berbat olmak

—N—

NACAK: Bıçak ağzı sapının doğrutusunda olan bir çeşit balta

NAÇCACIK: Ne kadar cık

NADAK: Ne kadar

NADAR: Ne kadar

NADİM: Pişman

NAĞARDAK: Ne kadar

NAHA İMİ: Hay emi

NAHA: Keşke olsaydı

NAHAK: Haksız yere

NAHAL: Nasıl anlamında, soru sözü

NAHİL: Nasıl

NAHİYE: Belde

NALIGIRIK: Çocuklara takılma sözü

NALİN: Takunya

NAMAZLAĞI: Dokuma seccade, duvar halısı

NAMISSIZ: Namussuz

NANCAAZ: Ne kadar az, çok az

NARASIN: Yok ne arar sın, ne gezer

NARDENGİ: Küslük hali

NATARASIZ: Çirkin

NATIRA: Karakter yapısı

NAVAT: Ne vakit, ne zaman

NAVIRDAMAK: Çok konuşmak, gevezelik etmek

NAVRAK: Keyif, moral

NAVRUZLUK: Kız evine bahar aylarında yapılan hediye

NE BİLİM: Ne bileyim bilmiyorum

NE HAS: Nasıl olduda, hayret bildirme

NEDEYİCİK: Ne yapacağız, bize ne

NEDİİ: Ne diye, neden

- NEFES İTMEK:** Yormak eziyet etmek
NEKES: Cimri, pinti
NEMİME: Laf taşımak
NEMNE: Ne olduğu belirsiz
NEMNEŞEKİL: Acayip, çok değişik, şekilsiz
NENE: Büyükanne
NEPSİZ: Ahlâksız, görgüsüz/Doymak bilmeyen
NETARİSLİ: Kızgınlık sözü
NEVALE: Meze, yiyecek
NEVİR: Yüz ifadesi, beniz, şuur
NEVSİME: Şahsıma, şahsıma ait
NEVŞEER: Nevşehir (il)
NEYİNEN: Ne ile
NİKBET: Huysuz, edepsiz, düşkün, suratsız
NİNEN: Neye karışsın
NİNNACIK: Minicik
NİRDE: Nerede
NİRE: Nere
NİRESİ: Neresi
NİRİYE: Nereye
NİŞAN: Süt ölçmek düğümü işaret yeri olarak kullanılan kamış
NİŞLEN: Ne iş yaparsın
NİTDİN: Ne yaptın
NİYANNA: Ne tarafa, hangi yana
NİYAZ: Niyazi (isim)
NİZA: Bağırışma, münakaşa
NOÇU: Neden, niçin
NODA KASNAĞI: Saman yığnında kullanılamayan yerde kalan
NODA: Üstü toprakla örtülmüş buğday ya da saman yığını
NOKDA: Nokta
NOSAN: Eksik
NOSAM: Eksik
NÖCEN: Ne yapacansın

- NÖCEZ:** Ne yapacağız
NÖĞÜRÜN: Nasılsın, ne iş yapıyorsun
NÖRECEN: Ne iş göreceksin
NÖRSÜN: Ne yapsın
NÖKER: Sağdıç, arkadaş
NÖRDÜN: Ne yaptın
NÖRECEMİŞ: Ne yapacaktı
NÖRECEN: Ne yapacan
NÖRÜN: Ne yapıyorsun
NÖRÜYON: Ne yapıyorsun, nasılsın
NÖŞGÖRÜN: Ne iş yapıyorsun
NUHU: İçten pazarlıkçı, kuynu, oyuncu
NUHUSET: musibet, uğursuzluk
NURAYİ: Görgüsüz/İkiyüzlü/Büyüklik taslayan, karpisi olan, karşısındaki küçük gören
NÜMRE: Numara
NÜLÜFET: BMC Nuffield marka traktör
NÜZÜL: Felç

—O—

- O DEĞİLDEN:** Farkettirmeden, çaktırmadan
OBA: Yayla, konaklama yeri
OBAYA GÖÇME: Bahar ayında ilçe merkezinden yaylaya taşınma
OCAK DÖŞŞEĞİ: İnce dolgunuz minder
OCAKLIK: Dış mutfak
OCALAMAK: Masaj yapmak, ovalamak
OCUNMAK: Çekinmek, korkmak, ürkmek, yılmak
OCUTMAK: Canını yakmak, örselemek, acıtmak, zedelemek
ODA: Köy konağı
OĞCALAMAK: Masaj yapmak
OĞLAMAN: Bir yaşındayken kuzulayan koyun, keçi
OĞRAŞMA: Yapmaya çalışma
OĞRAŞMAK: Biriyle cedelleşmek

- OĞRUN:** Gizli, saklı, habersiz
- OHUN SOHUN:** İssız terk edilmiş yer/Şaşırtıp kalmak, üzölmek
- OK KAYIŞI:** Atın araba okuna bağlanmasını sağlayan kayış, feleka
- OK:** Traktör ile römorku veya ekipmanı bağlayan uzun demir
- OKKA:** 1283 gram ağırlık, 1 okka 400 dirhem, 1 dirhem 3,207 gr
- OKUMAK:** Tahsil görmek/Davet etmek
- OKUNTU:** Düğün davetiyesi
- OKUYUCU:** Düğün davetçisi
- OLAYAZDI:** Az daha oluyordu
- OLÇUM:** Kendini beğenmiş, çokbilmiş, kendini becerikli gösteren, bilgiçlik taslayan
- OLDUM OLASI:** Eskiden beri
- OLİVER:** Olıver marka traktör
- OLMA MI:** Olmaz mı?
- OLUK:** Hayvan yemlerinin bulunduğu ince uzun yemlik
- OMAR:** Ömer (isim)
- ONATSIZ:** Elinden bir iş gelmeyen
- ONDAN KELLİ:** Ondan sonra
- ONDAN KİRİM:** Ondan sonra
- ONMA:** Hayrını görme
- ONMAK:** Kalkınmak, işin ileri gitmesi, iyi olması
- ONMAZ:** İyileşme ihtimali olmayan /İflah olmaz, adam olmaz
- ONUŞMAK:** İyi duruma gelmek
- OPARLE:** Hoparlör
- OPMAK:** İçe çökmek
- OPRUK:** Arazinin, toprağın yere doğru çökmesi, jeolojik oluşan çukur
- OPUŞUK:** Karşılıklı yardımlaşma, imece/Kenarları birbiri ile aynı düzlemde olan parçalar
- ORAK AYI:** Ekinlerin biçildiği temmuz ayı
- ORAK:** Kısa saplı ekin biçme aleti
- ORASBI:** Hayat kadını
- ORDUBOZAN:** Hallolmuş işi bozan, mızıkçı
- ORLON:** Akrilik elyaftan dokunmuş iplik/İp markası

- ORTA BASMA:** Dokunan ıstarın yarısına gelindiğinde kız evine çerez götürülmesi
- ORTA MEKDEP:** Ortaokul
- ORTADAN ŞAKLAMAK:** Ortadan ikiye bölme
- ORUN/OĞRUN:** Gizli saklı yapılan iş
- OSANMAK:** Bıkmak
- OSDURAK:** Bağırsak gazı
- OSDURAKLI:** Gaz çıkaran kişi
- OSDURMAK:** Gaz çıkarmak
- OSEAT:** Hemen, derhal/ Belirlenen zaman dilimi
- OSMANLI GADINI:** Otoriter, asil kadın
- OSMANNI OKGASI:** 1,282 kg tekabül eden ağırlık ölçüsü
- OT:** Ispanak/ Tarlada ya da merada yetişen tek yıllık, mevsimlik bitki
- OTLAKÇI:** Başkasının sırtından geçinen
- OTURAK ALEMİ:** Sazlı sözlü eğlence
- OTURAK:** İnsanın kaba eti/Çalgılı âlem/Tabure
- OTURAKLI:** Ağırbaşlı, lafi sözü dinlenir
- OVAT:** O vakit
- OVATLAR:** O zamanlar, o vakitler
- OYNAŞ:** Hovarda
- OYNAŞMAK:** Hovardalık yapmak, eğlenmek, şakalaşmak
- OYUK:** Çukur
- OYULGAMAK:** Kaba dikiş yapmak, teğel
- OYULGANMAK:** Sokularak ilerlemek, girmek, gizlice yanaşmak

—Ö—

- ÖDEK:** Emanet mala verilen zararın karşılanması, emanet malın karşılığında verilen
- ÖDEŞMEK:** Hesaplaşmak, hesabı kapatmak
- ÖDLEK:** Fobi derecesinde korkak
- ÖDÜ KOPMAK:** Beklentilerinin gerçekleşmeyeceğinden korkmak
- ÖDÜ SIDMAK:** Korkudan ödü patlayacak gibi olmak/Öd keseciğinin yırtılarak içindeki akışkan sıvının sızması

- ÖDYİŞİL:** Koyu yeşil renk, öd rengi
- ÖFELTMEK:** Abartmak, büyütme
- ÖFERTMEK:** Olduğundan büyük göstermek
- ÖĞBET:** Aksi, söylenenin tersini yapan
- ÖĞENDİRE/ÖVENDİRE:** Kağrı ya da çift hayvanını dürtmek için kullanılan ucu sivri uzun sopa
- ÖĞEY:** Üvey, öz olmayan
- ÖĞLE YELİ/ÖLÜYEL/ÖLİYİL:** Lodos
- ÖĞREK:** Kırdan yayılan at topluluğu, yıldı atı
- ÖĞSÜZ:** Öksüz, annesi ölen
- ÖĞÜR:** Aynı yaşta olmak, emsal
- ÖĞÜRLEŞMEK:** Birbirine yakınlaşmak, alışmak
- ÖĞÜRME:** Kusma hali öncesi
- ÖĞÜRMEK:** Kusacak gibi olmak, kusmaya çalışmak
- ÖKÇE:** Topuk
- ÖLEMEZ:** Yakıt olarak kullanılan dikenli bitki, yandak otu
- ÖLEMEZ ARABASI:** Kışlık yakmak için ot toplama işi
- ÖLKE:** Yaşanılan, eğleşilen yer
- ÖLÜ BAYRAMI:** Vefattan sonra gelen ilk bayram gününde de yapılan taziye ziyareti
- ÖNCÜT:** Ödünç verme
- ÖNDÜĞÜN:** İki gün önce
- ÖNDÜN:** Geçen gün
- ÖNEZE:** Herkesten önce lafa karışan, laf dinlemez, zevzek
- ÖRDÜM:** Sağılmayan diğer koyunlar ve keçiler
- ÖREN:** Bayındır halde olan
- ÖRETMEN:** Öğretmen
- ÖRK:** Hayvan bağlanan kazıklı ip
- ÖRKEN:** Sağılacak koyunları birbirine bağlayan yünden örülmüş halat
- ÖRKLEMEK:** Hayvanı kazıkla sabitlemek, bağlamak
- ÖRTME:** Gölgelemek, sundurma
- ÖRÜ:** Kuzulama zamanlarında koyunlara verilen gece öğünü
- ÖRÜLMEK:** Bir yere asılarak tırmanmak
- ÖRÜYE GİTMEK:** Gece vakti koyun otlatmak

- ÖTETARAF:** Ahiret
ÖTEBERİ: Gerekli ihtiyaçlar
ÖTEGİT: Karışma, uzaklaş
ÖTLEK: Korkak
ÖTMEK: Ergenlik çağına girmek
ÖTMÜŞ: Ergen erkek ses değişimi
ÖTTEĞÜN: Evvelki gün, önceki gün
ÖTTÜREK: Nefes borusu
ÖTTÜRMEK: Üstesinden gelmek
ÖTÜREK: İshal hali
ÖTÜRMEK: İshal olmak/Hayvanın tersinin cıvık olması
ÖTYİŞİL: Yeşilimsi sarı
ÖVEÇ: Koç olmamış iki yaşından büyük erkek koyun
ÖVENDİRE: Hayvanları dürtten, uzun ucu çivili değnek
ÖYKE: Öfke
ÖYKELENME: Sinirlenme, hiddetlenme
ÖYKELİ AYRAN: Köpüklü ayran
ÖYKELİ: Öfkeli
ÖYKÜNMEK: Birisine benzemeye çalışmak
ÖYLÜ YİLİ: Güneyden esen rüzgâr
ÖYMEK: Kaymaktan yağ çıkarmak/İçine işlemek
ÖYÜN ETMEK: Devamlı
ÖYÜN: Öğün, yemek vakti
ÖYÜNTÜ AŞI: Kaymaktan yağ çıkarırken ortaya çıkan sudan yapılan yemek
ÖYÜNTÜ: Kaymaktan yağ çıkarırken ortaya çıkan su/Sızıntı
ÖYÜT ALMAK: Nemlenmek
ÖZEK ÇİVİSİ: At arabalarında dönüşü kolaylaştıran mekanizma
ÖZEK: Boğaz, yemek borusu
ÖZEMEK: Yoğurt pekmez gibi şeyleri suyla inceltmek, karıştırmak
ÖZLEŞTİRMEK: İyice birbirine karıştırmak
ÖZLÜ EKMEK: Öyüntü ile yoğrulan hamurdan yapılan ekmek
ÖZÜLEMEK: Göresi gelmek
ÖZÜNE DAMMAK: İçine doğmak
ÖZÜNSÜZ: Taviz vermeyen

—P—

- PAÇAVRA:** Cıla yapmakta kullanılan çaput parçası
- PAFIN:** Değersiz maden
- PAHA/BAHA:** Başlık parası
- PAHİL:** Elinden geldiği halde bir işi yapmayan, üşengeç
- PABİK:** Çocuk ayakkabısı
- PAKET DAŞ:** Küp veya dikdörtgen şeklinde ebatlanmış taş
- PAKLA:** Fasulye
- PAKLAMA:** Temizleme, bitirme
- PALAN:** Eşek semeri
- PALANGA**
- PALAS PANDIRAS:** Alelacele, çarçabuk, acilen toparlanma
- PALAZ:** Halı kilim gibi eşyalara verilen genel ad/Büyük kekkik
- PALÍ:** Köpek yavrusu, enik, av köpeği
- PALTA:** Balta
- PALTU:** Palto
- PAMBIK:** Pamuk
- PANGA:** Banka
- PANGİR:** Çok zengin, parası bol olan
- PANTUL:** Pantolon
- PAPARA:** Et suyu, peynir ve bayat ekmekle yapılan yemek
- PAPBA:** Çocuk ayakkabısı
- PAPIK:** Çocuk ayakkabısı
- PAPİDİK:** Yalın ayak/ Çocuk ayakkabısı ve çorabı
- PARÇ:** Saplı su maşrabası
- PARTALLAMAK:** Lafı düzgün konuşmamak, olacak işi baştan bozmak/
Kaba dikiş, çuval ağzı dikişi
- PARDI:** Karadam örtüde toprağın dökülmemesi için dama döşenen kamyş,
ağaç vs.
- PARPILAMAK:** Yanlışından dolayı şiddetli azarlama
- PASAKLI:** Pis
- PASDA:** Pasta
- PASPAL:** Dağınık, düzensiz

- PASTA:** Pazarcı tezgâhı
- PAT:** Küt olmuş, ucu körelmiş
- PATATİS:** Patates
- PATAVATSIZ:** Nerede ne zaman ne konuşacağını bilmeyen
- PATİK:** Boğazsız örgü çorap, arkasız ayakkabı
- PATİŞAH:** Padişah
- PATLAMIŞ:** Aşırı yemeden mundar ölmüş hayvan
- PAVKIRMAK:** Ağzındaki bir şeyi püskürterek çıkarmak, ateşin ani parlaması
- PAVLİKA:** Fabrika
- PECO:** Peugeot marka mopet
- PEDRUS:** Suratsız
- PELEZİLEMEK:** Dengesini kaybetmek, düşecek gibi olmak, tökezler gibi olmak
- PELİT:** Palamut
- PENCİRE/PERİNCE:** Pencere
- PENEZ:** Süs için takılan değersiz para veya maden
- PERİKTİRMEK:** Korkutmak, ürkütmek
- PERİYAN:** Perihan (isim)
- PERLENMEK:** Küflenmek, porlanmaya başlamak
- PEŞEKER:** Çalışkan, becerikli
- PEŞKİR:** Havlu
- PEZİK:** Şeker pancarı yaprağı
- PETİROL:** Petrol istasyonu
- PIÇAK:** Bıçak
- PIRNAT:** Elle biçilen ekin destesi
- PIRTARMAK:** Küsmek ya da oyunbozanlık etmek
- PIRTI ÇIKARMAK:** Düğün eşyası almak
- PIRTI DAŞI:** Üzerinde halı kilim silkelenen taş yığını
- PIRTI PALAS:** Halı, kilim, tülü
- PIRTI:** Ufak tefek ev eşyası/Yıkanacak halı kilim vs
- PIŞGI TOZU:** Talaş
- PIŞGI:** Tesdere
- PIKAP:** Toplayan anlamına gelen önde şoför mahalli olan arkada kasası olan vasıta

- PİLAV DÖKMEK:** Düğün yemeği
PİLİT/PELİT: Meşe ağacı meyvesi, palamut
PİN: Körpe kuzu ve enikleri korumak için kullanılan küçük yuva
PİNÇİK: Parça
PİNİR BERE: Peynirli pide
PİNİR/PİMİR/PIYNİR: Peynir
PİNNİK: Kümes
PİNTİ: Cimri, beceriksiz
PİRELENMEK: Kuşkulanmak, şüphelenmek, telaşlanmak
PİREN/PÜREN: Süpürge yapılan ve de ocaklarda yakacak olarak kullanılan endemik bir bitki
PİRİÇ: Pirinç
PİRİŞAN: Perişan
PİRKET: Briket
PİŞİ: Yağda kızartılan hamur
PİŞKİR: Havlu
PİŞMİŞ: Hazır yemek
POÇU: Kadınların dışarı örtüsü/Şal/Damat atkısı
PONÇAK: Püskül, ponpon
PONTUL: Pantolon
POR: Ekmek ve yiyecekler üzerinde oluşan küf mantarı
PORLANMAK: Gıdanın küflenmesi
PORSAMBA: Çöp yığını, dağınıklık, orijinal şekli bozulmuş
POSGAPDI OLMAK: Birilerinin aralarında madara edilmek
POSTA: Otobüs
POSTAKİ: Kadın çizmesi/Koyun veya keçi postu
POYAM: Badem
POYTMAK: Kaçmak, kurtulmak
POYTTURMAK: Elden kaçırarak, punduna getirip uzaklaştırmak/Aradan sıyrılıp, çıkartmak, kaçırarak
POYTUN/POYTİN: Bot ayakkabı
PÖÇ: Büyükbaş hayvanların kuyruğunun altındaki etli kısım
PÖRTLEK: Dışarı doğru çıkmış
PÖRTLEMEK: Yerinden çıkmak, düz satıhta kabartı oluşturmak

- PULLUK:** Çekmek anlamına gelen tarla sürmeye yarayan ziraat aleti
PURÇUK: Ufak püskül, saçak
PUŞ: Puch marka mopet
PUŞT: Kaba sövgü sözü, ahlaksız, kadın düşkününü erkekler için kullanılan söz
PUTURAK: Dikenli yabani ot
PÜRÇÜKLÜ: Havuç/Püsküllü
PÜSKÜĞÜT/PÜSKÜT: Bisküvi
PÜSÜRÜKLÜ: Pis, bakımsız, pasbal
PÜTÜRLÜ: Yüzeyi düzgün olmayan, pürüzlü

—R—

- RADDE:** Son sınır
RAHMET: Yağış, yağmur
RAMETLİ: Vefat etmiş kişi
RAYİP: Rağıp (isim)
REŞİT: Raşit (isim)
RÖMORK OKU: Römorku traktöre bağlayan demir
RUSMOTUR: Planet marka motorsiklet
RÜSVA: Rezil, kepaze, aşk rezili

—S—

- SAAPLANMAK:** Sahiplenmek
SABİ: Küçük çocuk
SACARASI: Kaymaklı un tatlısı
SAÇAK: Halı ya da kilim püskülü/Evlerin çatısından dışa sarkan kısım
ŞAÇMAK: Rasgele dağıtmak
SAÇI KESİK: Kız çocuğu
SADEYAĞ: Koyun sütünden yapılmış tereyağ
SAĞTOPRAK: Yeraltından çıkan verimsiz kireçli toprak, temel atmak için, buluncaya kadar kazılan sert toprak
SAĞDIÇ: Düğünlerde damatın en yakını, koruması, rehberi
SAĞINCI: : Mevsimlik koyun sağma işi yapan kadın
SAĞINMALIK: Çobanlara sütünü almaları için verilen koyunlar

- SAĞMAL ÇOBANI:** Sadece sağılan koyun ve keçileri otlatan çoban
- SAĞMAL:** Süt veren, sağılan dişi koyun
- SAHAN:** Tabak
- SAHAPLANMAK:** Zapt etmek, sahiplenmek
- SAİT:** Saat
- SAK:** Uyanık
- SAKAR:** Uğursuz, kırıp dökken
- SAKAV:** Kalın erkek paltosu
- SAKAVİ:** Sağlam, zorlu
- SAL TAHTASI:** Omuzda cenaze taşınaya yarayan dört kollu tahta
- SALGARA:** Düşüncesizce, boş yere, boşuna
- SALGARAYA:** Rastgele, gelişi güzel, isabetsiz, boş yere
- SALIKSALMAK:** Haber göndermek
- SALIK SULUK:** Dağınık, paspal
- SALIKVERMEK:** Haber bırakmak.
- SALINDAN TUTMAK:** Cenazeye katılmak
- SALLANGIÇ:** Salıncak
- SALLAPATİ:** Saygısız
- SALLI:** Uzun mesafeli
- SALMA SALMAK:** Yardım etmesi umulan kişilere haber göndermek
- SALMA SU:** Karık içine suyun rastgele bırakılması
- SALMA:** Toplu bir işin ücretini kişi başı bölme
- SALMAK:** Uykuda idrar kaçırmak/İzin vermek, göndermek, yollamak
- SALMALI:** Bir rampadan serbest bırakılan bilya veya ceviz oyunu
- SALMASTRA:** Birleşen iki parça arasındaki sızdırmaz malzeme
- SAMARIKLI:** Hiçbir şeyden haberi olmayan, saf, salak, işe yaramaz, elinden iş gelmez
- SAMRA:** Hayvan gübresi
- SANAT OKULU:** Meslek lisesi
- SANDODASI:** Kullanılmayan eşyaların konulduğu oda, ardiye
- SANE:** Sanane
- SANIKSIZ:** Beklenmedik zamanda parlayan, öfkelenen, merhametsiz
- SANIRSIZ:** Acımasız

- SANITMAK:** Ayakta boşa dikilmek
SANRALI: Alık, saf /Sara hastalığı olan/Hastalıklı hayvan
SAPA: Yol üzeri değil, ters uygun değil
SAPAK: Yol ayırımı
SAPANLAMAK: Sövmek, küfretmek
SARAÇ: Koşum ve eyer takımlarını yapan ya da satan kimse
SARAZALI: Epilepsi (sara) hastası olan
SARI YAĞ: Yara tedavisinde kullanılan merhem
SARILİRA: Tam altın
SARLAK: Sarılık hastalığı
SARMITA: Kavgacı kadın
SARNIÇ: Dağ köylerinde yağmur sularının toplandığı yapılar
SASI: Yiyecekler için tadı hoş olmayan, bozuk/İp eğirme aparatı/Saksı/Be-
ceriksiz kadın
SASIK: Tatsız
SASIMAK: Kokmak
SASIMIŞ: Tadı bozuk
SATAN: But, baldır/Kaba
SATEKER: Sahtekâr
SATLICAN OLMAK: Ateşli öksürükle seyreden akciğer zarı hastalığı
SAVAK: Tarlaya su akan yerler/Aksi, huysuz, ters
SAVAT SURAT: Yüzünden düşen bin parşa
SAVAT: Köşe, kapı kenarı/Surat, yüz
SAVIŞTIRMAK: Uğurlama, yolcu etme
SAVMAK: Yolcu etmek/Geçıştirmek
SAVRUM ZAMANI: Patozlarla yapılan hasat dönemi
SAVSAKLAMAK: : Yavaş iş görme, baştan savma iş yapmak,
SAVUŞTURMAK: Gitmesini isteyip hemen yolcu etmek
SAY GEZME: Koç katımının yüzüncü günü yapılan çocuk şenliği
SAY: Sert kalkerli yassı taş
SAYA: Koç katımının yüzüncü günü 26 Şubatta yapılan bereket şenliği
SAYICI: Kuzulama döneminde maniler söyleyerek bahşış toplayan kişi
SAYINTISIZ: Başına buyruk, çekincesiz

- SAYIŞMAK:** Hesaplaşmak
SAYİM: Saim (isim)
SAYİT: Sait (isim)
SAYMAK: Saygı duymak, sözünü dinlemek
SAYSINMAK: Ummak, öyle zannetmek
SAZAK: Çok hafif esen rüzgâr
SEBATSIZ: Bir işten çabuk sıkılan
SEBET: Sepet
SEDİK: Mayasız, sertleşmiş hamur
SEDİR: Evlerde ve köy odalarında yapılan yüksek oturma yeri
SEDİRAZEM: Cevizli lokum sucuğu
SEDİRETTİN: Sadrettin (isim)
SEĞİRME: İstem dışı titreme
SEĞİRTME: İşe yaramadan durma
SEĞRİK: Sinek kurdu
SEHAVETLİ: Yedirmeyi içirmeyi seven ikramlı kimselere denir.
SEHİM: Hisse, pay
SEKALTI: Evin odalarına girilen aralık, salon, ayakkabılık
SEKARET: Ölüm öncesi hal
SEKAT: Zekât
SEKİ: Ev önünde biraz yüksekçe oturma yeri
SEKİLENMEK: Dinlenmek amacıyla oturmak
SEKLEM: Tam değil, eksik
SEKMEN: Evlere çıkılan merdiven, basamak
SELBES: Serbest
SELÇUKLU: Halı ve namazlağ motif modeli
SELE: Bisiklet arkılığı/Yaş çubuklarla, hasır örgüsü ile yapılan büyük kab
SELEF: Önceki
SELEK: Eli açık, cömert
SELME: Kadınların dışarı şalı
SEME: Sersem, şaşkın, uykusuz
SENDEFİ: Ahmak
SENDİRDEME: Titreme, seyrime, sendeleme

- SENİT:** Üzerinde yufka açılan düz tahta
- SEPELEMEK:** Yağmurun ince ince yağması, atıştırmak, serpiştirmek
- SEPLEŞMEK:** Yerleşmek, yerleştirmek
- SEPTİRMEK:** Ayakta küçük çişini yapmak
- SERAY:** Çok katlı ev
- SERGELE:** İp boyamada kullanılan kök boya bitkisi
- SERİNCEME:** Başa gelen hadise, olay
- SERM:** Saçarak dağıtma
- SEROŞ:** Sarhoş/Başı hoş
- SERPMEK:** Hastalığı bulaştırmak/Uzağa dağıtarak atmaya çalışmak
- SERSEFİL:** Bakımsız, perişan, fakir
- SESELMEK:** Bünye olarak veya ekonomik olarak büyümek, gelişmek
- SESEN:** Seksen
- SEVİŞMEK:** Cinsellikle ilgili olmayan samimi dostluk
- SEYİP:** Özgür bırakılmış, sahipsiz, başıboş
- SEYİS:** Üç yaşındaki erkek keçi
- SEYRİME:** Hareket etme, kıpırdama, istem dışı titremek
- SIDALAK:** Zar içindeki akışkan, iltihaplı beze
- SIDDIK:** Sıdık (isim)
- SIDIRMAK:** Yumurta kırmak, yağ eritmek
- SİĞİNTİ:** Bir yere sığınan, başkalarının korumasında olan
- SİĞİRTMAÇ:** İnek çobanı
- SIKILAMAK:** İyice pekiştirmek, tembihlemek
- SIKIM:** Yıkınacak çamaşır miktarının ölçüsü
- SIKLAT:** Nemli, bunaltıcı hava
- SIKMA SIKINMAK:** Küçük açılmış yufka içine bir şeyler koyup dürüm yapmak
- SIKMA:** Ocak başında yapılıp içine peynir patates soğan konulan dürüm
- SINAMAK:** Denemek
- SINANGILI:** Denenerek hakkında olumsuz karar verilen hüküm
- SINAT:** Dizi, sıra, nöbet
- SİNÇASIZ:** Çelimsiz, güçsüz
- SINDI:** El yapımı makas

- SINIK:** Kemik
- SINIKÇI:** Kırık, çukı işlerine bakan kişi
- SIPA:** Eşek yavrusu
- SIPSAANAK:** Bilerek, bildiği halde
- SIPSITIR:** Göz göre göre
- SIRACALI:** Öfkeli, çabuk parlayan, takıntılı
- SIRÇAN:** Fare
- SIRF:** Sadece
- SIRIM:** İnce yapılı, güçlü/Deriden kesilmiş ince ip
- SIRIMAK:** Elle kaba dikiş yapmak
- SIRIŞMAK:** Direnmek
- SIRLI:** Sır kaplı
- SIRMALI:** Yıldızlı
- SIRNAŞIK:** Yılık, yüzsüz, yapışkan
- SIRNAŞMAK:** Yalâkalık yapmak
- SIRPAT:** Azimli, dayanıklı, dirençli, pes etmeyen kişi
- SIRSIL:** Israrla hiçbir şey yapmamak için direnen asalak kişi/İnatçı, korkusuz, saldırgan, yapışkan
- SIRTARMAK:** Karşı gelme, ortada tek başına kalma/Yılışmak/Alaycı ve umarsız bir şekilde gülmek
- SITARA:** Talih, şans
- SITARASIZ:** Yüzsüz, çirkin, bakımsız
- SITKI SIYRILMAK:** Birine olan güveni kaybetmek
- SITKIYI SIYIRMAK:** Bıkmak
- SITTIK:** Sıdık (isim)
- SIVIŞMAK:** Kaybolmak, gitmek, kaçmak, sessizce uzaklaşmak
- SIYANET:** Korumak, saklamak, himaye
- SIYIRTMA:** Hayvanlara yedirilen bir çeşit dikenli bitki
- SIYIRTMAÇ:** Sığır çobanı/İp bağlama şekli
- SIYKINTI:** Hastalıklı hayvan
- SIYRIK:** Yüzsüz, utanmaz/Sürtünerek oluşan yara
- SIYRIKDIRMAK:** Aradan sıyrılmak
- SIZGIT:** Eti kavurup saklama, kavurma
- SIZIRMAZ:** Sır küpü

- SİÇİM ZAMANI:** Ekim ayı sonunda koç ile koyunların ayrılma zamanı
- SİÇİM:** Koyun sürülerinin ayrılarak kendi ağllarına alınması
- SİDALİ:** Seyit Ali (isim)
- SİDİŞER:** Seydişehir (ilçe)
- SİFİNLEŞMEK:** Zayıflamak, küçülmek
- SİFLENMEK:** Miskin, miskin durmak, oyalanmak
- SİFLİ:** Miskin, uyuşuk/Tekin olmayan tip, köşe bucak gezinen kişi
- SİFTERMEK:** Çocukluktan çıkıp boy atmak
- SİFTİMEK:** Sıyırmak
- SİFTİNMEK:** Oyalanmak
- SİĞ:** Bir tür çıban
- SİĞİL:** HPV Human Papilloma Virüsünün oluşturduğu enfeksiyon
- SİĞİRTMEK:** Koşmak, hızlıca uzaklaşmak
- SİL:** Sel, doğal afet/Ağızdan akan salya
- SİLELİ:** Ağızına kadar dolu
- SİLİK:** Güvenilmez, özü sözü bir olmayan, kişiliksiz
- SİMSİM:** Dikkat çekmemeye çalışarak art niyetle gözetlemek
- SİNAMEKE:** İşe yaramaz, faydasız, netameli
- SİNGİL:** Kurnaz, sessiz iş yapan, sinsî, siğil
- SİNGİLDEMEK:** Üşüyerek, titremek, çok üşümek
- SİNİTMEK:** Anlamsızca ayakta beklemek ya da dikilmek, kendini unutturmak istecesine durmak
- SİNMEK:** Gizlenmek, saklanmak, küçülmek
- SİNSİLE:** Nesilden nesile, ardı arkasına devam eden
- SİRATA:** Başiboş gezen
- SİREK:** Seyrek
- SİRİTMEK:** Seyretmek
- SİTİL:** Küçük bakraç/Biber, domates fidesi/Küçük yoğurt ya da süt kabı
- SİTİLLEMEK:** Bitkinin yerini değiştirmek
- SİVİŞMEK:** Gizlice uzaklaşmak
- SİVKİNMEK:** Çırpınmak
- SİVTİNMEK:** Oyalanmak
- SİYANET:** Himaye etmek

- SİYDİRMEK:** İşemek, küçük abdest yapmak
- SİYEK:** Kir/Sızıntı/Tırnak kenarından sertleşerek ayrılan deri parçacığı
- SİYEN SİYEN:** Ağır ağır
- SİYEN:** Sızan su/Çiseleyen yağmur
- SİYİR:** Düğünlerde gelin ve damadı seyretmek
- SİYİRCİ:** Seyirci
- SİYİT:** Seyit (isim)
- SİYMEK:** Sıvı aktarıken sıvının kabın ağzından dışarı akması/ Köpeklerin koku bırakmak için işemesi
- SİYRATA:** Başboş, işi gücü olmayan
- SİYRE GİTMEK:** Gelini seyretmek amaçlı düğün evine gitmek
- SİZEK:** Sezgisi yüksek, kurnaz
- SOKRAMAK:** Gönülsüzce iş yapmak, söylenmek
- SOKU TAŞI:** İçinde buğday, bulgur öğütülen taş dibek
- SOKUM:** Lokma
- SOKURDANMAK:** Kendi kendine söylenmek
- SOMUN:** Ekmek/Cıvataya takılan bağlantı parçası
- SOMYA:** Divan
- SONA:** Sonra
- SONLAMA:** En son doğan
- SORMA ŞEKER:** Ağızda sormak için imal edilen renkli şeker
- SORMAK:** Emmek/ Soru sormak
- SORNAŞMAK:** Somurtmak
- SORTMUK:** Bebeklere bir tülbent içine ezilmiş üzüm konularak yapılan bir tür emzik
- SOVUKLUK:** Soğuk içecek
- SOYKA:** Ölü veya esirin üzerinden soyulan elbise/Erkeklik uzvu
- SÖBÜ/SÖBÜC:** Tam yuvarlak olmayan, oval
- SÖĞÜNMEK:** Işığın ya da alevin sönmesi, kararması
- SÖKDENMEK:** Yaslanmak, duvara dayanmak
- SÖLE:** Söyle
- SÖLEMEZLER:** Hayvanlar
- SÖLÜMMÜ:** Söyleyeyim mi?
- SÖRTELEK:** Bir tutam yün

- SÖVDEK/SÖĞDEK:** Süpürge yapılan ot
- SÖVE:** Kapı veya pencere kenarı
- SÖVMEK:** Küfür etmek
- SÖVKELEMEK:** Bir yanı duvara gelecek şekilde yığmak, toplamak
- SÖYKENMEK:** Yaslanmak, dayanmak
- SUDÖKMEK:** İşemek
- SUSALMAK:** Oyunbozanlık etmek
- SUBUK TUTMAK:** Ayarlı, düzenli olan
- SUBUKSUZ:** Düzenli iş görmeyen, ayar tutmayan
- SUBUTSUZ:** İşini takip etmeyen, sebatsız, sonunu getirmeyen
- SUÇUKGUN:** Kendini suçlu hisseden, suç işleyenin tedirginliği
- SUFRA:** Yemek sofrası, yere serilen örtü
- SULANMAK:** Başkasının malına göz dikmek/Karşı cinse tacizde bulunmak
- SULU SEPEN:** Karla karışık yağmur
- SUMAT:** Örtü amaçlı kullanılan ince dokuma
- SUNTUR:** Azgın, korkunç, karışık, zor
- SUNTURLU KÜFÜR:** Katmerli, ağır, dehşetli, çok kötü, ağza alınmayacak sövgü
- SUNTURLANMAK:** Ağlamaklı olmak, surat asmak
- SUNUM:** Yufkayı kaşık gibi kullanarak ağza alınan lokma
- SUR:** Şans, uğur, iyilik getirmek
- SUSA:** Şose, yol
- SUSATMAK:** Bıktırmak, çok üzme
- SUVARMAK:** At, eşek gibi büyükbaş hayvanları sulamak
- SUVAT ÇEKMEK:** Hayvan yardımıyla kuyudan su çekmek
- SUZANİ:** Sinsi hareket eden
- SUZAYTA:** Kendin büyük gören, çevresine küçümseyerek bakan, uz davranışları olan
- SÜKKAM/SÜKKEM:** Dumağı, nezle, grip
- SÜLAHİ/SÜLAYİ:** Sürahi
- SÜLMAN/SÜLÜMAN:** Süleyman (isim)
- SÜLÜKİTMEK:** Bir şeye bağlanmak, hadsizlik etmek
- SÜLÜK:** Dam ve çatıdan sarkan buz/Kirli kanı emen yumuşakça
- SÜMEK:** Eğrilmeye hazır hale getirilmiş yün tutamı

- SÜMERTLEK:** İğdeki veya yumaktaki ipin aradan çıkıp dolaşması
SÜMESİNE: Boşu boşuna, bilmediği halde, körü körüne
SÜMKÜRMEK: Burnu temizlemek
SÜMSÜK: Yumruk/Beceriksiz
SÜMÜK: Burun salgısı
SÜMÜYE/SÜMEYE: Boş ve gereksiz davranış/Bilmediği halde yapmaya çalışma
SÜNDÜK: Her şeye eli uzanan, teklifsiz
SÜNDÜKLÜK ETMEK: Arsızlık etmek, başkasının yediğinden, malından istemek
SÜNDÜRME BEREĞİ: Peynir böreği
SÜNDÜRME: Peynir ve tereyağ ile yapılan yemek
SÜNDÜRMEK: Uzatmak, iki ucundan zıt yönde çekmek
SÜNEPE: Mıymıntı, hırpani kılıklı
SÜNMEK: Çok acıkmak/Kafasını uzatmak
SÜPAN: Günahsız küçük çocuk
SÜREKESİZ: İstikrarsız, devamsız
SÜRGEÇ: Banyo lifi
SÜRGÜ: Kapı kilidi
SÜRTMEK: Orada burada boşa gezip zaman harcamak
SÜT BEYAZ: Beyaz renkli
SÜTLEĞEN: Gövdesinden süt gibi acı ve zehirli sıvı çıkan bitki
SÜTLENMEK: Başkalarına yardıma karar vermek
SÜTLÜ YARMA: İnce bulgura süt katılarak yapılan yiyecek
SÜTLÜ: Sütlaç
SÜYMEK: Uzamak/Örgüyü sökmek
SÜYÜLMEK: Fıskırıp çıkmak, çimlenmek, kimse görmeden geçmek
SÜYÜM: Bir tutam
SÜZEK: Süzgeç

- ŞAKLEPLEBİ:** Kırık leblebi
ŞAK: Yarım

- ŞAKALAK:** Atak kimse, çekinmeyen
- ŞAKILATMAK:** Bir işi hızlıca ve güzelce yapmak, boynuna tokat vurmak
- ŞAKKADAN:** Hemen
- ŞAKKADANAK:** Aniden, tam ortadan
- ŞAKLAMAK:** Ortadan ikiye bölmek, ikiye ayırmak
- ŞAKLI:** Bölünmüş
- ŞALAK:** Karapınarda özellikle kumluk alanda yetişen çok tatlı küçük karpuz, büyümemiş kavun veya karpuz
- ŞALVAR/ŞAVLAR:** Kadınların giydiği dört köşe kumaşla dikilmiş bol elbise
- ŞAP:** Eğri düzgün olmayan/ Bir tuz çeşidi, koku giderici tuz, kan durdurucu tuz
- ŞAPLA:** Yakacak olarak kullanılan yaban otu
- ŞAPLAK:** Tokat
- ŞARADAN:** Aniden sıvının akması
- ŞAROŞ:** Sarhoş
- ŞARPADAK:** Öperken çıkarılan ses
- ŞARPADAN:** Sesli kapanma
- ŞAVK:** Işık, aydınlık
- ŞAVKARMAK:** Önü açılmak, aydınlığa kavuşmak
- ŞAVKARTMAK:** Aydınlatmak
- ŞAVKIMAK:** Işık vermek, aydınlatmak
- ŞAVKINA BAKMAK:** Yaptığı bir şeyin karşısına geçerek beğenerek bakmak
- ŞAVLAK:** Her ortama giren, çekincemesiz/Ahmak, aptal
- ŞAVLISI BOZUK:** Düzgün değil, fiziki bozuk
- ŞAVLU/ŞAVLI/ŞAKÜL:** Duvar ustasının kullandığı dik olmayı sağlayan düzencek, çekül
- ŞAVROLE:** : Chevrolet marka araç
- ŞAYAK:** Pembe
- ŞAYIA:** Yayılmış haber, yaygın söylenti
- ŞAYNIT:** Beceriksiz, işe yaramaz
- ŞEBEŞ:** Atın başına takılan gemli başlık
- ŞEBİT:** Yufka ekmek
- ŞEDDELİ:** Aşırı üstüne düşmek
- ŞEER:** Şehir

ŞEKERLİ: Küs

ŞEKİL-ŞEMAL: Görüntü, görünüş

ŞELEK: Ekin saplarından ya da otlardan yapılan deste/Bir kucak dolusu anlamında ölçü birimi

ŞELME: El örgüsü, kadın başörtüsü, omuz örtüsü, bürgü,/ Büyük yaba, atkı

ŞEMADEN: Mumluk

ŞEMİK: İnsan ayağının üstündeki çıkıntılı kemik

ŞEMŞİYE: Şemsiye

ŞERBET MERASİMİ: Nişan töreni

ŞERBET: Nişan merasimi/Sıvı tatlı içecek

ŞERPENEK: Karın boşluğu eti, zayıflıktan derisi kalmış koyun kuyruğu

SERŞEM: İştahlı, aşırı istekli, arzulu

ŞERŞOR: Kötülük saçan insan

ŞETİL: Fidan

ŞEVKA: Şefika (isim)

ŞIKIDIK: Oynak

ŞIKILATMAK: Bir işi halletmek

ŞIKIRDIM: Pek çok, pek sık

ŞILIKMAK: Bağdan boşanmış gibi sevinmek, oynasamak, şımarmak, yüzlenmek/Kontronsüz büyümek

ŞILIMAK: Yılışmak

ŞINA: At arabalarının ahşap tekerlerinin dış metal çemberi

ŞIPŞIRLAK: Tertemiz, pürüzsüz, cam gibi

ŞIRFINTI: Ahlaken düşük

ŞIRLAK: Parlak kaygan, pürüzsüz, temiz/ kel kafalı

ŞIRLAMAK: Parlamak

ŞIVGIN: Filiz, yeşermiş ekin, güçlü, kuvvetli, çevik, dayanıklı

Şİ: Şey/Adı hatırlanmayan kişilere seslenme sözü

ŞİBİDİK: Naylon terlik

ŞİBİKLİ YAĞMUR: Sağanak yağış

ŞİBİT OLMAK: Islanmak

ŞİFON: Başörtüsü kumaşı

ŞİKÂR: Değerli

ŞİKARE ÇEKMEK: Kendini naza çekmek, kendini kıymete bindirmek

ŞİKİR: Yüz, surat, yüz görüntüsü

ŞİKIRSIZ: Suratsız

ŞİLTE: Döşek, yatak, minder

ŞİNANAY: Bezir lambası

ŞİNCİ: Şimdi

ŞİNCİK/ŞİMCİK: Hemen şimdi

ŞİNİK: Sekiz kiloluk zahire ölçęi, havayinin yarısı, urupun dört katı ölçek

ŞİNİKMEK: Şımarık, sevinmek

ŞİNNEK: Şımarık

ŞİNNİK: Şenlik, yoldaş, kalabalık

ŞİPDUDAK: Sır tutmayan, laf taşıyan

ŞİPDUTAN: Ahşap kapı dili

ŞİPİLETMEK: Hemen yapmak, hemen duyurmak

ŞİPİR ŞİPİR: Çok ıslak/Gözyaşı damlalarının akma şekli

ŞİPİRDEK: Sevimli, konuşkan

ŞİPİRDİM: Konuşkan, cana yakın

ŞİRNEMEK: Şımarık hayvanların oynaması/Yara veya çibanın iltihabi büyümesi sulanması

ŞİŞE ÇEKTİRMEK: Sıcak cam bardakla vakum yaparak vücuttaki soğuk algınlığını giderme işlemi

ŞİŞEKALMAK: Uyuya kalmak/Mundar hayvan ölüsü

ŞİŞEK: Altı aylıktan iki yaşına kadar olan dişi koyun

ŞİŞGİN: Şımarık/Kendini beğenmiş

ŞİŞME: Şımarık

ŞİTAN: Şeytan

ŞİTME BAAM: Dikkate alma, dokunma

ŞİVİŞMEK: Sessizce uzaklaşmak

ŞİVLİLİK: Üç ayların başladığı ilk Perşembe kutlanan çocuk şenliği

ŞİVŞİRT: Düzgün olmayan, eğri duran

ŞO: Şu

ŞOR: Tuzlu, acı/Kem gözlü

ŞORA: Bir yeri işaret etmek için kullanılan işaret sıfatı

ŞORDA: Şurada

ŞOYANDA: Görünmez uzaklıkta olan

ŞOYANNI: Şu taraf

ŞUNCAZ: Küçücük

ŞÜBÜK: Şapka ve kasketlerin siperi

ŞÜBÜKLÜ: Çıkıntılı, köşeli

ŞÜFER: Şoför

-T-

TA ŞOYANDA: Çok uzakta

TAA: Daha

TADIMLIK: Evde pişen yemekten komşuya yapılan ikram

TAFRA: Sinir, naz, sitem

TAFRAK: Çabuk, acele, kıvrak

TAGAR: Harar, çuval, dağarcık

TAHDA: Tahta

TAHİM: Yenilebilir gıdalar

TAHRA: Küçük nacak/ Odun kırmaya ve ağaç budamaya yarayan ahşap saplı
satır

TAHTA TARABA: Ahşaptan yapılmış eşya, mobilya

TAHTABAŞ: Eski evlerde ahşap merdiven üzeri yatak yorgan konan yer

TAİR: Tahir (isim)

TAKA: Koyunlara takılan orta büyüklükteki zil

TAKAVİT: Emekli olma hali/Güçten düşen

TAKGA: Takke, başlık

TAKILTUKUL: Güç bela

TAKİM: Sigara ağızlığı

TAKRAK: Sert ve kuru yer

TALAZ: Esinti, tipi ve fırtınanın çıkacağını belirti gösteren

TALKU: Eğrilmiş, bükülmüş ip, nesne

TALVAR: Tarla veya bağ yerinde kamıştan yapılmış gölgelik

TAMBATTAN: Ansızın

TANA: Dana

TAPALMAK: Altı boşta kalmak

TAPAN: Tarla sürülürken düzlenmesi için ızgaranın arkasına bağlanan düz ve ağır kalas

TAPANÇEKMEK: Yeni ekilen tarlanın tohumunu kapatmak için sürgü çekmek

TAPI: Tapu

TAPIR: Taşlı engebeli alan

TAPIRÇİÇEĞİ: Bir tür yaban çiçeği

TAPIŞLAMAK: Sıvazlamak

TAPRINDAN GİTMEK: Ardından gitmek

TAPSIZ: Dikkatsiz, densiz

TAPUR: Erezyonla oluşmuş yabancı bitki etrafındaki tümsek

TAPUR-TUPUR: Engebeli arazi, mera

TAR: Kelek/Yağ tortusu/Irmaklarda sal

TARABA: Tahta ile yapılan perde, parmaklık

TARIG: Bitki, ekin, arpa, buğday, tane

TAS: Çukur kâse

TASIMDA: Arkamda, ensemde

TASINDAN GİTMEK: Peşinden gitmek

TASLAMAK: Kendinden bir şeylerin varlığını hissettirmek ve gizlice gözetlemek

TASTASA: Peş peşe

TAŞLIK: Betondan yapılmış seki, veranda / kanatlı hayvanlarda ön mide

TATARBÖRE: Mantı

TATAVİ: Pişmesi yarım kalmış yemek

TATLIK: Sofra bezi

TATRAK: Sert, kuru toprak

TAVA GELMEK: Toprağın ekilebilir neme ulaşması

TAVATIR: Çok güzel, çok iyi, harika

TAVIK: Tavuk

TAVLA: Hayvan barınağı zemini

TAVLAMAK: Överek iş yaptırmak, birini övmek

TAVSAMAK: Eski gücünü kaybetmek, yavaşlamak, gevşemek

TAVSIR: Resim, fotoğraf

TAY: At yavrusu

- TAYTAY DURMAK:** Bebeğin yeni ayakta durmaya çalışması
TEBELLEŞ OLMAK: Askıntı olmak
TEBELLEŞ: Aşırı ısrar etme, dadanma
TEBERME: Toprağın hafif kabarması
TEBERRİK: Yedigâr, hatıra olarak bırakılan eşya
TECAVİZ: Haylaz çocuk, yerinde duramayan
TECİMEK: Herhangi bir ihtiyacı karşılamak, para biriktirmek
TECİMEVİ: Ticarethane
TEH ARA NİRE: Söylenen ve yapılanın alakasız olması
TEH: Pişmanlık sözü
TEHLİ: Dikkatli, dengeli
TEHNE: Tenha, ıssız
TEKDİ: Yuvarlandı
TEKE: Erkek keçi
TEKESAKALI: Yenilebilir yabani ot
TEKİZLEMEK: Düzenlemek, tertiplemek
TEKNE: Hamur yoğrulmuş tahta kap
TELEME: Az pişmiş/Olgunlaşmamış
TELİS: Ketenden dokunmuş çuval da yapılan kaba kumaş
TELLAL: Duyuru yapan, çığırtkan
TELLİK: Örme takke
TELTİK: Söylemesi zor olan, acayip
TEMEL: Taştan yapılan evin alt duvarları
TEN ÇORAP: İnce kadın çorabı
TENCİRE: Tencere
TENGERLEK ŞAPKA: Fötr şapka
TENGERLEK: Yuvarlak, daire biçimi
TENGİMEK: Yuvarlanmak
TENİKE: Teneke kutu
TENİMEK: Tanımak için bakmak
TENSİMEK: Tanımak için iyice bakmak
TENTENE: Dantel
TEPİŞLEMEK: Sıvazlamak, hafifçe vurmak

- TEPİŞMEK:** Birbirini tekmelemek
- TEPSERMEK:** Hafif kabarmak, nemin azalması, toprağın hafif kabarması
- TEPSİK:** Tesbih
- TERELELLİ:** Akli bir karış havada, uçuk-kaçık
- TERES:** Pezevenk/Eşcinsel erkek/Kaba adam/Azarlama sözü
- TEREZİ:** Terazi
- TERKİLEMEK:** Malın değerini düşük göstermek
- TERKİSALAT:** Dağınık, işini takip etmeyen/Namaz kılmayan
- TERME:** Bir tür cilt hastalığı
- TERMİYE:** Bir çeşit baklagil, tirmis, delice bakla, kış kuruyemişi
- TESBIK:** Tesbih
- TESELLEME:** Misal, örnek
- TEŞ:** Leğen
- TEŞNE:** Çok istekli/Yatkın
- TETİR:** Ceviz kabuğu ya da serkile otundan çıkarılan renk, kahverengi
- TEVATİR:** Çok güzel, muhteşem
- TEVATÜR:** Söylenti
- TEVELLÛT:** Doğum tarihi
- TEVGE:** Tembел, saf, yabancı
- TEVMEK:** Şiş kebab için eti tele dizmek
- TEYYARE:** Uçak
- TEZEK:** Hayvan dışkısından yapılmış yakacak
- TEZİKMEK:** Utancından kimseye karışmamak, yolunu kaybetmek
- TEZMEK:** Azmak, kaybolmak, küsüp gitmek
- TIFIL:** Akranlarına göre küçük çocuk
- TIĞTEBER:** Bomboş, hiçbir şeyi kalamayan, hiçbir şeysiz
- TIKIRDAK:** Küçükbaş hayvan zili
- TILAK:** Kadınlarda avret yeri, dişi organ
- TIMTIKIR:** Bom boş
- TIN:** Nefes, soluk, haylaz, işsiz
- TINAZ:** Harman yerindeki malama yığını
- TINGA:** Misket veya ceviz oyununda atış sırası en son olan
- TINGIRDATMAK:** Karşısındaki ile dalga geçmek/ses çıkartmak

- TINGIRTI:** Gürültü
- TINMAZ:** Aldırış etmez
- TİRRİNG:** Akıl sağlığını yitirmiş kişi/Peşin, nakit para
- TİRTİR:** Motorlu ve üç tekerlekli taşıma aracı, triportör
- TİĞİN:** Sincap, teyin
- TİL:** Tel
- TİLDOLAP:** Kapakları telli dolap
- TİLLAKSIZ:** Dinsiz, imansız
- TİLLE:** Et asılan çengel
- TİNGİLDEMEK:** Sallanmak
- TİNİYET:** Karakter, zihniyet
- TİRAKİ:** Tiryaki
- TİRENDEZ:** Çok titiz, her şeyi beğenmeyen, zarif
- TİRHİS:** Çardaklardaki küçük bölme
- TİRİT:** Gevrek yufkanın ufaltılarak, soğan, sumak ve üzerine et suyu dökülerek yapılan yemek
- TİRKİ:** Tepsi
- TİYİN GİBİ:** Hareketli
- TİYİN:** Çok hareketli/Dede Korkut hikâyelerinde erkek ismi
- TOHTALAŞMAK:** akli ermek, büyümek
- TOKADALI:** Kırmızı
- TOKDUR:** Doktor
- TOKLU:** Altı aylıktan iki yaşına kadar olan erkek koyun
- TOKUÇ:** Ağaçtan yapılmış, çamaşır, pırtı yıkama aracı
- TOKUŞMAK:** Kafa kafaya vurmak, toslamak
- TOKYO:** Kauçuk terlik
- TOL:** Yayla evi, ekinlik evi
- TOLU:** Dolu
- TOMATİS:** Domates
- TOMOFİL:** Otomobil
- TONGA:** Tuzak
- TOPAÇ:** Yünün yumak hali/Armut biçimli ucu kabaralı dönen oyuncak/Sıva çamurunun küre şekli almış hali

TOPAK EKMEK: Bekletilerek mayalanan hamurdan yapılan küçük kalın ekme

TOPALAK: Minik yapılmış sulu köfte

TOPCU: Futbolcu

TOPLUK: Köpek yalı yapılan öğütülmüş arpa

TOPRAK: Aynı memleketten hemşehri

TOPSASI: Stadyum

TOPUKÇU: Kadınlara kötü gözle bakan

TOPUKLAMAK: Hızla koşarak kaçmak/Binek hayvanının hızlanması için binicinin bacaklarının ata vurması

TOR: Kadınların dışarı örtüsü, şal/Hamam havlusu /Acemi

TOSBAĞA/TOSBA: Kamlumbağa

TOSLAMAK: Bir araca ya da duvara vurmak

TOSULAMAK: Burnundan solumak

TOYUN: Badana cilasının hammaddesi olan beyaz kireçtaşı

TOZAK: Gelin başı bağlanırken başına takılan renkli tüyler/Tozlanma

TOZUTMAK: Gitmek, gözden kaybolmak, toz çıkarmak/Kafayı bozmak

TÖBE: Tövbe

TÖH: Pişmanlık sözü; tüh

TÖK: Anlayışı kıt, inatçı, patavatsız

TÖMÜ: Halazadan olma ekini toprakla işaretleme yığını

TÖMEK: Yüksek tepe

TUĞLU: Süslü kadın

TULUK BASMAK: Tüm çıkarılmış koyun keçi derisine peynir doldurmak

TULUK: İçine peynir doldurulan tek parça halinde yüzülmüş deri

TUTTURUK: Aşka susamış kadın

TUTURUK: Her işe yatkın, becerikli/Tadı ekşimtırak/Ateş yakmak için çerçöpten yapılan ön ateş

TUTUŞMA: İçin için bozulma/Kurutulmadan stoklanan yemlerin kızışması

TUZAĞISI: Çok tuzlu

TUZLU: Halı ve namazla motif modeli

TÜLEK: Kurnaz, sizek

TÜLÜ: Kalın tüylü dokuma

TÜMLEMEK: Atlamak, hoplamak

TÜMSEK: Hafif rampa

TÜNEMEK: Evcil ya da yabancı kanatlıların uyumak için bir dala veya sırığa, dama çıkıp yatması

TÜRBÖNÜ: Mevlâna müzesi civarı

TÜTSÜ: Kor ateş üzerinde duman çıkarmak

TÜYMEK: Sessizce kaçmak, kaybolmak

TÜYTELEK: Önemsiz, basit

TYE: Tüh, teh anlamında

—U—

UÇKUR/UŞGUR: Şalvar ya da donu bele bağlayan ip

UÇLU: Filtreli sigara

UFUNET: Kötü koku, ağırlık sıkıntı

UĞRA: Ekmek yaparken hamurun senite yapışmaması için kullanılan un

UĞRAK: Nazar, isabet

UĞUNMAK: Ağlamaktan soluğu kesilmek/Acıyla kıvrınmak/Gülerken kendini kaybetmek

UKUBET: Felaket, musibet, ceza

ULAK: İlave yapılan yama/Mektup/Haberci

ULMAK: Çürümeye yüz tutmak

ULUDÜNÜR: Kız istemeye gelen aile büyükleri

ULUK: Aldırmaz, sorumsuz hareket eden/Tazelikliğini kaybetmiş sebze, meyve/Vücudun herhangi bir yerinde beliren yaranın cerahat halini alması

ULUMA: Köpek veya kurtların çıkardığı ses

ULUMAL: Büyükbaş hayvan ya da kıymetli mal

ULUNLAMA: Arpa, buğday gibi bitkilerin yeşerdikten sonra içiçe geçmeleri, bir kökten birkaç tane gövde, dal oluşumu

ULUNU: Arpa, buğday gibi bitkilerin yeşerdikten sonra kardeşlenmeleri

UMMACI: İnsan figürü, vücut yapısı

UMMAK: Ümitle bekleyen

UNNAŞMAK: Ümit etmek, beklemek

URBA: Elbise

URUP: Zahire ölçüğü, şinikin dörtte biri

- URUM:** Kış, kök, dip, alamet, nişane
USDA: Usta
USTURUPLU: Düzgün ustalıklı, yol yordam bilir
USUKMAK: Uslanmak, sakinleşmek, olgunlaşmak
USULCANA: Yavaşça, sessiz sedasız
UŞAKLAR: Çocuklar
UŞGUR: Kadın şalvarını belde tutmaya yarayan bezden bağ
UT: Ar, hayâ, utanma duygusu
UTLANMAK: Çekinmek, utanmak, mahcup olmak
UTLU: Terbiyeli, edepli
UYKU SEMESİ: Uykulu, uykudan yeni uyanmış
UYLAMAK: Musallat olmak
UYLUKLAMA: Kürekle çalışırken uyluk kemiğinden destek almak
UYMA: Sataşma, çatma
UYNAŞMAK: Anlaşmak
UYUNTU: Elinden bir iş gelmeyen, beceriksiz, uyuşuk, tembel
UYUTMA: İncir ve süt ile yapılan tatlı/Birinden hissettirmeden kaçma
UZ: İşe yatkın becerikli, sessiz, içine kapanık/Sinsi hareket eden/İşinin ehli, maharetli
UZUNGAŞ: Karapınar'da bir mevkii
UZUNKÖS YATMAK: Yere boylu boyunca uzanmak, uzun oturmak

—Ü—

- ÜBÜBÜK:** İbibik
ÜBÜK: Kurna veya testi ağzı/Gaga
ÜBÜKLEMEK: Gagası ile vurma
ÜĞÜTLEMEK: Beğendiğini seçmek, ayırmak
ÜLEN: Ulan anlamında bir hitap şekli
ÜLEŞ: Çok kirli, kokuşmuş/Hayvan ölüsü
ÜLEŞMEK: Paylaşmak, bölüşmek
ÜLÜ: Kız evine giden çeyiz ve ikram
ÜLÜBE: Kuru fasulye
ÜLÜBELİŞEKER: Badem şekeri

- ÜLÜK:** İki ağızlı testinin küçük ağızı/İçinden sıvı akmaya yarayan boru gibi çıkıntı/Musluk
- ÜLÜMBE:** Yeraltında yaşayan örümcek türü
- ÜLÜZ:** Bakımsız, çelimsiz
- ÜMBEL:** Ucu çivili tahta
- ÜMBELLEMEK:** Binek hayvanlarını hızlanması için sivri bir şeyle dürtmek
- ÜMEKLEMEK:** Emeklemek
- ÜMMECİ:** Karşılıklı yardımlaşanlardan her biri
- ÜMÜK/ÖMÜK:** Boğaz, gırtlak
- ÜMÜSÜN:** Ümmügülsüm (isim)
- ÜNNEMEK:** Uzaktakine hitaben bağırarak sesini duyurmak
- ÜNSİYET:** Dostluk, alışkanlık, yakınlık
- ÜRELEMEK:** Eklemek, lafı ardı ardına eklemek
- ÜRETME:** Tek bir şeyden benzerini çoğaltmak
- ÜRKMEK:** Hayvanların ani tepkisi, korkusu
- ÜRKÜNTÜ:** Bulaşıcı hastalık
- ÜRKÜTMEK:** Hayvan sürüsünü bir yerden bir yere sürmek için korkutmak
- ÜRMEK/ÜRÜMEK:** Havlama, ulumak
- ÜRÜBİRAN:** Dökülmüş, saçılmış, her taraf darmadağın olmuş
- ÜRÜSÜM:** Adet, gelenek, görenek
- ÜRÜSÜN:** Örf, adet, gelenek, görenek
- ÜRYA/ÜRÜYA:** Rüya
- ÜSBAŞ:** Giyim kıyafet
- ÜSKÜFRA İTMEK:** Kusmak
- ÜSSÜN:** Hüseyin (isim)
- ÜSTEMBELİK:** Üstelik
- ÜŞÜŞMEK:** İnanıldığı bir şeyin peşine düşmek, etrafında toplanmak
- ÜTME:** Ateşte kızdırılmış yeşil buğday
- ÜTMEK:** Taze ekin başaklarını yakarak pişirmek/Sakatat tüyünü yakmak/Oyunda kazanmak
- ÜTMESİZ OYNAMAK:** Karşılığında bir şey olmadan oynanan oyun
- ÜTÜK:** Soğuğa karşı dayanıksız
- ÜZDAİM:** Her zaman
- ÜZECEKDAĞI:** Karapınar sınırları içinde kalan volkanik dağ

ÜZENĞİ: At binmeye yarayan demir halka

ÜZERİ YÜKLÜ: Hamile kadın

ÜZERİNE OKUMAK: Kişiyeye ayet veya dua okumak

ÜZÜK: Tam yırtılmamış

ÜZÜLMEK: Aşınmak, yıpranmak, yıpranan kumaşın yırtılması

—V—

VAASTA: Binek vasıta

VAKIT: Vakit

VANGILLI: Bakımsız, pasaklı

VARGEL: Istar ağacında ip aralığına yön değiştirten dal parçası /Git de gel

VAZIRDAMAK: İleri geri konuşmak

VELE: Kız çocuklarının oyun oynadığı bez parçaları

VELEDİZİNE: Gayri meşru çocuk, veled-i zina, piç

VELENSE: Yünden yapılan örtü kilim gibi makine dokuması

VELESBİT: Bisiklet

VELEVELE: Evcilik oyunu

VELVELE: Kargaşa, gürültü, bağrışma

VERESE: Mirasçı

VERESELİ: Mirasın pay edilmemiş hali

VEREV: Çapraz

VESAYİT: Binilecek araç

VEZİR: Borçsuz kimse

VEZVEZ: Mızımız, hastalıklı ve güçsüz bebek ağlaması

VICIRIK: Pelte halindeki pis şeyler

VINILAMAK: Kulağın çınlaması

VINLAMAK: Ortadan kaybolmak/Çınlama benzeri ses çıkması

VIZVIZ: Çocuk oyunu

VIZILDAMAK: Hafif sesle bezdirici biçimde yakınmak, sızlanmak

VIZIRDAMA: Boş boş konuşma

VIZZİK: Büyük düğme ve ipe çevrilen eğlence düzeneği/Davranışı hafif olan, yaramaz, kötü kişi

VİCİR VİCİR: Çok konuşan

VİR: Ver

VİRAN: Yıkık, dökük, bakımsız yer

VİRECEK: Verecek

VİRGİ: Dokumada gevşek dikey ipin tahta veya düğüm ile gerdirilmesi

VİRGİLİ: Nişanlı veya sözlü genç kız

VİRİ: Veri

VİRİMKAR: Vermeye gönüllü

VİRİN Mİ: Verir misin?

VİSEL: Veysel (isim)

VİYY: Tüh, amanın

—Y—

YABA: Harman yerinde kullanılan avuç ayası şeklinde ahşap tarım aleti

YABANİ: İnsan içine karışmayan

YADYAD: İlgisiz olmak

YÂD: Yabani davranan evcil hayvan

YADIRGI: Yabancı, el

YAĞÖĞMEK: Kaymaktan yağ çıkarmak

YAĞIR: Kirlî, lekeli, nasırlı

YAĞLIK: Genellikle patiskadan file yerine de kullanılan büyük mendil

YAĞTA: Yağlı, kirlî

YAHNİ: Etlî kayısı tatlısı

YAKA: Taraf

YAKIP: Yakup (isim)

YAKMAK: Kuzusu ölmüş küçükbaş hayvanla başka bir kuzuyu eşleştirmek

YAL: Arpa unundan yapılmış köpek maması

YALAK: Küçük su havuzu ya da yal konulan kap

YALAMA: Konuşurken dudaklarını yalayan kişi/Bozulan civata, somun

YALAMIK: Karşidakine yalâkalık yapan

YALANKI OTU: Yabani bitki

YALAPŞALAP: Baştan savma, ölçüsüz yapılan iş

YALAVEÇ: Her kılığa giren

YALAZ: Alev uzantısı

YALINAYAK: Güvenilmez, sözüne itibar edilmeyen, laf taşıyan, dedikoducu

YALINKAT: Tek kat, incecik

YALLI: Rahat davranan, her yere girip çıkan, küçük menfaat peşinde olan

YALLIMŞAK: İkiyüzlü, güvenilmez/Her ortama katılan istenmeyen kişi

YALPALAMAK: Sallanmak, sallanarak yürümek

YALTAK: Dalkavuk, yalâka

YAMACIMA GEL: Karşıma gel

YAMÇI TÜLÜ: Ankara keçisi tüyünden eğrilmeden on santim uzunluğunda
filik ilme olarak olarak dokunan tülü

YAMIŞMAK: Kaygısızca uzanıp yatmak

YAMIZ: İnsanın yan tarafı

YAMIZIBATIK: Omuzu düşük, morali bozuk

YAMPİRİ: Yan yan aksak yürüyen

YANKAYIŞ: At arabasında hamit ile felakanın arasındaki denge sağlayan ka-
yışlar

YANAŞIK: Aynı kişinin sürüsünü otlatan çobanların her biri

YANAŞMA: Hizmetçi, uşak/Sığıntı

YANDAK: Dallar dikeni yakacak olarakda kullanılan endemik bir bitki türü

YANCAZIMA: Yan tarafıma

YANIBAŞIMA: Hemen yanıma

YANTİRİ YUNTİRİ: Eğri büğrü

YANGELME: Bir taahhüdü yapmama mazeret üretme/Yan yatma

YANGI: Hastalıktan kaynaklı vücudun kızarması, morarması

YANIŞLAMAK: Taklit etmek

YANPEŞİME: Yan arkama

YANPEŞLİ: Yan taraf/yana dönük

YANTİRİ: Ayak veya eli sakat olan

YAPAĞI: Kırkılmış işlenmemiş koyunyünü

YAPALAĞI: Çocuk doğurmuş kadın

YAPIK: Saç tellerinin bakımsızlıktan birbirine yapışması

YAPIKLI: Saçı başı karışmış kız çocuğu

YAPMA: Şekil verilmiş hayvan dışkısından yapılmış yakacak

YARAŞ: Başkasına yaranamaya çalışan, dalkavuk

YAREN: Yakın arkadaş, dost

- YARIMYAMALAK:** Bitmemiş, noksan, üstünkörü
- YARMA:** İri öğütülmüş bulgur
- YASAN:** Umut, beklenti
- YASİR OYUNU:** Bir tür çocuk oyunu
- YASİR:** Esir
- YASSI VAKTİ:** Yatsı namazı vakti
- YASSI:** İçine basık, eni boyundan uzun, kalınlığı az olan
- YAŞMAK:** Başörtüsü, yemeni, eşarp
- YATGEBER EKMEĞİ:** Gece geç vakit yenen atıştırma
- YAT:** Yabancı
- YATAGİT:** Yatıver, orada kal
- YATIMCAK:** Yumuşak başlı, uyumlu
- YATTII:** Yattın mı?
- YAVAN:** Yağsız, katıksız
- YAVCINMAK:** İçi kıyılmak, acıkmak
- YAVIZ:** Yavuz
- YAVRI:** Yavru/Yaman, becerikli, atılğan
- YAVSI:** Hayvanlarda görülen küçük kene, bit
- YAVŞAK:** Bit yavrusu/Kalleş, dönnek/ Argoda yılışık
- YAVŞAN:** Papatyagiller familyasından genellikle kuru habitatlarda yetişen sert otsu ya da çalimsı bir bitki
- YAYGARA:** Boş lakırtı
- YAYGI:** Yastık kılıfı
- YAYKIRMAK:** Binek ile seyir halinde kasislerden vücudun istem dışı oynaması
- YAYLARABA:** Tek atlı, makaslı taşıma aracı
- YAYLATMAK:** Hayvan otlatmak
- YAYLIM:** Koyun sürüsünü otlatmak
- YAYNIKTIRMAK:** Göz aldanması yaşamasını sağlamak, atlatmak, dikkatini başka tarafa çekmek
- YAZ ÇOBANI:** 1 Mart ile 29 Ekim arası sürüyü kırdan otlatan çoban
- YAZANE:** Yazıhane, büro
- YAZI:** Alan, arazi, yaban/Kader, yazgı
- YAZIYA VARMAK:** Kadınlar için evlenmek

- YAZLAMAK:** Yere sermek/düzlemek
- YAZMA:** Eşarp
- YAZZIK:** Acıma sözü, yazık
- YEĞİN:** Hızlı, harlı ateş
- YELVE:** Su kuşu
- YEMEĞİ VURMAK:** Yemeği pişmesi için ocak ya da ateşe koymak
- YEMENİ:** İnce başörtüsü/Bağciksız erkek ayakkabısı
- YEMLİKOTU:** Yenilebilen kırdaki yetişen bir tür ot
- YESİR:** Esir, mahkûm
- YIĞIN:** Tarladaki sapların bir yere toplanması
- YIĞINTI:** Toplanmış şeyler
- YIKILMAK:** Davet edilmeden bir ikrama zorlamak/Güreşte yenilmek
- YIKIŞMAK:** Güreş tutmak
- YIKIVIRMAK:** Bir araçla bir yerden bir yere götürmek
- YILFE:** Şımarıklık yapan
- YILIK:** Şımarık, ahlaken düşük
- YILIŞIK:** Karşdakini kızdıracak şekilde gülümsemek
- YILINMAK:** Yıpranmak
- YILLIMŞAK:** İkiyüzlü
- YILMAK:** Bıkmak, usanmak
- YIMIRTA:** Yumurta
- YİDİ:** Yedi
- YİĞE/YİYE:** Hırsız kedi, köpek
- YİĞİN:** Becerikli, yetenekli
- YİĞİNTİ:** Hayvanların yiyecekleri
- YİĞİŞMEK:** Yarışmak, iddalaşmak/Sevişmek
- YİĞNİK:** Hafifmeşrep kişi/Ağırlıkta hafif olan
- YİKCİNMEK:** Güç gerektiren işlerde kuvvetini tekrar denemek, yüklenmek, abanmak
- YİL GİRMESİ:** Üşütmek, kas tutulması
- YİL:** Rüzgâr
- YİLEK:** Kanatlı hayvan tüyü/Kolsuz giysi yelek
- YİLEKLİ:** Halı ve namazlağ motif modeli

- YİLFE:** Şımarıklık yapan
- YİLİKAKMAK:** Sara nöbeti geçirmek, sinirden bayılmak
- YİLİKMEK:** Enerji fazlalığından yerinde duramamak
- YİLİNLEMEK:** Dengesi bozulmak
- YİLKE:** At yelesi/Genç kız perçemi
- YİLKELİ:** Saçını sallayan kadın
- YİLLENMEK:** Gaz çıkarmak
- YİLLİ:** Psikolojik hasta, asabi, takıntılı
- YİLÖNÜ/YELÖNÜ:** Harman savrulurken uçuşan saman/Her şeye karışan kişi
- YİLPİK:** Boğazdan gelen küçük balgam/Tarakta kalan saç kılı, tüy/Sara hastalığı
- YİM:** Yem
- YİMEK VURMAK:** Yemek pişirmek
- YİMEK:** Yemek
- YİMENİ:** Bağciksız erkek ayakkabısı
- YİMİNBILLAH:** Vallahi billahi
- YİMİN:** Yemin
- YİMİŞ:** İncir
- YİMLİK OTU:** Yumuşak topraklarda yetişen, insanların da severek yediği yabani ot/Hayvan yemliği
- YİMSİNME:** Küçük bir menfaat için beklenti içinde olmak
- YİMSİNMEK:** Yemeden içmeden kesilmek
- YİNEK:** İştahlı yenen
- YİNGE:** Yenge
- YİNGİ:** Bir tür hastalık
- YİNİYİTME:** Ergen genç
- YİNİ:** Yeni
- YİNİCEK:** Biraz önce, az önce
- YİNLİ:** Davranışları hafif olan, zayıf karakterli/Ağırlıkta hafif olan
- YİPSİK:** Ter ve hayvan kokusu karışımı
- YİR:** Yer
- YİRCE:** Karapınar'da bir yayla ismi
- YİRCE GOCASI:** Toprak altında yaşayan bir böcek

- YİRCE HOCASI:** Her yeri karıştıran, kurcalayan
YİRÇEL: Yemek seçen, zor yemek beğenen
YİRGÖK: Her yer
YİRİK: Üstdudağı yırtık
YİRİNZIMBI: Yerin dibi
YİRİN: Çevik, kuvvetli
YİRİNMEK: Birisine derdini açmak
YİRİKİ: Kadınlar arası ağız dalaşı/Birisinin dedikodusunu yapmak/Nazikçe çıkışmak, serzenişte bulunmak
YİRLİYİTİK: Yerli yerince
YİRMEK: Dedikodusunu yapmak
YİRSİMEK: Gıdaların bulunduğu yerden aldığı nemden bozulması
YİŞİL: Yeşil
YİTER: Yeter (isim)/Tamam
YİTİK: Yetmiş, aklı eren/Kayıp eşya
YİTİM: Yetim
YİTİŞDİRMEK: Laf taşımak
YİTİŞMEK: Büyümek, ergen olmak
YİTMEK: Kaybolmak
YİTMİŞ: Yetmiş
YİTNEŞMEK: İnatlaşmak, kıskanmak
YİYE: Hırsız kedi, köpek
YİYİCİ: Rüşvetçi, avantacı
YOĞURTÇALMAK: Yoğurdu mayalamak
YOKARALÍ: Ali Tepesi
YOKARI: Yukarı
YOKYİRE: Boşu boşuna
YOLAK: Patika, keçi yolu, dar yol, çığır
YOLÇATI: Yol ayrımı
YOLLU: Hayat kadını
YOLUK: Kırkılmamış koyun
YOMHAYIR: Uğursuz, meymenetsiz
YONGA: Kazınarak ya da eskidiği için kalkan demir ya da ağaç parçası

- YOO:** Hayır, olmaz
- YORMAK:** Rüüyayı tabir etme, yorumlama
- YORUP IRMAK:** Çok yormak /Zorlamak
- YOSAM:** Yoksa
- YOSMAK:** Benzetmek, karşılaştırmak
- YOŞ KARARMASI:** Günbatımı, akşam olması
- YOŞUMAK:** Yıpranmak, eskimek, aşınmak
- YOŞUNMUŞ:** Aşınmış
- YOVA:** Tembel, üşengeç, hızlı olmayan, oyalanan
- YOYLU:** Çok gezen, kimseyi umursamayan, oyalanan, iş üretmeyen
- YOYMAK:** Oyalamak, kandırmak
- YOZ ÇOBANI:** Kuzular ve sağılan koyunlar hariç diğer tüm koyunların çobanı
- YOZ:** Başiboş bırakılmış sürüden ayrı yayılan hayvan/Kısır koyun
- YOZALMAK:** İşten güçten soğumak, bildiği ve yaptığı şeylerden uzak kaldığı için unutmak
- YOZLAK:** Yoz koyunların yaylıma götürüldüğü otlak
- YÖMEŞMEK:** Olmamış ekin hakkında tahminde bulunmak
- YÖNET:** İnsanın, yaparken kolayına gelen eylemi, alışkın olduğu taraf
- YÖNETSİZ:** İşini düzgün yapamayan, sakar
- YÖNLÜ:** Hesaplı, ucuz
- YÖREMEÇ:** Beşik bağı
- YÖRÜ:** Yürü
- YÖRÜMEK:** Yürümek
- YUKA EKMEK:** Yufka ekmek, şebit
- YUKA:** İnce zayıf
- YUKALTMA:** Kalınlıktan veya boydan kısaltma ölçüsü
- YUKALTMAK:** İnceltmek
- YUMAK:** Yıkamak/İp yumağı
- YUMMAK:** Üstünü toprakla örtmek
- YUMULMAK:** Bir işe kendini aşırı derecede vermek/Yiyeceğe aşırı hücum etmek/Rüzgâr sonucu taşınan toprağın bir şeyi örtmesi
- YUMUŞ BUYURMAK:** Başkasından bir işin yapılmasını istemek
- YUMUŞ TUTMAK:** Başkasının işini görmek, yardım etmek

- YUMUŞ UŞAĞI:** Her istenen hizmeti yapmak zorunda kalan kimse
- YUMUŞ:** Buyruk, vazife, emir
- YUN:** Yün
- YUNLU:** Tıraşı gelmiş erkek/Kadın sözüne bakan erkek/Kaygısız, kafasına hiçbir şey takmayan kişi
- YUNMAK:** Yıkanmak, banyo yapmak
- YUNUK:** Yıkanmış
- YUVAK:** Damda ya da arazide toprak düzleme silindiri
- YUZMARA:** Tuvalet
- YÜĞRÜK:** Çevik, hızlı, iyi yürüyen, iyi koşan/Sinek larvası, kurtcuk/Bir çeşit cilt hastalığı/Çocuklarda kulak arkasında oluşan şişlik
- YÜĞRÜMEK:** Çifleşmede erkek hayvanın görevi
- YÜKSÜRMEK:** Yapılacak işlerden birini başkasına yüklemek
- YÜKLÜ:** Hamile
- YÜKLÜK:** Yorgan, yatak konulan yer
- YÜKSÜNMEK:** Bir işi, bir kimseyi, bir şeyi kendine yük olarak görmek, kendine yük saymak
- YÜN DİTMEK:** Yünü kabartmak, ayırmak
- YÜN EĞİRMEK:** Yünü ip haline getirmek
- YÜN TARAĞI:** Evlerde kullanılan yünü eğirmeye hazır hale getirmeye yarayan tarak
- YÜN TARAĞI:** Yünü işlenmeye hazır hale getiren işletme
- YÜNGEVİŞ:** Yumuşak başlı, sözünü geçiremeyen
- YÜREĞİ KALKMAK:** Tıksınmak
- YÜSEK:** Yüksek
- YÜSÜK:** Yüksük parmağı iğneden korumak için bir tarafı kapalı parmağa takılan metal/Asalak yumurtası
- YÜZ GÖRÜMLÜĞÜ:** Damadın geline düğün günü verdiği hediye
- YÜZLENMEK:** Çok şımartılmak
- YÜZLÜ:** Şımartılmış
- YÜZNUMARA:** Tuvalet
- YÜZÜKMEK:** Utanmak, yüzüne bakamamak
- YÜZÜNGUYLU:** Yüzükoyun, karın üzerine yatma
- YÜZZÜK:** Yüzük

—Z—

- ZAAR:** Herhalde, galiba
ZABAH: Sabah
ZABANAN: Sabahleyin
ZABATTAN: Sabah
ZABIN: Yoksul, şaşkın, miskin, güçsüz, zayıf, çelimsiz, bakımsız
ZABUDAK: Büyük yaşta olmasına rağmen çocuk oyunları oynayan kimse
ZADE: Bilinen kişinin çocuğu/Zahide, kadın ismi
ZAGAR: Av köpeği/Muhbir köpek
ZAHAR: Herhalde
ZAHIM: İrin, iltihap
ZAHİR: Doğrudur, olabilir
ZAHİRE ÇUKURU: Harmandan çıkan buğdayın saklandığı çukur
ZAHRA: Zahire, hububatgiller, tahıl
ZALIM: Zalim
ZALLAZORT: Kaba, saba kimse
ZAMAZİNGO: Anlaşılmaz olan
ZAMB: Zalimin hâkimiyeti
ZAMET: Zahmet
ZAPDETMEK: İşgal etmek, elde etmek
ZARİYET: Zarar
ZARRAF: Sarraf
ZARTALAK: Gösteriş düşkünü
ZATİŞAHANE: Yağcılık hitap sözü
ZATİ: Zaten
ZAVAR: Hayvan yemi, karışık tahıl ezmesi
ZAVIR: Tavır, eda
ZAYBILDAK: Yerinde duramayan, oynak
ZEBELLAH: İri yarı, olağandan daha büyük
ZEDELİ: Hatalı
ZELLEET: Lezzet
ZENAATKAR: Sanatkâr, esnaf
ZENCİR: Zincir

- ZENNE:** Kadın gibi giyinmiş köçek
- ZEPLEK:** Vücudu erken ve belirgin büyüklükte gelişmiş ergen kız
- ZEPZE:** Sebze
- ZERE:** Zira/Dikkat, sakın
- ZEREK:** Keten tohumu
- ZEROŞ:** Sarhoş
- ZEVZEK:** Boşboğaz, münasebetsiz, yersiz ve tatsız tuzsuz çok konuşan
- ZEYREK:** Zeki, cin fikirli, uyanık
- ZIBA GİBİ:** Güçlü kuvvetli
- ZIBA:** İri yapılı, kuvvetli, sağlam, iri yarı
- ZIBARMAK:** Uyumak için yatmak/Ölmek
- ZIBILDAK:** Baldırı çıplak, zibidi, serseri/ Haşlanmış, tuzlanmış taze fasulye
- ZIBIDIKLAMAK:** Süratle uzaklaşmak
- ZIBIN:** Çocuk elbisesi
- ZIBITMAK:** Kaçmak
- ZIDDINA GİTMEK:** Hoşlanmamak tersine gitmek
- ZİĞADAN:** Aniden
- ZIKKIMIN KÖKÜ:** Acı zakkum ağacı kökü
- ZILDIRICI:** Yalancı
- ZILDIR:** Çıplak, aç, yoksul
- ZILDIRMAK:** Kaçtırmak
- ZILGIT YEMEK:** Birinden azar işitmek
- ZILGIT:** Azar, gözdağı
- ZILLIMAK:** Oyunbozanlık etmek, mızıkçılık yapmak
- ZILMAK:** Kaçmak, ortadan kaybolmak
- ZIMBI:** Güçlü, kuvvetli/Bir yeri sonu/En uzağı/Zorbalık
- ZIMKIRTMAK:** Israrla ve zorla istediğini yaptırtmaya çalışmak
- ZIMZIKLAMAK:** Yumruğun alt tarafı ile vurmak
- ZIMZIK:** Yumruk
- ZINARMAK:** Sözünden dönmek, sözünü tutmamak, karşı gelmek
- ZINDIK:** Ateist
- ZINGADAK:** Aniden, gülle gibi düştüğü yeri sarsmak
- ZINGIRDAMAK:** Kısa dalga boylu titreşim

- ZINILAMAK:** Patlama sarsıntısı
ZIPÇIK: Sıkı, kasları güçlü, semiz etli, eşek sıpası, acar, dal parçası, şişman
ZIPI: Sağlıklı, gücü kuvveti yerinde
ZIPRIK: Hayvan gübresi
ZIPİR: Güçlü, iriyarı, kuvvetli/Yaramaz, hareketli
ZIRAN: Anormal büyüklük
ZIRANTA: Eli boş, işsiz
ZIRAP: Suç, kusur, kabahat
ZIRCI: Eşek yavrusu, sıpa
ZIRDAL: Gelişmiş, genç erkek
ZIRLAK: Oyunbozan
ZIRLAMAK: Oyunbozanlık etmek, oyunun kuralını hiçe saymak
ZIRPADAN: Aniden
ZIRTABOZ: Utanmaz saygısız
ZIRZOP: Delişmen, hayta, sorumsuz
ZITTINA GİTMEK: İnatlaşmak, birisinin sevdiği şeyin aksini yapmak
ZIVLAK: Saçsız, kel
ZIVZIKMAK: İnat etmek
ZIYBILDAK: Güven vermeyen
ZIYIK: Sözünde durmayan, sözüne güvenilmeyen
ZIYINCAK: Ele avuca sığmayan
ZIYLAK: Kaygan yer/Kaypak
ZIYLIYIVIRMAK: Güvenilmez, zayıf karakterli
ZIYMAK: Islak ya da buzlu zeminde kaymak
ZİBİDİ: Hayta, düşük işler yapan, boşta gezen, ipsiz
ZİBİL: Hayvan dışkı, gübre, süprüntü/çok miktarda
ZİFİRİ: Çok karanlık
ZİLİ: Bir çeşit kilim, dokunmuş sergi
ZİLLİ: Ahlaksız kadın
ZİMBİT: Karanlık, izbe
ZİMEL: Orta kalınlıkta sicim ip
ZİNCANCA: Vadi arasındaki loş, karanlık kısım
ZİNHAR: Kesinlikle/Ebediyen

- ZİNEP:** Zeynep (isim)
ZİNİ: Yuvarlak yerden az yüksek yemek masası
ZİRE: Zira
ZİRZOP: Kaba, hoppa, hayta
ZİT: Zift, asfalt malzemesi
ZİTLENMEK: Yiyip içmek
ZİTİN: Zeytin
ZİTİNİYA: Zeytinyağı
ZİTLENMEK: Aşırı yemek
ZİVDALI: Sevdalı, âşık
ZİVLE: Çift öküzünün boyunduruktan çıkmaması için boyunduruğa konan ağaç
ZİVLEN: İnce, uzun, narin
ZİYİL: Zarar, ziyan,
ZOBA: Soba
ZOBAR: Tembel, arızalı
ZOBU: Kaba, saba, iri yarı
ZOM: Çok sarhoş olan /balyoz
ZONDAL: Kaba, sabit fikirli, laf anlamaz, görgüsüz
ZOBA DEPMESİ: Ters rüzgârda sobanın içeriye tütmesi
ZOPA: Dayak, değnek
ZORA KÖTEK: Zorluk çekerek, zorlukları aşarak
ZORLAK: Bir tür çıban
ZORTLAK: Zoru görünce kaçan kimse
ZORTABOZ: İsteğini zorla kabul ettiren
ZORTLAMAK: Uyumak ya da ölmek
ZÜLBİYE: Ham karpuzdan yapılan yemek çeşidi
ZÜVERLİK/ZÜVELLİK: Küçük daneli tütü ve nazarlık olarak da kullanılan bitki

DEYİMLER

—A—

Abdesti kaçmak: Görülen olumsuzluk ya da korku karşısında söylenen söz.

Abdestsiz: Namazsız, dini yönü eksik olan.

Acemi bülbülün ötüşü gibi: Kötü şekilde şarkı ya da türkü söyleyenler için söylenir

Acemi çaylak: Bir işte yeni olan

Acı kuyuda kelik ıslatmak: Olmayacak işlere kalkışanlar için söylenir

Acın azgını: Hoyrat davranan fukara

Acın yatıp gücün kalkmak: Kıt imkânlarla geçinmek, geçim sıkıntısı çekmek

Acı yavan kuru soğan: Kıt kanaat ne bulduysa onunla geçinen

Acından sünmek: Çok acıkmak

Açgözlüde kulak olmaz, gözü kestanede kurnaz: Tamahkârlık yaparken etrafına kulağını tıkayanlar için söylenir

Aç köpek fırın yarar: Çaresiz kalan insanlar her türlü kötülüğü yapar

Aç-Açık: Yoksulluk içinde

Ad bir boncuk: Çocuklara isim konurken söylenir

Adı büyük Kozanoğlu: İsmi büyük ama etkisi küçük olanlar için söylenir

Adını aldığına çekmek: Adını aldığı kişinin huylarını taşımak

Adının adamı ol: Sözünde durmayanlar için söylenir

Aferim delisi: Övülmeyi seven

Ağa sevindiren: İşveren için her şeyi yapan

Ağalanmak: Büyüklük taslamak, kendini zengin göstermek.

Ağız bulamacı: Yeni doğurmuş koyundan sağılan ilk sütün pişirilmesi ile elde edilen bulamaç

Ağız eğmek: Başkasına minnet etmek/Beğenmemek, küçümsemek

Ağlasam acım geçmez: Emeklerin boşa gitmesi karşısında söylenir

Ağyar eline düşmek: Yabancı ellerde kalmak

Ağzı ballım: Güzel konuşan

Ağzı bütün: Sır saklamasını bilen

Ağzından bal damlamak: Güzel ve iyi şeyler söylemek

Ağzı bala dönmek: Güzel sözler söylemeye başlamak

- Ağzı kara:** Kötü sözler eden
- Ağzına kelik vurmak:** Geç konuşan çocuğa yapılan tören
- Ağzına kön gitmek:** İşlerin ters gitmesi, bozulması
- Ağzından eğri geçmek:** Değişik tad almak
- Ağzı yırtık ayran delisi:** Her işe gayri ciddi bakan
- Ağzında yarım mercimek ıslanmaz:** Sır tutmayan
- Ağzını ayırmak:** Tembellik etmek, iş görmemek
- Ağzını kiraya vermek:** Çok az konuşmak
- Ağzını sallamak:** Oyalanmak, boş işlerle vakit geçirmek, işi savsaklamak
- Ağzını yele vermek:** İş yapmayı göndermek
- Ağzının gaytanı yok:** Sır tutmaz
- Ahiri kel gelmek:** Sonu iyi bitmeyen
- Ak g.t kara g.t o vakit belli olur:** İyi mi kötü mü sonunda ortaya çıkar
- Akım derken b.kum demek:** Saçmalamak
- Aklı gırık:** Yarım akıllı
- Aklı irmeziken:** Daha küçükken
- Aklı seklem:** Kıt akıllı
- Aklı mezaya irmez:** Meziyet ve hasletten yoksun
- Al gözüm ver gözüm:** Her şey karşılıklı
- Ala köpeğin kara sevindiği gibi:** Aşırı sevinmek
- Alan almış satan satmış:** Evlenmiş iş bitmiş
- Alan razı satan razı:** Herkes memnun
- Alan talan:** Biraz ordan biraz burdan karışık/Darmadağın
- Aldım aldım çıkmak:** Nikâhlamak
- Alet-edevat:** El aletleri
- Alın mı bir:** Kesinlikle olmaz
- Allah'ın fonunda çok:** Allah herkese verir
- Allek-mellek:** Karmakarışık, bulanık
- Allem gallem etmek:** Hileli davranmak
- Allem itti gallem itti:** Çeşitli yolları deneyip işi kurtarmak
- Allemgallem etmek:** Kurnazlık etmek

- Almaz koyun gibi:** Yavrusunu tanımayan
- Alnını karışlarım:** Meydan okuma sözü
- Amma bir olmuş:** Oh olsun
- Amma da bir olmuş:** Zarara sevinen, çok iyi olmuş
- Ana anradına len:** Vay anasına
- Anadan etna:** Ana babasınının izinde yürüyen
- Anafurcu kadın:** Ailesine çok düşkün olan kadın
- Anam babam:** Klasik usul
- Anam bana kızım der amma benim hiç umudum yok:** Ben başkalarının zannettiği gibi değilim
- Anamın oğlu:** Bazen kardeşler arasında niza çıkınca diğer kardeşe denilen incitici söz
- Anası gıllıklı:** Anasına benzeyen
- Anası yapıntılı:** Huyu, suyu anasına gibi olan
- Anasından önce ahıra girmek:** Büyüklerden önce davranmak
- Anasının gözü:** Gözü açık
- Anız, domuz:** Laf olsun diye söylenen lakırtı
- Apaklıların yağmur yağarken tavuk sulaması:** İsraf edenler için söylenir
- Apdal İsmayıl'ın yağmurluğu:** Kendini koruyamayanlar için söylenir
- Ara hastalığı:** Grip, soğuk algınlığı gibi salgın hastalık
- Ara tutturmak:** İnsanların arasını bozmak
- Arabacı kürkü:** Çobanlara altı koyun derisinden yapılan kürk
- Ardı çöpelli:** Sicili bozuk
- Armit biş azıma düş:** Emeksiz sonuç alma gayreti
- Arşını kurşunu bilmek:** Hesabını kitabını yapmak
- Arşını kurşunu bir itmek:** Dersini vermek/Hesabını görmek
- Aslı astarı olmayan laf:** Gerçek olmayan söz
- Aslını inkâr eden haramzade:** Anasını atasını unutan
- Astarı yüzünden pahalı:** Boşa yapılan masraf
- Aş artırmaz:** Müsrif/Yarınını düşünmeyen
- Aş elin ise karın senin:** Çok yemek yiyenler için söylenir

- Aşı yakmak:** Aşı toprağını süt ve suyla karıştırarak koyunların kuyruklarına sürme işlemi
- Aşık atmak:** Yarışmak
- At ile avrat yiğidin bahtına:** Şans için söylenir
- At olmadan oka çıkmak:** Usta olmadan işe koyulmak
- Ateş bahası:** Çok pahalı
- Atlak-butlak:** Ara sıra, düzensiz
- Atları torbalamak:** İnatlaşmak
- Atsan atılmaz satsan satılmaz:** Kötü evlat için söylenir
- Attığını almaz:** İnatçı
- Avırtgeme:** Rüşvet yiyen, hak yiyen
- Aviren kedisi gibi:** Gözü açık olanlar için söylenir
- Avrat Hasan:** Kadın işlerini yapan erkek için söylenir
- Ayağı kademli gelin:** Yağmurlarla birlikte gelen gelin
- Ayağı yer tutmak:** İşini sağlama almak
- Ayak ayağa kalkmak:** Atların karşı karşıya gelmesi
- Ayakta kalmak:** Bir işi sonuca bağlayamamak
- Ayasofu'nun badem ağacı gibi:** Renkli ve güzel olan şeyler için söylenir
- Ayın oyun:** Gerçek dışı sahte işler
- Ayının teki:** Kaba saba kişi
- Aynı kırık kapıdan çıkma:** Birbirinin benzeri
- Ayrıntı kabarmak:** Öfkelenmek
- Ayrı baş tutmak:** Kendi başına buyruk olmak
- Ayrı baş çatmak:** Ayrı ev tutmak
- Ayrı kökü gibi:** İç içe geçmiş akrabalıklar
- Az yaşlı değil:** Herşeyi bilen
- Az zamanın sıpası değil:** Yaşlı, eski
- Azar-bizar etmek:** Azarlamak, fırçalamak
- Azıcık aşım ağrısız başım:** Az para ile problemsiz yaşam
- Azıp tezmek:** Nerden geldiği belli olmayan

—B—

Babasının ayakkabısına çivi çakmak: Evlenmek isteyen gençlerin bunu ifade şekli

Badanaj yapmak: Yerinde saymak

Bağı bağısladım da bir cingili esirgedi: Yapılan bir iyiliği karşılıksız bırakmak

Bağılcaak atmak: Koşmasını engellemek için atın ön ayaklarını bağlamak

Bağış çağrış olmak: Sözlü kavga etmek

Bak gari şona: Şu adama dikkat et

Balık gibi: Körpe, aplak çocuk

Bambula kendir çekmek: İki kişinin bellerine katranlı kendir bağlayarak ekin içindeki bambul haşeresinin yapışmasını sağlayıp haşere ile mücadele etmek

Barnak kadar şi: Ufacık

Bastrak dolamak: Bastrak içine konulan ürünleri sıcaktan korumak için etrafının kilim, kebe, çul, palaz gibi şeylerle sarılması

Bastrak sekisi: Bastrak ürünlerinin konulduğu az yüksek yer

Bastrak selesi: Bastraktaki ürünlerin hava alması ve zarar görmemesi için kamış ya da ince çubuktan örülen büyükçe sele

Bastırma kaymak: Büyük leğenlerde pişen sütün bekletilerek üzerinde oluşan kaymak tabakasının şekerle yenmesi

Baş dirmek: Düğün günü damada tören ve dua ile kıyafetlerinin giydirilmesi

Baş göz etmek: Evlendirmek

Baş kakıncı etmek: Sürekli bir şeyi öne sürmek

Başa gadar sürmek: Ömür boyu mutluluk

Başı bozulmak: Eşinden ayrılmak ya da eşini kaybetmek

Başı yumuşak: Yumuşak huylu

Baştan kışa haber yok: Birbirinden haberi olmayan

Başını bağlamak: Nişanlamak ya da evlendirmek

Başsız atlı: Yoldan çıkmış

Bayram-Seyran: Şenlik

Belayı satın alma: Kötülüğe karışmak

- Bellik basma:** Sütün bellek kamışı ile ölçülmesi
- Beni gendine çatdırma:** Sabrımı taşırma
- Benim adım hıdır, elimden gelen budur:** İmkânlar dâhilinde yapılan iş
- Benzi cila gibi olmuş:** Hastalanmış ya da çok korkmuş
- Bereket taşı:** Sütten yağ öğme sırasında yağın içine konulan taş
- Beş okka balınan yenmez:** Çok çirkin ya da çok pis
- Bet-Beniz:** İnsan yüzü
- Beti benzi küle dönmek:** Hastalıktan solmak
- Betine gitmek:** Tuhaf bulmak
- Beynini alaktırmak:** Kafasını karıştırmak
- Bezesi küçük:** Ufak tefek, minyon yapı
- Bezi basma:** Düğün için yufka yapan kadınlara verilen para, hediye
- Bezir bardağına gül koymak:** Yakışmayan, uyumsuz işler
- Bin yıl durak, bir gün gerek:** İhtiyaç için saklanan şeyler için söylenir
- Bir avuç üzümde değişmek:** Bir malı gerçek değerinin altında elden çıkarmak
- Bir evin bir oğlu gibi:** Kıymetli olan
- Bir kalbur çocuk:** Çok küçük çocuklu aile
- Bir kuş bir çalıya sindi:** Çaresiz kalıp birilerine sığınmak
- Bir tütüne muhtaç:** Çok yoksul
- Bit boğması:** Hayvanın bit istilasına maruz kalması
- Biz de tekne senit alsak:** Yeni evli çiftlerin başka eve ayrılma isteklerini ifade şekli
- Boğaz delisi:** Çok yemek yiyen
- Boğazına dizilmek:** Zoruna gitmek
- B.kunda pul bulmak:** Malını kıymetli saymak
- Borcu bereketli babanın oğlu:** Borcu bitmeyen
- Borç gırtlığı geçti:** Çok borçlu
- Borçlu-Dertli:** Sıkıntısı bitmeyen
- Bostan gorkuluğu gibi dikilmek:** Eli boş durmak
- Bostan gorkuluğu:** Tarladaki insan sülüeti
- Boş gezenin baş kalfası:** Lüzumsuz kişi

- Boşlara gitmek:** İşe yaramamak
- Boynuna ip attırmamak:** Kendini iyi savunmak
- Boyu sıra borç:** Aşırı borçlu
- Böcü-Börtü:** Haşerat
- Bu at bu arabayı çekmez:** Dengesiz işler için söylenir
- Bu ne koku, yokluğun b.ku:** Darlıktan kaynaklanan olumsuzluklar için söylenir
- Bu pekmezi bir daha yemem:** Bu hatayı bir daha yapmam
- Buldukça bunar:** Olanla yetinmeyen
- Bulgur-Bulamaç:** Elde ne varsa
- Bulup buşurmak:** Şartları zorlayıp temin etmek
- Bulupda bunamak:** Zor şartlarda elde edileni beğenmemek
- Bunasalık harcı:** Zor günler için bekletilen para ya da kıymetli eşya
- Bununa busmak:** Bunalmak
- Burgun mal:** Hadım edilmiş erkek toklu koyun
- Burnu koku almaz:** İyi ve kötüyü ayırt etmez
- Burnu büyümek:** Başkasını beğenmeme
- Burnundan gıl aldırılmaz:** Eleştiriyi kabul etmeyen
- Burnundan girip genzinden çıkmak:** Yaptığını yanına bırakmamak
- Burunlamak:** Dışlamak
- Bülbül sulamış gibi su içirmek:** Bir şeyden çok az vermek
- Büngül bucak:** Köşe bucak, dar alan

—C—

- Cami dururken mescide haram:** Hakedene hakkını vermek
- Canavar eniğinden köpek olmaz:** Herkes cinsine çeker
- Canı geçmek, içi geçmek:** Uyuya kalmak
- Ceciğim çekmiyor:** Canım istemiyor
- Cehennem zımbı:** Çok uzak olan yer
- Cek çalma:** Kalaysız bakır kap zehirlenmesi
- Cere çıkmak:** Harmandan pay toplamak

- Cıngaç cıngaç olmak:** Uyuşmak, vücutta karıncalanma/Elektriklenme hissi
- Cıncık gibi:** Çok güzel, gösterişli
- Cınnaz özüyle:** Ufacık haliyle
- Cırrık gibi:** Yağsız, özsüz çorba
- Cırkıtını çıkarmak:** İtinatsız kullanarak hasar vermek, bozmak
- Isırdan çıkarmak:** Kudurtmak
- Çiğeri beş para etmez:** İşe yaramaz
- Cingan-Cabir:** Ne idüğü belirsiz
- Cingen çalar kürt oynar:** Kimin ne yaptığı belirsiz
- Cingildeme:** Çok konuşma
- Cinini dirmek:** Uslanmayan birinin saygı duyduğu biri tarafından sakinleştirilmesi
- Cinsinin iktizasını işlemek:** Huylu huyundan vazgeçmez
- Cirehetli:** Yaramaz, huysuz, hır çıkaran
- Cuma gecesi:** Perşembe akşamı
- Cura gibi:** Zayıf, ince, çelimsiz
- Curufsuz köz olmaz:** Herşeyin bir posası vardır
- Cümbür-Cemaat:** Kalabalık topluluk
- Cünül olmak:** İşe kendini kaptırmak, vakti olmamak

—Ç—

- Çamaşır değiştirmek:** Banyo yapmak, duş almak
- Çamur çukurunda tepinmek:** Hayatı zorluklar içinde yaşamak
- Çanak çömlek patladı:** Saklambaç oyununda ebenin aldanması
- Çarşı palisi:** Ortalıkta çok dolaşan
- Çarşı yüzü:** Çarşı da olan
- Çarşı yüzüne çıkmak:** Toplum işine karışmak
- Çatal matal kaç çatal:** Çocuk oyunu
- Çeki çekmek:** Baş ve diş ağrısını dindirmek için başa sarılan tülbent
- Çelen vurmak:** Damı kamışla kapatmak
- Çerez akçası olsun:** Hayrını görme

- Çerezinden geçtik bari cebimize işemese:** Zararı dokunmasın
- Çıban-Zahım:** Yara bere
- Çığlık çuvalı:** Çok ağlayan, bağırın çocuk
- Çık canlı:** Tez canlı, aceleci
- Çıra dibine karanlık:** Yakınlarına faydasız
- Çirtik gibi:** Tükenmiş el sabunu
- Çitci-Çoban:** Tarımla uğraşan
- Çitlembik sakızı gibi:** Çok yapışkan
- Çoban aldatan kuş gibi:** Gerçeği yansıtmayan
- Çoban hakkı:** Sürüde koyunu olan sürü sahiplerinin çobana ödemesi gereken ücret
- Çobanın pilav gayıtı:** Yatiya giden çobanın pilav pişirmesi için gerekli malzemeleri
- Çocuk mezarı gibi:** Ayağı büyük olanlar için söylenir
- Çocuk-Çölmek:** Küçük yaştakiler
- Çok ta şüitme baam:** Üzerine fazla gitme
- Çöpsüz üzüm:** Çocuksuz dul kadın
- Çukur eniği gibi:** Yeni yürüyen apalak çocuk
- Çukursu buğday:** Buğday çukurunun dibinde kalan kavlamış buğday
- Çultutmaz tazı gibi:** Bir işte sebat etmeyen
- Çul-Çabıt:** Kumaş, bez

—D—

- Dağarcığını dökmek:** Aklından geçeni söylemek
- Dalağı dışında:** Özü sözü bir
- Dalak daşğını:** Şımarık, sonradan görme
- Dalı gicişmek:** Kaşınmak
- Dalkırmak:** Aşırılık yapıp zarar vermek
- Dam alçak, değnek kalkmaz:** Gücüm yetmez
- Damat atkısı:** Damatın boynuna atılan kaşkol
- Damdan düşer gibi laf eder:** Patavatsız konuşan

- Damdan düşer gibi:** Aniden
- Dananın oynaması kazığından:** Yapılan işin sebebi vardır
- Danışık vermek:** Düğün öncesi akrabalara danışmak için verilen yemek
- Dar evim tatlı evim:** Azla yetinmeyi ifade eder
- Dara kaldırmaz:** Az miktarda, kilo tutmaz
- Dara yasta, gök pusta:** Sıkıntılı anlar için söylenir
- Daran kaç okka:** Kaç paralıksın
- Darlık köpek etinden kötü:** Yoksulluk çekilmez
- Daş daşı dutkun:** Sağlamlık ifade eder
- Dede geliyor:** Gök gürültüsü
- Dedende mi tulumbacıydı:** Aşırı mübalağa edenler için söylenir
- Dedemin oğlu:** Amca, dayı
- Deli fişek:** Delicesine işler yapan, atılgan, gözü pek
- Deli mi, depek mi:** Ne idüğü belirsiz
- Delik büyük, yama küçük:** Tam olmayan işler için söylenir
- Delikli taş yerde kalmaz:** Kıymetli olan değerini bulur
- Delinin harman olduğu yer:** Kimsenin akıllı davranmadığı ortam
- Delip takıp devşirmek:** Elde olan malzeme ile onarmak
- Dertli ciğer:** Kara sevdalı
- Dert-Tasa:** Kaygı ortamı
- Deve karnı yarmak:** Büyük bir ganimet elde etmek
- Devetabanı gibi:** Çok büyük ayaklı
- Devede kulak misali:** Ufak tefek, önemsiz işler
- Develi daylak:** Deve yavrusu
- Develik kapısı açmak:** Nişan düğün gibi büyük işlere başlamak
- Deveye hendek atlatmak:** Zor işleri halletmek
- Deveyi havuduyla yutmak:** Çok büyük yolsuzluk yapmak
- Deveyi oturtup ona golan dokumak:** İşi zamanında yapmamak
- Devre takılmış palta:** Aksi huylu kişi
- Devrine oturma:** Vefat eden kişinin kılamadığı namaz ve tutamadığı oruçlar için yapılan keffaret

- Dığdının dığdıısı:** Uzak akraba
- Dırcı dikmek:** Direnmek, inat etmek
- Dış kapının mandalı:** En son alakalı
- Didiği didik çaldığı dığdık:** İnatçı, talebinden vazgeçemeyen
- Dili boğazına akmak:** Bayılmak
- Dilki gibi:** ok kurnaz
- Dilli dibek:** ok konuşan
- Dilsiz masum:** Hayvanlar
- Dimededen gıznel bakışlı:** Sessizler için sızlenir
- Dineşe dışmek:** Rahatlamak
- Dip bucağı şartlamak:** Evin her tarafını temizlemek
- Dipi gibi:** Sapasağlam
- Dipte yatıp kapıya bakmak:** Geleni gideni olmamak
- Dişi kısılmak:** Sinir krizi geçirmek
- Dişin-tırnak:** Gılkle, zorla
- Diyeceğini bilin de, duyacağını bilmen mi:** Her sızdün karşılığı vardır
- Dokuz dđnım yere sığmaz:** ok dağınık
- Dolak dolamak:** Soğuktan korunmak amacıyla ayak bileğinden dizlere kadar sarılan yün atkı
- Dolgun taşkın:** Hali vakti yerinde olan
- Dolu kiler, boş ambar:** Tam olmayan işler için sızlenir
- Don yağı gibi adam:** Hiç tepki vermeyen kimse
- Don-Dolak:** Dış giyim kıyafetleri
- Don-Gđynek:** İç giyim kıyafetleri
- Dokme boncuk gibi:** ok çocuklu aile
- Dokme kaymak:** Sıt kaymağını şekerleyerek yeme
- Dokım saım:** Darmadağınık
- Donelgesi kısa:** Ayrı hareket edemeyen
- Durmuş ağanın çatlak kavurması gibi:** Bir işi yarım yamalak yapmak
- Dumanı doğru çıksın:** Yapılan işi iyi sonuç versin
- Durmuş ağanın çatlak kavurması:** Umarsız davranan kişiler için sızlenir.

- Duza saçılan yem:** Boşa yapılan masraf
Düdüğünü tıkamak: Konuşturmamak
Düçük gibi: Dar olan elbise
Dükkân-Tezgâh: İşyeri
Dünyanın ensesine düğüm atmak: Çok becerikli olmak
Dünyanın kırk türlü hali var: İnsanın başına herşey gelir
Düşmeye gör: Düşenin dostu olmaz
Düven (harman) atının ağzı bağlanmaz: Çalışanların yemesinden kısılmaz
Düz ovada püsküllü bela: Başı beladan kurtulmayan

—E—

- Ebeler türesi:** Eskilerin yaptığı ilaçlar
Ebem öldü, yerim bolaldı: Gidenin yeri bana kaldı
Ebenin örekesi: Azarlama ifadesi
Ebesinin örekesini görmek: Bir şerden zarar görmek
Edep daresinde: Terbiye ve edep çerçevesinde davranma biçimi
Eğel etmek: Oyalamak
Eğri kulak: Duymamazlıktan gelen
Ekin ile koyun gerisi oyun: En güzel iş çiftçilik
Ekine girmek: Hasata başlamak
Ekin-Harman: Tarla işleri
Ekini gök iken yemek: Erkenden borçlanmak
Ekmeğine taş koymak: İşini engellemek
El avuç ovalama: Çaresiz kalmak
El atına binmiş çalım satar: Başkasına güvenerek hava atan
El dediğin esen yel: Başkasına güvenme
Elden ayaktan düşmek: Yaşlanmak
El elde başa baş çıktık: Kar edemedik
El harisi kel mahrum: Fazla hırslanan mahrum kalır
Elleme gitsin: Rahat bırak, dokunma
El iyisi: Başkalarına iyi davranan

- Elim olmadı:** Zamanım yoktu
- Elim varmadı:** Dokunamadım
- El terazi, göz mizan:** Tahmini iyi olan
- Elde var sıfır:** Yapılan bir işte hiçbir netice elde edememeyi anlatmak için kullanılır.
- Elden ayrı iş tutar:** Kendi başına davranan
- Ele ayağa düşmek:** Hasta ve zayıf düşmek
- Eli beratlı:** Sabıkalı
- Eli ermek:** Belli bir beceriye ulaşmak
- Eli golu uzun:** Hırsızlık yapan/ Torpil yaptıran
- Eli gulağında:** Bitmek üzere
- Eli iyentili:** Eli yatkın
- Elimiz içinde:** Her türlü destek ve yardıma hazırız anlamında
- Elin körü:** Lafı çok uzatanlar için söylenir
- Elini altına salmak:** Boşvermek
- Elkit kalmak:** Çaresiz kalmak, kitlenmek
- Elleme sarhoşu yıkılıncaya kadar gitsin:** Kendine zarar verene dokunmayın
- Elvirildiği yere gitsin:** Gözüme gözükmessin
- Emanet mandaya vurur gibi:** Acımasızca davranmak
- Eme seme yatmaz:** Bir şeye yaramaz, beceriksiz, elinden iş gelmez
- Emi olmayanın dili olur:** Beceriksizler ancak konuşur
- Emmi-Dayı:** Yakın akrabalar
- En küçüğü kan kırmızı:** Hepsinin yaşları birbirine yakın
- Eniğini yemiş:** Yakınlarına zarar veren
- Enik boğar gibi boğmak:** Karşısındakine aşırı güç kullanmak
- Eriş-argaç kırmak:** Kavga edip ayrılmak, köprüleri atmak
- Eski boka su serpmek:** Eski düşmanlıkları canlandırmak
- Eşik cilası:** Kapı önündeki tozları engellemek için suyla ıslatıp süpürmek
- Eşşek gunnamış gibi:** Darmadağın etmek, kirletmek
- Etme bulma dünyası:** Hiçbir şey karşılıksız kalmaz

Ev-Bark: Ailenin yaşam alanı

Evi işletirmek: Evin kapı, pencere, dolap gibi ahşap işlerini yaptırmak

Evi kırklamak: Evin her tarafını temizlemek

Evin dayağı (direği) kadındır: Kadın evin temelidir

Evtiği daralmak: Telaşlanmak

Ey ne van, ey ne boz beygir: Gücünün üstünde iş tutan.

Ezaları ağrımak: Bedenin hastalıktan ağrması

Ezaları dinlenmek: İyi bir durum karşısında hissedilen duygu, mutluluk.

Ezaları titremek: Korkmak

—F—

Faddik, işte böyle battık: Durum ifadesi

Faka basmaz: Gözü açık, aldatılmayan

Fakır-Fukara: Yoksul

Felaket tellalı: Kötü haber getiren

Fesat kaynağı: Kötülük yapan

Fındık-Fısdık: Çerez

Fırtık verme: Kurtuluş manevrası, çalım atma, aradan sıyırılma

Fisebilillah, sivri külâh: Hayret sözü

Fisilceyi çıban etmek: Meseleyi büyütme

Fitne fücür: Kötülük peşinde olan

—G—

Gademli gademsiz: Şanssız

G...tüne başına sıvamak: Boşa para harcamak, müsrif davranmak

Gabık koyunu: Karpuz, kavun kabuğu ile beslenen zayıf koyun

Gaçın gurrası: Çokbilmiş

Gadanı alıym: Derdini alayım

Gadılara galasıca: Mahkemeye düş

Gafadan gayri müsella: Akılsız, sorumsuz

- Gani gönüllü:** Kapısı herkese açık
- Gannı bıçaklı olmak:** Hasım olmak
- Gara denelere hasret koymak:** Evin geçimini sağlamamak
- Gara Fordsona bayrak takmış gibi:** Üzerine yakışmamış
- Gara gonursu gibi:** Kararmış yanmış
- Gara yirin dibi:** En uzak yer
- Gara yirin zımbı:** Ulaşılmaz nokta
- Gar-Gış-Gıyamet:** Aşırı soğuk ifadesi
- Garnı bok dolu:** Galesiz, amaçsız, hiçbir şeye heves etmeyen
- Garnı gurtlu:** Öğrenmeye ve yapmaya istekli, hevesli
- Garnını gaşıya gaşıya:** Keyfine göre, rahatlıkla
- Gasım, gasım gasılmak:** Kendini çok beğenmek
- Gaşını gıtnaştırmak:** Memnuniyetsizliğini ifade etmek
- Gavilli dövüş:** Şike
- Gâvur dölü:** Hakaret ifadesi
- Gavur evine yürümek:** Elde avuçta ne varsa dağıtmak, savurmak
- Gâvur oğlu gâvur:** Hakaret ifadesi
- Gâvura müslümana faydasız:** Kimseye iyiliği dokunmayan
- Gâvurun acı biciği:** Katlamalı borçlanma
- Gâvurun öldüğü yere kadar kovalamak:** Çok uzaklara kovmak
- Gâvurun önde gideni:** Kötülükte ileri giden
- Gavur parasıyla on para etmez:** İşe yaramaz
- Gayış aşırnak:** İştenden kaçmak
- Gayse bastı:** Tarlanın yağıştan sonra kuruyup sertleşmesiyle tohumun çıkması
- Geç hay len:** Teessüf ifade eden bir deyim. Ulan karşımdan git, demektir.
- Geçim ehli:** Uyumlu
- Gelenki deliği:** Dolmayan boşluk
- Gelin ata binmiş ya nasip demiş:** Bir işin sonunu görememek
- Gelin atta kısmeti yatta:** Herkes nasibiyle gelir
- Gen sökmek:** Zor işleri becermek

- Gendini bilmek:** Kızlarda muayyen günün ilk başladığı zaman
- Gert gert etmek:** İleri geri konuşmak
- Gevrek ekmek çığnemek:** Yanlış laf etmek, pot kırmak
- Gıl guyruk:** Hemen darılan
- Gına gaşşığı gibi:** Pırıl pırıl
- Gına gelmek:** Usanmak
- Gış gıyamet:** Aşırı soğuk
- Gıttır gıttır yürümek:** Nazik bir şekilde yürümek
- Gıvranıp gelmek:** Dolaşmaya çıkmak
- Gız gibi:** Çok güzel
- Gızanlamış:** Cinsel azgınlık
- Gicimik basmak:** Heyecandan yerinde duramamak
- Gidilik peşinde kopmak:** Hep kötülük düşünmek
- Gidinin önde gideni:** Ahlaksızlığı bilinen kimse
- Gocunacak yaran mı var:** Gizlediğin bir şey mi var
- Gonu-Komşu:** Yakın çevre
- Goy git len:** Buradan uzaklaş
- Goya gitmek:** İşi bırakmak, terketmek
- Goyun-Guzu:** Küçükbaş hayvanlar
- Göbek değiştirmek:** Koç katımında değişik koçları sürüye katmak
- Gök görmedik:** Görgüsüz
- Gönlünü yimişlendirmek:** Beklenti içinde olmak, heveslenmek
- Gördüğün iş ele ise, öğrendiğin kendine:** Yaptığın işi itinalı yap
- Gördüğünden göz kirası ister:** Fırsatçılık yapanlar için söylenir
- Göt atmak:** Sevinçten havalara uçmak
- Götten bacaklı:** Kısa boylu
- Götün götün gitmek:** Geri geri, ters gitmek/İşleri ters giden
- Göverip bostan mı olacaksın:** Yaşlılar için söylenir
- Göynü kararmak:** Küsmek
- Göynüne küsmek:** Kendi kendine küsmek
- Göz gararı:** Tahmini

- Göz gözü görmez:** Sisli hava
- Göz gulak olmak:** Koruyup gözetmek, ilgilenmek
- Gözyaşı, burun sümüşü:** Zorla elde edilen mal
- Gözlerini belirtmek:** Gözlerini iyice açmak
- Gözü otlu:** Görmezden gelenler için söylenir
- Gudurup başını yimek:** Aşırı pahalanmak
- Gulağı kesik:** Her şeyden haberi olan
- Gulağının üstüne yatmak:** Zamana bırakmak
- Gulu gulu itmek:** Manası anlaşılmayan ifadeler telaffuz etmek
- Gunnatmak:** Bir şeyi bozmak/Doğurtmak
- Gurkun cülüğünü güzün sayarlar:** Hesap sonradan görülür
- Gursaksız:** İyi kötü ayırt etmeyen
- Guş mincesi:** Azıcık
- Guzu eşşeği gibi:** Küçüklerle oynayan
- Guzuboku rengi:** Açık kahverengi
- Guzularla gırkılan:** Büyük olduğu halde çocuk gibi davranan
- Guzuluğuna indirmek:** Laf sokmak ağır konuşmak
- Gül üşümez:** Ilık hava durumu
- Gülbeşeker:** Gül reçeli.
- Güle güle gül sokmak:** Karşısındakine gülerek zarar vermek/Dost görünen düşman
- Gümüş gibi olmak:** Tertemiz olmak
- Gümüş gibi:** Temiz, parlak
- Gün bir öğün üç:** Herşey planlı
- Gündüz külahlı, gece silahlı:** İkili oynayan
- Gündüzleme velet:** Aşırı yaramaz çocuk
- Güneş olsa adam üstüne doğmaz:** Faydasız
- Günnükçü:** Günlük yevmiye ile çalışan kişi
- Günün behrinde:** Zamanın şartlarında
- Güvelemek:** Aileyi yiyip bitiren damat
- Güz cülüğü:** Yaşlı babadan olan çocuk

Güz seçimi: Sürüde otlatılan koyunların 29 Ekim’de sahiplerince ayrılarak ağıllarına alınması

Güz sineği gibi: Yapışkan, sırnaşık kimseler için kullanılır

—H—

Ha gâvur ha: Köpek kışkırtması

Hacata çıkmak: Yağmur yağması için kurban kesip dua etmek

Hacı bekler gibi yol gözler: Özlemle, heyecanla beklemek

Hadi hadiye getirmek: Aceleye getirmek

Hak bayram sanır: Kendine pay çıkarmak

Hal sormalık: Dünürlerin birbirine arayı sıcak tutma amacıyla gönderdiği hediye veya yemek

Halı-Haba: Sergi malzemeleri

Hallaç saçı gibi: Saçı çok uzayan traşı gelmiş olana söylenir

Hamaye gelmek: Bir işin olması için zamanının gelmesi/ İkna olmak, razı olmak

Han ineği gibi bakmak: İşe yaramayanlar için söylenir

Han ineği mübarek: Sorumsuz, kaygısız

Harç yağı: Bastırak dışında bırakılan günlük kullanılacak yağ

Harman yeri dişlemek: Çok tecrübeli anlamında kullanılır.

Harmana senet: Hasat zamanına borçlanmak

Harmanın ala sulu kalması: Hasatın borçlara yetmemesi

Hasta-Sağ: İyilik, sağlık anlamında

Hastaya nar mı sorulur: İhtiyacı olana ister misin denmez

Haşa huzur: Saygı ifadesi

Hatır-Gönül: Karşıdakine saygı göstermek

Hava dönüp ağıar: Havanın sık sık durum değiştirmesi

Hava at alıp beygir satıyor: Tipi durumu

Havli-Hayat: Evin çevresi

Hayır-Hasenat: Yapılan maddi ve manevi iyilikler

Hayırı kaçmak: Çok yorulmak, halsizleşmek

Hayırını kaçırmak: Yapılan iyiliği başa sürekli kaktmak

- Hayırlısıysa beri gelsin:** İyi olacaksa gerçekleşsin
- Hecin gibi:** İri yapılı
- Helezar:** Demek ki
- Hem ekşi hem tadı bozuk:** Beğenilmeyen şeyler için söylenir
- Hem kaçır hem cızı çeker:** Fırsattan istifade edenler için söylenir
- Her gördüğün ak dastarlıyı anan mı sandın:** Herkesi kendine yakın zannetme
- Herkesin geçmez akçesi:** Herkesin hatırı sayılmaz/Kötü söz sahibinde kalır
- Hesaba almamak:** Karşdakini yok saymak
- Hırlı değil:** Güvenilmez, dürüst olmayan
- Hırlı-Hırsız:** İyi, kötü
- Hısım-Gâhım:** Yakın akraba
- Hışım la gelmek:** Öfkelenmek
- Hiç ezgen otu ile yavşan bir olur mu:** Herkesin yapısı ve değeri farklıdır
- Ho dedikçe ceçe varmak:** Uzaklaştırdıkça zarar veren
- Ho öküzüm ho:** İstenmeyen kişiler için söylenen söz
- Hocalık taslama:** Kendini herşeyi bilir sanma
- Hoşt ulen:** Azarlama ifadesi
- Hotare gibi:** Büyük yığın
- Hoyraz pencire:** Kuzey pencere
- Hoyun, hoyun bakmak:** Kiskanarak, anlamsızca bakmak
- Hörgüçten yemek:** Stoktan tüketmek
- Hülübe gibi:** İnce uzun
- Huzur battı:** Rahat durmadı

- İkirciklanmak:** Yerinde duramamak/Şüphelenmek
- İncina cıncına bakmak:** Çok titiz ve seçici olmak
- İkbala garabahta:** Şansına ne çıkarsa
- İldızı dik olmak:** Geçimsiz, dikbaşı

İscağı geçmek: İyice yerleşmek

İstar çizmek: Dokuma öncesi iplerin ıstar ağacına dizilmesi

İbibik yuvası gibi cikirdemek: Çok konuşulan ortam/Aşırı kirli yer

İç ağrısına uğratmak: Eziyet etmek

İçi gıyılmak: Acıkmak

İçim bay vermedi: Bakamadım

İçine dammak: Hissetmek

İçine eniklemek: İçine kuşku düşürmek

İçine göre evinli: Dış görünüşüne aldanma

İçine gurt düşmek: Şüphelenmek

İçinin yağı erimek: Bir şeyden aşırı etkilenmek

İğden de var ağırşaktan da: Karı koca ilişkilerinde hata her ikisinde de var

İhtiyaçlı muhtaç: Çok fakir

İki ağızlı böcü: Fitne yayan

İki bakar gözü kalmış: Çok hasta ve zayıf

İki dilli: Herkese ayrı konuşan

İki dirhem bir çekirdek: Çok özenli güzel giyinen

İki el bir boğaz için: Her şey beslenmek için

İki elin yakanda: Vebali sana ait

İki ucu b...klu değnek: Herhalükarda sonuç kötü

İki yem, bir tımar: Arada bir eğitim gerek

İkilersen kan çıkar: Süt sağarken ikinci kez zorlamak

İl ilin aynası: İnsanlar birbirini takip eder

İl seyirden kaçmaz: Başkaları her şeyi takip eder

İl şinnik: Tanıdık, tanımadık

İlan-Çiyan: Kötülük kaynağı

İlden gelen öğün olmaz oda vaktiyle gelmez: Başkasından bitecek işe bel bağlanmaz

İliğini kemiğini kurutmak: Herşeyini elinden almak

İliz, iliz: İçten içe

İlmin başı kanaat: Hırs kötüdür

İlmını almak: Karşısındakinin davranışını, huyunu çözmek

İmanı güdük: Dine uygun olmayan şeyler yapan/Acımasız

İmil, imil: Yavaş, yavaş

İnce eleyip sık dokumak: İtinalı davranmak

İnce gönüllü: Kibar, zarif kimse

İnciği kanlı: İmkânı olan

İnciğine can gelmek: Hastalıktan sonra sağlığına gücüne kavuşmak

İnek almaz, dana emmez: Çözüme yanaşmayan

İnek-Dana: Büyükbaş hayvanlar

İngilli mısırga: Burnu sürekli akan kişi

İntirgi yapmak: Kuruntulu olmak

İpi gırık: Serseri

İpin ucu puştun elinde: İşi kötülerin elinde

İpini koparan gelmiş: Serseriler toplanmış

İpsiz: İşe yaramaz, serseri

İş arasına iş sıkıştırmak: Aynı anda birden fazla iş yapmak

İşi dağılatmak: İşi bozmak

İşi yaş: Olumsuzluk ifadesi

İşin gıyısında aşın goyusunda: İşten kaytaran ama yemeğin en iyisini yiyen

İşin kolayını almak: İşin pratigini öğrenmek

İşini çıkıştırmak: Kendi menfaatini kollamak

İt artığı: Yenmeyecek kadar kötü

İt ayağı gibi: Çok gezenler için söylenir

İt bizim de çulu kimin: Ailesini beğenmeyen

İt kopuk: Haylaz, yaramaz

İtin ayağını taştan mı esirgersin: Hak edene hak ettiği gibi davranmak

İtin ense gıcı: Yaramaz insanlar için söylenir.

İtini uyutmamak: Sürekli rahatsız etmek, taciz etmek

İyi mal kendini gösterir: Kaliteli ürün belli olur

İyi yere dükkân açmış: İşleri iyi gidiyor
İymirin iti gibi: Çelimsiz, zayıf köpek

—K—

Kaçak göçek: Gizli, saklı
Kademsiz: Şanssız, bahtsız
Kadir bekler gibi: Sabırla, huşu içinde beklemek
Kafadan düzmek: Ezbere söylemek
Kafa vermemek: Bir şeyi dikkatli dinlememek
Kafası saman dolu: Zekâsı kıt, akli yetmeyen
Kafayı tuzlamak: Kafayı yarmak, kanatmak
Kâğıt-Kürek: Tapu, senet gibi evrak için kullanılır
Kalaylı tas gibi: Parlak ve temiz şeyler
Kalbur sudan ne getirir: Her işe uygun düzen kurulmalı
Kalibının adamı olmak: İşgal ettiği makama uygun davranmak
Kalkacağın yere oturma: Haddini bilmek
Kamburu çıkmış: İhtiyarlamış
Kamış ayna: Çok zayıf, çelimsiz
Kamış bacak: Zayıf kadın
Kan alıcı gidi: Tefeci
Kanı bozuk: Kötülük yapan, ahlaksız
Kanına ekmek doğramak: Başkasına kötülük yapmak
Kanını içine üğündürmek: Görünmez yerlerine vurmak
Kapı köpeği: Kapıdan ayrılmayan
Kapıyı örmelemek: Kapıdan ayrılmamak
Kara damak: Açgözlü
Kara deden neler gördü: Tecrübeyi ifade etmek için kullanılır
Kara denelere hasret koymak: Evinin geçimiyle ilgilenmemek
Karakaşına, kara gözüne hasret değilim: Kişiliğin işe yaramaz
Kara yasta, gök pusta: Ortalık karışık

Kar-Boran: Kış günü

Karınca misali: Azimle çalışan

Karıştırma yoğurt yiyeni: Fazla kurcalama

Kaşık çalma: Dügünde bekâr olanların hemen evlenmesi için tahta yemek kaşıklarından almak

Katik almak: Sütlerin değerlendirilerek yağ, peynir, yoğurt gibi ürüne dönüştürülmesi

Katır inadı gibi: Çok inatçı

Katırkuyruğu gibi ne uzar ne kısalır: Kimseye faydası olmayan, işinde ilerleyemeyen

Kaynardan kapan: Sofraya gelmeden biten yemek

Kazma-Kürek: İnşaat işleri

Keçe-Külâh: Dokuma işleri

Keçi dağda, kılı dalında: Olmayacak vaat

Kel havadis: Kötü haber

Keliği dama atılmak: Gözden düşmek/İkinci kardeş gelmesi

Kelik suyu gibi: Tadı tuzu olmayan çay ya da çorba için söylenir.

Kelik yamatmak: Eski ayakkabıları tamir ettirmek

Kemik yalayıcı: Küçük menfaatleri için birini öven ve sözcüsü olan, müdaheneci

Kendi fukaramız: Aile içindeki yoksul

Kendini bir halt sanmak: Kendini başkalarından üstün görmek

Kendi kendine gelin güvey olmak: Bir şeyi umut etmek

Kendini şikare çemek: Nazlanmak

Kepeği kesilmek: Ömrünü tamamlamak

Kepeneği sudan çıkaramamak: Borçtan kurtulamamak

Keser kaçığı: Serseri, deliliğe ramak kalmış

Kesik benizli: Soluk yüzlü

Kesik saçlı: Kız çocuğu

Kestellik: Oğlan evinden kız evinde dokunan ıstarın bitmesi nedeniyle gönderilen hediyeye veya yemek

Keyif hacatı: Luzumsuz alınan mal

- Kıl kurdu:** Gıcık, sevilmeyen kişi
- Kına gibi un öğütmek:** Bir işi iyi yapmak
- Kınadığın başına gelir:** Başkalarını küçümseme
- Kırk kapıya değnek çalmak:** İhtiyaç için heryere başvurmak
- Kırklık basması:** Kırılmak için ayakları bağlanan koyunun fenalaşması
- Kış kuzusu:** Gününden önce doğan kuzu
- Kış ülüsü:** Kış mevsiminde oğlan evinden kız evine gönderilen çerez, çay, şeker gibi şeylerle birlikte gönderilen hediyelikler
- Kıtlık kuşu:** Yoksul kalmış kimse
- Kıtlıkta kalmış gibi:** Bir şeye çok saldıran
- Kıyıda, köşede kalmak:** Unutulmak
- Kız istenirken, at beslenirken:** Her şey zamanında
- Kız kısmı mal mı alır:** Kızlara miras vermemek için söylenir
- Kıza bohça hazır etmeden gelin etmek:** Bir şeyi tamamlayamamak
- Kilimcinin Kürt Hasan:** Tam adı sanı bilinmeyen kişinin tarif edilmesi
- Kilim-Kebe:** Sergi malzemeleri
- Kimi eşikte kimi beşikte:** Küçük çocuğu çok olan
- Kimse yoğurdum ekşi demez:** Herkes kendini beğenir
- Koca doksan:** Rumi 1290-Miladi 1873 yılında başlayıp üç yıllık süreçte yaşanan kıtlık dönemi
- Koç katımı:** Güz seçiminden sonra sağmal koyunların döllenmesi için damızlık koçlarla buluşturulması
- Kol karışlamak:** Kol üzerinde karışlarken kolun açılıp büzülmesine göre kişi hakkında tahminde bulunmak
- Kov vermek:** Kışkırtmak
- Kovu sekmek:** Laf taşımak
- Köküne gıran girmek:** Hastalıktan telef olmak
- Kömür garası:** Simsiyah
- Kömür gaydı:** Üstüste ve sık yük
- Köpek çok, topluk yok:** Yiyecek olan çok ama aş yok
- Köpek döven:** Başkalarının hakkını savunan
- Köpek yalı:** Et, peynir suyu, süt, arpa unu, yağ suyunun karışımıyla yapılan aş

Köroğlu-Ayvaz: Karı koca

Körün taşı: İsabetsiz işler

Köse sakal: Sakalı çıkmayan

Köstek kesme: Geç yürüyen çocuklar için yapılan müsamere

Kötüye çatmak: Belaya bulaşmak

Kötü yatı iş görmek: Eksikde olsa işe yaramak

Kulağına laf gitmeyen gidinin vardır bir derdi: Büyük sözü dinlemeyenin başına iş gelir

Kulp takmak: Karşısındakine suç atmak, onu kötölemek

Kum Şeytanı: Çevre halklar tarafından Karapınar'lılara verilen isim

Kuma belemek: Bebeklerin bezlerinin arasına kum koymak

Kuma yatırmak: Romatizma rahatsızlığı olanların sıcak kuma yatırılması

Kumsirinin kara kumu gibi: Akıcı ve yumuşak olan malzeme için söylenir

Kurt sürüsüne düşmüş kuzu: Kötüler arasında kalmış iyi niyetli kimse

Kurtlu peynir gibi: Yerinde duramamak

Kuzu emiştirme: Sağımdan sonra koyun ve kuzuların buluşturulmaları

Kuzu inemek: Kuzuların karışmaması için yapılan işaretleme

Kuzu yakma: Anası ölen kuzu ile yavrusu ölen koyunu birbirine alıştırlıp emzirilmesi

Kuzularla kırılmak: Kendini genç hissetmek

Kücü gibi: Sapasağlam

Külü bir araya dökmek: Uyum içinde olmak

Küllük karıştırmak: Başkalarının açığını aramak

—L—

Laf ebesi: Ağzı iyi laf yapan

Lafi ezmek: Konuşmayı gereksiz uzatmak

Lafi gevip tükürmek: Tam istediğini söyleyememek

Lafi kucağa dökmek: Sohbeti koyulaştırmak

Lafi yönediyle demek: Usulüne uygun konuşmak

Lafın b...ku: Hoşa gitmeyen söz, hakaret

Lafın dirhemini yiyen it kudurur: Çok ağır konuşmak

Lafının üstüne geldi: Kendisinden bahsedilen kişi için söylenir

Londra haltı yir: Yabancılar gibi davranır

—M—

Maççık muççuk yemek: Ağzı şapırdatarak yemek

Madik atmak: Hile yapmak

Mahanalık sıra: Bahane bulmuşken fırsat bulmuşken

Mahkemede dayın olsun: Torpille iş yapanlar için söylenir

Makaraya sarmak: Dalga geçmek

Malama karıştırmak: Düven altına sap atıp harman yaymak

Malı ayağında satmak: Alıcının malı yerinde alması

Malımı bana anlatma: Bildiğim insanı bana anlatma

Malının çobanı olmak: Malına mülküne sahip çıkmak

Mali hülya kurmak: Güzel şeyler hayal etmek

Mallar selametmi: Hayvanlar sağlıklı mı

Mal-Melal: Elde bulunan hayvan ve malların tamamı

Mani maniya: Bolluk içinde

Masustan yapmak: Şaka yollu kandırma

Maşal maşal lambaları yakmak: Her yerin ışıl ışıl olması

Mavra sıkamak: Abartılı konuşmak

Mayıl olmak: Meyillenmek

Mayarı çıkmak: Deneme süresi geçmiş

Maymun maskara etmek: Dalga geçmek

Mehil münasip: Uygun

Mel mel bakmak: Anlamsız boş bakmak

Menderes parseli: 1960 lı yıllarda Menderes döneminde dağıtılan yaklaşık yüzer dönümlük tarlalar

Menimurt etmek: İşe yaramaz hale getirmek

- Mesmosuz:** Asık suratlı
- Mevlasına kavuşmak:** Rahmetli olmak
- Merzifon eşeği gibi:** İnatçı
- Mıngılmışsık;** Çok yavaş hareket eden
- Mılığy mılık değil:** Morali bozuk
- Mılığy Eğik:** Morali bozulmasından dolayı surat düşüklüğünü ifade eder.
- Mısırga cülüğü gibi buruşmak:** Üşüyenler için söylenir
- Mışkı kaçmak:** Keyfi kaçmak
- Mitili sermek:** Bir yere yerleşmek
- Motorlu cara:** Filtreli sigara
- Motur-Gatr:** Tarım alet ve makinaları
- Muhanete muhtaç olmak:** Nankör birine muhtaç kalmak
- Mum diktirmek:** Zorlamak, yormak
- Müdane etmek:** Kimseye ihtiyacı olmamak
- Müdare etme:** Çekinme, insafına sığınma
- Mülükü yemiş gibi:** Keyifli olanlar için söylenir
- Müzevirlik etmek:** Laf taşımak

—N—

- Nalı gırık:** Çocuklara takılama sözü:
- Nalı gitti mihı da gitsin:** Geride bir şey kalmasın
- Nalları dikmek:** Hayvanların ölümü için söylenir
- Nane çöpü gibi:** Uzun, ince, zayıf, çelimsiz kız
- Navruzluk:** Bahar başında kız evine gönderilen hediyeye elbise
- Ne bekmez yiyecen şimdi:** Ne yapacan
- Ne idi belirsiz:** Anlaşılmayan, gizli, çözülmemiş
- Ne oldum delisi:** Şımarık, kendini beğenmiş
- Ne ördek kalkar ne göl ığralanır:** Ortalık sessiz, sakin
- Ne övün ne de dövün:** Taşkınlık yapma
- Ne verdin elime de ne süreyim yüzüne:** Ne ekersen onu biçersin
- Ne yavuz ol asıl ne yavaş ol basıl:** Dengeli davran

Nelik netelik: Ne olur ne olmaz

Nemne şekil: Ne biçim olduğu belli olmayan, tuhaf

Nerde çalgı orda galgı: Eğlence düşkün

Nerde soyunduysan orada giyin: Bir işi nerede başladığıysan orada sonuçlandır

Nerden geldin hay gülbeşeker: Aslını inkâr edene söylenir

Neşel de güzelmiş: Beğenme ifadesi

Nevri dönmek: Aniden kızmak, hiddetlenmek, tiksirmek

Nevri dönmek: Sinirlenmek, tiksirmek

Nişan vermek: Kesilen hayvanın canlılık emaresi gösterip, göstermemesi

Nur topu: Parlak ay yüzlü

Nursuz: Asık suratlı

—O—

O değilden: Fark ettirmeden, bilmezmiş gibi

Ocakbaşı karıştırmak: Fitne çıkarmak

Oğlan anası, temelin binası: Annelerin değerini anlatmak için kullanılır

Oğlan yidi oyuna gitti çoban yidi goyuna gitti: Herkes işine koyuldu, herkes dağıldı gitti

Oğrun oğrun: Gizli, gizli

Okçuoğlu kürkü: Çobanlara dokuz koyun derisinden yapılan kürk

Oklova-Senit: Ekmek yapma takımı

Olçumluk taslamak: Çokbilmiş gibi davranmak

Olmadı mı olmaz: İmkânsız şeyler için söylenir

Oluğu doğru: Ağzı yüzü düzgün ve güvenilen insan

Olukları çevirmek: Çerez çetnevir bitince sonradan gelen misafire söylenir

Omuzum yamızım: Bahane üretmek, gönülsüz davranmak

Onmadık gidinin var bir derdi: Yaptığı işler ters giden

Orta tarlanın gündulu buğdayı: Kıymetli ve önemli

Ortalık at alıp beygir satıyor: Hava fırtınaya dönüyor

Ortalık döküm saçım: Darmadağın

Osuruğa arpa ekmeği bahane: Her şeye bahane bulanlar için söylenir
Oyunu ayını yok: Hilesiz

—Ö—

Ödü sıtmak: Çok korkmak
Öge öge öküz itmek: Abartılı övgü
Öksüz-Yitim: Anne ve babasız
Öküz olmadan oka s...çmak: İleri gitmek
Öllüyün körü: Lafı oyalayanlar için söylenir
Ölmüş eşek fiyatı: Yok değerinde fiyat biçmek
Ölmüş eşek kurttan korkmaz: Kaybedecek bir şeyi olmayan
Ölmüş eşekten palan soymak: Her fırsatta karsıdakine zarar vermek
Ölüme de dirime de gelme: Küskünlük hali
Ölümlük-zulumluk: Zor günler için biriktirilen para
Ölüm-Zulüm: Zor durumlar için söylenir
Ölüye su çeken: Küçük bir kertenkele türü
Önünde bi galbır samanı esik: Hayvan gibi anlayışsız
Önünden yemez gidi: Başkalarının hakkına saldıran, ukalalık eden
Ördek boyunlu: Boynu uzun insanlar için söylenir
Örkü kırmak: İlişkide ipleri koparmak
Öte-Beri: Kıymetsiz eşya
Öve öve ön kolunu çıkarmak: Övgüyü abartmak
Öz içinde yumurta: Koyun kaymağı ile pişirilen yumurta yemeği
Özeğine çökmek: Zayıf yerinden yakalamak
Özeğine dizilmek: Zoruna gitmek
Özü bay vermemek: Bakmaya dayanamamak
Özüne dammak: Birşeyin olacağını önceden hissetmek
Özünsüz çalışmak: Tüm gücüyle çalışmak

—P—

- Paçası boklu:** Temiz olmayan, düzensiz
- Palas pandıras:** Aniden, ansızın, habersiz/Hazırlıksız
- Paraya tapmak:** Tamahkâr olmak
- Paraya tuzak:** Bir malın önceden reklamının yapılması
- Parça yir:** Küçük tarla
- Paşa çayı:** Açık ve şekerli çocuk çayı
- Paşaya kelle mi yetiştireceksin:** Ne acelen var
- Pazar görmek:** Pazar alışverişi yapmak
- Pek göresi gelmek:** Çok özlemek
- Pekmez ekmeğe denk gelmez:** Her şey dört dörtlük olmaz
- Perakende sürü:** Sahibi tek bir kişi olmayan sürü
- Petrus suratlı:** Uykudan yeni uyanma hali
- Pilava gitmek:** Düğün yemeğine katılmak
- Pilava kaşık saplamak:** Evlenmek isteyen gençlerin bunu ifade şekli
- Pire için yorgan yakmak:** Küçük şeyler için büyük şeyleri feda etmek
- Pirelenmek:** Kuşku duyma, şüphelenme
- Pisnas olmak:** Kötü yola düşmek
- Pişmiş kelle gibi sırtır:** Abartılı şekilde gülmek
- Pişmiş kelle:** Yüzsüz
- Poçu kapmak:** Düğünlerde damatın atkısının arkadaşları tarafından kapılması
- Pofu geçmek:** Öfkesi dinmek
- Porsuk gibi sırpata:** Zorluklara dayanıklı
- Posteki saydırmak:** Çok zorlamak
- Punduna getirmek:** Kolayına getirmek, uygun fırsat yakalamak

—R—

- Rabbi yessiri yok:** Suratsız, nursuz

—S—

- S...çmasan kokmaz:** Kötülük yapan sonucuna katlanır
- Sa goluyun üstü:** Sağ taraf
- Saatler olsun:** Sağlık, sıhhat olsun
- Sabun kalıbı gibi:** Ele avuca sığmayan/Kaypak
- Saç kurutma:** Düğün öncesi yapılan kız tarafı eğlencesi
- Saçı kesik:** Kız çocuğu
- Saçtan senite varamamak:** Bir işi becerememek/Ekmeğin ürememesi
- Sağ gözün sol göze faydası yok:** Yakınların bile faydası yok
- Sağır ayı:** Harman için rüzgâr esmeyen ağustos ayı
- Sakalı yananın ateşinden cara yakmak:** İnsanların çaresizliğinden faydalanmak
- Sakyatan kelesi:** İyi beslenmiş
- Salağım değil:** Benim görüşlerime uygun değil, kalbi meyilim yok
- Salağıma gelmedi:** İşime gelmedi, bana uymadı
- Salgaraya kürek çekmek:** Boşa emek vermek, zaman kaybetmek
- Salık suluk:** Dağınık
- Salın salıma gelmesin:** Cenazeme gelme, cenazene gelmem
- Sallı araba:** Kapakları açılmış sap arabası
- Saman altından su yürütmek:** Gizli işler çevirmek
- Samığını sallamak:** Surat asarak iş yapmaktan kaçınmak
- Sanağını sarkıtmak:** Surat asmak
- Sandık eskisi:** Guysurguda saklanmış eşya
- Sandıkta sepette değildi bilmen mi:** Sonradan birini kötüleyene söylenir
- Sap yiyip saman s...çmak:** Saçmalamak
- Sarı lira gibi çocuk:** Güzel çocuklar için söylenir
- Sarı sızga:** Çelimsiz, bakımsız kız
- Sarığımızın parçası:** Damat
- Savadı asık:** Yüzü gülmeyen
- Savadını sallamak:** İş i geciktirmek

- Savadını salmak:** Küsmek, surat asmak
- Semerinen seksene varmak:** Çok pahalıya malolmak anlamında
- Sen ben bizim oğlan:** Yakın çevre/ Bizbize
- Senin çıkırğını kırarım:** Tehdit sözü
- Sepet getir can götür:** Malı olmayan damat adayı
- Serçeye çubuk bere sayılır:** Zayıfa küçük bir darbe çok zarar verir.
- Sergen gibi serilmek:** Aşırı yorgunluktan kalkamamak
- Seri yere vurmak:** Bitkin düşmek, başını kaldıramamak
- Sesi semadan geldi:** Sesi uzaktan duyuldu
- Seviş delisi:** Herşeye sevinen, sevinçten çıldıran
- Sınadını savmak:** Sıkıntılı bir durumu atlatmak
- Sineklenmek:** Oyalanmak, tembel tembel gezmek
- Sin depmek:** Mezarını bozmak
- Sinini sürmek:** Yaşının gereğini yapmak
- Sivilceyi çıban yapma:** Küçük şeyleri büyütme
- Sol golun üstüne:** Sol taraf
- Solduran sopu:** Eşini yoran kadın
- Son diyeceğini ön söylemek:** Patavatsız
- Sorma şeker:** Ağızda emilen sert şeker
- Soylu-Soysuz:** Ne olduğu belirsiz
- Sövüp sapanlamak:** Küfür etmek
- Sövüp saymak:** Küfür etmek
- Sözüm cemaatten dışarı:** Lafı başkasına söylemek
- Subuk tutmamak:** Düzensiz
- Sudan çıkmış gelenki:** Aşırı ıslanmak
- Sultan navruza çıkmak:** Nişanlı gençlerin baharda yaptıkları piknik, eğlence
- Sus-Pus olmak:** Suçunun ortaya çıkması
- Suyu çekilmek:** Kurumak/Yaşlanmak
- Suyun yolağını değiştirmek:** İşin akışını değiştirmek
- Suyuna tirit:** Bir şeyi değerlendirmek

- Südünü yokarı sağmak:** Yapılması zor şartlar ileri sürmek
- Süklüm-Püklüm:** Suskun, sessiz
- Süngüsü düşük:** Ezik, üzgün, cefa çekmekten omuzu çökmüş
- Sülalenin Ulusu:** Ailenin en büyüğü
- Sülün gibi:** Uzun boylu
- Sündük gibi:** Herşeye el atan el uzatan
- Sündürme böreği:** Sararmış tulum peyniriyle yapılmış sac böreği
- Süpürgenin dıdısı:** En uzak olan
- Sürüye sakine kaldırmak:** Yayımdan gelen sürünün su içirildikten sonra sağımdan önce dinlendirilmesi
- Süt dökmüş kedi gibi:** Suçluluk hali
- Süt nişanı:** Süt değişiminde kullanılan kamıştan yapılmış işaretli bellek
- Sütten kesmek:** Kuzuların analarından ayrılmaları
- Sütünü göğe sağmak:** İşini zora sokmak, bahane üretmek, yardım etme imkânı varken yardımdan kaçınmak
- Sütünden yoğurt tutmaz:** Güvenilmez

—Ş—

- Şam tirakisi:** Koyu tiryaki
- Şamdanı muma çevirmek:** Eğitmek
- Şeytan mağarası:** Karapınar Kumsivri tepesinde yer alan kaya oyuğu
- Şibit gibi ıslanmak:** Sırılsıklam ıslanmak
- Şikâre çekmek:** Naza çekmek
- Şirazeden çıkmak:** Ele avuca sığmamak
- Şitme baam:** Elleme bakalım, kafana takma
- Şom ağızlı:** Hayırlı şeyler konuşmayan
- Şor gözlü:** Başkalarına kötü gözle bakan

—T—

- Ta dur bu eski ettiklerin:** Daha hesabımız bitmedi
- Ta dünkü çocuk:** Tecrübesiz/Yaşına başına bakmaz
- Taar tutmak:** At arabalarında at pisliğinin yere düşmesini önleyen dutku
- Tabanı yok:** Cesur geçinen korkak
- Tadından yinmez:** Güzel şeyler için söylenir
- Tahretsiz:** Kirli, pis
- Tahta-Taraba:** Ahşap eşya
- Taksimât-ı mülkiye:** Tapu dairesi
- Tana tombalak:** Ufak tefek, çoluk çocuk
- Tapan gibi kösülmek:** Yerli yerince uzanmak
- Taprına düşmek:** Arkasından gitmek
- Tarla-Tapan:** Ekilebilen arazi
- Tarlayı icara vermek:** Ekim için tarlayı başkasına kiralamak
- Tasına düğölmek:** Koşarak takip etmek
- Tasından gitmek:** Arkasından takip etmek
- Taş attın da kolun mu ağrıdı:** Ne yaptın sanki anlamında
- Taş taşı tutkun:** İmkânsızlık/Çaresiz kalmak/Elden bir şey gelmemek
- Taşın peki:** Azar ifadesi
- Tatava yapmak:** Boş konuşmak
- Tavuk tevbesi:** Sürekli sözünden cayanlar için söylenir
- Tay getirmek:** Dul kadının evlenince yanında gelen çocuk
- Tazı bizim amma çulu değışik:** Ailesini beğenmeyenler için söylenir
- Tehli durmak:** Dikkatli olmak, dengeli olmak
- Tek başına:** Yan başına, dön başına
- Tekeden süt çıkarmak:** Zor işi başarmak
- Tekem tekem olmak:** Ailenin dağılması
- Tekne kazıntısı:** En son doğan çocuk
- Tellala vermek:** Herkese duyurmak
- Temeller kararıyor:** Yağış gelmek üzere

- Testi testiye değmeye gorsun:** Sertlik zarar verir
- Teteleği şaşırmak:** Heyecanlanmak, algılayamayacak kadar şaşırmak
- Tık tık ettim, hakettim:** Gnlük yevmiye işi yapan
- Tıngıdı tıngıdı gitmek:** Sallana sallana yol almak
- Tıngır elek, tıngır sac:** Elde avuğa bir şey kalmaması
- Tırnağı uzamak:** Bir işte tutunmak
- Tilki çıkaracak gibi:** Aşırı sigara dumanlı ortam
- Tilkinin kaşamadığı zabınlığından:** Huylu huyundan vazgeçmez
- Topaç gibi ocuk:** Sağlıklı ocuklar için söylenir
- Topal-Aksak:** Yarım yamalak
- Topu atmak:** İflas etmek
- Topuku:** Kadınlara kötü gözle bakan
- Topu dolduran:** Ara tutturan, arabozan
- Torlayıp toparlamak:** Etrafı elden geçirip, düzenli hale getirmek
- Torun-Torba:** Ailenin kuk fertleri
- Tuluk ıkarmak:** Koyun derisini hiç parçalamadan yüzmek
- Tuzağa yem samak:** Kişiye aşırı borlandırıp malına konmak
- Tuzla taşi:** Hayvanların tuz yediği taşi
- Tuzsuz:** Ayarsız, düzenbaz, slupsuz
- Tuzu kuru:** Hali vakti yerinde, başkalarına muhtaç olmayan
- Tkrsen yalanır:** Tertemiz
- Tymek:** Gizlice kaçmak, çaktırmadan kaybolmak
- Tyn düzmek:** Kılık kıyafetini yenilemek

–U–

- Ucuz-Bahalı:** Fiyat durumunu anlatmak için kullanılır
- Uçta yatıp, ortada oturmak:** Az emekle çok pay almak
- Ufak su dökmek:** Kuk çişini yapmak
- Uğrası kaçmak:** Benzi solmak
- Ummadık taşi ya baş yarar ya taşi:** Kimseyi önemsememek zarar verir
- Umurum duymaz:** Beni ilgilendirmez

Unu elemiş eleği asmış: İşi bitmiş

Uyku semesi: Uyku sersemliği

Uyuyan ilanı uyandırmak: Kötülüğü aklına getirmek

Uz gidi: Becerikli/İçten pazarlıklı

Uz kullanmak: Dikkatli kullanmak

Uzak yerin somunu büyük olur: Ulaşılamayan şeyler için söylenir

Uzayan kol bizden olsun: Gelişenler, işlerini büyütenler bizim yakınlarımız olsun

—Ü—

Üçayak: Ordan oraya laf taşıyan

Üç cızı: Bunu unutma

Üç gulhü bir elham: Üç ihlas bir fatiha

Ülümbe çıkarmak: Zoru başarmak

Ümüğüne çökmek: Aşırı sıkıştırmak, zorlamak

Üstenbelik gelmek: Üste çıkmak

Ütecek adam arar: Fırsatçı

—V—

Vakıf Hanında abdal yatır: Bedava geçinenler için söylenir

Van nire senin beygir nire: Ölçsüz işler için söylenir.

Varlık-Yokluk: Mali durumu anlatmak için kullanılır

Vay gidi vay: Karşı tarafı tahkir etmek için söylenir

Vay len vay: Üzüntü ve pişmanlık ifade eden bir deyimdir.

Vecetdü bulmak: Yemekte et bulmak

Verese malına konmak: Kızlara mal bırakmamak için nizalı paylaşım yapmak

Vıcığı çıkmak: Çok ezilmiş, salça gibi olmuş

Vınlamak: Ortadan kaybolmak

Vıttırını vızzık: Bir işe yaramaz, değersiz

Vızadan geçmek: Çok hızlı gitmek

—Y—

Yağı yaş iken, peyniri baş iken yemek: Henüz olgunlaşmadan bir işe girişmek

Yağır eşek: Bakımsız yara bere içinde eşek

Yağlı kara: İftira

Yağmasa da gürlmek: Yapmayacağı bir işi yaparım demek

Yağmur gelini: Yağmur yağması için evin ilk kızının gelin gibi giydirilip evlerden bahşiş ya da hediye toplaması

Yalancı pehlivan: Başkalarını boşuna güvendiren

Yalım alçak: Mahcup, ezik kişiler için söylenir

Yalınayak-Başıgabak: Yoksulluk ifadesi

Yallı köpek: Sürekli insanlarla içi içe olan, saldırmayan köpek

Yallı osman şekeri: Akide şekeri

Yallı yullu iş tutmak: Özensiz iş yapmak

Yamızı batık: Şekli şemali beğenilmeyen kimseler için kullanılır.

Yan tahtası kırık: Biraz akıldan noksan olan

Yandıği yerde soğumak: İşini kendi içinde çözmek

Yanıdan geçilmez: Kendini beğenmiş

Yapacağımanın yarısı aklımda yok: Abartılı tehdit

Yarar yaramaz: Çok az bir fayda sağlamak

Yarenlik etmek: Arkadaşlık yapmak

Yarenlik kaynatmak: Koyu sohbet etmek

Yar-Yaran: Sevgili

Yaş-Guru: Yiyecek malzemeleri

Yaşar tana: Bakımlı, gürbüz çocuk

Yaşı benzemesin: Bir kişiyi başkasıyla karşılaştırmak için kullanılır

Yaşı ne başı ne: Daha küçük

Yatıya kalmak: Çobanın sürü ile birlikte kırdı gecelemesi

Yat-Yaramaz: Zararlı kimse

Yavru saman: Harman esnasında uçuşan ve kuzulara yedirilen ince saman

Yavsı gibi yapışmak: Sırnaşık insanlar için söylenir

- Yavşana yaymak:** Atlatmak
- Yayan yapıldak:** Zor şartlarda seyahat etmek, bineksiz yola çıkmak
- Yaz hocası:** Yaylalarda yaz mevsiminde görev yapan din adamları
- Yaz ülüsü:** Yaz mevsiminde oğlan evinden kız evine meyve, sebze gibi şeylerle birlikte gönderilen hediyelikler
- Yazısı böyle:** Kaderi böyle
- Yazısı uyandı:** Nişanlandı
- Yazısı uyanmak:** Kısmeti açılmak, bir kız için taliplisi çıkmak
- Yazısında gülmemek:** Evliliği kötü gitmek
- Yazıya varma:** Evlenmek
- Yazıya yabana gitmek:** Uzak yerlere gitmek
- Yazı-Yaban:** Arazi
- Yedi kudret eliyle:** Allah'ın kudretine yemin etmek
- Yediği çanağa s...çmak:** Nankörlük etmek
- Yemede yanında yat:** Çok lezzetli
- Yeninden kesip yakasına ulamak:** Hesabı denkleştirmek, olanla yetinmek
- Yerinden kız almak:** Asil aileden gelin almak
- Yerini pirelendirmek:** Huzursuzlanmak
- Yılın kel gelmesi:** Aşırı kuraklık nedeniyle hasatın az olması
- Yırtılan Hacı Bekir'in yakası:** Zararı gören başkası
- Yiğе kuzu:** Çok yemek yiyen
- Yiline harman bozulmaz:** Verdiği söze güvenilmez
- Yirce hocası:** Her taşın altından çıkan, her yeri ve her şeyi karıştıran
- Yirleri garalamak:** Tarlaya ekin ekmek
- Yimişinen beraber:** Yemek yemek için davet edildiğinde gelemeyeceğini belirtip ama yemiş gibi oldum anlamında
- Yırçel kuzu:** Az yiyen
- Yirden yağma gibi:** Kısa ve şişman insan için söylenir.
- Yirgüç eniği:** Ufak tefek ama becerikli insanlar için söylenir
- Yirinden yarıkmam:** Yerimi değiştirmem
- Yirin zımbı:** Yerin dibi, kötü duruma düşmek

- Yoğurt çalacağı:** Yoğurt mayası
Yok, yoksul: Çok fakir, bir şeyi olmayan
Yola dur, bele dur: Fırsatı kaçırma
Yolluk: Kız veya oğlan evinden birinin yolculuğa gideceği zaman gönderilen hediye veya yemek
Yorulup, ırılmak: Çok çalışmak
Yoz köpeği gibi yatmak: Tembellik etmek, işten kaçmak
Yuğsul, yuğsul yürümek: Yorgun ve bıkkın olmak
Yumurta gibi çocuk: Yakışıklı gençler için söylenir
Yumuş uşağı: Yumuş buyurulan kişi
Yoluk tavuk: Bakımsız, özensiz
Yonan gâvuru gibi: Çok inatçı, huysuz
Yük eşşeği gibi: Her zorluğa katlanan
Yükünü tutmak: Zenginleşmek
Yüngeviş: lafi sözü geçmeyen, pasif
Yüz görümlüğü: Yeni gelinin yüzünü göstermesi için verilen hediye
Yüzüne durmak: Büyüklere karşı çıkmak, saygısızlık etmek
Yüzünü alıp gitmek: Yüz çevirmek, görüşmek istememek, küsmek

–Z–

- Zağarı ürmek:** Kapısında köpeği olmak
Zağını yemek: Bir şeyden zarar görmek
Zamanın behrinde: Bir zamanlar, eskiden
Zamanında kanadını ayırmak: Fırsat varken eğitmek
Zattiri-zittiri: Gereksiz, kötü, iş görmez
Zebani gıllıklı: Çirkin, kaba
Zehir-Zemberek: Çok sinirli
Zıkkımın kökü: Azar ifadesi
Zıran zıran gezmek: Yetişkin olduğu halde boşta gezen
Zıran-zıran: Göze batacak şekilde işe yaramaz
Zırnık koklatmamak: Her şeyden mahrum bırakmak

Zıvanadan çıkmak: Yoldan çıkmak, aşırı sinirlenmek

Zil kırmak: Çok şırmarmak

Zit gibi kararmak: Esmerleşmek

Zora-Kötek: İmalı ve sitemkâr ifade/Ancak

Zort koymak: İnatla karşı çıkmak, direnmek

**ATASÖZLERİ
VE
DEYİŞLER**

—A—

- Abdala malum olur.
- Abdalın garnı doyunca gözü yolda olurmuş.
- Abdestsiz hocaya namaz dayanmaz.
- Acele etmeyle erken varılmaz.
- Acele işe şeytan gariştir.
- Acemi bülbül bu kadar öter.
- Acemi nalbant, gâvur eşeğinde iş bellermiş.
- Acı gider, tad kalır, eşek gider at kalır.
- Acı patlıcanı gırağı çalmaz.
- Acıkan doymam, susayan kanmam sanır.
- Acıyan eşek attan önde gider.
- Acıyan eşek atdan önde gider.
- Acıyan uyumuş da acıkan uyuyamamış.
- Acıyan yer ayrı, acıkan yer ayrı.
- Aç ayı oynamaz.
- Aç köpeğin pamukçuya zararı olur.
- Aç köpek fırın yarar.
- Aç mezarı mı var?
- Açın üstüne dokuz kat yorgan örtmüşler, yine de üşüdüm demiş.
- Açlıkla tokluğun arası yarım yufka ekmek.
- Açtı ağzını yumdu gözünü.
- Açtırma kutuyu, söyletme kötüyü.
- Adaletin kestiği parmak acımaz.
- Adam gocar da gönlü gocamaz.
- Adam ölür kalır eseri, eşek ölür kalır semeri.
- Adam hakkını aramaya gitmiş de dokuz şinik borçlu çıkarmışlar.
- Adamayla mal tükenmez.
- Adamın yere bakanından, suyun ağır akanından kork.
- Adın çıkacağına, canın çıksın.

- Ağaca çıkan keçinin, dama çıkan oğlağı olur.
- Ağaca dayanma kurur, insana güvenme ölür, duvara dayanma göçer, dayan kul Allah'a dayan.
- Ağılda oğlak doğunca, derede otu bitermiş.
- Ağır ol batman döv.
- Ağır ol da molla desinler.
- Ağırlığını yer götürür, nasibini Allah verir.
- Ağlamayan çocuğa meme vermezler.
- Ağlayanın malı güleni ondurmaz.
- Ağrımadık diş, ağarmadık baş olmaz.
- Ağrıyan yerini herkes kendi bilir.
- Ağzında yarım mercimek ıslanmaz.
- Ah alan onmaz, ah yerde kalmaz.
- Ahmak ne yoldaşın olsun ne gardaşın olsun.
- Akacak kan, damarda durmaz.
- Akıl, akıldan üstündür.
- Akıllı düşününceye kadar delinin çocuğu olur.
- Akılsız akraban olacağına, akıllı düşmanın olsun.
- Akılsız başın cezasını ayaklar çeker.
- Akılsız başta devlet eğleşmez.
- Akılsız köpeği yol gocatır.
- Akrabanın akrabaya ettiğini, akrep akrebe etmez.
- Akranıyla konuşmayanın sesi semadan gelir.
- Akşam dediğin oldu oldu, çıra dediğin yandı oldu, İllez dediğin geldi oldu.
- Akşamın hayrından sabahın şerri yeğdir.
- Akşamın işini yarına koyma.
- Al atını, ver tımarımı.
- Alacağına şahin, vereceğine garga.
- Alacakla borç ödenmez.
- Alan almış, satan başından savmış.
- Alçak eşeğe binen çok olur.

- Âlemin ağzı torba değil ki büzesin.
- Alışmadık g.t abdest tumaz.
- Alışmadık g.tde don durmaz.
- Alışmış, gudurmuştan beterdir.
- Ali Tepe'sine çıkmayı göze alamayan, Garbiyar'ı göremez.
- Allah açtığı deliği boş koymaz.
- Allah dağına göre kar verir.
- Allah fakirin eşeğini kaybettirir, sonra da buldurup sevindirir.
- Allah için kurban, çocuklar için etlik.
- Allah için kurban, çömlek için kavurma.
- Allah yüklediği şelege taşıtırır.
- Allah zeval vermesin elime gözüme, muhtaç etmesim oğlumla kızıma.
- Allah'ın ondurmadığını kulu ondurmaz.
- Allah'ın verdiği taşar dökülür, kulunun verdiği başa kakılır.
- Allah'dan korkmayan taş ile demir.
- Alma mazlumun ahını çıkar aheste aheste.
- Alma mazlumun ahını tığı mermerden geçer.
- Alma or.spunun kızını, sürer anasının izini.
- Altın çamura düşmeyinen pul olmaz.
- Altın eğer vursanda, eşekten at olmaz.
- Altın kapılının, ağaç kapılıya işi düşer.
- Altın yere düşmeyinen sakıt olmaz.
- Altını sarraf, yarayı cerrah bilir.
- Amelenin kötüsü ikindin çalışmaya başlar.
- Ana gibi yar Bağdat gibi diyar olmaz.
- Analar taş yesin, yarım yarım beş yesin.
- Analı kuzu, kınalı kuzu.
- Anam bana kız dir amma, benim güvencim az dir.
- Anası elden geldi, danası ele gidecek.
- Anasına bak kızını al, kenarına bak bezini al.
- Anasının çıktığı dala kızı salıncak kurar.

- Anıza bastın, kara bastın.
- Araba devrildikten sonra yol gösteren çok olur.
- Arı bal alacağı çiçeği iyi bilir.
- Arı kovanına çomak sokulmaz.
- Arife günü yalan söyleyenin, bayramda yüzü kararır.
- Arkana bakarak önünü göremezsin.
- Armudun iyisini ayılar yer.
- Armudun sapı, üzümün çöpü deme.
- Armut piş, ağzıma düş.
- Arpacıya borç yapan ahırını tez satar.
- Arsızın ar nesine, uzun göyneke, don nesine.
- Artık aş, karın ağrıtmaz.
- Aslını unutan haramzade.
- Asıl azmaz bal kokmaz, kokarsa yağ kokar aslı ayrandır.
- Asilzade'den etme şüphe ve şek, varma katırın ardına teper, aslı eşşek oğlu eşşek.
- Aslan yatağından, Türkmen otağından belli olur.
- Aş daşdı, avrat şaşdı.
- Aş ilinse karın senin.
- Aşağı tükürsen sakal, yukarı tükürsen bıyık.
- Aşını, eşini, işini bileceksin.
- At diye alırsın eşek çıkar, eşek diye alırsın at çıkar.
- At gibi gitti, it gibi geldi.
- At ile avrat yiğidin bahtına.
- At ile katır tepişir, arada olan eşeğe olur.
- At ölür meydan kalır, yiğit ölür namı kalır.
- At sahibine göre kışner.
- At, avrat, silah ödünç verilmez.
- Ateş düştüğü yeri yakar.
- Ateş ile barut bir arada durmaz.
- Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.

- Ateşle oynama elini yakar, avratla oynama evini yıkar.
- Atın dorusundan, yiğidin delisinden korkma.
- Atın iyisi kendine kamçı vurdurmaz.
- Atın iyisine doru, yiğidin iyisine deli derler.
- Atın ölümü arpadan olsun.
- Atın ürkeği, yiğidin korkağı sevilmez.
- Atta alın, yiğitte burun olur.
- Attan düşen ölmemiş, eşekten düşen ölmüş.
- Attan inip eşeğe binilmez.
- Arpaya katsan at yemez, topluğa katsan it yemez.
- Avrat kıtlık bilmez, çoban yokluk bilmez.
- Avrat tuz der, ensen cız der
- Ay var, yılı besler; yıl var, ayı besler.
- Ayağa değmedik daş, başa gelmedik iş olmaz.
- Ayağına taş değerse kendinden bil.
- Ayağında bok olmayanın karnı tok olmaz.
- Ayağını yorganına göre uzat.
- Aylak sirke baldan tatlıdır.
- Ayran içtik, ayrı düştük.
- Ayranı yok içmeye, atınan gider s.çmaya.
- Ayrık otu bana bir g.tlük yer verin demiş, sonra da daralan çıksın demiş.
- Az kan yutturur, çok kendini güttürür.
- Az söyle, öz söyle, iki düşün bir söyle.
- Az yaşlı, toklu başlı değilsin.
- Azan belasını, dileyen Mevla'sını bulur.
- Azıcık aşım, ağrısız başım.
- Azmeden murada, sabreden selamete irer.

—B—

- B.klu çamurluya güler.
- B.ktan terazinin, tezekten okkası olur.
- Baba oğluna demiş ki; Oğlum ete gidiyorsun kemik getiriyorsun, suya gidiyorsun gömük getiriyorsun.
- Baba bağı bağışlamış, oğlu bir salkım üzüm vermemiş.
- Baba malı tez biter meğer kendi kazana.
- Babamın öleceğini bilseydim, bir soğana değiştirdim.
- Bacanak'ta sanır kendini kıyak, aslını sorarsan Cenân'ın çolak.

- Bağ bağda, dağ dağda; tava delik, iş yağda.
- Bal alanın, pekmez satanın.
- Bal tutan parmağını yalar.
- Bal yiyen baldan usanır.
- Balı, parmağı uzun olan değil, kısmeti olan yer.
- Balık baştan kokar.
- Baltaya sap, kesere kulüp olasın.
- Bana dokunmayan yılan, bin yıl yaşasın.
- Baş büyük dövmek, ayak büyük mihnet.
- Başa gelmeyecek iş, ayağa değmeyecek taş olmaz.
- Başındaki fese bak, girdiği kümese bak.
- Başkasının ekmeği ile oynayanın ekmeğiyle oynarlar.
- Başlanan iş başında kalmaz.
- Batıksız çalıyı yel götürür.
- Battı balık yan gider.
- Bedava gelen atın dişine bakılmaz.
- Bekâra avrat boşaması kolay olur.
- Ben bir gümüş ibrik idim kaynadım çoştum, kendi yağım la kavrulup piştim.
- Ben hadımım derim, o oğlun kızın kaç? Der.
- Ben ıslanır, kururum amma sen bu huyda kalırsın.

- Ben oğlumu at batmasına bağlarım, o gider eşek batmasına.
- Ben ölü yıkayıcısıyım ister cennete gidin ister cehenneme.
- Benden ırak ol, cehennemde direk ol.
- Benim başımı kesseler, kadı küllüğünde assalar.
- Benim derdim Döndü'ynen, Döne; Senin derdin ineğinen, dana.
- Benim ki gün karası değil, gön karası.
- Berberli'nin malını mülkünü bir sineğin kanadıyla uçurursunda, zevkini safahatını Condere ile çekemezsin
- Berduşun düşkünü, beyaz giyer kış günü.
- Bereket versin tıpiye, sürü geldi kapıya.
- Besle gargayı oysun gözünü.
- Bey buyurur cellat keser.
- Beyin de arkasından konuşan çok olur.
- Beyler içinde çingen olacağına, çingenler içinde bey ol.
- Bilemedin kolayını, b.k ettin alayını.
- Bilmezmissin kıçının huyunu, niye içersin şalgam suyunu.
- Bin bilsende, bir bilene danış.
- Bin işçi, bir başçı.
- Bin yıl durak, bir gün gerek.
- Bin yıllık kani olur mu yani.
- Bir avuç altının olacağına, bir karış toprağın olsun.
- Bir buldu iki ister, akça buldu çıkı ister.
- Bir deli kuyuya taş atmış, kırk akıllı çıkaramamış.
- Bir dostum var, bir de kara postum var.
- Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
- Bir gayın, bin goyuna bedeldir.
- Bir ipte iki cambaz oynamaz.
- Bir it atarsa, bir kurt kapar.
- Bir kişi yedisinde neyse, yetmişinde de odur.
- Bir koltuğa iki karpuz sığmaz.
- Bir koyundan iki post çıkmaz.

- Bir musibet, bin nasihatten iyidir.
- Biri buldu iki ister, akça buldu pul ister.
- Biri yer biri bakar, kıyamet ondan kopar.
- Bizim gelin halı getirir, kendi serer kendi oturur.
- Bizim oğlan bina okur, döner döner bida okur.
- Bol gününde dar yaşa ki, dar gününde bol yaşayasın.
- Borcun iyisi vermek, derdin iyisi ölmek.
- Borcun yoksa kefil ol, aklın yoksa şahit ol.
- Borç yiğidin kamçısıdır.
- Borçluyu alacaklı kurtarır.
- Borçsuz abdal, beyden yeğdir.
- Boş başak dik durur.
- Boş durma aylak çalış.
- Böyle duanın böyle âmini olur.
- Bu at bu arabayı çekmez.
- Bugünün yarını, yarının Hüdâsı var.
- Bugünkü tavuk, yarınki gazdan efdaldır.
- Bugünün işini yarına koyma.
- Burayı köpeksiz köy mü sandın?
- Bükemediğin eli öpeceksin.
- Büyük balık küçük balığı yutar.
- Büyük lokma ye de büyük konuşma.

—C—

- Cahile laf anlatmak, deveye hendek atlatmaktan zordur.
- Cami ne kadar büyük olursa olsun, imam bildiğini okur.
- Caminin mumunu yiyen kedinin gözü ağarır.
- Camiye lazım olan mescide haramdır.
- Can çıkmayınca huy çıkmaz.
- Canı yanan eşşek attan önde gider.
- Canavar govacak köpeğin guryuğu omzunda olur.

- Canavar ile ortak olan tilkinin payına ya tırnak düşer ya da b.klu bağırsak.
- Çark didikçe su, çark didikçe ekmek.
- Cefayı çekmeyen sefayı süremez.
- Cemal'ınan Çungur, gerisi tıngır mıngır.
- Cılk yumurtadan cülük çıkmaz.

—Ç—

- Çalma elin kapısını, çalarlar kapını.
- Çarşı uzun para yok; gezin gidi gezin, yorgan kısa ayaka uzun; büzül gidi büzül.
- Çarşı palisi davara gitmez.
- Çatal kazık yere batmaz.
- Çayırdan attan, harmanda Türk'ten kork.
- Çerçi yükünde ne varsa onu satar.
- Çıkmayan canda ümit var.
- Çıra dibine karanlık.
- Çiftçi sürdüğü kadar, çoban güttüğü kadar, ömür bittiği kadar.
- Çift ile koyun, gerisi oyun.
- Çiftçinin karnını yarmışlar, kırk tane gelecek sene çıkmış.
- Çingen çalar kürt oynar.
- Çingen çingenden köy kıskanır.
- Çingen çingene çatmayınca, kasnak boynuna geçmez.
- Çirkinde çor, güzelde yar eksik olmaz.
- Çobana verme kızı ya koyun güttürür ya kuzu.
- Çobanın gönlü olursa, tekeden sütü çıkarır.
- Çocuğu yumuşa gönder ardından kendin git.
- Çocuk senin amma, gönlü sende değil.
- Çok bulan özünden, az bulan sözünden.
- Çok dedin arsız ettin, aç kodun hırsız ettin
- Çok gezenin ayağına tavuk b.ku bulaşır.
- Çok mal haramsız, çok laf yalansız olmaz.

- Çok muhabbet, tez ayrılık getirir.
- Çorba daşınca kepçeye paha biçilmez.
- Çürük tahta mih tutmaz.
- Çürüksüz koz (ceviz) olmaz.

—D—

- Dağ başında duman, yiğit başında serenceme eksik olmaz.
- Dağ dağa kavuşmaz da adam adama kavuşur.
- Dağ dağda, bağ bağda, tava delik iş yağda.
- Dağdan gelen, bağdakini kovar.
- Dalı göyneksiz, yüzü örneksiz.
- Dam dolusu katık tükenir de, damlayan tükenmez.
- Dam alçak değnek kalkmaz.
- Dama çıkan geçinin oluğa çıkan oğlağı olur.
- Damdan düşenin halini, damdan düşen bilir.
- Dana dağda dolaşır, gelir b.ku bize bulaşır.
- Dananın kuyruğu şimdi koptu.
- Dananın oynaması bağlandığı kazıktan.
- Danışan dağı aşmış, danışmayan düz yolda şaşmış.
- Dar ağıla koyun konmaz.
- Darıldığım dağda koyun yaymam.
- Darıldığın dağın odununu yakma, boşadığın avradın topuğuna bakma.
- Darılma dediğime, laf geldi dediğine.
- Darlık, dargınlık getirir.
- Daş atana ekmek at.
- Daş attın da kolun mu ağrıdı.
- Datlı dil, yılanı deliğinden çıkarır.
- Davşan dağa küsmüş de dağın haberi olmamış.
- Davul dengi dengine döğülür.
- Davul sende, tokmağı başkasında.

- Dede yemişse ekşi; torununun kamaşır dişi.
- Deli ile gezme, veli ile gez.
- Deli ocağından, derviş türemez.
- Deli uslanmaz, demir ıslanmaz.
- Delik büyük, yama küçük.
- Delikli taş yerde kalmaz.
- Delinin harmanı mı olur?
- Delinin sözü, harmanın tozu bitmez.
- Deliye her gün bayram.
- Demir kapılının, ağaç kapılıya işi düşer.
- Denizde kum, bizde para; çıra yak metelik ara.
- Denizden geçip de cııldımda boğulma.
- Denize düşen, illana sarılır.
- Denizin dibine kuyu kazılmaz.
- Densiz devenin d.şığı deh demeden sallanır.
- Derdim tasam, halamın Hasan
- Derdini söylemeyen, derman bulamaz.
- Dert adama azık olmaz.
- Dert adamı ağlatır, aşk adamı söyletir.
- Dertli derdini anlatırken, dertsizin uykusu gelir.
- Dervişin fikri ne ise zikri de odur.
- Desem bana ziyan demesem sana ziyan.
- Destide ne varsa, dışına o sızar.
- Deştikçe toprak ürer, konuştuğça laf ürer.
- Deve büyük, ot yer; şahin küçük, et yer.
- Deve dizinden, insan sözünden bağlanır.
- Deveciler kavgasız para üleşmez.
- Devede de boy var amma eşşegin ardında gider.
- Devenin üstünde guduz dalar mı dalar.

- Devesinde olmayanın denginde de olmaz.
- Deveye neren eğri demişler, nerem doğru ki demiş.
- Deveyi hendekten atlatan bir tutam ottur.
- Deveyi oturtdunda, golan dokumaya mı gitdin.
- Devletin depmesi, deve depmesinden beter olur.
- Devre takılmış palta gibi olmuş.
- Dığdımın dığdısı, tokmak alıp dövdüsü
- Dırnağın varsa başını gaşı.
- Dışı seni, içi beni yakar.
- Dışından baktım yemyeşil türbe, içine baktım tövbeler tövbe.
- Dilki dilkilğini bildirinceye kadar post elden gider.
- Dın din dimem dın, yin yin yimem din.
- Dinsizin hakkından imansız gelir.
- Dinsizlikten değil, yirsizlikten.
- Dirgeni yiyen sıpa, bir daha yanaşmaz sapa.
- Diş sancısı, gabir azabına benzer.
- Doğmadık çocuğa don biçilmez.
- Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.
- Dokuz dönüm yere sığmaz.
- Dolu kile boş ambar, doldur doldur boş ambar
- Doluya gor almaz; boşa gor dolmaz.
- Domuzdan bir kıl koparsan kârdır.
- Don gitti, göynekde gitsin.
- Dost başa düşman ayağa bakarmış.
- Dostluk başka, alışveriş başka.
- Dökme suyla değirmen dönmez.
- Dumdum, yatsıya kadar umdum.
- Durdu durdu turnayı gözünden vurdu.
- Duvarı nem, insanı gam yıkar.
- Dügün el ile harman yel ile.

- Dügün evinde oynanır, ölü evinde ağlanır.
- Dükkân kapısı hak kapısı, damlar durur.
- Dün bir, böğün iki; acaba yolda mı ki?
- Dünün güneşiyle bugünün çamaşırı kurutulmaz.
- Dün ölseydim, bugünü görmezdim.
- Dünya ölümlü, gün akşamlı.
- Dünyada aç mezarı mı var?
- Düşenin dostu olmaz.
- Düşersen de bir avuç toprakla kalk.
- Düşman düşmana küçük taşla vurmaz.
- Düşmanın garıncaysa da merdane bil.
- Düştüğ oğlan eline, durma yalvar geline.
- Düz ovada püsküllü bela.

—E—

- Ebem öldü, yerim bolaldı.
- Ecel geldi cihana, baş ağrısı mahana.
- Eceli gelen köpek, cami duvarına işer.
- Eden bulur, inleyen ölür.
- Ederinden fazla verdiğin değer, soytarıyı adam eder.
- Eğ başını, gör işini.
- Eğirdiğini yüne değiştirmek.
- Eğri oturup, doğru konuşalım.
- Ehli keyfe keyif verir kahvenin kaynaması; eşeği yoldan çıkararak sıpanın oynaması.
- Ekici ol, bilici olma.
- Ekmeğimi yer, baldırıma saldırır.
- Ekmek buldun mu ye, dayak buldun mu kaç.
- Ekmek yapmasını bilmeyen oklava eğri dermiş.
- Ekmekle oynayanın ekmeğiyle oynarlar.
- Ekmeksiz evden iyi.

- El adamı var sever, er adamı sağ sever.
- El ağzına bakan avradı tez boşar.
- El atına binen tez iner.
- El atına binmiş çalım satar.
- El de bulunan, beyde bulunmaz.
- El delisiz, yol çalisız olmaz.
- El deliye biz akıllıya hasretiz.
- El eli yur, el de yüzü yur.
- El elin devesini türkü çığırarak arar.
- El eliyle yılan tutar, onu da yalan tutar.
- El eşeğine binen osuruğuna katlanır.
- El kaçarken kaç, el göçerken göç.
- El köyünde horoz olacağına, kendi köyünde tavuk kal.
- El öpmeyinen dudak aşınmaz.
- El üstünde göynek eskimez.
- El yarası geçer de dil yarası geçmez.
- Elalem seyirden kaçmaz.
- Elde bulunan, beyde bulunmaz.
- Elde erik yok, dalda goruk yok.
- Eldeki tavuk, gökteki kazdan iyidir.
- Elden gelen öğün olmaz, o da vaktinde gelmez.
- Elden gidene üzülme, onu tutamayana yan.
- Eli hamur karnı aç, tıngır elek tıngır saç.
- Eli hamur ovalar, gözü gırık govalar.
- Elin ağzı torba değil ki büzesin.
- Elin ayranı yürek soğutmaz.
- Elin ineği süt getirir, bizim inek b.k getirir.
- Elin iyisinden kendi kötümüz iyidir.
- Elin oğlu oğul olmaz, düştüğünde elin almaz.
- Elin ölüsü, ele uyur gelir.
- Elin tavuğu başkasına kaz gelir.

- Elin yumruğunu yemeyen kendi yumruğunu balyoz sanırmış.
- Elindeki kemiği yere atmadan kimin adam kimin it olduğunu anlayamazsın.
- Elinden geleni ardına goma.
- Elinden kör eşek saman yemez.
- Eliyin hamuru ile erkek işine karışma.
- Elle gelen düğün bayram.
- Elleme sarhoşu yıkılıncaya kadar gitsin.
- Elmayı soy da ye, armudu say da ye.
- Emanetin canı cebinde olur.
- Emsali ile düşüp kalkmayanın sesi semadan gelir.
- Emval ile evlat fitnedir, aha bu hayat bir sahnedir.
- En akıllısı Siydali, O da direkte bağlı.
- Enik köpek, ürümeye heves olur.
- Er getirsin, hak yetirsin.
- Er giden işine, geç giden düşün.
- Er lakabından, deve havudundan bilinir.
- Erken kalkan yol alır, erken evlenen döl alır.
- Erken öten horozun başını keserler.
- Erli ağlar, ersiz ağlar, gırlıklı da ağlar.
- Eski camlar bardak oldu.
- Eski düşman dost, eski deri post olmaz.
- Eskiden beğenmezdin mesti, papucu; şimdi çarığa süs olur gönül.
- Eskiden Karapınar kaymağı gibiydik şimdilerde meydan oynağı gibiyiz.
- Eskinin derdiyle uğraşacağına yeninin borcuyla uğraş.
- Eskisi küllüğe, yenisi bolluğa.
- Eskiye rağbet olsaydı, bitpazarına nur yağardı.
- Eşegin büyüğü ahırda saklı.
- Eşegini dövemeyen, palanını döver.
- Eşegini sağlam kazığa bağla sonra Allah'a tevekkül et.
- Eşek eşeği ödünç kaşırılmış.

- Eşek hoşaftan ne anlar, suyunu içer denesi kalır.
- Eşşegin büyüğü ahırda bağlı.
- Eşşegimi yiyen kurt olsa yanmazdım, vardım baktım ki ala tazı.
- Et ile deri, yeme ile diri.
- Eti sevdiren suyu, insanı sevdiren huyu.
- Etin çiği et bitirir, ekmeğin çiği dert getirir.
- Etme bulursun, inleme ölürsün.
- Etme el ucuyla, kakarlar el gücüyle.
- Ev alanla evlenene Allah yardım eder.
- Ev alma, komşu al.
- Ev ev üstünde olurmuşda, il ilin üstünde olmazmış.
- Evdeki hesap çarşıya uymaz.
- Evini temiz tut misafir gelir, bedeni temiz tut ölüm gelir.
- Evleği koca öküz katar.
- Evvelce yediğin hurmalar, şimdi gelir dırmalar.
- Ezgisiz kavalın zararı kulağadır.

—F—

- Fakir oyuna kalkınca, davul patlar.
- Fakir tezeğe çıkacak olsa, öküz suya s.çar.
- Fakirin çocuğu, zenginın malı kıymetlidir.
- Fakirin zenginliği dürüstlüğüdür.
- Fare çıktığı deliği bilir.
- Fazla mal, göz çıkarmaz.
- Fukara hırsızlığa çıkınca ay akşamdan doğar.
- Fukaralığı yenmek kolay da cahilliği yenmek zor.
- Fukaranın düşkünü, beyaz giyer kış günü.
- Fukaranın tavuğu tek tek yumurtlar.

—G—

- Kadın vardır insanı gül, yaprak ider, kadın vardır insanı toz toprak ider.
- Gafayın girmediği yere, gövdeni sokma.
- Gahbe felek, kimine gavun yedirir, kimine kelek.
- Galdın evlat eline sıkça yalvar geline.
- Galenderin tavuğu tek tek yumurtlar.
- Gambersiz düğün olmaz.
- Gancık köpek guyrük sallamazsa, erkek köpek dolanmaz.
- Ganı ganla yumazlar, ganı suyla yurlar.
- Gapıda it, zabın gerek.
- Gapıdan govuyun, bacadan iniyir.
- Gara gumdan daş olmaz, çürük hamdan aş olmaz.
- Gara gün gararıp gelmez, garip bunalıp ölmez.
- Gara üşüyünceye kadar, sarı buyar.
- Garamanın koyunu, sonra çıkar oyununu.
- Garda yürü, izini belli etme.
- Gargaya yavrusu şahin gözükürmüş.
- Garip kuşun yuvasını Allah yapar.
- Garnıyın doymayacağı yerde, açlığını belli etme.
- Gasap sevdiği deriyi yirden yire vururmuş.
- Gavun, garpuz yata yata büyür.
- Gâvur, kibleye dönmeyle Müslüman olmaz.
- Gâvurun ekmeğini yiyen, onun kılıcını sallar.
- Gaz gelecek yirden tavuk esirgenmez.
- Gazan gapağını bulmazsa gaynamaz.
- Gazana yaklaşırın garası, kötüye yaklaşırın belası bulaşır.
- Gazma elin kuyusunu, gazarlar kuyunu.
- Gece kurtlarla bir olup gündüz çobanla ağlar.
- Gece silahlı, gündüz külahlı.
- Geç olsunda, güç olmasın.
- Geçinin sevmediği ot, burnunun dibinde biter.

- Geçmişe mazi derler.
- Geçti Bor'un pazarı, sür eşeğini Niğde'ye.
- Gel denilen yere gitmeye ar eyleme, gelme denilen yere gidip de dar eyleme.
- Gelin ata binmiş, gör kimin kapısına inmiş.
- Gelin ata binmiş, ya nasip demiş.
- Gelin atta, kısmeti yatta
- Gelin evin yakışığı gaynana yıkar bulaşığı.
- Gelin gelmedik ev olurda, ölüm gelmedik ev olmaz
- Gelin var kızdan iyi, tavuk var kazdan iyi.
- Genç iken taş taşı, kocayınca ye aşı.
- Gendi başına gelin güveyi olma.
- Gendine halı dokumayan ele zili dokuyamaz.
- Gevşek tükürük sakala zarar.
- Gezen it, yatan aslandan eftaldir.
- Gıç açıldı basma ister, köpek azdı tasma ister.
- Gılavuzu garga olanın burnu b.tan gurtulmaz.
- Gıllı tuluk var di, öğün tam sanma, gırık oluk var di , goyun tam sanma.
- Gır atın yanında duran ya huyundan ya suyundan kapar.
- Gırdığı ceviz gırkı geçti.
- Gırığına güvenen ersiz galır.
- Gırılan çanak, tamir tutmaz.
- Gırkından sonra azanı tenişir paklar.
- Gış gışlığını, puşt puştluğu belli eder.
- Gışın susuz, yazın gaylıksız yola çıkma.
- Gız istenirken, hayvan beslenirken.
- Gızım sana söylüyorum, gelinim sen anla.
- Gızını seven gocaya, oğlunu seven hocaya vermez.
- Gidi gezmiş de, borçlu gezememiş.
- Gittiğin yer kör ise, gözünü gırp da bak.

- Gizli iş tutan, aşikâr doğurur.
- Goça, boynuzu yük değil.
- Golan yeri kertilmiş, küsgün yeri sürtülmüş.
- Gomşunun tavuğu, gomşuya gaz görünür.
- Gork Allah'tan gorkmayandan.
- Gorkak tüccar ne kâr ider ne zarar.
- Gorkulu rüya görmektense, uyanık yatmak iyidir.
- Gorkunun ecele faydası yoktur.
- Goyunun olmadığı yerde geçiye Abdurrahman Çelebi derler.
- Goyuruver sarhoşu, yıkılıncaya kadar gitsin.
- Gök görmemişin oğlu olmuş, tutmuş ç.künü koparmış.
- Gök keçinin ponçaklı oğlağı.
- Gönülsüz aş ya karın ağrıtır ya da baş.
- Gönülsüz ata eyer vurulmaz.
- Gönülün sığıdığı yere her şey sığar.
- Görünen dağın ırağı olmaz.
- Göz gördüğünü, gönül umduğunu ister.
- Göz ola dağın ardını göre, akıl ola başa geleceği göre.
- Göz görmeyince gönül katlanır.
- Göz ola dağın ardını göre, akıl ola başa geleceği göre
- Gözden irak olan, gönülden de irak olur.
- Gözüm bakar, göğnüm çeker.
- Guduz ölür, daladığı da ölür.
- Gul daralmayınca, Hızır yetişmez.
- Gumalar anlaşır, eltiler anlaşamaz.
- Gurda 'Neden boynun kalın demişler, kendi işimi kendim görürüm de ondan' demiş.
- Gurda guryuk emanet edilmez.
- Gurk tavuğun cülüğünü güzün sayarlar.
- Gurt gocayınca, köpeğin maskarası olur.
- Gurt, dumanlı havayı sever.

- Gurunun yanında yaşda yanar.
- Gurur ahmaklık, kibir eşşeklendir.
- Guş deneye dolandır.
- Güççük daştan, okka olmaz.
- Güller demet demet, dövüşüyor Höllün Samet, arka kakdı ona Tıkı'nın Memet.
- Gülme keşe, gelir başa.
- Gülme komşuna gelir başına.
- Gün battı, gâvur yattı.
- Gün doğmadan neler doğar.
- Güneş çarığı, çarık da ayağı sıkır.
- Günü buluttan çıkmaz.
- Güreş, güreş Gamber altta.
- Güvendiğim dağlara kar yağdı.
- Güvenme varlığa düşersin darlığa.

—H—

- Ha anan ölmüş öksüz kalmışsın, ha baban ölmüş yetim kalmışsın.
- Haba da bir, dibada bir giyene; güzel de bir, çirkin de bir sevene; acı da bir, datlı da bir yiylene.
- Hacı hacıyı Mekke'de, gidi gidiyi tekkede, it iti dakkada bulur.
- Hak, değirmen damında olur.
- Halep ordaysa, arşın burda.
- Halının tozu, delinin sözü tükenmez.
- Hamur artar, çamur artmaz.
- Hapırsanda, köpürsende boğazdan geçeceksin.
- Har vurup, harman savurma.
- Harama el sürme, günaha göz süzme.
- Harç aldırır, borç sattırır.
- Harman atının ağzı bağlanmaz.
- Harman yel ile düğün el ile.

- Hasta devenin yanında ot samanı lafı edilmez.
- Hasta ölürlen güzelleşir.
- Hastalık ara ara, ölüm sıra sıra.
- Hastalıkların yarısı ayazdan, yarısı boğazdan gelir.
- Hava at alıp, beygir satıyor.
- Havlayan köpek ısırılmaz.
- Hayat ayşeneyi toplamaya benzer, ne kadar toplarsan topla bir yanı kerme, giğ bir yanı kön, tezek.
- Haydan gelen huya gider.
- Haydi, gumda oynada, kıçına çöp batmasın.
- Hayır, işi kısalt, şer işi uzat.
- Hayıroğlu'nun odası, Güççük Köyün nodası, Garkın'lının edası.
- Hayvanın alacası dışında, insanınki içinde olur.
- Hayvanlar koklaşa koklaşa, insanlar konuşa konuşa anlaşır.
- Hazıra Hasan Dağı dayanmaz.
- Hem kel hem hodul.
- Hep deli, hup deli, beşikteki başını sallar o da deli.
- Her akıl bir olsa koyuna çoban dayanmaz.
- Her arı bal vermez.
- Her gün güzel olanın kıçı açıkta kalır.
- Her horoz kendi küllüğünde öter.
- Her koyun kendi bacağından asılır.
- Her usta kaşık yapar ama sapını ortalayamaz.
- Her yiğidin bir yoğurt yişi vardır.
- Her yüze güleni dost sanma.
- Hergün gelenin azı olmaz.
- Hergün, papaz pilav yemez.
- Herkes ektiğini biçer.
- Herkes güttüğü malın huyunu bilir.
- Herkes kendi suçunu çuvala basar, başkasınınsuçunu göğe asar.
- Herkes sakız çiğner amma yörük kızı tadını çıkarır.

- Herkesin çocuğu kendine güzel görünür.
- Herkesin evinin önünden bir yol geçer.
- Hesaplar doğru tutulursa helalleşmeye gerek kalmaz.
- Hesapsız gasabın g.çına gider masadı.
- Hırs ile nefis hiç doymaz.
- Hırsız kedinin boynu kalın olur.
- Hile ile alınan malın harmanı olmaz.
- Himmetsiz evliyanın yıkılsın kümbeti başına.
- Hoca evinde aş, ölü evinde yaş eksik olmaz.
- Horozu çok olan köyün sabahı erken olur.
- Horozun gözü hep küllükte olur.
- Huylu huyundan vaz geçmez.

- Isıracak köpek dişini göstermez.
- Isıya ısıya yaz, soğuya soğuya kış gelir.

- İbadet de gizli, kabahat de gizlidir.
- İbibik guşu; öttü kendine itti, çıktı bize itti.
- İden bulur, inileyen ölür.
- İden kurtulmuşda, gören kurtulamamış.
- İğneyi kendine, çuvaldızı başkasına batır.
- İhtiyaç aldırır, borç sattırır.
- İki cami arasında kalmış bi-namaz.
- İki çıplak bir hamama yakışır.
- İki gönül bir olunca samanlık seyran olur.
- İki karpuz bir koltuğa sığmaz.
- İki kişi dinden olursa, bir kişi candan olur.
- İki kişi lakırdı ederken üçüncü olma.

- İki ucu b.klu değnek.
- İkrâm elinse, mide senin.
- İl ilin devesini türkü çığıra çığıra arar.
- İl mi yaman, bey mi yaman?
- İlden gelen öğün olmaz, o da vaktinde gelmez.
- İlimin ili değilsin, yağmurun yeli değilsin.
- İlin ağzı torba değil ki büzesin.
- İlin ekmeği kan ile yoğrulmuş.
- İlin ölüsü ile uyur gelir.
- İlinen gelen düğün bayram.
- İlk gelen bozuk gelirse, son gelende bozuk olur.
- İmam o.urursa, cemaat s.çar.
- İnek almaz, dana emmez.
- İnsan eti ağır olur.
- İnsan kısım, kısım; yer damar, damar.
- İnsan mallandıkça, domuz kıldandıkça azar.
- İnsan mezarını kendi ağzıyla kazar.
- İnsan; eti yenmez, derisi giyilmez.
- İnsanın yere bakanından, suyun ağır akanından kork.
- İnsanoğlu çiğ süt emmiş.
- İnsanoğlu soğan gibidir, piştikçe tatlanır.
- İs yanına varan is, mis yanına varan mis kokar.
- İsteyenin bir yüzü, vermeyenin iki yüzü kara.
- İş bilen kılıç kuşananın.
- İş bilen, yol gidenin.
- İş iddiaya vardı, torbala atları.
- İşin yoksa şahit ol, aklın yoksa kefil ol.
- İşte boynum, işte kılıcım.
- İşten artmaz, dışten artar.
- İt bizim it amma çulu değişmiş.

- İt gıl yerse gıl s.çar.
- İt ite buyurur, it de guyruğuna buyurur.
- İt kapıda zabın (aç) gerek.
- İt takkeyi neylesin tingildese düşürür.
- İt yatağında, ekmek ufağı bulunmaz.
- İtten kuzu doğmaz.
- İte dalanacağına, çalıyı dolan.
- İti an, çomağı eline al.
- İti öldürene sürütürler.
- İti öldürmektense, korkutmak iyidir.
- İtin duası kabul olsa gökten kemik yağardı.
- İtten kuzu doğmaz.
- İyi oda, hoş oda, içi dolu boş oda.
- İyi olacak hastanın, doktor ayağına gelir.
- İyiliğe iyilik her kişinin harcı, kötülüğe iyilik er kişinin harcı.
- İyilik yap denize at, balık bilmezse Halık bilir.

—K—

- Kaba serdik dösşegi, adam sandık eşşegi.
- Kaçanın anası ağlamaz.
- Kadın vardır, insanı gül, yaprak eder; kadın vardır, insanı toz, toprak eder.
- Kadını besleyen eri, peyniri besleyen deridir.
- Kafanın girmediği yere gövdeni sokma.
- Kahpe içeriden olunca kapı kilit tutmaz.
- Kaldın evlat eline, var git yalvar geline.
- Kalkacağına yere oturma.
- Kancık köpek kuyruk sallamazsa, erkek köpek peşinde dolanmaz.
- Kanı kanla yumazlar.
- Kar yılı, var yılı.
- Kara gün kararıp kalmaz, garip bunalıp ölmez.

- Kara üşüyünceye kadar, sarı buyar.
- Karaman'ın koyunu sonra çıkar oyunu.
- Karapınar'ın sadeyağı ile yavşan bile yenir.
- Karga güvercin gibi yürümeye kalkmış, kendi yürüyüşünü de unutmuş.
- Kargaya yavrusu şahin görünür.
- Karnının doymayacağı yerde, açlığını belli etme.
- Karpuz parasıyla alınan eşeğin ölümü suyolunda olur.
- Karşıdan er gelmeli, yanağından ter gelmeli.
- Kaş yapayım derken göz çıkarma.
- Kaşğın ağzıyla verip, sapı ile gözünü çıkarma.
- Kaşıkla verir, kepçeyle alır.
- Katranı kaynatsan olur mu şeker, cinsine tükürdüğüm cinsine çeker.
- Kavgaya başımız, gavurgaya dişimiz alışsın.
- Kaynana pamuk iplik olup raftan düşse gelinin başını yarar.
- Kazan kapağını bulmazsa, kaynamaz.
- Kazana yaklaşırsan karası, kötüye yaklaşırsan belası bulaşır.
- Kazın ayağı öyle değil.
- Kazma elin kuyusunu, senin de kazarlar kuyunu.
- Keçe kebe komadık, hep g.tümüze yamadık.
- Kedi gibi dürüleceğime, dengime gider kadı gibi kurulum.
- Kedinin kaçacağı yer samanlık.
- Kediye ciğer ısmarlanmaz.
- Kediye köşeye sıkıştırırsan üstüne atlar.
- Kel başa şimşir tarak.
- Kel ile yağırlar, birbirini ağırlar.
- Kel kız yundun mu, tarandım bile.
- Kel ölür; sırma saçlı olur, kör ölür; badem gözlü olur.
- Kelin merhemi olsa başına sürer.
- Kendi düşen ağlamaz.
- Kendi saçını tarayamaz, gelin başı yapmaya kalkar.
- Kendi yağıyla kaydım piştim, mehilsiz yerlere mehilli düştüm.

- Kepenek altında er yatar.
- Kerim Ağa pilav yemez.
- Keskin sirke, küpüne zarar.
- Kıratın yanında duran ya huyundan ya suyundan.
- Kırığına güvenen ersiz kalır.
- Kırk gün taban eti, bir gün av eti.
- Kırkıktan sonra azanı tenişir paklar.
- Kısmette ne varsa, gaşşıkta o çıkar.
- Kış kışlığını, puşt puştluğunu belli eder.
- Kışın susuz, yazın gaylıksız yola çıkma.
- Kızını döğmeyen dizini döver.
- Kilit hırsıza gerek, doğruya ne gerek.
- Kim kazana, kim gönene.
- Kim osurdu, garip osurdu.
- Kimse ayranım ekşi demez.
- Kimse kimsenin nasibini yemez.
- Kişi görmedi ki mektep, ne bilsin nedir mezhep, dahi altın külâh giyse, yine merkep, yine merkep.
- Kişi refikinden azar.
- Koca ağacın gölgesi dal ile olur.
- Koca kızın gelinliği bu kadar olur.
- Koç kuzuya melemez, melese de yalamaz.
- Koça boynuzu yük olmaz.
- Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür.
- Konya'nın tozu, Sille'nin kızı, Koçhisar'ın tuzu.
- Kork aprılın beşinden, öküzü ayırır eşinden.
- Korkan bezirganın karı olmaz.
- Korku gerek gâvura, değirmeni çevire.
- Koyun kuzusunun ayağına basmaz.
- Köpeğe dalanmadan, çalıyı dolan.

- Köpeğe günde kaç tane taş yersin demişler o da kaç kırık dölünün geçmesine bağlı demiş.
- Köpekle çocuğun ardına düşülmez.
- Köpeksiz köy olmaz.
- Köpeksiz köyde, değneksiz gezer.
- Köre kör diyecek kadar doğrucu olma.
- Körün aradığı bir göz, Allah verdi iki göz.
- Kötü avrat dile yüğrük, kesmez bıçak ele yüğrük.
- Kötü söz sahibine aittir.
- Köy yiri, göl yiri.
- Köylüyü kuru inat, zengini hayırsız evlat, memuru müsrif avrat batırır.
- Kul kaderini çekecek, yazı yerini bulacak.
- Kumalar anlaşır, eltiler dövüşür.
- Kurda kuzu emanet edilmez.
- Kurt kocayınca köpeklerin maskarası olur.
- Kuruya kurt düşmez.
- Kuvvetle, kudretle, inatla, herşey bulunur da kısmet bulunmaz.
- Küçük taştan okka olmaz.
- Küllükte gül bitmez, yığıde ad sorulmaz.
- Küreği sapı uzun olanın cayırtısı güzün çıkar.

—L—

- Laf çuvala girmez.
- Laf lafı açar, laf da kıcı açar.
- Laf sahibinden ürer.
- Laf uşakda, baba eşşekde.
- Lafın gramını yiyen it gudurur.
- Leyleğin ayağını kesmişler, uçuvermiş; ‘Acısını yere inince anlarsın’ demişler
- Leyleğin ömrü lakkla geçer.
- Lodos, kara kor gibi, insana kar gibi gelir.
- Lori kuşu yutacağı kemiği g.tüne ölçer de yutar.

—M—

- Mahkemede dayın olsun.
- Mal alanın, pekmez satanın.
- Mal alırken kazanılır.
- Mal canın yongasıdır.
- Mal da yalan, mülk de yalan, var biraz da sen oyalan.
- Malın iyisini pazara çekmezler.
- Mal-i hülya bir tohumdur, ektik amma bitmedi; bu züğürtlük bir marazdır attık amma gitmedi.
- Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır.
- Mart martladı, tavuk yumurtladı, deve bortladı.
- Mazlumun ahı yerde kalmaz.
- Mazlumun ahı, indirir şahı.
- Menfeattir; ağa kızı, taze kuzu, yağın at, mazarrattır; tuzlu peynir, huysuz avrat, ağırık et.
- Merhametten maraz doğar.
- Meşe odunundan maşa, aptaldan paşa olmaz.
- Meyvesiz ağaca taş atılmaz.
- Milletin ağzı torba değil ki büzesin.
- Minareyi çalan kılıfını hazırlar.
- Minderi seren, döşeğe oturur.
- Misafir misafiri sevmez, ev sahibi ikisini de sevmez.
- Misafir umduğunu değil bulduğunu yer.
- Misafirin şaşkını ev sahibini ağırılar.
- Muhanet, adamı mal sahibi yapar.
- Muhanete muhtaç olma.
- Müslüman kuşusun kilisede ne ararsın, gâvur kuşusun, putun üstüne ne s.çarsın?

—N—

- Nabza göre şerbet verir.
- Nalı gitti, mıhı da gitsin.
- Nasipse el getirir, yel getirir, sel getirir; nasip değilse el götürür, yel götürür, sel götürür.
- Nasipse gelir Hint'ten Yemenden; nasip değil ise ne gelir elden.
- Ne çok versin şaşırtsın ne az versin azıtsın.
- Ne kadar bilirsende, bir bilene danış.
- Ne kızı verir ne dünürü küstürür.
- Ne mal iledir ne şan iledir; beyim, ululuk; kemal iledir.
- Ne oldum demiyecen ne olacam diyecen.
- Ne ördek kalkar ne göl ığralanır.
- Ne verdin elimede ne süreyim yüzüne.
- Ne verirsen elin ile o gider senin ile.
- Ne yavuz ol asıl ne yavaş ol basıl.
- Neler geldi neler geçti felekten, un elerken deve geçti elekten.
- Nerde birlik, orda dirlik.
- Nerde çalgı, orda galgı.
- Nerde çokluk, orda b.kluk.
- Nerde soyunduysan orda giyin.
- Nisan yağmurunda başını aç, güz yağmurunda tohum saç.

—O—

- Oğlan anasını, inek danasını bilir.
- Oğlan anasıyım, temel binasıyım.
- Oğlan babadan öğrenir pazar gezmeyi, kız anadan öğrenir sofrayı düzmeyi.
- Oğlan babaya cennetliksin demiş, o da hiç ummam oğlum demiş.
- Oğlan dayıya, kız halaya çeker.
- Oğlan içinde gızıl eşşek, gız içinde gızıl iplik.
- Oğlan uşaktan, kız kuşaktan; ekmek beziden deve köşekken belli olur.
- Oğlan yedi oyuna gitti, çoban yedi koyuna gitti.

- Oğlanı ben doğurdumda gönlünü de mi ben doğurdum.
- Oğlum oldu gül oldu, everdimde il oldu, gaynana ganser oldu, gaynata ülser oldu, gelin de başımıza başkomiser oldu.
- Oğlunla ordu ol, kızınla komşu ol.
- Oğulun iyisi hürmetli, kızın iyisi kıymetli.
- Ok yaydan çıktı bir kere.
- Olacağınan öleceğe çare bulunmaz.
- Oluk başında oynayan, kendini çark evinde bulur.
- Olursa başım suyu, olmazsa aşım suyu.
- Olursa olur suyu, olmazsa hamur suyu.
- On paralık nişadır, ferek g.tü yumuşatır.
- Onmadık gidinin vardır bir derdi
- Onmayacak ördek götün, götün yüzer.
- Ortaklık iyi bir şey olsaydı, bir avrat iki herif alırdı.
- Osturmazsan kokmaz.
- Osturuklu gancığın, can alıcı eniği olmaz.
- Ot kökün üstünde büyür.
- Oturduğu ahır sekisi, çığırdığı İstanbul türküsü.
- Oynamasını bilmeyen gelin, yerim dar dermiş.
- Oyunda maksat ütmektir.

—Ö—

- Ödünç mal güle güle gider, ağlaya ağlaya gelir.
- Öfkeyle kalkan, zararla oturur.
- Öküz altında buzağı arama.
- Öküz öldü, ortaklık bozuldu.
- Öküz ölür gönü, yiğit ölür ünü kalır.
- Öküzü aç olanın boyunduruğu yerden kalkmaz.
- Öküzün alası dışında, insanın alası içinde olur.
- Öküzün inek başlısı, kızın uzun saçlısı, tarlanın ufak taşlısı makbuldür.
- Öldürdüğü çok, mezarı yok.

- Ölmüş eşek arar, nalını, mihını sökecek.
- Ölmüş eşek kurttan korkmaz.
- Ölüm yaş ağlatır, muhannet kan ağlatır.
- Ölünde parayla, dirinde parayla.
- Ölürse yer beğensin, kalırsa el beğensin.
- Ölüsü olan bir gün ağlar, delisi olan her gün ağlar.
- Ölüye ağlamaz, diriye gülmez.
- Ölüye baş üstü ağlanır.
- Ömre faydadır fayda; altın şingirtisi, gelin hingirtisi, güğüm tıngirtisi. Ömre zarardır zarar; borçlu guburtusu, koca karı sokurtusu, damla şakırtısı.
- Ön teker nereye giderse arka teker de oraya gider.
- Önde gidenin avazı Şam'dan gelir.
- Özürü kabahatinden büyük.

—P—

- Pamuk çuvalının ha altında kalmışsın, ha üstünde
- Para adama iş öğretir, elbise yürüyüş öğretir.
- Para parayı kazanır, koç yiğit ne kazanır.
- Paran çoksa kefil ol, işin yoksa şahit ol.
- Parası olana Ağa Ali, olmayana Deli Ali derler.
- Parasız adam gereksiz adam.
- Parasız çerçi çağrılmaz.
- Parasız fener o kadar yanar.
- Parayınan pulunan yumurtayınan çulunan.
- Parayla imanın kimde olduğu belli olmaz.
- Parayla sıcaktan zarar gelmez.
- Pilavdan dönenin kaşığı kırılısın.
- Pire itde, bit yiğit de olur.
- Pireye kızıp yorgan yakılmaz.
- Pişmiş aşı su katılmaz.

—R—

- Rahat kuş yerinden uçmaz.

—S—

- Sabah erken kalkan çarığın yenisini giyer.
- Sabah kalkan işine, öğlen kalkan yarınını düşün.
- Sabaha güzel İstanbul.
- Sabanın sapına yapışan el aç kalmaz.
- Sabreden derviş, muradına ermiş.
- Saç sefadan, tırnak cefadan büyür.
- Sade undan helva olmaz, bal gerekir kazana, baba malı tez biter gerek kendi kazana.
- Sağ gözün sol göze faydası yok.
- Sağır duymazsa da yakıştırır.
- Sahahtan kalktım gök geçiyi yere çarptım.
- Sahipsiz eşeği herkes döver.
- Sakalım yok ki sözüm tutulsun.
- Sakınan göze çöp atar.
- Sakla samanı, gelir zamanı.
- Salatayı hesap eden, kebabı yiyemez.
- Saldım çayıra, Mevla'm kayıra
- Samanlık seyran oldu, avratlık kolay oldu.
- Sana bir adım gelene, sen iki adım git.
- Sana söylerim kızım, sen anla gelinim.
- Sandıkta kumaş eskimez.
- Sap gabarı, sahibi gubarı, gara şinik getirir habarı.
- Sap senin değilse samanlıkta mı senin değil.
- Sarımsağı gelin etmişler, kırk gün kokusu çıkmamış.
- Sarımsağın sıkından, seyreği hayırlıdır.
- Sen ağa, ben ağa bu sürüyü kim sağa.
- Sen dost kazanmaya bak, düşmanı anan da doğurur.

- Sen elini yıkıyorsun amma sofraya çağırın var mı?
- Sen eşek olduktan sonra binen çok olur.
- Sen iyi olmaya bak, iyiler gelir seni bulur.
- Senin hatırın kırılacağına Konya'nın katırı kırılınsın.
- Serçeden korkan darı ekmez.
- Sessiz atın çiftesi pek olur.
- Sıçan çıktığı deliği bilir.
- Sırrını herkese verenin sıkıntısı bitmez.
- Sineğin kanadındaki yağı hesaplar.
- Sinek küçük amma mide bulandırır.
- Sinek pekmezciyi tanır.
- Soğan yemedim ki ağzım koksun.
- Soğuğa yiğitlik olmaz.
- Soğuk ile soysuzdan korkulur.
- Son pişmanlık fayda vermez.
- Sonradan görene derman yetmez.
- Söyleme dostuna, o da söyler dostuna.
- Söz gümüşe, sükût altındır.
- Sözü söyle alana, kucağında kalana.
- Su aka aka yolunu bulur.
- Su küçüğün, sofraya büyüğün.
- Su testisi, suyolunda kırılır.
- Suçu gelin etmişler, gerdeğe giren olmamış.
- Suya yakın olan kullanır, ateşe yakın duran darlanır.
- Sütten ağzı yanan, yoğurdu üfleyerek yer.
- Sütünden yoğurt tutmaz.

—Ş—

- Şalgam aşa girer yağ oldum sanır, aptal ata biner bey oldum sanır.
- Şap olsan da şeker olamazsın.
- Şaşkın ördek götün götün yüzer.

- Şeriatın kestiği parmak acımaz.
- Şeytan Kayseri'de doğmuş, Hortu'da yaşamış, Karapınar'da ölmüş.
- Şubatın arpası, martın körpesi.

—T—

- Tahtadan terezi, taştan okka, b.ktan alavere.
- Tandır tava geldi hamur tükendi, akıl başa geldi, ömür tükendi.
- Tarla dizde, harman yüzde olur.
- Tarlada izi olmayanın harmanda yüzü olmaz.
- Tarlayı batıran pıtırak, hocayı öldüren oturak.
- Tarlayı taşlı yerden, kızı gardaşlı yerden alma.
- Taşın büyüğü dosttan gelir.
- Tat kızın dilinden anası anlar.
- Tatın yağı çok olsa gö.üne başına sıvar.
- Tatlı yiyelim tatlı konuşalım.
- Tavlada vuran, damada süren kazanır.
- Tavşan dağa küsmüş, dağın haberi olmamış.
- Tavuğun güzel olsun da yumurlamazsa yumurtlamasın.
- Tavuk gagasını her gün b.ka batırmıyacam dermiş de, ertesi gün yine batırmış.
- Tavuklar yemi bizde yer yumurtayı başka folluğa yumurtlar.
- Tedbirli baş ağrımaz.
- Tek taştan duvar olmaz.
- Tekkeyi bekleyen çorbayı içer.
- Tembelin canı ceviz ister, kabuğunu kırmaya üşenir.
- Temsilde hata olmaz.
- Tencere dibin kara, seninki benden kara.
- Tencere yuvarlandı, kapağını buldu.
- Terazi var, tartı var; her şeyin bir vakti var.
- Testide ne varsa dışına o sızar.

- Tırnağın varsa başını kaşı.
- Tilki bağlar, çakal çözer.
- Tilki tilkiliğini bildirinceye kadar, post elden gider.
- Tiryakiysen tabaka taşı; otlakçıysan g.tünü kaşı.
- Tok ağırlaması zor olur.
- Tok köpek sert osurur.
- Tok ne anlar acın halinden.
- Topa gelince deve, yüke gelince köşsek.
- Torun baldan tatlıdır.
- Türk'ün akli sonradan gelir.
- Türkmene arı alın mı demişler, paramla vızıltı mı çekeyim demiş.

—U—

- Ucuz etin yahnisi kara olur.
- Ufak taşdan okka olmaz.
- Ulemanın kocayanı yaşadıkça koç olur, cühelanın kocayanı yaşadıkça hiç olur.
- Uluya uluya sürüye kurt getirir.
- Uluyan iti yaşatmazlar.
- Ummadık taş ya baş yarar ya kaş.
- Un uçar, kepek kaçar.
- Unsuz evden ekmeksiz çıkmaz.
- Unu eledik, eleği astık.
- Utandık pazar, dostluğu bozar.
- Uyku geldi yatağı neylesin, garın acıktı gatiği neylesin.
- Uzak yerin somunu büyük olur.

—Ü—

- Üç günlük dünya, dört günlük geçim ister.
- Ürümesini bilmeyen köpek, sürüye canavar getirir.

- Üstü açık yatanın üstüne kar yağar.
- Üveyden öz olmaz, ketenden bez olmaz.
- Üzüm üzüme baka baka kararır.
- Üzüm vermez pekmez ister.
- Üzümünü ye, bağını sorma.

—V—

- Vakıf alan onmaz, vakıf malı yiyen ölmez.
- Vakitsiz öten horozun, başını keserler.
- Var diye sevinme, yok diye yerinme.
- Var evi kerem evi, yok evi verem evi.
- Var evi varlık evi, yok evi darlık evi.
- Varlı da ağlar, yoklu da ağlar.
- Vatan doğduğun yir değil, doyduğun yirdir.
- Vay neymiş, neymiş, ince kalın birimiş, incelmese ne varımış.
- Ver Omar'a, yaz duvara, al bahara.
- Verip de kötü olacağına, verme kötü ol daha iyi.
- Virme veresiye, iner gelir gara suya.
- Vur dediysek, öldür demedik.

—Y—

- Ya başımıza imam ol ya da bize imam bul.
- Ya bir askerden gelen olur ya bir kocası ölen olur.
- Ya bu deveyi güdeceksin ya bu diyardan gideceksin.
- Ya deve köşşeğe uyacak ya da köşşek deveye.
- Ya hoca ol başımıza ya da hoca bul namazımıza.
- Ya yardan geçersin ya serden.
- Yağ ile yarma karışır, soğan arada buruşur.
- Yağ yiyen, yağdan osanır bal yiyen baldan osanır.
- Yağmur suyu gelir geçer, kar suyu deler geçer.
- Yakacakla tıkacağın kötüsü olmaz.

- Yakına erinen, ırağa yorulmaz.
- Yalanı söyle, sonra kendin de inan.
- Yalnız taştan duvar olmaz.
- Yalnız yiyen sofrayı kendi kaldırır.
- Yamamadan giyen, yalamadan yiyen, evin yolunu bulamaz.
- Yan yattı çamura battı.
- Yan, yan da Hankapı'nın sığırına yan.
- Yanan harmanın öşürü olmaz.
- Yansın bal mumları yansın; alacaklı da benim canımı alsın
- Yap iyiliği at denize, balık bilmezse Halık bilir.
- Yapan kurtulmuşda, gören kurtulamamış.
- Yaprak yiyen keçinin, ağaca çıkan oğlağı olur.
- Yaptın bir hayır, tut bacağından ayır.
- Yara sıcakken sarılır.
- Yaralı ava silah çekilmez.
- Yaramdan değil, sorandan öldüm.
- Yaranı deme tuz basan çok olur.
- Yarası olan gocunur.
- Yarım alma, gönül alma.
- Yarım doktor candan, yarım hoca dinden eder.
- Yarın ki etten bu günkü ciğer evladır.
- Yaşı yetmiş, işi bitmiş.
- Yatan aslandan, gezen tilki iyidir.
- Yavan tükürük sakala zarar.
- Yavuz hırsız ev sahibini bastırır.
- Yaz günü çulsuz kış günü susuz yola çıkma
- Yaz yağmuru atın yelesinden eser.
- Yazın ayransız, gışın yorgansız yola çıkma.
- Yazın başı kaynamayanın, kışın aşu kaynamaz.
- Yazın dağlar misafir alır.
- Yazın gölge iyi olur, hoş olur; kışın çuval boş olur.

- Yazın padişahın devesi bile yalınayak gezer.
- Yazın yaşı, kışın taşa oturulmaz.
- Ye yağlıyı iç suyu donarsa donsun; ye tatlıyı içme suyu yanarsa yansın.
- Yedi ebeli çocuk, kör doğar.
- Yediğin halt başına tac olmaz.
- Yedisinde neyse, yetmişinde de odur.
- Yel Allahın, kaval Allahın, çal yeğenim çal.
- Yemeyenin malını yerler adınıda miskin koyarlar.
- Yeni geldin akıla, gel neyimi kokula.
- Yeni testinin suyu tatlı olur.
- Yenilen pehlivan güreşe doymazmış.
- Yerli tavşanı, yerli tazı bulur.
- Yıkık handa kırk gün yatar.
- Yılan bile toprağı perhizle yalar.
- Yılanı, çıyanı yer, bana gelince sarmısaklı yoğurt ister.
- Yılanın başı küçükken ezilir.
- Yırtılan Hacı Bekir'in yakası.
- Yi gabağı, salla göbeği.
- Yiğidi öldür hakkını yeme.
- Yiğın at kendi yemini artırır.
- Yiğın at kendine kamçı vurdurmaz.
- Yiğın atı çulundan bilmezler.
- Yiğın atın çitmesi pek olur.
- Yiğitliğin onda dokuzu kaçmaktır.
- Yin, yin yimem din; din, din dimem din.
- Yirin kulağı var, duyulur.
- Yiyemez görpe kuzu, her türlü taze otu.
- Yiyen ağız utanır.
- Yiyenden değil, yemem diyenden kork.
- Yoğurt yirim ayran içmem, ayran içerim yoğurt yimem.
- Yokluğu görmeyen varlığın kıymetini bilmez.

- Yokluk daştan katı, ölümden kötü.
- Yol yürümeyinen, borç ödemeyinen biter.
- Yola dur, bele dur, insafı elden koma.
- Yolcu yolunda gerek.
- Yolcunun işini Allah bilir.
- Yolun otunu uyuz eşşek bitirir.
- Yorgan gitti kavga bitti.
- Yoz sığra saman dökülmez.
- Yörügün göçü gide gide düzelir.
- Yukarı tükürsen bıyık, aşağı tükürsen sakal.
- Yumurta ağza gelmiş, folluk arar.
- Yüksekten uçan karganın b.ku seyrek düşer.
- Yüz verince astarını da ister.
- Yüzü yumuşak olanın, ağının arası kurumaz.

—Z—

- Zalimin ömrü kısa olur.
- Zararın neresinden dönersen kârdır.
- Zehirden şifa kalleştten vefa bekleme.
- Zenaat altın bileziktir.
- Zenginde tok görmedim, fakirde aç görmedim.
- Zenginin arabası dağdan aşar, fakirinki düz yolda şaşar.
- Zenginin gönlü oluncaya kadar, fakirin canı çıkar.
- Zenginin horozu bile yumurtlar.
- Zeytinyağı gibi üste çıkma.
- Zıpkın attı hüner çok amma yürüyecek takat yok.
- Zincirden kurtulan keskin kırığa hoş denmez.
- Zor oyunu bozar.

DUALAR VE BEDDUALAR

DUALAR

- Acı yüzü görmeyesin.
- Âfiyet, şeker olsun.
- Ağzını hayra aç.
- Ahrette Fatma anamıza komşu olasın.
- Allah acını göstermesin.
- Allah akıl fikir versin.
- Allah analı babalı büyütsün.
- Allah anana babana bağışlasın.
- Allah ayak, demir dayak.
- Allah ayrılık vermesin.
- Allah betterin betterinden saklasın.
- Allah birini bin etsin.
- Allah çok verip azdırmasın, az verip şaşkırtmasın,
- Allah daha çok versin.
- Allah dipte yatırıp kapıya baktırmassın.
- Allah duttuğunu altın itsin.
- Allah emeğini yağlı etsin.
- Allah emeklerinizi zayı etmesin.
- Allah gaza gürşunlarından saklasın.
- Allah gazadan, belâdan esirgesin.
- Allah gecinden versin.
- Allah kolaylık virsin.
- Allah gönendirsın
- Allah gönlünüze göre versin.
- Allah iki iyilikten birini virsin.
- Allah imandan Kuran'dan ayırmasın.
- Allah imanla göçürsün.
- Allah işine kolaylık versin.
- Allah işini gücünü rastgetirsın.
- Allah işinizi rast getirsin.
- Allah iyilik versin.
- Allah kem gözlerden, nazardan esirgesin.
- Allah kesene bereket versin.
- Allah kimseyi aç-açık bırakmasın.
- Allah kolay getirsin.
- Allah korktuğundan esirgesin.
- Allah korusun.

- Allah muhanete muhtaç etmesin.
- Allah ne muradın varsa virsin.
- Allah ömrümden alsın, ömrüne koysun.
- Allah rahmet eylesin.
- Allah razı olsun.
- Allah satı pazarı versin.
- Allah senden razı olsun.
- Allah su gibi devlet virsin.
- Allah şifalık versin.
- Allah tuttuğunu altın etsin.
- Allah uzun ömürler versin.
- Allah yatırıp da kapıya baktırmasın.
- Allah zihin açıklığı virsin.
- Allah, akran şerrinden, avrat şerrinden, kör-topal şerrinden esirgesin.
- Allah, analı babalı büyütsün.
- Allah, daha çok versin.
- Allah, Halil İbrahim bereketi versin.
- Allah, Hazreti Ali guvveti versin.
- Allah'ım beni affet.
- Anan atan nur içinde yatsın
- Ananın babanın canına değsin.
- Ananın babanın ruhuna varsın.
- Arşa kadar yeşer.
- Artsın eksilmesin; taşsın dökülsün.
- Aziz ol.
- Babanın ruhuna rahmet.
- Bahtın açık olsun.
- Başına devlet kuşu kona.
- Bereketi Allah'tan olsun.
- Berhudar ol.
- Beytullah'a yüz süresin.
- Birin bin olsun.
- Bolluğun başından aş.
- Cehennem azabı görme.
- Cennet mekânın olsun.
- Ciğer acısı görmeyesin.
- Çıran her dâim yakılı kalsın.
- Çift, çubuk sâhibi olasın.
- Dal, budak salasın.

- Dâmatlığını da görürüz inşâllah.
- Darlık yüzü görmeyesin.
- Dileğini Allah kabul itsin.
- Dünyadan gelsin, geçsin yokluk görmesin.
- Dünyan ahretin aydınlansın.
- Ebezadın (Aba ve ecdadın) nur içinde yatsın.
- Ekenin, doğuranın eksik olmasın.
- El öpenlerin çok olsun.
- Elin ayağın yokluk görmesin.
- Elin kolun dert görmesin.
- Ermişlerden olasın.
- Evlâdınla binbir yaşa.
- Evlerine kırmızı buğdaylar yağsın.
- Gabrine nurlar insin.
- Geçmiş olsun.
- Geçmişlerinin hayrına olsun.
- Gel geç bunalma.
- Göğden yağsın, yirden dişir.
- Gurbet yüzü görmeyesin.
- Hacı garısı ol.
- Hatır soranların çok olsun.
- Hayırlı, uğurlu olsun.
- Hızır yoldaşın olsun.
- İki cihanda aziz olasın.
- Kesenin dibini görmeyesin.
- Kınan kutlu olsun.
- Kış kışlığını bilsin, kuş kuşluğunu.
- Kül diye avuçladığın altın olsun.
- Mevlam altından virsin, üstünden virmesin.
- Muhabbetiniz dâim ola.
- Muhânete muhtaç olmayasın.
- Nasîbin, kismetin bol ola.
- Nur içinde yat.
- Ocağın küllensin, bahçen güllensin.
- Oğlunla ordu, kızınla komşu ol.
- Ölmüşleriyyin ruhuna varsın
- Ömrün uzun kismetin gür olsun.
- Ömrün uzun, düğünün güzün olsun.
- Rabbim kem gözlerden korusun

- Rahmet olsun.
- Resûl aleyhisselâm seni kayıra.
- Siftahı sizden, bereketi Allahtan.
- Sinine ağırlık varmasın.
- Şansın açık olsun.
- Tâlih kuşu başına kona.
- Teni toprağa deymesin.
- Tırnağına taş değmesin.
- Tuttuğun altın olsun.
- Tütünün tütsün, köpeğin ürüsün, işin gücün yürüsün.
- Uğurlar olsun.
- Üreyesin, türeyesin.
- Var olasın.
- Yavrularının mürüvvetini göresin.
- Yokluk yüzü görmeyesin.
- Yolun, bahtın açık olsun
- Züriyetin bol ola.

BEDDUALAR/İLENÇLER

- Adı batasica,
- Adın sanın galmasın.
- Ağzın, dilin kurusun.
- Ağzına sapan taşı deye.
- Ağzına yüzüne köyün köpeği s...çsın.
- Ağzından aksın da burnundan gelsin.
- Ağzından od çıksın.
- Ağzının tadı bozulsun.
- Ah diyesin kan tüküresin.
- Ahiri kel gelsin.
- Aldığı, kıldığı kabul olmasın.
- Allah il gınamaz virsin.
- Allah'ın gahrı, gazabı üzerine olsun.
- Allah'ın gazabına uğra.
- Allah'tan bulasın.
- Anan baban başın ucunda meleye.
- Ardın yurdun ıssız kalsın.
- Arefeyi görüp bayramı göremeyesin.
- Ateşin bol olsun.
- Ayağı çolak, başıkabak kalasın.
- Azrâilin demir pençesine gelesin.
- Bağrına taş basasın.
- Bahtın karara.
- Baş, diş semesine uğrayasica
- Başına bit düşsün.
- Başına yıldırım düşsün.
- Başını yiyesice
- Başının derisinden davul edeler.
- Bayram pazarına çıkamayasın.
- Bir yakasını kıl sürsün, öbür yakasını kendir kertsin.
- Biri birinden, diri şeytanından bulsun.
- Boğazın kurusun da bir yudum su verenin olmasın.
- Boynu altında galsın.
- Boynun duvar altında galsın.
- Boynuna boz ip çekilsin.
- Boyu devrilesice.
- Boyununun çıkırığı çıksın.
- Burnundan fitil fitil gelsin.

- Büyük göynek yanına küçük göynek seremesin.
- Canın çıksın.
- Cehennem kütüğü olasınca.
- Cehennem yakın, öte git.
- Ciğerine nüzul inesice.
- Ciğerine viresice.
- Çektiğin damarlar guruyagsın.
- Çekmeye gomaya erme.
- Çenesi çekilsin.
- Çocukların ardında meleye.
- Çukurunda çatlayasınca.
- Dar sokaklarda bıçaklara gelesice.
- Defteri dürülesice.
- Deli gıllıklı olasınca.
- Depesi üstü gelesice.
- Dermanı bulunmayan dertlere uğrayasınca.
- Devri dümbek dönesice.
- Devrilesice.
- Dibelik kalasınca.
- Döküle gal emi.
- Duluğun kırılısın.
- Ecdadının kabri eşek ahırına ola.
- Ekmeğin, aşın olsun da yiyecek hâlin olmasın.
- Ekmeğini it, yakasını bitler yesin.
- Ekmeğin tavşan olsun elinden kaçsın gitsin.
- Elin ekmek belin kuşak görmesin.
- Ellerin ardına gele.
- Emdiğin sütler burnundan gelsin.
- Erişmeden öl.
- Evinin damında baykuşlar ötsün.
- Evine gün aymasın.
- Evlâtlarının hayrını görmeyesin.
- Evmeye goymayasınca.
- Fırfırığe (nezle) tutulasın.
- Fidan iken devrilesin.
- Fitil fitil burnundan gelsin.
- Gahrolasınca.
- Gara yirin dibine giresice.
- Gara yirin galkmazı.

- Gebere gal.
- Geberesice.
- Geberemiyesice.
- Geri yanın başına gele.
- Gıvrılagalasıca.
- Gidişin olsunda, dönüşün olmasın.
- Gitmez gomaz ol.
- Gorunda (mezarında) dik oturasın.
- Göz otuna veresice.
- Gözü kör olasıca.
- Gözüne, dizine dursun.
- Gözünü toprak doyursun.
- Gucağına çocuk işemesin.
- Guruya galasıca.
- Gülmeyesice.
- Havan batsın inşa'llah.
- Hayrını görmeyesin.
- Hoppacak oluver (birdenbire öl) inşa'llah.
- Hortlayasıca.
- Huyun, suyun batsın.
- İki eli tenesir tahtasına gelesice.
- İki yakası bir araya gelmesin.
- İnşallah onmasın.
- İrişmeyesice.
- Kahrolasıca.
- Kıvrıla kalasıca.
- Köküne kıran girsin.
- Kuruya kalasıca.
- Ocağına it gunnasın.
- Ocağın sönsün, dumanın tütmesin.
- Olmaya gomaya irme.
- Olmaz gomaz ol.
- Onmayıp da gülmeyesice.
- Onmuyasıca.
- Ölü'nün körü.
- Örs gibi yara çıkarsın, körük gibi solusun.
- Sidi vakkasına (Seydi vakasına) uğrayasıca.
- Sinin devrilsin.
- Südüm haram olsun.

- Sürüm sürüm sürünesice.
- Sürünesice.
- Şeytanı gür gelsin.
- Şişe gal.
- Teneşirlere gelesice.
- Vucudun döküle galsın.
- Vurgunu yığın gelesice.
- Yanı gararasıca.
- Yaşı güdük gelesice.
- Yavruları yavşan dibinde yayılsın.
- Yemeden gidesice.
- Yere batasıca.
- Yillik günde yanasıca.
- Yire geçmiyesice.
- Yok, olup unutulasıca.
- Yorgan gevesice.
- Yurduna köpekler eniklesin.
- Yuvana baykuşlar tünesin.
- Yurdunda baykuşlar ötsün.

ŞİİRLER

ŞEHRENGİZ

Bu şehirde eşkıyalar yol keser,
Çift bozarmış yüz yıllar önce...
Çaldıran seferine giderken Yavuz,
Şikâyet etmiş halk onu görünce,
Halepli Mimar Celalettin cami,
Kervansaray, han, hamam yapmış Sultanın emrinde.
Sultaniye demiş şehre rahata kavuşan halk,
Sultanın yardımını görünce...

Killi, kumlu, çöl ortasında bahtsız bir kız gibidir
Şehir o zamanlar,
Ortasından akan kara renkli, kara bahtlı, kara akışlı pınar,
Şehrin adının değişmesine vesile olur,
Ve sultanın ismi ile o günden sonra anılır hep Karapınar.

Bu şehre gün doğar sabahları,
Akşamına kadar emek emek işlensin diye,
Şehre gün batar akşamları,
Sabahına kadar yıldızlar, ay halesine gizlensin diye.

Şehre bahar gelir, bengisu pınarlar rahmetle dolar,
Tarlalarda başaklar filizlenir, bozkır yeşile çalar.
Şehre yaz gelir, nar gibi güneş haşyetle dikilir tepede,
Toprak çatlar, alınlar, yüzler çatlar, şehir sarıya çalar.

Şehre güz gelir, kum fırtınaları kurşun gibi başlar,
Şalvar uçar, takke uçar, can uçar, şehir griye çalar.
Şehre kış gelir, soğğun uğultusu kapıları kollar,
Koyun üşür, sokak üşür, soba üşür, şehir beyaza çalar.

Şehre hizmet gelir, aşkla çalışır emirler hep bir gayretle,
Adları büyük, anlamları müsemma kendileriyle,
Tahir, Hamdi, Tevfik, Haşmet, Kamil ve Mehmet'lerle
Kalpleri şehre müptela, yüzleri tebessüm ve muhabbetle.

Bu şehre kuraklık gelir, insanlar kadir, kıymet bilsin diye,
Şehre rahmet gelir,
Yağmur dualarında kalkan eller boş dönmesin diye.
Şehre ramazan gelir, oruç tutar beş yaşındaki sabi bile,
Şehir oruç tutar,
Merhamet dalga dalga gökten yere insin diye.

Şehre muharrem gelir,
Günahlara kefarete düşer kaşık kaşık aşure ile,
Şehre uzaklardan hasret düşer,
Bir obruk açılır sahranın orta yerinde.

Şehre Sâki testisinden şiir düşer,
Mısra mısra, dize dize, özlemle,
Şair susar, şehir şiir okur,
Şehrin insanları kana kana içsinler diye.

Şener İŞLEYEN

ÜMİTSİZ DEĞİLİM

Gün doğarken mahzun Meke ardından
Benimde içimde bir şeyler doğar
Yeşerir ketirlerde nice yabani kekik
Yeşerir içimde yeni umutlar...

Kalk der içimden bir ses
Bir şeyler yap, yeni bir gün yeni bir umut demek
Bahtı kara bir pınar üzerinde doğarken güneş
Hiçbir şey yapamazsan bari gölgenle güreş!

Karapınar, yorgun ve cömert şehri Anadolu'nun...
Çarşı kahvelerinin duvarları isli,
Camları kırık ve nemli,
Dinlemez kimse ince müzik
Havası tezek kokar, duman kokar, tuz kokar
Çiftliklerinde sultanlar dizi dizi koyun sağlar,
Hakanlar ekin sürer, kuru soğana hamd eder
Gözleri kısık ve nemli, dilinde "ah le yar yar"
Bedeni kekik kokar, emek kokar, ter kokar.

Sultaniye'de güneş batır, akşam olur,
Sultanlar çekilir çadırdan saraylara
Ve ayakları saplanarak kumlara,
Çiftçi Ali dayı, Memed emmi, el aman deyince gece
Eski günlerin sıtımali akşamlarından uzakta,
Yorgunluk ressamının acımasız fırça darbeleriyle,
Çizilen suratını göğre dikmiş,
Avucunun içindeki sigarasını çeker tarlasında.

Uzaktan izler hasretini, geleceğini,
Biliyor ki, Apakbaşından hemen sonra,
Ya da Gumsivriden biraz önce
Bir şehir vardır tek katlı evlerle bezeli
Bahçelerinde erik ağaçları yok belki,
Sokakları yoksun asırlık çınarlardan
Ama hep rahmetle yüklü durur üstünde bulutlar bu şehrin
Bir umut bekler, bir dua...
İsteyen var mı vereyim diye baharı
Burası memleketim, burası umudum,
Burası geleceğimi ektiğim bakir topraklar
Zamanıdır şimdi gecikmiş hasadın
Artık biçme vaktidir biriktirdiklerini...

Ne zaman bir kör kandil ışıltısı görsem
Perdesi çekilmiş kerpiç evlerde,
Ak saçlı anasının bağrına yaslanmış,
Gelir dua bekleyen yağız delikanlılar aklıma.
Ümitsiz olmadım hiçbir zaman
İşte kayayı delen yaban çağlası,
Kumda susuz biten karpuz,
Çölü orman yapan birlik!
Bekliyorum
Belki rötar yapmış yolda kalmıştır,
Birazdan havayı yarararak, ıslık çalarak gelecek kara tren
Ve getirecek memleketimin geleceğini
Ümitsiz olmadım
Çünkü bilirim bu toprak çok bebelere gebe
Bağıra çağıra doğacak bir gün,
Baba sahipsiz, ana kısır olsa da
Ümitsiz değilim ve hiç olmadım memleketime dair.

Şener İŞLEYEN

KARAPINAR'IM

Yazın yanar, kuraktır hep havası,
Kışı da ayazdır, tüter bacası,
Harmanda tozu da onun cabası,
Acı baharda şenlenirsin Karapınar'ım.
Değmedi toprağına gâvurun eli,
İffetine esmedi namahrem yeli,
Kırklar, Mevlâna, Sadrettin Konevi,
Komşusun hepsine de Karapınar'ım.
Karacadağ'dır hemen yanibaşın,
Çalışana bereket toprağın taşın,
Bulunur herkese bie tas kesme aşın,
Yağın yoğurdun meşhurdur Karapınar'ım.
Kabirlerinde ata-ecdâdın yatar,
Sultan Selim'in tarihtir ona bakar,
Âlemde eşsiz Meke Krater Gölü'n var,
Rabbimin bizlere lütfusun Karapınar'ım.
Güleçtir insanın, güler yüzleri,
Çalışmaktan nasır bağlamış elleri,
Niceleri vermiştir sahte sözleri,
Bunu bir ketir taşına yaz Karapınar'ım.
Nodalarda vardır çavdar buğdayın,
Acı Göl'ün, Ali Tepe'n, Çıralı'n,
Yaz gelince toz topraktır yolların,
Yeşilinle âlemde teksin Karapınar'ım.

Mustafa AŞKAR

KARASEVDAM KARAPINAR

Her yiğidin gönlünde bir aslan yatar derler,
Benim gönlümde de sen varsın Karasevdalım.
Kara denmesine inan ki alınmadım,
Kader kumsalın ateşinde yoğurmuş bizi,
Ne yapalım aşığın gönlünde, gönlümün telindesin
Oysa ben sana vurgunum Karasevdalım,
Bahtı karalım selam sana, binlerce selam...
Üzülme, dert etme kendine benim için
Bir türkü yakan olmamış,
Asırlardır güzelliklerim üç beş mısrada anlatılmamış diye.
Belki bir gün bir kara gözlü kervancı başının
Eşkiyalardan kaçırdığı,
Karataşlıklarda kara kum tanesiyle besleyip büyüttüğü,
Çile emzirip dert belediği bir buğday benizli,
İçin için sana yanık bir yağız delikanlı
Anlatır da güzelliklerini, efsanelerini
Belki kurtulursun bu kara talihinden...
Kim bilir Allah'tan umut kesilmez,

Karaysa tenimiz, gönüllerimiz değil ya.
Anasıyla, babasıyla, delikanlı, yaşlısıyla
Yaz demeden, kış demeden, kolay demeden, zor demeden
Yoksulluktan, yorgunluktan,
Çok çalışmaktan nasır bağlamış kar beyaz eller;
Avşar tarlasında çapa vurmaktan,
Çiçek Yaylası'nda koyun sağmaktan,
Istarlarda nakış nakış sevgi dokumaktan...

Karasevdam, Sultan Şehri,
Gönül yarası, Sultan Selimlerin ilk göz ağrısı...
Kolay mı sanırsın hayat kavgası,
Kararmayana var mı sanki ekmek parası?
“Ben ancak sizin gönüllerinize bakarım,
Görünüşlerinize değil.” dememiş mi Tanrı?
Acıgöl'ün suyu dertler devası,
Dünya harikası Meke Tuzlası,
Geçmişten ses verir Se Kalesi, Meyil, Çıralı...
Üzülme süzgülü bakan ceylanlarım yok diye Pınarbaşı'nda;
Olsun, geven köklerinde yatan tavşanların var ya
Toros doruğunda geyik misali.
Salkım salkım Karacadağ üzüm karası,
Kütür kütür şifa verir Ambar elması,
Hele Türkmen köylerinin konuk sofrası...
Kurulur güz günlerinde düğün ocakları kuşluk zamanları,
Buram buram küflü peynirleri sac böreğinde sende olmalı.

Başta atış poligonum var Türkiye’de tek,
Gel de gör karasevdalı Mehmetçiklerim
Nasıl söz geçirmişler
Kara toprağa, karayılanlara...
Verip “Erozyon”umla el ele, gönül gönüle
Nasıl değiştirmişler kara talihimi,
Nasıl kondurmuşlar kara toprağıma kara yeşili!

Yüzüncü Yıl, Yarenler Parklarında dinle muhabbetlerini;
Mevlâna dilli, Yunus gönüllü Kara Mustafalarımı,
Kara Fatmalarımı,
Yeşile sevdalı Topal Musalarımı,
Vatan yolunda Oğuzhanlarımı...

Gör anaların neler doğurduğunu!
Güler yüzlü, sevecen, can parçası sevda güllerimi...
İbrahim Gündüzlerde oku tarihimi.
Zemheride değneğıyle canavarlara kafa tutan deli çobanı,
Anlatsınlar sana şeytanı nasıl kandırdığını.
Gel, gel de gör her biri başka güzel şakıyan
Rengârenk tarla kuşlarını,
Kervan kekliklerinin akşamı delen ısıklıklarını,
Nisan yağmurlarında ibibiklerin, sığırcıkların
Dünyanın en güzel diyarlarından
Nasıl hayat iksiri taşıdıklarını!

Bende seyret yavşan kokulu mayıs gecelerinde
Samanyolu'nu, Çoban Yıldızı'nı...
Meke'nin böğründe yudum yudum tavşankanı
Bir köz çayında bırak yorgunluğunu,
Su perisinin kalbinin ılıklığında kur yarınlarının
Sımsıcak hayallerini,
Bende dinle temmuz akşamlarının altın başakların
Gizemli hışırtısında
Küfür küfür esen, cana can katan poyrazdan
Harman sıcağında bir içim su misali
Tuna bakışlı güzellerimin hikâyesini.
Sevdaların emsalsizini,
“Volkan'ın Oğluyla Su Perisinin Efsanesi”ni...
Ben sende mutluyum, sende huzurlu,
Ancak sende yarınlarımdan umutlu.
Ben sende kara toprak olmalıyım son nefeste gönül!
Ta ciğerlerime işlemişsin derin bir nefeste Karasevdalım,
Kekik kokulum, çağla gülüşüm,
Koç bakışım, güz yoğurdum,
Kenger oturuşum, kış zambağım,
Kara yeşilim, hoş gelişim!

Şimdi senden uzaklarda,
Çok uzaklarda belki bir nefes dumanda,
Hayatın anlamsızlığında,
“Nöğüşgörün?” diyen bir dost sesi kulağımda...
İşitmiyorum tarla kuşlarının huzur veren sesini,
Duymuyorum iğde çiçeklerinin güzel kokusunu,
Hissetmiyorum şarkıların esrarlı mutluluğunu,
Çözemiyorum karadut tekneli bağlamamın yanık ezgisini...
Neyleyim sensiz esen bahar yelini,
Neylesin sensiz söylenen sevda türküsünü!

Merhum Öğretmen Bilal ŞEN

KARAPINAR AL GEL

Hastayım gelirsen ziyaretime,
Ne elma getir ne portakal ne de nar,
Sararmış benzime bitkin halime,
Biraz sevgi al, biraz Karapınar.

Ne olmuşsun böyle diye hiç sorma,
Hem kendini yoru hem beni yorma,
Ne götürsem diye düşünüp durma,
Biraz sevgi al, biraz Karapınar.

Ağlayıp gönlümü eyleme heder,
Uzak dursun benden elem, gam, keder,
Ne kadar diye değil ne olursa yeter,
Biraz sevgi al, biraz Karapınar.

Neler yaşadım gör senden bu yana,
Feryat figan olur sözüm duyana,
Geleceksen gel be, Allah aşkına
Biraz sevgi al biraz Karapınar.

Mehmet ELMAS

KARA SEVDA KARAPINAR

Ulvi bir ses duyulur Sultan Selim Camisinden
Hoş bir seda bırakır kulaklarımıza.
Sonsuzluğa doğru yükselen o ses,
Duaları biriktirir avuçlarımıza.

Güneş doğar kumsivri tepesinin ardından.
Çarşı ekmeğimiz gelir mahalle fırınından.
Sadeyâğ ile küflü peynirin aşkından.
Sofralar kurulur o eski zamanlardan.

Yürürüz yol boyu çarşıya doğru yürürüz.
Boyacı Sabri Ağa'yı illa görürüz.
Çarşı çeşmesine uğrarsak eğer,
Bir avuç soğuk suda serinler yüzümüz.

Ketirlerden rüzgâr eser, kondurur badem kokusunu.
Hiç unuttur muyum Karapınar toprağını tozunu.
Eğer sorarlarsa fakirini yoksulunu.
Hepsi içimde saklı kaldı Karapınar.

Kapanmış bir çay ocağında dertlerim demlenir.
Dökülen sıvalar şarkı olur dize gelir.
Şimdi nerede o bardak, o semaver, nerede o insanlar?
Sanki hepsi kuş oldu uçtular.

Yolum düşer çıkarım Ali Tepesine.
Sağıma bakarım selam veririm Çetmi Kabrine.
Uzaktan Üzecek Dağı güler halime.
Eklerim hüznümü Meke' nin hüznüne.

Karacadağ heybetlice durur karşımda sanki bey gibi.
Andıklık "beni' de unutma" der gibi.
Sözlerimi kim duyar bilmem ki?
Apak Kaşu içimde saklı bir çocuk gibi.

Gece olur çekilirim otogarın karşısına.
Yakından bakarım güne doğu firmalarına.
Bir el sallarım beni tanımayanlara.
Bağlarım sözlerimi uzayıp giden yollara.

İbrahim BİRGÜL

ÇAYI GOYUN GONUŞALIM

Yaylada siçim yapıldı mı? Goçlar sürüden ayrıldı mı?
Yoz çobanı tutuldu mu? Çayı goyun gonuşalım.
Harmana sözler tutuldu mu? Bakkala borçlar ödendi mi?
Seneye Mevla kerim mi? Çayı goyun gonuşalım.

Yayla yoluna çıkıldı mı? Hayratlardan sular içildi mi?
Sağ-salim köye varıldı mı? Çayı goyun gonuşalım.
Koyun koşan koşuldu mu? Sütler makinede çekildi mi?
Pinir tuluğa basıldı mı? Çayı goyun gonuşalım,

Akşam sokağa gidildi mi? Radyodan ajans dinlendi mi?
Datlı yarenlik idildi mi? Çayı goyun gonuşalım.
Oğlana nişan gondu mu? Yaz ülüsü götürüldü mü?
Kız evinden salık alındı mı? Çayı goyun gonuşalım,

Harmanda anız açıldı mı? Goyunların garnı doyruldu mu?
Sap sürülüp saman oldu mu? Çayı goyun gonuşalım.
Eşşeğe palan vuruldu mu? Suvattan sular çekildi mi?
Bugün keşşik kimde idi? Çayı goyun gonuşalım.

Bu sene yıl kel geldi mi? Çarşıya şeytan düştü mü?
Milletin ağzını bıçak açtı mı? Çayı goyun gonuşalım.
Yün didilip, ip eğrildi mi? Yumak atılıp gelep döküldü mü?
Kızlar, ıstar dokudu mu? Çayı goyun gonuşalım.

Çocuk haylazlık yaptı mı? Anası cirehetli didi mi?
Şipidiği arkadan fıçitti mı? Çayı goyun gonuşalım.
Ayşeneye inildi mi? Sıkma berek yapıldı mı?
Herkesin garnı doydu mu? Çayı goyun gonuşalım.

Çocuklar sokağa çıktı mı? Gıfıfili billi oynadı mı?
Arniç-gırniç kaç adımdı? Çayı goyun gonuşalım.
Meke'de sular çekildi mi? Nazar boncuğu kırıldı mı?
Şimdi oturup ağlayım mı? Çayı goyun gonuşalım.

Apakkaşı'ndan indin mi? Yazmalı yâri gördün mü?
Evlerinin ordan geçtin mi? Çayı goyun gonuşalım.
Maccanla ülübe vuruldu mu? Gara şebit sulandı mı?
Yatgeber ekmeği yinildi mi? Çayı goyun gonuşalım.

Apaklı'lar ekin suladı mı? Çetmiler hırtlak ekti mi?
Hankapılılar yaylaya göçtü mü? Çayı goyun gonuşalım.
Sular güneşe kondu mu? Mantıza kerme atıldı mı?
Gara baldırcan pişti mi? Çayı goyun gonuşalım,

Buğdaylar biçildi mi? Ceş başında beklendi mi?
Kuzular anıza girdi mi? Çayı goyun gonuşalım.
Geline gına yakıldı mı? Akşam başı kurutuldu mu?
Gonyalı türküsü sölendi mi, çayı goyun gonuşalım.

Ulu dünür yemeğini yindi mi? Damadın atkısı atıldı mı?
Gelin almaya gidildi mi? Çayı goyun gonuşalım.
Komşular toplandı mı? Erişteler kesildi mi?
Düğün pilavı da yindi mi? Çayı goyun gonuşalım.

Guzine soba guruldu mu? Gözünde tandır çekildi mi?
Üstüne züvellik atıldı mı? Çayı goyun gonuşalım.
Yorgun argın işten gelindi mi? Tülünün üstüne kösüldü mü?
Dalını çocuğa çiğnetti mi? Çayı goyun gonuşalım.

Anam seherde kalktı mı? Havli, hayat süpürdü mü?
Sekmenleri yıkadı mı, çayı goyun gonuşalım,
Düğün çeyizi geldi mi? Aynayı çocuklar tuttu mu?
Gelin evi çakıldı mı? Çayı goyun gonuşalım.

Acıgöle gidil mi? Emzaden çimmeyi öğrendi mi?
Suyu gicimiğe iyi geldi mi? Çayı goyun gonuşalım.
Yarma pilavı pişti mi? Şebit ekmeğe döküldü mü?
İlvan idilmeden yindi mi? Çayı goyun gonuşalım.

Anamın başı ağrıdı mı? Başına çekiği çekti mi?
Getirin duzlu ayran didi mi? Çayı goyun gonaşalım,
Baharda ketire gittin mi? Çağla yoğurt sıkındın mı?
Sıyirtma da sıyırđın mı? Çayı goyun gonaşalım.

Yaylalara göçüldümü? Gışlık yoğurt çalındı mı?
Bastraklar kuruldu mu? Çayı goyun gonaşalım.
Yiğenim sen kimlerdendin? Gızla beşik kertme miydin?
Gara Ali Ağa'nın oğlu muydun? Çayı goyun gonaşalım,

Domalar dama guruldu mu? Geren Toprağı atıldı mı?
Altna naylon serildi mi? Çayı goyun gonaşalım.
Istar ağacı guruldu mu? Gomsudan örnek alındı mı?
Yilekli tülü dokundu mu? Çayı goyun gonaşalım.

Ali Tepesine çıktın mı? Dizboyu suda yüzdün mü?
Üssüna düdük çaldı mı? Çayı goyun gonaşalım.
Kerme, giğ toplandı mı? Piren, yavşan dirildi mi?
Garbiyar'a gış geldi mi? Çayı goyun gonaşalım,

Güvey gondurması oldu mu? Pilav helva yindi mi?
Yoğurt, turşu geldi mi? Çayı goyun gonaşalım.
Düğünde gelin geldi mi? Gençler siyire çıktı mı?
Çocuklar poçu bağladı mı? Çayı goyun gonaşalım.

Garbiyar'dan çıktın mı? Gözün arkada kaldı mı?
Seni oralara çeken neydi? Çayı goyun gonaşalım.
Aşşenede baklava yapıldı mı? İlaarşı bohça düzüldü mü?
İçine pişkir çorap gonuldu mu? Çayı goyun gonaşalım.

Murat memlekete hasiret kaldı mı?
Apak mezarlığı özlendi mi?
Garbiyar deyince gözler doldu mu?
Çayı goyun gonaşalım.
Anam babam beni andı mı? Gardaşlarım beni sordu mu?
Yarenlerim hal hatır sordu mu? Çayı goyun gonaşalım.

Murat YEŞİLYURT

GARBIYAR DİLİ

Nördün gülüm dir içini iyice döker,
Cibinde daşır gavırğa, akide şeker,
Tüpü olmasa bile kermesini yakar,
Analarımızın dilinde Garbiyar dili...

Gavenin önü sohbet gaynıyor,
Siyah beyaz televizyonda filim oynuyor,
Muhabbet goyuki içenner doymuyor,
Çaylarımız deminde Garbiyar dili...

Günnükçü arıyannar di ha çarşı çişmesi,
Gulplu parçtan ayaz su içmesi,
Gara mes lastigi İrmenek çizmesi,
Ayaglarımız kifinde Garbiyar dili...

Sündürme pimirin sade yalı bereği,
Şu çeltekte parlatmadı çırığı feneri,
Goyun galdıracaz met ittilerde gereni,
Yaylımlarımız iç içinde Garbiyar dili...

Böön Fadimiye egmeg iddik,
Gellabamın gızın içiriğini diddik,
Bir haftadır hastaladıg yatdıg,
Ağrılarımız yorgun Garbiyar dili...

Bastıragın böründe sade ya gazanı,
Hazımamda pek güzel okudu ezeni,
Suvat çekilecek düzeltin gıuz düzeni,
Ağalarımız ırgat siçimde Garbiyar dili...

Gumsirinin börüne çöpü attılar,
Gıtlıg senesinde goyun gütdüler,
Otlı yaylalara aylıgı mal gattılar,
Atalarımız hayatla içlice Garbiyar dili...

Hökümet gonağı önünde makam aracı,
Vatandaş yolumuz üstüne kodu garacı,
Eski binalar apartımana döndü yogmu kiracı,
Aşenemiz ahırımız Garbiyar dili...

Onğmıyasıca güveyi ıstarımı yimiş,
Nöörsemki gı hay gardaşım İmiş,
Yedi baş gesi yudum vallahi gümüş,
Esbabımız demir küllü Garbiyar dili...

Hoyraz evin tarifi gün batı bacası,
Aman anam ne güzel genci gocası,
Camide gursta okulda ders virirde hocası,
Cahlımız kibarımız canımız Garbiyar dili...

Rahmetli Ziya Mavının çışitli dügganı,
Böön gellaban sarmış ilahana sarması,
Nede zorumuş hay guzum dogdurda durması,
Canımız peg gıymatlı Garbiyar dili...

Sebze bazarına üşüştü ahali,
Nörelim gülüm her şı bahalı,
Şenol hocam Ayrancıdan getirmiş girazı,
Esnafımız vatandaşımız bir ayrı Garbiyar dili...

Kakın anam yiter uyku öğlen oldu,
Kel horaz öte öte gırtlığı soldu,
Aman gapıyı beket içeri sinegler doldu,
Sekimiz bastıramız hep Garbiyar dili...

Bir kilu tulug pimiri yetmişden didiler
Gışın gatını gülüm güzden yidiler
Garişig turşuyu salcıyı acıyı gurdular
Mutfamız bereketli ah şu Garbiyar dili...

Dizliğini dutunmuş hamırını yoğurur,
Zabah namazı ile ev ahalisini doyurur,
Ocağın ataşına en son ak fasille vurur,
Emeğimiz naardan tatlı Garbiyar dili...

Goyunlar züvelligi yidi bitirdi,
Gırlar serinledi yazı götürdü,
Köylü göçtü yayladan ilçiyeye oturdu,
İlçemiz şeerden datlı Garbiyar dili...

Bir şairin galeminde memleketinin dili,
Yazdım yazamadım hazinemiz ippice dolu,
Rahman ve Rahim olan Mevlamız bizleri goru,
Çolug çocug dilimizde gider Garbiyar dili...

Nihad ÖZTÜRK

DİLİMİZDEN

Davşan yavrusuna balak sol elini kullanana solak,
Yamalğa vurulana ulak deriz bizim buralarda...
Elbiselige asgi, bozulana esgi,
Bıçak ağızına kesgi deriz bizim buralarda...

El makasına sındı, çamur teknesine kündü,
Vakit geldiğinde himdi deriz bizim buralarda...
Güçsüz guzuya hırık, uzun boyluya sırtık,
Dadı bozulana çürük deriz bizim buralarda...

Kovaya söylenir helke eğleşilen yere ülke,
Yaz sıcağında gölge deriz bizim buralarda...
Sabah öğle arası guşluk, bayramda çocuklara harçlık,
Büyüğün ufağına güccük deriz bizim buralarda...

Baba yarısına emmi, aman unutma ha imi,
Hey hemşerim arıyon kimi deriz bizim buralarda...
En güççüğe görpe, topluk unundan arpa,
Sırta giyilene hırka deriz bizim buralarda...

Yokaralı, Ketir, Apağın Gaşı, Meke, Çıralı, Meyil arkadaşı,
Hire çorbası kesme aşı yeriz bizim buralarda...
Belden atğı adı dirgen, hay gülüm işte nörecen,
Uykusuz gündüzün gicen deriz bizim buralarda...

Tuvalet dışarıda ayakyolu, kümeste kirli yumurta holu,
Sulu sepen, ceviz gibi tolu deriz bizim buralarda...
Tavuğun yavrusuna cülük, hasta olanın benzi soluk,
Gırkılmayan goyuna yoluk deriz bizim buralarda...

Koşanlara bağlanana örken, yat uyu vakıt daha irken,
Çobandeğneği meşe gürgen deriz bizim buralarda...
Aklıma geldi bu güzel cümleler diline
Düşükçe sende gönder,

Rabbim sen bizlere hayırlısını ver
İnşallah hepimize cümlemize...

Nihad ÖZTÜRK

YAYLA YAYLA KARAPINAR

Bir bir yazsam yaylaları,
Dedem yurdu Demiryalı,
Yol güzergâhındadır Kayalı,
Bacanak'a canım çekti.

Çal'dan aşağıdadır Yellikuyu,
Gözüme ilişti Hasibinköyü,
Aklıma gelmişken sıra sayı,
Averen'e canım çekti.

Eski yayladır Büyükbece,
Ne canlar geldi geçti nice,
Yedikulaç derken Yirce
Hacıların Yaylasına canım çekti.

Yakıncadır Yassıca ile Yazomca arası,
Kötüköy, Ağdışar, Bursal ile sırası,
Nakıplı, Geren, Kırkitli, Körin, Seyithacı,
Çingir Yaylası'na canım çekti.

Niğde Boğazı'ndan şimdi Sekizli'ye,
Küllükuyusu, Karakuyu vardım Eşeliye,
Üç Obruk'tan Kabahasan'a, Şekerciye,
Topağın Yaylası'na canım çekti.

Gatır Ağlı'ndan gelipte geçen,
Akobruk sebilinden sular içen,
Ömerhacı Yaylası'na yaklaşıırken,
Yavşançukuru'na canım çekti.

Yaylalarımız birbirine yakın,
Gelip geçerken iyice bir bakın,
Hava almaya Üzecek'e çıkın,
Kurtbasan'a da canım çekti.

Eğrikuyu ile sınır Çukurca,
Delikbastıran yamaç boyunca,
Börcük Yaylası'nı koydum aklıma,
Akkuyu'ya canım çekti...

Goymat Kırsalı'nı var mıdır gören,
Hemen çaprazındadır eskice Ören,
Yelekli heybetlice yıllardır duran,
Demiryalı'mıza da canım çekti.

Beşâğl Yaylası Gene Dağı'nda,
Merdivenli Yaylası yol kenarında,
Akcaşehir, İldanlı, Akbaba Yaylası'na,
Hasanoba'ya da canım çekti.

Hotamış, Şabanlı bir belde ve de İslık
Karakışla, Kayacık, Aşılama dedik,
Bir kâğıt üzerine adlarını dizdik,
Kamışağlı'na da canım çekti.

Apak Yaylasına uğramadan olmaz,
Yeniceköy kırsalıda yazısız kalmaz,
Erozyon telin içi Gulfel bana darılmaz,
Çiçekyaylası'nı da canım çekti.

Akyayla Beldesi, Serpek, Vahapbasan,
Akkaş Obası'nda kokuyormu yavşan,
Meke'mizin böğrüne adı şanı yakışan,
Rahmetli Hacı Ahmet Müftüoğlu'na canım çekti.

Karaca Dağına uzanırken şöyle,
Acıgöl dediki gel bizede söyle,
Emirgazi, Yeşilyurt yemyeşil belde,
Ekizli'ye Bağdaylı'ya da canım çekti.

İnsana yazdırıyor ilçemizin yaylaları,
Öyle güzel üzüm verir Salur'un bağları,
Yazsam bitiremem anlatamam obaları,
Unuttuğum ne var ise canım çekti.

Yaz şair Nihad unutmadan yaz,
Gönül bahçesini örselemeden biraz,
İlçem sen ne güzelsin hep dua ve niyaz,
Bu bir güzel hatıradır yazıma geçti.

Nihad ÖZTÜRK

İLÇEMİZİN MAHALLELERİ.

Cadde cadde, sokak sokak
İsmet Paşa, Küllü, Apak
Buradan bölünmüş halk
Yirmi dört mahalle ilçemizde...

Selimiye, Çetmi, Pınarbaşı
Güzel insanları ile çarşı
Evler yan yana karşı karşı
Sülale sülale herkes gönlümüzde...

Reşadiye, Fevzi Paşa, Türidiye
Ulus, Kale Hankapı İpekçi'ye
Cumhuriyet, Adalet'ten Hacı Ömerli'ye
Güzellikler dostluklar nice nice...

Sandıklı, Hacı İsa, Gazi Osman Paşa
Selam ederim eşe dosta, arkadaş'a
Güzel ilçem insanları hep mutlu yaş'a
Duacıyım ayrı ayrı her birinize...

Merkezde Yunus Emre, Yeni Mahalle
Kırk iki altın ayar mücevher bizde
Herkes konu komşu, hısım akraba gözde
Bir asaletlik çok güzellik var ilçemizde...

Şairin kaleminde kırk iki mahallesi
İnsanın içinde, özünde yaşar memleketi
Büyüdük, çoğaldık köy, kasaba hareketi
Kırk iki toplam güzel mahalle ne güzelce ilçemizde...

Akçayazı, Kayacık, İslık, Hasanoba
Hotamış, Kuzu Kuyusu, Yeşilyurt, Aşlama
Kesmez, Yeşilyurt'tan Bağdaylı'ya
Geniş yelpazede hizmet verilir ilçemizde...

Gazanhüyük'ü, Salur, Yenikent'te,
Güzelkışla, Işıklar, Nasuhpınar'ı bizde
Bu toprakların güzel insanları gönlümüzde
Daha ismini sayamadığım,
Yazamadığım mahalleler selamlar size!

Nihad ÖZTÜRK

SÜLALE SÜLALE CAN KARAPINAR

Her sülalenin has bir adı var,
Gülabe Gülabe can Karapınar,
Hısım, akraba, yakın komşular,
Kırk iki mahallede severiz bizi.

Soyadının geldiği o yıllarda
Her haneye birer yakışan verilmiş.
Kimi Yalçın kimi Çakır kimi de Bakır...
Bir merhabada sunarız sevgimizi.

Yeekli'de Yoluklar, Ördekler, Mavuşlar
Kocatürkler, Kelalar, Satoğullar, Oraklar
Demiryalı'da Guburoğulları,
Saydamlar, Yakalar, Fettahlılar
Herkes iç içe tamamlar birbirini.

Bacanak Yaylası'nda Bedirliiler, Köklüler, Müderrisliler
Bece Yaylası'nda Karakayalar, Bayramaliler, Terziler
Örene oturmuşlar Fazlı İsmailler
Goymatta Arılar ile yan yana Cevdetliler.

Yeniceoba'da yerleşik Ünlüler, Kalkanlar
Tarlasının başında Balkanlar
Daha ismini yazamadığım can dostlar
Ne olur bana hatırlatın yerinizi!

Beşkuyu'da Kesikler, Yenioba'da Sezerler
Yazomca'da Sekmenler, Tilkişar benim yaylam kardeşler...
Küllükuyu'su Acarlar, Taşpınarlar
Ta en uçta Hasip Ağa'nın yaylası var

Güneş Karacadağı'ndan doğar
Kuzukuyusu'ndan nazlıca batar.
Çukurkuyu, Beşağıl, Merdivenli...
Akçayazı, Hotamış, Hasanoba, İslık, de mi?

Nasuhpınarı'ndan Tol'dan Halil Yurdun'dan
İkizli, Kesmez, Sırçalı, Öbektaş'a ne demeli?
Yavşan Çukuru'nda Çungurlar,
Karaöz Yaylası'nda Cemallılar
Topağın Yaylası'nda Dinkullar, Kabahasan,

Şekerci, Acıkuyu, Saraçoğlular...
Gülcüler, Kavashılar, Beleler, Bedavılar
Kurtçular, Biltekinler, Demirciler, Yararlar
İlgünler, Altınsoylar, Emmioğlular

Golca'da Gümülük'te Omatalar, Parlaklar...
Kürtül Yaylası'nda Can Çelebiler
Meke'mizin güzelliğinde Müftüler
Gazanöyüğü Yaylası Akkayalar

Eğer yazılmayan varsa söylesinler!
Bursal Yaylası'nda Süreler, Özderler
Çınar Yaylası'nda Çınarlar eğleşirler
Sülale sülale ne güzel bu yerler

Dünyada bire gelir can Karapınar.
Sekizli'de Akrabalar Çingir'de Akdoğanlar
Hemen Sancaklar'da Aktürkler, Fesler
Yedi Kulaç'ta Ganiler, Hanyıkığın'da Yazarlar
Mısırlı'nın Yaylası daha niceler var.
Türkmen Yaylaları yaylamız

Salur, Yeşilyurt, Buğdaylı sevdamız
Kırk iki mahallede soyluca adımız
Bir bütünüz şu ilçemizde yan yana.
Akkuyu Yaylası'nda Aydoğdu, Aydoğanlar
Hemen yanı başında Simitliler var

Tarla başlarında Üsekleli ve Kolaylılar
Şefikli, Alpli, Özsoylu yan yana komşular...
Sırniğa oturmuş Çorakçı Barutçular
İnaba'da dinlerler Tuzcular, Işıklılar
Hemen asfaltın kıyısında Akbabalar
Her gülabe almış kendince yerlerini.

Apak Yaylası'nda Zenginler,
Ocakcılar, Yorulmazlar, Hacı Beytiler
Telin içerisinde Gır İseler, Kaçarlar
Sarı Hasanlar ile Sivri Kayalar
Yan yana eğleşirler ne güzel!

Kurtbasan Yaylası Uslular, Tüysüzler
Kızmazlar, Cümbeler ve Ebeler
Ayaz Torunları, Yeşilyurtlar, Bayramaliler
Mutluca yaşarlar ah bu yerlerde!

Çukurca'yı mesken tutmuş Sayarlar
Omar Hacı'da Ölmezogullar'ı var
Kayalı Yaylası'nda Sönmezler, Hafızlar
Börcük Kırsalı'nda Boztaşlar, Akkaşlar
Eşeli'de Suvatçılar, Savurlar

Küçük Karakuyu Aşırlar, Firikler
Niğde Boğazı'nda Aliağalar, Atalar
Putur Kırısali'nda ise Yazganlar
Körin Yaylası'nda Hacı İhsanlılar...

Adını yazamadığım güzelim yaylalar
Sizlere de kalemimden selamım var
Gezdim, gördüm, bulamadım buradan güzel bir diyar
Gönlümün nuru, gururu canımsın Karapınar!

Kırkitli'den uzandım daha Geren'e
Seyit Hacı, Baldanlar'dan İvrizlere
Burunsuzlar, Rifatlı Şık Yaylası, Yassıca
Yazomca, Daromca, Kötüköy sıralıca...

Sülükler, Bozakkılar, Karaoğlular
Özsoylar, Öztaşlar yakın komşular
Birerler, Karabataklar, Elmaslar
Bayırları da ekledim sayfamıza.

Çiçek Yaylası, Akkaş, Vahap Basan
Maviler, Uğurlar, Karagözler yaylalar
Şu güzel ilçem insanı adıyla yaşar
Şairin gönlündesiniz, herkese sevgiler, selamlar...

Nihad ÖZTÜRK

KARAPINAR

Sana gelen çöl diye ağlar
Gideceği günü tek tek saymaya başlar
Sonra seni kalbine bağlar
Güzel memleketim Karapınar

Yaz gelir kış hazırlıkları başlar
Süt, terayağ, yoğurt, kokusu burunları haşlar
Sonra yemeğe başlar tüm dostlar
Güzel memleketim Karapınar

Kaynanalar olmadık şeylere darılır
Gönlünü yapmak için bir kına bir dastar alınır
Gelin kız buna çok alınır
Güzel memleketim Karapınar

Bahar gelir zengin sultana selam vermez
Fakir kıskançlığından aç olduğunu belli etmez
Fakirin parası zengine yetmez
Güzel memleketim Karapınar

Kış gelir kaynana hastayım demeye başlar
İyi oluncaya kadar nazlanmalar artar
Damatla gelin rabbine yalvarmaya başlar
Güzel memleketim Karapınar

Fakir kızına hayırlı bir dünür bekler
Geleni beğenmez, varlıklı ister
Yaşı doluncada beğenmedin vermedim der
Güzel memleketim Karapınar

Düğün yemeğine doyum olmaz
Haydi, sende gel karnını doyurmadan olmaz
Bamyasına, yaprak sarmasına hiç doyum olmaz
Güzel memleketim Karapınar

Bu memleket anlatılmaz yaşanır
Mehmet ağam yazdıkça bir hasretliktir yaşanır
Her ölenle inan gözler yaşarır
Güzel memleketim Karapınar

Burada yabancı yok herkes birbirine akraba
İnanmazsan sor bir muhtara
Zengini, fakiri, genci, yaşlısı hepsi bir numara
Güzel memleketim Karapınar.

Mehmet SOYLU

CANIM GARBİYAR

Vesile olmasa gelemez olduk,
Çok özledim seni canım Garbiyar.
Gurbete düşdük de şifayı bulduk,
Çok özledim seni canım Garbiyar.

Nereden başlasam bilmemki söze,
Biraz anlatayım anımı size,
Vallahi yaşım gelsede yüze,
Çok özledim seni canım Garbiyar.

Hani aşşık oynardık enegim zülbe,
Ceviz oynardı büyükler bile,
Cümbeye dikme birde billa oynardık meleli, ikişer dikme,
Çok özledim seni canım Garbiyar.

Alitepe'de Çetmili, Hacıomarlı savaş iderdik,
Ketire gartana çağlaya giderdik,
Gındamdan gannık, süpürgelik direrdik,
Çok özledim seni canım Garbiyar.

Akyayla'da dedeminen düven sürerdik,
Bostanlıkda mantar dabancayla, tavşan kovardık,
Kaysı çekirdeyi, tel araba oynardık,
Çok özledim seni canım Garbiyar.

Pınarın gölünde buzda zıyardık,
Oyun mekânımızdı koca çayırılık,
Kimsenin içinde yoktu hayırlık,
Çok özledim seni canım Garbiyar.

Bayram gezerdik, bez keseyle şeker toplardık,
Yallı osman şeker verenleri yuhlardık,
İçi toz biberli, kadife çiçek koklardık,
O günleri çok özledim canım Garbiyar.

Kısa dönem Meke'de kuzuda güttüm,
Çiçek yaylasına pırene gittim,
Nalet gurbet elde eridim bittim,
Çok özledim seni canım garbiyar.

Kumsürüde tahda tüfek askerdik,
Esadın bağında gölde yüzerdik,
Bıyık terleyince siyir gezerdik,
Çok özledim seni canım garbiyar.

Anam ayşenede ekmek iderken,
Çay isterdim soğanlı sıkmayı yırken,
Sündürme bereği hayal iderken,
Çok özledim seni canım garbiyar.

Kafamızı sapan daşı yarardı,
Anam gelip gonursuyla sasardı,
Sesimizi tüm mahalle duyardı,
Çok özledim seni canım garbiyar.

Babam daş gırdı on okkalık zomunan,
Sayı sayılırdı bulgurunan ununan,
Doğu koyun doğmuş koyun, memeleri gümüş koyun,
Bunları özledim canım garbiyar.

Anam tandır çekerdi, kuzunede nar gibi,
Yanında sadeyağ, küflü pinir var gibi,
Sevipde alamadığım, nazlı yar gibi,
Çok özledim seni canım garbiyar.

Dağal eser, kum dolardı gözümüz.
Güneşden çatlardı, yanardı hep yüzümüz,
O günleri andıkça artar hüznümüz,
Çok özledim seni canım garbiyar.

Ana baba gidince uzadı yollar,
Emmi, dayı, hala hep gidiyorlar,
Bana dikili ağacınmı var diyorlar,
Ama ben seni seviyorum garbiyar.

Yaş çoğalır yürek yukalaşmış,
Hısım akraba eş dost, hep koklaşmış,
Gurbetçi herşeyden mahrum kalırmış,
Eşi dostu pek özledim garbiyar.

Çoluk çocuğa karışdık gayrı,
Kimsenin kimseye dokunmaz hayrı,
Tam otuz sene geçti, ben senden ayrı,
Birgün geleceyim, iki metre yer varsa garbiyar.

Memet düyümlendi boğazına söz,
İki çeşme oldu inan iki göz,
Gurbet elde ne bahar belli, nede yaz,
İki metre toprağını çok özledim canım garbiyar.

Mehmet YALIM

KARAPINAR DESTANI

Nuşeden abını olur Sultanı Sultaniyenin,
Öyle bir tesiri vardır, mai hakkaniyenin,
Yok değil hanı hamamı lakin harap,
Pek sönüktür hali istikbâli Sultaniyenin.

Geldiğim günden beri hiçbir terakki görmedim,
Tali'i has azırdır mutlak bu Sultaniyenin,
Laklaka ile gelir geçer ömrü insanın,
Daima laftan ibaret fikri Sultaniyenin.

Geldi hamdolsun bahar eyyamı mesut oldular,
Yayla göçme zamanıdır çünkü Sultaniyenin,
Yaz günü bekçileri tayin olur memurdan,
Birrıza menfi gibi memuru Sultaniyenin.

Ellerin yurdunda şimdi gül biter bülbül öter,
Kum biter baykuş öter arzında Sultaniyenin,
Sakin ha cebinden çıkarma ellerin elden gider,
Lokma zanneder koparır kedisi Sultaniyenin.

Fıtraten meyyâl olur tahsile evladı vatan,
Çok zekidir doğrusu sübyânı Sultaniyenin,
Altı ay evvel açıldı dâhilinde rüştiye,
Korkma artık yere gelmez sırtı Sultaniyenin.

Himmet ister himmeti âliye muhtaç hâsılı,
Vardır istidadı hakka şehre Sultaniyenin,
Yok, eğer devam ederse böyle bu haller,
Hayrını gör artık ağzı ballım böyle Sultaniye'nin..

**Sultaniye de görev yapmış
Akşehir'li Memur Sabri Bey 1926.**

Merhum Veznedar Kazım Atabek ve oğlu Mustafa Atabek arşivinden...

KARAPINAR ANLATAMADIĞIM SEVDAM

Hiçbir yere koyamadığım memleketim,
Yüzünde mahcupluğu hiç gitmeyen temiz saf çocukluğum,
İki film birden anonsuna feda ettiğim okul yıllarım,
Altına naylon serilmiş çocukluk yatağım,
Adı batasica, vurgunu yığın gelesice, büngüldiyesicelerle edilmiş beddualarım,
Yakaladığım gelenki, sapanla vurduğum serçe, ilk günahım,
Yaz sıcağı öğlesinde akıttığım kenger sakızım,
Bayramlarda kız peşinde bisikletle yanlışlıkla girdiğim çıkmaz sokağım,
Bir külah dondurma hatırına kümeden yumurta çaldığım,
Ellerim yırtılırcasına dikenler içinde topladığım itburnum, çağlam, alıcım,
Ezan sesiyle bölünmüş doyamadığım sabah uykularım,
Ketir yamaçlarında avazı yankılanan sevda şarkılarım,
Korka korka gittiğim kuran kursunda yediğim dayaklarım,
Okuduğum mevlit, aldığım kamet, minareden çınlayan sesim,
Pancara vurduğum çapa, samanı kaldırdığım yaba, emeğim alın terim,
Dondurucu soğuşunda buz tutan elim, sızıdan akan gözyaşım,
Bayramda topladığım şeker, heyecanla cebime tıktığım harçlığım,
Yakar top, gıltılı billi, uzuneşek tadına doyamadığım oyunlarım,
Gelirken çok sevdiğim, giderken nefret ettiğim otogarım,
Gizlice peynir, turşu, yağ aşırıldığım bastırağım,
Karapınar, Karapınar, Karapınar... Bir türlü anlatamadığım.

Alıp başını destursuz gitsede yıllar, birşeyler hep aynı kalacak.
Hatıralar yakıcı bir saman tozu, gözlerimde hep bayram telaşı olacak.
Şakaklarıma düşse de beyazlar, Bülbül'ün değirmeninde ağarmış sayılacak.
Sülügün kahvesinde derin bir mevzu, ince belli bardak avuçlarımı yakacak.
Her kuşluk vakti çağırsa da selâlar, işim başımdan aşkın hep mazeretim olacak.
Bekleye dursun bakalım mezardaki sevdiklerim, daha bahçe bellenecek, yonca sulanacak.
Ah o huzursuz sağ'lı, sol'lu seksenli yıllar, Çetmi mezarının duvarında birileri kahrolacak.
Babam korku ve telaş içinde işine gidecek, dayanamayacak dedem, okkalı bir küfür savuracak.
Ben tutmayayım, size hayırlı yaşlanmalar, yirmi yaşım bırakmıyor, belli bırakmayacak.
Anam kız bakar bana aşağı mahalleden babam nasipse harman sonu nişan koyacak.

Muhammet Bayır/ Yozçobanı

SÜLALELER

ABDALLAR: ÜNLÜSOY & ÇOBAN
ABDALLAR: YEŞİLDAĞ & GÜÇ
ABDALOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
ABDİLER: AKTÜRK
ABDULLAH HOCALAR: KOÇAKER
ABDURRAHMANOĞULLARI: KARAMAN & YARDIMCI
ABDURREZZAKOĞULLARI: CAVGA & ÖZTÜRK & MENTEŞ &
SARKIN & ŞENOL & İNAL
ABİDLİ: AKKUL
ACAMLAR: ÖZ & ÇARPAL & ZEYBEK & PEKER
ACAMLI: YARDIMCI & ACEMOĞLU
ACELECİLER: ALTUNSOY
ACEMLER: TÜRKOĞLU
ACIMIKLI: AK & GÜRE
ADALILAR: ÇALIŞKAN
AFŞAR OĞULLARI: SADE
AĞZIKARALAR: GÖNÜLLÜ
AHİMLER: ILGAR & EŞİT
AKAĞLI: AKAN
AKALILAR: AKAN & AKIN & BATMAZ & AKSOY
AKILLIOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
AKILLIOĞULLARI: USLU & ÜNAL & İNCE
AKİLELER: KOCAKAYA
AKKUŞLU: TETİK & GÜRBÜZ
AKSARAYLI: ÇEVİK
AKVALLAR: AKSEL
ALAADDİNOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
ALDÜLVHAPOĞULLARI: KALKAN
ALEMDAROĞULLARI: BAYRAK
ALİ AĞALAR: YÜKSELOL & ALKAN
ALİ ÇAVUŞLU: ALDANMAZ

ALİ HOCALAR: OCAKÇI
ALİ MEMETLİ: İLHAN
ALİKİLER: YAYLACI & ARSEVEN
ÂLİMLİ: ALİMOĞLU
ALİMOĞLU/ÂLİMLİ: BÜYÜK
ALİMUSTAFALAR: GAYGISIZ & EROL
ALİNİNOĞULLARI: ARI
ALİOSMANLAR: KOCATÜRK
ALİŞENLER: ALİŞAN & AKBABA & GÜL
ALİŞİLER: GÜLEÇ
ALKIŞLAR: ALKIŞ
ALLEKLİ: EŞSİZ
ALTINDIŞLI: YABİR
ALTIPARMAKOĞULLARI: OKURER & CANTÜRK
ALYANAK: AYDOĞDU
APAKLAR: ÖZKÜRKÇÜ
APAKOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
ARABACILAR: AKAN
ARABAŞILAR: AŞKIN
ARABOĞLU: ÜSTÜN
ARAPLI: YAVUZ
ARAPLILAR: TERZİOĞLU
ARAPLAR: DURMUŞ
ARAPOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
ARAPOĞULLARI: ERDURAN
ARAPUŞAKLARI: ÇELİK & BAŞER & ÖZBULUT
ARAZYALAR/ARAZİOĞULLARI: KAYA & KIZILKAYA
ARISAMALI: ARSLAN
ARNAVUTLAR: TOKGÖZ
ARZI VELİLER: SEVİNÇ
ARZİOĞULLARI: ÇOLAK & SERT & USLU & SARI

AŞGARLAR: ÖZÜDOĞRU

AŞIRLAR: KURUM

AŞIROĞULLARI: AŞIR

AŞKARLAR: AŞKAR & DENİZ

AŞŞIKLI: IŞIKLI

AŞŞIKOĞLU/AŞŞIK: IŞIKLI & AKBAŞ

ATARABACILAR: ALİ RASİM POLAT

ATİLİLER: PEKŞEN & ÖZÇELİK

ATTİRİK: VARLI

AVANOĞLU: AKBAY

AVANOĞULLARI: YALÇIN & YAYLALI

AVCILAR: ŞİMŞEKLİ

AVCIOĞULLARI: AKKAŞ

AVRATLARIN UŞAĞI/HACI ALİMLER: MEHMET SOYLU &
İBRAHİM SOYLU

AVŞAROĞULLARI: AKDEMİR

AYDINLI HOCALAR/AYDINLI: AYDINLI

AYDINLI: ÜSTÜN

AYDINLILAR: BABACANLAR

AYDOĞANLAR: AYDOĞAN & KAMEROĞLU

AYGÜNEŞLER: AYGÜNEŞ

AYNALILAR: ESEN & AKMAN & BAŞAR & AKAN & TAN &
KOÇAK

AYŞADUDULAR: DURU

AYŞANOĞULLARI: ALKIŞ

AZILILAR: AZILIOĞLU

AZİMLER: ALTUNDAL

AZİZ HOCALAR: TÜNALP

AZİZLİ: SEZER

AZİZLİ: ŞENER & ALAN & ÇELİK

BAĞCILAR: BAĞCI

BAKİOĞULLARI: DERYA
BALDANLAR: BALDANOĞLU & YAPAR
BALDANLI: YAPAR
BALDANOĞLU: AK
BALLAVURT: SONGÜR
BALLİLER: HANİFİ AZILI
BANABAKLAR: PAK
BARNAKSIZLAR: OKUMUŞ
BATAKÇILAR: KALKAN
BAYRAKLAR: İSMAİL BAYRAK
BAYRAKTAROĞLU: TEKİNEL
BAYRAMALİLER: ALTUNSOY
BEÇCİL/CELAGÖZLER: KARAGÖZ
BEDAVILAR: BOZKURT
BEDELLİLER: KARACA
BEKÇİLER: ÇEVİK
BEKÇİLER: FINDIKÇIOĞLU
BEKÇİLER: GÜRBÜZ
BEKDİKOĞULLARI: YAVŞANCI & GEVENCİOĞULLARI
BEKİR HOCALAR: İVRİZ
BEKİRLER: ACAR
BEKİRLİLER: YILDIRIM
BEKLAVERDİ: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAPLAR
BEKTAŞILER: SORAN
BEKTAŞLAR: ULUS
BEKTAŞZADE: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
BELELER: TAŞDEMİR
BERBERLER: AHMET UZUNER
BERBERLİ: BİLİCİ
BEŞ DEVELİ: ÖZSOY
BEYDİLLİ: BEYDİLLİ

BEYLEROĞULLARI: SAĞLAMER
BIYIK/BIYIKLI: TUNA
BIYIKLAR: UMUTLU
BIYIKLI: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
BİLALLI: MUTLUSOY
BİLGEÇLER: BİLGEÇ
BODURLAR: ÖZDEMİR & ÖZOĞUL
BODUROĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
BODUROĞLU: BOZDAĞ
BODUROĞULLARI: İŞLER
BORLUOĞULLARI: YANKAL
BOŞNAKLAR: SARIYILDIZ
BOŞNAKOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
BOYNU EĞRİLER: GÜVENÇ
BOYUNCUOĞULLARI: KOYUNCU
BOZAKLILAR: BOZAKLI
BOZDAĞLAR: ALİ BOZDAĞ
BOZOĞLANLAR: ÇEVİK
BOZOĞLANLI/NASIRZADE: SAYAR/ARAP HÜSEYİN
EFENDİLER
BÖLÜKBAŞI: ÇAĞLAR & SAĞLIK
BULGURCUOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
BURUNSUZLAR: ERBAY & YAPAR
BURUNSUZLAR: GÜLTEKİN
BÜLBÜLLÜ: OKUR & OKUYUCU
CABILI/CABILLILAR: VURAL
CABILILAR: KÜÇÜKDURMUŞ
CABIRLAR: VURAL
CABIROĞULLARI: DEMİRCAN
CABULULAR: EMRE
CAFARLAR: ÇEVİK

CAFAROĞULLARI: ÇAKIRER
CAGARDALLAR: DOĞAN KOÇAKER
CAMIŞÇILAR: KAZIM ESER
CAMIZLAR: PAYAS
CANAVARCILAR: KURTÇU
CANAVARLI: HAMİT VE YUSUF ZENGİN
CARTLAKLAR: PEKŞEN
CAVRALAR: ÖZEL
CEBOVLU: ÜNVER
CELAGÖZLER: KARAGÖZ & ÜSTÜNKAYA
CELALETİNLER: BAYAR
CELALLAR: CELAL AKTAŞ
CELALLI: CELAL DİRİ
CELAVLILAR: BEYDİLİ
CELEBOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERNDEKİ LAKAP
CELEPOĞLU: SEÇİLMİŞ
CELLAVLAR: ÇİLLİ
CEMALLI: CEMAL ESKİ
CENANLI: CENAN
CERANOĞULLARI: CEYLAN
CERİDOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
CERİTOĞULLARI /İNCİRCİLER: YALÇIN
CERYAN: EKİN
CESURLAR: CESUR
CEVDETLİ: GÜR
CIKKI/CIGGILAR: UZUNLU
CILIKCI: YANKAL
CIRIKOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
CIRNAZLAR: PEKİN
CIRNAZOĞULLARI: İLER
CİBİDOĞLU: ŞAHİN

CİCİLİ ALİLER: AKYILDIZ
CİKCİKLİ: KOÇAK
CİN ZALİ: DİRİCE
CİNAYŞALAR: İNCE & BAŞTUĞ & NAS
CİNCİ: GÜLBAHAR
CİNGİZLİ/NAKIPLI: YEŞİLYURT
CİNGÖZLER: CİNGÖZ
CİNLER: YILMAZ
CİNOĞLANLI: DİKMEN
CİVİLLER: AKAR
COMALAR: İREN (HOTAMIŞ)
COMALAR: İREN (MERKEZ)
COZLAR: CEYLAN
CÖNGERLER: DURMUŞ
CUMAHOCALAR: BOZ
CUMALAR: ERSOY
CUMAYALAR: TORUN
CURRUK: GÜVENÇ
CÜCCELER: HAMZA SAYGAN
CÜCENLER: ALTAYLI
CÜCENLER: YİĞİTER & TÜKENMEZ
CÜLLÜLER: KILIÇER
CÜMBÜŞOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAPLAR
ÇADIRLILAR: ÇALIŞKAN
ÇAKALLAR: SOYLUER & ÇAKAL
ÇAKALLAR: VURAL
ÇAKIRLI: ÇAKIR
ÇAKMAĞIN KÖRAHMETLİ: ÇAKANLAR
ÇALIKOĞULLARI: GÜVENÇ
ÇARIKLILAR: KARABACAK
ÇATALBAŞLAR: ÇEVİK

ÇATALKAFALAR: YILDIZ
ÇATALLAR: AHMET/İLYAS/MEHMET YAYLACI
ÇATMALI OBALILAR: TAŞKIN
ÇAVUŞLAR: ALİ UYAN
ÇAVUŞLAR: MUTLU
ÇAVUŞLULAR: İNCİ
ÇAVUŞOĞULLARI: ÇAVUŞOĞLU
ÇAYANOĞULLARI: CEYLAN
ÇEÇE/ÇEÇELER: AKYILDIZ
ÇEÇEOĞULLARI: KILIÇLI
ÇELDİR: KORKUSUZ
ÇELDİRLİ: KORKUTAN & BOZDAĞ
ÇEREK: ÇEVİK
ÇERKEŞLİ: YILMAZ
ÇERKEZLER/ÇERKEZOĞULLARI: YILMAZ
ÇERKEZLİ: TÜYSÜZ
ÇERKEZOĞULLARI: TUNA
ÇETELER: AKTÜRK
ÇINARLAR: ÇINAR
ÇITAK: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
ÇİFTÇİOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
ÇİLAĞA/ACIKLI: ÜNAL
ÇİLAĞAOĞULLARI: ÇİLAĞAOĞLU
ÇİNİLER: TÜYSÜZ
ÇİVİCİLER: ÇİVİ
ÇOLAKLAR: CARI
ÇOLAKLAR: METİNER
ÇOLAKLAR: YAMAN & CARI
ÇOLAKOĞULLARI: TUNCER
ÇÖPÇULOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
ÇÖZ TAHİR: GÜDAL

ÇUKUR YAYLALI: ÇUNGUR

ÇULFALAR/ÇULHALAR: CANSEVEN

ÇUNGURLU: ARICAN

ÇÜRÜKCÜ: YAPICI

ÇÜRÜKHÜSEYİNLER: YALÇIN

ÇÜRÜKLER: ÖZDEN

ÇÜRÜKLÜ: ERSÖZ

DAĞLI HÜSNÜLER: BALIK

DAĞLI YUSUFLAR/KÖR YUSUFLAR: DURMAZ

DAĞLI: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

DAĞLI: UĞUZ

DAĞLILAR: OĞUZ & UZUN & UĞUZ

DAĞLIOĞLU: BALKAN

DAĞLIOĞULLARI: MURAT DENİZ

DAĞLITAHSİNLİ: ÇETİN

DALERLİ: DELEN

DAMAK: TOKAY

DANGILLI: TERZİOĞLU & TERZİ & VAHDETİ

DARBAZLAR: DİNÇEL

DATLILAR: AKTÜRK

DAVUT HOCALAR: DANIŞ

DAYILAR: GÖÇER

DEDE AHMETLİ: AHMET GÜNGÖR

DEDEOĞLU: HAKKI & HASAN ÇALIŞ

DEĞİRMENCİOĞLU: ÖZLÜ

DELİ MEMETLER: ESER

DELİ OĞLANLI: KAPLAN

DELİ SAATLİ: SAİT ALKIŞ VE ÇOCUKLARI

**DELİ SÜLEYMANOĞULLARI: ATEŞ & KARAGÖZ & YEŞİL &
GENÇTÜRK**

DELİ: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

DELİALİLER: ERSOY
DELİBEKİRLİ: İVRİZ
DELİCUMALAR: ÖNER
DELİHALİTLER: GÜMÜŞSOY
DELİKEÇELİLER: ÖZKUL
DELİKEÇELİLER: ŞAKAR
DELİLER/DELİBAŞI: ÖNAL
DELİNURİLER: DELEN
DELİOĞLANLI: ŞEVKET KAPLAN
DEMİRCİLER: DEMİRCİOĞLU
DERİCİ: ÇALIŞ
DERİCİKEMAL: ÇİÇEK
DERİCİLER: TEKİNCAN & ÇALIŞ & DEMİRAY & EŞİT
DERVİŞLER: COŞAR
DERVİŞLER: DİNLER
DERVİŞLİ: AKDOĞAN
DERVİŞMEMETLİ/HAYTALAR: BÜTÜNER
DERVİŞOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
DERVİŞOĞULLARI: İŞLEKER & ARSLANTAŞ
DETDELER: AYDEMİR
DEVECİLER/MURTAZALAR: DEVECİ
DEVECİLER: ALTINIŞIK
DEVECİLER: DEVECİ
DEVECİLER: ÜNVER
DEVECİOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
DEVİRİŞLİ: İŞLEKER
DEVİRİŞLİOĞULLARI: BALBAY & ADIGÜZEL
DIRICILAR: KOÇER
DİKMANLAR: TEKİNCAN
DİKMENLİLER: TOKAY
DİLKİATAN: İMANLI

DİLSİZOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
DİNGİLLİ: DİNÇ
DİŞLİOĞULLARI: DİŞLİOĞLU
DÖNENİN OĞULLARI: SÖNMEZ
DUBUROĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
DULKADİROĞULLARI: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
DURMUŞ HOCALAR: ERTAN & ERDOĞAN & HOCAOĞLU
DÜMBÜLLÜLER: ÜNER
EBELER: AKDENİZ
EDALILAR: EDEBALI
EFELE: AHMET & İBRAHİM UZER
EFENDİLER: ÜRE
EKMEKÇİ: ALBAYRAK
ELİF OSMANLAR: ALTUNSOY
ELİFOĞULLARI: GÖKSEL
ELLEZLER: RAMAZAN TAŞPINAR
EMİNLER: SERT
EMİNLİOĞULLARI: AKBABA & ALIŞAN
EMİRKIZIEVİ: KAYA
EMİRLAHLI/EMRULLAHLI: KURNAZ
EMİRLİ: GÜDAL
EMİRLİ: ÜNAL & EMRE & KÜÇÜKDURMUŞ
EMİRLİ: YILMAZ
EMLAKÇILAR: YAKA
EMLAKÇIOĞULLARI: YAKA
EMMOĞULLARI: GENÇER
ENEZLİ: ENES ERTAN
ERDİNÇ: KONYALILAR
EROLLAR: EROL
ESLER: ES
ESATLI: OKUR

EŞELER: ÇAKMAK
ETHEMLİ: TARTAN
ETTOPAKLI: DİNKUL
EYÜP HOCALAR: SARICALI & SARICA
EYÜPLER: TURUÇ
FAKILAR: DENİZ
FARETLİ: BABACAN
FATELER: ÜNLÜ
FAZLILAR: BALTAOĞLU
FENARCILAR: BİRGÜL
FETTAHLAR: TUNCER
FETTAHLAR: TUNCER & ALTAYLI & ŞİMŞEKLER
FETTAHLI/FETTAHOĞLU: ÖZTÜRK
FINDIKÇIOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
FIRLAKLI: PEKŞEN
FIRLAKVELİLER: DİRİCANLAR
FİRİKLİLER: AYDEMİR
FİSALİLER: ÖZDEN
GADAFERLİ/GUPPİLİ: SAVAŞ
GADİR ÇAVUŞLU: CEYHAN
GAFFARLI: ÖZCAN
GAGACILAR: GAGACI
GAHRİLER: GÜMÜŞSOY
GALLALAR: SEZER
GAMBER: DEMİR
GAMGIOĞLU: ZEYBEK
GANİLER: İVRİZ
GARA ÇİÇCİLER: EKENOĞLU
GARA OĞLANLAR: KOÇAKER
GARAOĞLANLI: ECİRLER
GARAAĞAÇLAR: ARAS

GARACELER: KARACA
GARADEVELER: ARMAĞAN
GARADURMUŞLU: VURAL
GARAHALİLLER: HALİL KOÇAKER
GARAİBRAMLİ: KÜÇÜKMELEMEZ
GARALAR: BAYRAM TUGAN
GARALİLER: GÖNÜLLÜ
GARAMEHMETLİ: MEHMET DANIŞIK
GARAÜSSÜNLÜ: ZENGİN
GARTLAR/ARAZZİYALAR: KAYA
GAVAS: İLGÜN
GAVASLAR: GÜLCÜ
GAZANFEROĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
GAZİ: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
GAZİHOICALAR: YERLİKAYA
GENÇOSMANLI: GENÇ
GEVENCİ: SÖNMEZ
GEVENCİLER: BAŞAR
GIÇIGIRIKLAR: SAYAN
GILLILAR: BALKAN
GIRALİLER: CANLI
GIRITLI: BOZTAŞ
GİRİBİŞLER: YAĞIZ
GIROĞLANLI: ZENGİN
GIROSMAN/GIROĞLU: AYYILDIZ
GIRTILCI: BAYRAK
GİTIROĞULLARI: BAŞCI
GİTTİRİ: AKÇASIZ
GIYIKLILAR: KIYAR
GOCA DAVUTLU: GÜNER
GOCA KULAK: ÜSTÜNER

GOCA MEMETLİ: KÖKSAL

GOÇLAR: KOÇ

GOLUSALAR/KOLUKISALAR: KUTLU & ÖZKUTLU & KUMRU

GOSLAKLAR: ERTUNÇ

GOSTAKLAR: ORUÇ

GÖÇMEN: GARİP

GÖÇMENLER: İBRAHİM AKGÜN

GÖDEKARIFLER: DİKMEN

GÖDEKARIFLER: GÜNVAR

GÖĞALİ: SONGÜL

GÖĞŞENLİ: KAPULU

GÖĞÜSSÜNLÜ: ATABEK

GÖK HALİLLER: ERCAN

GÖKALİLER: GÖKÇELİK & GÖKÇE & SONGÜL

GÖKDAYLAR: GÖK

GÖKLER: FETTAH ÇETİNER

GÖKMAHMUTLU: YALÇINÖZ

GÖKMEMETLİ: AKYILDIZ

GÖMBERELER: GÖKÇE

GUBUROĞLU/GUBURLU: ATABEK

GUBUROĞULLARI: ATABEK

GUBUŞ MEHMETLİ: BAŞOĞLU

GUCULAR: ERDEM

GUPPİLİ: KOCAERKEK

GURKLULAR: AKDENİZ

GURKLAR: EKEN & SAPMAZ & SAĞIRDEVECİLER

GURKLULAR: AKAN

GURRAZADE: GÜR

GÜCCÜK MEMETLİ: AYDINBELGE

GÜCCÜKHACILAR: BAŞTÜRK

GÜCCÜKHOCALAR: ELMACI

GÜÇÇÜK AĞALAR: SÜRE

GÜDÜKLER: ABİDİN TOPRAK

GÜDÜKLER: TOKDEMİR

GÜDÜKLÜ: ŞİMŞEK & ÜNVER

GÜDÜLLER: GÜDAL & GÜDÜL & ÖZDEMİR

GÜLLÜ: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

GÜLLÜLER: AKÇA

GÜLLÜŞLER/GÜLYAKUPOĞULLARI: GÜNEŞ & ERMİŞ &
TÜRKMEN

GÜMÜŞOĞULLARI: CANDAN & EKİN

GÜMÜŞOĞULLARI: GÜMÜŞ

GÜRAY(GUHAY): ÇAVUŞ

HACALLILAR: HALİL GÜMÜŞSOY

HACELİOĞULLARI: MUSTAFA YILDIRIM

HACELİOĞULLARI: YALÇIN

HACERLİ: ELİBOL

HACIAHMETLER: YAZGI & BÜYÜK

HACIAHMETLİ: ERGEN & ERGAN

HACIAHMETOĞULLARI: TEKİN & ŞANLITÜRK

HACIALİLER: ALİ MIRISOĞLU

HACIARİFLER: KOCATÜRK & ERGEN

HACIAŞŞIKLI: EMRE

HACIAVCI: GEDİKOĞLU

HACIAZİZLİ/EZİZLİ: SEZER

HACIBAYRAM ALİLER: ŞENKAL

HACİBEKİRLİ: SELÇUK

HACİBEKİROĞULLARI: İNCEKARA & ACAR

HACİBEYTİLER: UNCUOĞLU

HACİEMİNLER: ÜMİT

HACİEMİNLİ: UYSAL

HACİEYLİMLİOĞULLARI: SOYLU

HACIGANİLER: İVRİZ

HACIHAFIZLI: KESKİN

HACIHAFIZLI: SEZER

HACIHALİLLER: ÜNAL & YILMAZ

HACIHALİLOĞULLARI: ÇINAR

HACIHASANLI: SELÇİK

HACIHASANLILAR: ÖZTÜRK & UZERKEK

HACIHELİMOĞULLARI: BAKUM

HACIHIRLILAR: VARLI & ERTUNÇ & YEŞİLOT & BİLGİSEVER

HACİBRAHİMOĞULLARI: AĞAÇ

HACİMİNLİ: YÜKSELER

HACİİSMAİLOĞULLARI: KAREŞ & TAN & KARADENİZ & UÇAR

HACIKADİRLİ: YORULMAZ

HACIKULA: ŞAHİN

HACILAR: ALP

HACILI: KARATAŞ & İLHAN & YAŞAR & YILDIRIM

HACILI: ÖZBEK & GÜL & TETİK & NAVRUZ & ULAŞ

HACİLOKMANLAR: ÜNALMIŞ

HACİMAHMUTLAR: GÜZEL

HACİMAHMUTLAR: KARACA

HACİMAHMUTLAR: ÖNER & KARAGÖZ

HACİMAHMUTOĞULLARI: ÇETİNER

HACİMEHMETLİ: KOCATÜRK

HACİMEMİŞOĞLU: ALTINEL

HACİMİNLİ: UYSAL

HACİMUSALAR: KARAGÖZ

HACİNAZİKLER: BAYRAM KOÇAKER

HACİNEBİLER: ÇIĞ

HACİOĞLU: YILDIRIM

HACİOMARLI: UĞURLU

HACİOMARLI: KIRBAŞ & TAŞPINAR

HACIONBAŞILAR: ÜNER
HACIOSMANLI: AYDOĞDU
HACİÖMERLİ: ÖMER TAŞPINAR
HACİÖMEROĞULLARI/YARIMLAR: YARIMOĞLU
HACISADIKLI: NAYIR & NAS
HACISALİHLİ: AKPINAR
HACİSEYDİ'NİN OĞLU: KOÇAK
HACİŞAMLILAR/HAKKI HOCALAR: ÖZÜDOĞRU
HACİVELİLER: ÜNLÜ
HACİYAĞIRLI: DEMİR
HACİYAKIP: DEMİR
HACİYAKUPLU: BARUTÇU
HACİYAKUPLU: KARADAĞ & BARUTÇU
HACİYAKUPLU: YAKUP DEMİR
HACİYONUSLAR: YUNUS YAMAN
HACİYUSUFLU: ÜNAL
HACİZALİLER: AKPINAR
HACİZİHNİ: KİBAROĞLU
HACİLİ: İLHAN
HACOMARLI/GİRBAŞ: TAŞPINAR
HAÇCANALILAR: DEMİRCAN
HADİMLİ: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
HAFİZ AĞALAR: UZUN
HAFİZLİ: AHMET ÖZSOY
HAKKALAR: YAZGAN
HAKKI HOCALAR: ÖZÜDOĞRU
HAKKILAR/HAKKIUSTA: CEYHAN
HALEFLİ: HAVUTÇU
HALICILAR: HALICI
HALİL AĞALAR: İNCİ & ÇAVUŞLU
HALİLÇAVUŞLU: ALİ & BURHAN SOYLU

HALİLEVLER: KALLEVLER & KANIK & ERTEKİN
HALİTLER/HALİTLİ: GÜMÜŞSOY & İREN & ALTINSOY
HALİTLİ: HALİT GÜMÜŞSOY
HAMAMCILAR: ÖZTAŞ
HAMDİLER: HAMDİ KOÇAKER
HAMIRCILAR: ÜLKÜMEN
HAMIŞLI: SAYDAM
HAMURCU/GAZİ HACI: MUCUK
HANCILAR: HANCIOĞLU
HANKAPILAR: YALÇINÖZ
HANKAPILI: ATA
HARAVCILAR: İLGÜN
HARHARLI: KILIÇER & BEKİRAĞA
HARPUTOĞULLARI: İLASLAN
HASANHOCALAR: KÜLAHLIOĞLU
HASANLI: CENGİZ & AYDIN & ALP & EROL
HASIPLİ: YAZGAN
HASTALAR: GÖKCAN
HATAYLI: ÖZDİNÇ
HATCANALAR: DEMİRCAN
HATIPLAR/KELHACILAR: YILDIZ & KAYALI & YAVUZ
HATIPLI: SÖZEN & HOROZ & HATİPOĞLU
ÖZÜDOĞRU & KARTAL & KARAOSMANOPLU
HATIPLI: AYTAÇ & YILMAZ
HATIPLI: İLHAN & ŞAHİN
HATIPLI: MIH
HATIPLI: SÖZEN
HATIPLILAR: KARAOSMANOĞLU & YILMAZ & ERGİN &
SÖZEN (Hotamış)
HATIRLAR: AKKUZU
HATIPLİ: AYKAÇ

HAVAOĞULLARI: AKDEMİR

HAYDARLAR: AKHAN

HAYDAROĞLU: AKHAN

HAYTA: BÜTÜN

HAYTALAR: MUSTAFA KOÇAKER

HAZİNEDAROĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

HEVİÇCİLER: GÜNSEVEN

HIDILLI: SOYSALER & OKURER & CANTÜRK & ALTIPARMAK & GÜÇLÜ & ÇİBİK

HIDIRLI: ORAK

HIDIRLILAR: SOYSALER & OKURERLER

HIDIRLIOĞULLARI: CANTÜRK

HIRALAR/HIRA: EMEKLİ

HIRALAR: AKKAYA

HİTIRLI: CANTÜRK

HİMMETOĞULLARI: TORUN

HİRA/TAKAVVİTOĞLU: EMEKLİ

HOCALAR: ÖZDEMİR & YURTTAŞ

HOCANIN UŞAKLARI: HOCAOĞLU & ERDOĞAN & ERTAN

HODALAR: TETİK

HÖLLÜKLÜ: AĞANINOĞLU

HORAZALİLER: POLAT

HORAZELLİLER: HASAN POLAT

HOROZLAR: HOROZ

HORTULU: SELÇİK

HOSLAR: HARMANCI

HOŞGÜRLÜ: IŞIK

HÖKKEMLİ: KADIRLI & ÖZKAN & İNCE & GÜNAY

HÖLLÜK/HOLLÜKLÜ: İÇEN

HÖLLÜK: DEMİRCAN

HÖŞKÜRLÜ: IŞIK

HÜDÜDLÜ: BEKAROĞLU
HÜLÜSÜLER/HULUSİLER: KORKMAZ
HÜRÜLER: BAYRAK
HÜSEMLİ: DEMİREL
İPBIK: ÖZKUL
İÇÇAK: MEHMET AY
İLTARLI: ORMAN
İRAMADANLI: ULUSOY
İSAKLAR: ŞAKAR
İBANLAR: KARABULUT
İBATOĞULLARI: EŞEN & YENTÜRK & YENER
İBİLİ: EKİN
İBİLOĞULLAR: YILMAZ
İBOLAR: ÖZBUDAK
İDRİSOĞULLARI: KANDEMİR
İDRİZLİLER: İDRİS İŞLEYEN
İLAVLI: KURTÇU
İLLEZLİ: KORKUTAN
İMAMEVİ: YÜKSEL
İMAMLAR: ÜNLÜ
İMAMLILAR/KARA HOCALAR: MEHMET KUZU
İMAMOĞULLARI: GÜMÜŞCAN & GÜNSEVEN
İMATLI: ÖZSOY & SONKAYA & ÖZDİL
İMİN ÇAVUŞLU: YABANOĞLU
İNAT: DİRDİ
İNCEHACILAR: İNCEKARA
İNİŞLİ: GÜNER
İSÇELER : İNCEKARA
İSELİLER: TEZCAN
İSENALİLER: İREN
İSOSTALAR/İSE USTALAR: ULAŞ

İSHAKLI: ŞAKAR

İSKENDEROĞULLARI: ORHONLU & ORHAN & ERGİN

İSMİLLİLER: BOZAKLI & BOZOKLU

KABADAYIOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

KABURGACILAR: ÇİBİK

KADILAR: YEŞİLDAĞ

KADIMEMETLİ: BALTAOĞLU

KADIOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

KADİFE: İNCİ

KADİRÇAVUŞLU: CEYHAN

KADİRMUSALAR: CEYHAN

KADİROĞULLARI: YALÇINKAYA

KAHVECİ: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

KALELİLER: ÖZER & YALÇIN & YARDIMCI

KALEMLİ: YAZAR

KALINLAR: BEŞKARDEŞ & ACAR

KALIPOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

KALKANLAR: KALKAN

KALLEMLİ: YAZGAÇ

KALLÜŞLÜ: SARIÇİÇEK

KALTAKLAR: İLHAN

KAMEROĞULLARI: AYDOĞAN & KAMEROĞLU

KAMİLLİ: OKUMUŞ

KANAÇLI: KANAÇ

KANTARCILAR: DEMİREL

KANTAROĞULLARI: SARNIÇ

KANTOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

KAPULİ: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

KARAAHMETLİ: AHMET KOCADAĞ

KARAALİLER: ERGİN

KARAALİLER: USLU

KARAÇİÇİLER: EKENOĞLU

KARADAYI: KARAEFE

KARADEVEN: ARMAĞAN

KARADİKENLER/KETAĞANLAR: HAMZA YALÇIN

KARAFAKILAR: DOĞRULAR

KARAİBRAMLI: KÜÇÜKMELEMEZ

KARAMERYEMLER: OKUMUŞER

KARAMUSTAFALAR: GENEL

KARANİYAZLAR: NİYAZI KOÇAKER

KARAOĞLAN: YENTÜRK

KARAÜSÜNÜLÜ/EMURLAKLI: DÜZENLİ

KARA: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

KARAAHMETOĞULLARI: YARDIMCI & GÜNDOĞDU & AYHAN

KARABAŞLI: KARABAŞ

KARABATAKLAR: BİRER

KARABÖCÜLER: KARATAŞ

KARACALAR: YILMAN

KARACENK: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

KARAÇİÇİLER: EKENOĞLU

KARADELİOĞULLARI: OCAK & ALP & TOYGA & ALTINDAL &

KARADURMUŞLU: VURAL

KARAEBELER: UYAR

KARAFAKILAR: KARADENİZ

KARAFAKILAR: YAŞA

KARAHALİLLER: KOÇAKER

KARAHÜSEYİNLİ: ZENGİN

KARAHÜSEYİNOĞULLARI: ACAR

KARAİBRAHİMLİ: SAĞLIK

KARAKOÇ: AKPINAR

KARAKÜLAHLI: KARAKAYA

KARALAR: DOĞAN

KARALAR: KARA
KARALAR: KARAKAYA
KARAMERYEMLER: OKUMUŞER & ÇAKIN
KARAMIZRAKOĞLU: TAŞÇI
KARANECİPLER: ÇOBAN
KARANFİLLİ: KIZILKAYA
KARAOĞLANLI: ECİR
KARAOĞLANLI: YENTÜRK
KARAOĞLU/ARAPHASANLI: EKENOĞLU
KARASÜLMANLAR: AKILLI
KARAYAZILI: KARAOĞLU
KARAYAZILI: KOCAERKEK
KARIKÇIOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
KARINKUZU: YÜZBAŞIOĞLU/YALDIZ
KARTALLAR: AKKOCA
KARTILLILAR: AY
KASAP/KASAPLI: HAMDİ DAĞ
KASAPLI: İVRİZ
KASAPLILAR: ŞAHİN
KASAPOĞULLARI: HALİL KASAPOĞLU
KASIMLAR: ERGİN
KASIMLAR: KAYA
KASIMOĞULLARI & KASIMALİLER: ATABAY
KAŞKAOĞULLARI: OK & AKTÜRK
KÂTİP MEHMETEFENDİ OĞULLARI: SAYDAM
KÂTİPLER: AYDIN
KÂTİPLİ: DİNÇ
KATRANCI: İBRAHİM YAŞAR
KATRANCIOĞULLARI: AKPINAR
KAVAS: GÜLCÜ
KAVASLAR: METİNER

KAVASLAR: ÖZENLİ & TOKMAK
KAVASLI: DİKİLİ
KAVURMACILAR: KARAKUL
KAYABAŞILAR: KOR
KAZANHÖYÜKLÜ: RAMAZAN KARAGÖZ
KAZANOĞLU: TEVFİK ÜNLÜ
KEÇELİ: ŞAKAR
KEDİ VELİ AĞA: HATUNANA
KEDİCİ: ERTÜRK
KELAHMETLER: GÜNDÜZ & AKTAŞ
KELBEKİRLİ: KÜÇÜK
KELCUMAYALAR: SALMAN
KELEMRULLAHLI: KURNAZ
KELHASANLI: VERİM
KELOMARLI: GÜÇ
KELOSMANLAR: GÜLLÜ
KEL: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
KEL: MEMİL OFLAZ
KELAĞALAR: CANAN & ŞENGÜL
KELAĞALAR: GÖNÜLLÜ
KELAHMETLER: AKTAŞ
KELAHMETLER: ENGİN & MERAL
KELALAR: ATA
KELBEKİRLİ: GÜNGÖR
KELBEKİRLİ: KÜÇÜK
KELDEVRIŞLİ: YEŞİLYURT
KELEŞLER: KELEŞ & SAVUR
KELEŞLER: KOCABAŞ
KELEŞLER: KOCABAŞ & KILDIRICI
KELHACILAR/KELLANLAR: YILMAZ
KELHAMZALAR: AKILLI

KELLELER: AKSÖZ
KELLER BAŞI: ÜNGÖR
KELLER: PAŞAOĞLU
KELTERLER: ÖZALP
KEMANLAR: NASUHOĞLU
KEMİK: AKÇASIZ
KENAN OĞULLARI: KENAN KELEŞ
KENANLI: YUSUF KENAN AĞA (ÇELEBİ)
KENDİROĞULLARI: KETEN
KERİMLİ: SARAÇ & SARAÇOĞLU
KESELLİ: KOCATÜRK
KEŞELİ: KOÇHAN & SARIÇİÇEK & ÖZKUL
KETHÜDAOĞULLARI: ÖZBEK
KEZZİKLER: KESİKLER
KILDIRICILAR: İSMAİL DOĞRU
KILIÇLAR: MEHMET KILINÇAT
KILLI OĞULLARI: HÜSEYİN SOYSALER
KILLI: BALKAN
KINCIOĞLU: ALİ OSMAN İNCE
KIR ALİLER: ÇAKMAK & ÇELEN & ŞİMÇEK
KIRALİLER: ŞİMŞEK
KIRDEDELER: HİCRET DÖNMEZ
KIRIÇ ALİ: CANKURT
KIRITLI: BOZTAŞ & BOZDAĞ & DİKİCİ
KIYIKLI: KIYAR
KIZIL MUSALAR: DİNKUL
KIZIL OĞLAN: TÜNALP
KIZILİMAM OĞULLARI: ÇETİNER
KIZILYAKALAR: YAKA
KİRKİTLİ: KÖKEN
KİSCİLER: SİVRİKAYA

KİTİŞOĞULLARI: GÜNDÜZ & KÖRMEMETLER
KOCAHASANLAR: ÇELİK
KOCAOĞLAN: ARMAĞAN
KOCABIÇAKLAR/ASİYELER: ÇAKAL
KOCAÇAVUŞLU: KOÇ
KOCADURMUŞOĞULLARI: PEKTAŞ
KOCAFAKILAR: GÜVENDİK
KOCAHÜSEYİNLER: ÜSTÜNER
KOCAMUSALAR: YAŞAR
KOCAMUSAOĞULLARI: EFE & KARAKIŞLA
KOCAOĞLAN/HACILILAR: İLHAN
KOCAOĞLANLAR: ÖZTÜRK & OSMANOĞLU
KOCAOĞLANLAR: ÖZTÜRKER
KOÇLAR: KOYUNCU
KOKMUŞLAR: ALA
KOLCULAR: KOZANLI
KOLU KISALAR: VERİM
KOLUKISA: KUMRU
KONYALILAR: ERDİNÇ
KONYALILAR: FES & ÇEVİKİDUK & ALPEREN
KORELİ: AHMET BÜTÜNER
KORELİ: ALİ SOYLU
KORELİ: MUSTAFA ÇİLLİ
KORKMAZLAR: KORKMAZ
KORKUSUZ: KANAÇ
KORKUSUZLAR: KORKUSUZ
KOSALAKLI: KAŞDEMİR
KOSLAK: ERTUNÇ
KOSTAKLAR: İNCE & BAŞTUĞ & NAS
KÖÇÇELER: NAYAN & KOYUNCU
KÖÇEKÇİLER: ŞENSES

KÖLELER: USLUER & UYGUN & YILDIZ
KÖLELER: ÖZENLİ & TOKMAK
KÖLELER: UYGUN & USLUER
KÖLELER: YALÇINDAĞ & ÖZLÜK & GÖKAY
KÖMÜŞLER: KESKİN
KÖNCÜLER: UYSAL & BALKAN
KÖPEKÇİLER: KARDAŞ
KÖR AHMETLER: AHMET GÜVEN
KÖRALI: MUCUK
KÖRBEKİRLİ: KARLI
KÖRCUMALAR: ULAŞ
KÖRDURMUŞOĞLU: NURİ OSMAN ARISOY
KÖRHASANLAR: OKUMUŞ
KÖRHÜSEYİNLER: ÜSTÜNER
KÖRKADIRLI: ÖZÇELİK
KÖRLER: AYAN
KÖRLER: KÜÇÜKDURMUŞ & KARABULUT
KÖRMEHMET: YAŞAR
KÖRMEMETLİ: AKTAŞ
KÖRMEMETLİ: İVRİZ
KÖRMUSALAR: MUSA GÜNEŞ
KÖRMUSDULU: ARISOY
KÖROĞULLARI: MEHMET AKTAŞ
KÖROMARLI: OĞUZ
KÖROSMANLI: İRFAN CEYHAN
KÖRSAATLI: ORHAN
KÖRUŞAKLI: SAVUR
KÖRÜMMETLİ: TÜRKMEN
KÖRÜŞLÜ: SAVUR
KÖRVEHBİLER: KANIK
KÖRYUSUFLAR: DURMAZ

KÖRYUSUFLU: DEVECİ
KÖSE: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
KÖSE: DANIŞIK
KÖSEEVİ: TEZCAN
KÖSELER: ALKAN & YÜKSELLER
KÖSELER: KOÇAKER
KÖSELER: ÜNER
KÖSEMATLI: KÖKSAL
KÖSEMATLILAR: GÜVEN
KÖSEOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
KÖSEOĞULLARI: KESKİN
KÖSEOĞULLARI: ÖĞÜT & ÖĞER
KULAK: İNCİ
KULAKSIZLAR: AYDENİZ
KULALAR: ŞAHİN
KURRAZADELER: GÜR
KURRAZADELER: OKUYUCU & BÜLBÜL
KURTÇUOĞULLARI: BOZKURT
KURTOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
KURTOĞLU: ONARICI
KURU MUSTAFA: MUSTAFA SAVAŞLI
KUŞÇUOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
KUTLUHANOĞULLARI: KAYHAN
KUYUCU: YILDIRIM
KUYUCULAR: SUCUOĞLU & SUCU & KOÇAN
KÜÇÜK HACILAR: BAŞTÜRK
KÜÇÜK HACILAR: MUTLUER
KÜÇÜK HOCALAR: HALICI
KÜÇÜK KADİRLİLER: KADİR ÜNLÜ
KÜÇÜK: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
KÜÇÜKKADİRLER: ÜNLÜ

KÜLLÜÇEOĞULLARI: ERDEMİR
KÜPELİLER: KÜPELİ
KÜRDOĞLU: KURDOĞLU
KÜRDÜN UŞAKLARI: KUL
KÜRKCÜOĞULLARI: KARDAŞ
KÜSTÜKLER: TUNA
KÜTÜK HAKKILAR: DURUERLER
LAVERLİ: İLHAN
LİFATLI: YAPAR
LİLLİLER: ULUTAŞ
LOBUTLAR: AKMAN
LOKMANHOCALAR: VAROL & ŞENOL & ŞENCAN
LOPOSMANLI: ÇAĞLAR
MACARLI: : BİLGEÇ
MADEMCİ: KEMAL SAYGAN
MADRABAZLI: KOR
MAĞRİBOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
MARAKLI/VAHAPLI: KALKAN
MARAKLI: KARDAŞ
MARAŞLAR: ALPASLAN
MARAŞOĞLU: KILIÇLI
MARZİYALİ: İLDİZ
MAŞALLAH: AHMET & MUSTAFA AKTÜRK
MAVILAR: MAVİ
MAVIŞLER/MAVUŞLU: ATALAY
MAYKILLAR: KOÇAKER
MAZİNLİ: ÇAĞIRAN
MELEMEZOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
MEMİŞLİ: BULUT & BİLTEKİN
MENNİLER: İBRAHİM YEMİŞ

MERDİNLİLER: ATALAR

MERLANLAR/KÖR MEHMETOĞLU: MEHMET & MUSTAFA
YILMAN

MERNUS: BOZTAŞ

MERYEM'İN HALİL'İN OĞULLARI: HÜSEYİN & AHMET
GEÇER

MESUTLU: ÖZDİL

MIRISOĞULLARI: KOÇAKER

MISIRLI: ÖZATA

MİZAMLI: KALKAN

MOÇU: MUSTAFA ULU

MOÇULAR: BOZDOĞAN

MOLLA MUCUK: TÜRK

MOLLAOĞLU: İLHAN

MONCUKLU: CİHANOĞLU

MOTORLU: GÖKCAN

MOTURLAR: KAPLAN

MOTURUN HACILAR: KAPLAN

MUALLİMLER/KORKMAZLAR: PEKER

MUCUK: İHSAN SAVAŞ

MUGAYITLI: UĞUR

MUHARREMLİ: FİDAN

MULLALAR: DİRİ

MULLALAR: İLHAN

MULLAMUCUK: TÜRK

MULLAÖMEROĞULLARI: OKUMUŞER

MURATLI: MERDANE & BİÇERLİ & ALTINTOP & BELER &
AKGÜN

MUSALI: AKCURA & KARAMAN & KAYA & KARA

MUSAOĞULLARI: CANSEVER

MUSTAFA ÇAVUŞLU: TUNCEL

MUSTUKLAR: KAZAK

MUSTULHÜSEYİNLİ: KOÇER
MUSTULLAR: UZUNÖZ & UZUNDEMİR & UZUNYILMAZ
MUSUK MUZO: PEKİNCE
MÜBAHLI: ARI
MÜBAŞIRLER: ALTUNSOY
MÜBAŞIRLI: AYIRT
MÜDERRİSLİ/MÜDERRİSZADE: KÖKLÜ & KÖKLÜSOY & PÜRLÜSOY & BİLGE & ÖZDER
MÜDÜRLÜ: DUMANLI
MÜFTÜLER: OKUMUŞ & GÜNGÖREN
MÜFTÜOĞLU/MÜFTÜZADELER: DANIŞIK/ MÜFTÜOĞLU
MÜFTÜZADE: MUTLUSOY
MÜLAYİM/MÜLAYİMOĞULLARI: ATAÇ
MÜLAZIMLI/MULAZIMLAR: MÜLAZIMOĞLU & YÜCESU
MÜLAZIMLI: GÜNDOĞDU
MÜMİNLER: ŞENKUL
MÜMÜRLER: UZUNDEMİR
MÜNEVVERLİLER: AKER
MÜŞEKKELOĞULLARI: DEMİRKOL
NAKIPLI/NAKIPLAR: NAKİPOĞLU & YEŞİLYURT & YURT & ŞENYURT
NAKİPOĞLULARI: RAHİM & OSMAN & KAMİL NAKİPOĞLU
NALBANT: AYYILDIZ
NALBANTLAR: ÜNAL & ÇELİK
NALBANTOĞLU: ÇELİK
NALLI BEL ŞEVKETLİSİ: GÜMÜŞLÜ
NEBİLER: ÖZOĞLU & ÖZTAŞ
NECATİLER: OSMAN KOÇAKER
NEFEROĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
NESİMİLER: ÇALIK
NİĞDELİLER: YALIM

NODANAYŞALAR: DEMİR & ERDEM

OBABAŞI: AYDINLI

OBRUKLU: SÖNMEZ & UĞURLU

OCAKÇILAR: OCAKÇI

OMATA: PARLAK & ÖĞÜT & ÖĞÜR & ÖZAY

OMATALAR: ÖĞÜT & ÖĞÜR & YÜKSELER

ONBAŞI: AKDENİZ

ONBAŞININ TORUNLARI: UZUNDEMİR

ORAGAN: NURDOĞAN İLERLER

ORMANLAR: ORMAN

ORZALALI: METE

OSMAN ÇAVUŞLU: ALTAŞ

OSMANEFENDİLER: TETİK

OSMANLI: GENÇ

OSMANOĞULLARI: DOĞANAY & İLDANLI & ÖZTÜRKER &
TÜRKER

ÖDDÜKLÜ: İÇEN

ÖĞÜRLER: ÖĞÜR

ÖĞÜTLER: ÖĞÜT

ÖKSÜZLER: ÜNVER

ÖKSÜZLER: ZENGİN

ÖRDEKLİ: ÖRDEK

ÖZEKLER: USLU

ÖZLÜLER: ÖZLÜ

PALA: YENTÜRK

PAMUKLAR: CİNGÖZ

PANCARCILAR: PANCARCI

PASALAKLI: ÖZDİNÇ

PATİRİKLER: CANKURT & GÖKTAŞ

PEKMEZOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

PİRELER: MEHMET KOR

PİRENCİLER: AKKAYA
POLATLILAR: POLAT
POMAYLAR: POMAY
PONÇAKLI: DİKMENER & PONÇAKLI
POSTACILAR: KARACAN
POTHASANLI: SAĞLAM
POTOSMANLI: TÜRKMEN
RAHİMLİ: DEMİRCAN
RAMAZANOĞULLARI: ÇELEBİ
RAMAZANOĞULLARI: ORUÇ
RİFATLI/LİFATLI: YAPAR
SAATLİ: ALKAN
SABANCILAR: SÖNMEZ
SAÇAKLI:1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
SAĞIRBEKİRLİ: UZER
SAĞIRDEVECİLER: SAPMAZ
SAĞIROMARLI: ALTAYLILAR
SAĞIRHACILAR: ÖZBEK
SAĞIROMARLI: AKAN
SAHİP ÇAVUŞLU: EKE
SAKALLI: ŞENTÜRK
SAKALLILAR: ŞENTÜRK
SAKALLIOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
SAKLAR: SAK
SALİMLİ: SALİM AY
SALLANTI: KARATAŞ
SARAÇ: YAŞAR KARACA
SARIALİ: SAYAR
SARIALİLER: KALKAN
SARIBERBERLİLER: EMEKLİ
SARIBIYIKLAR: ŞEMSETTİN ALTINTAŞ

SARIFAKILAR (FAKİHLER) : METE
SARIMEHMET: ÖZLÜK
SARIVEYSELLİ: KALKAN
SARİEMMİOĞULLARI: KALKAN & ALPASLAN
SARIHOCALAR: SARICA
SARILAR: SARIKAYA
SARILAR: USLU & ÜNAL & ARGUN & SARIKAYA
SARIMSAKÇIOĞULLARI: CANSEVEN
SARIOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
SAROŞLU: YEŞİLYURT
SATILMIŞ/SATILAR: SATILMIŞ
SAYMALAR: SAYMAN
SEKENEKLİOĞULLARI: GÜNAYLAR
SEKMENLİ: SEKMEN
SEKSENLİK: HOTAMIŞ
SERTİN İPRAM: AKSEL
SEYİTALİLER: SÖNMEZ
SEYİTOĞULLARI: DEMİRCAN
SİĞİRDAR: ŞİMŞEK
SIHHİYECİLER: KEMAL VE NECDET YILMAZ
SIHHİYELER: ERBAŞ
SIHHİYECİLER: YILMAZ
SIHHİYELER: MEHMET VE SÜLEYMAN ERBAŞ
SIRIMCI: TAŞKIN
SIRIMCILAR: TAŞKIN
SİLLELİLER: DANIŞ
SİMİTLER: DİKİCİ
SİNEKLİLER: KOCATÜRK
SOLAK: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
SOMALAR: SOMA
SORANLAR: SORAN

SUGÜRLÜOĞLU:1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

SUVATÇILAR: SUVATÇI

SÜLEMMİ: ERKUL

SÜLEYMAN USTALAR: YAPICI

SÜLLÜEVİ: ÜNAL

SÜLLÜLER: AKTOP & DENİZ

SÜLÜKLÜ: FİDAN

SÜLÜKLÜ: SONKAYA

SÜME/SÜKKAMLAR: SAĞDIÇ

SÜNDÜLLÜ: KEKLİK

SÜNDÜLLÜLER: ÇİBİK

SÜNDÜLLÜOĞULLARI: KEKLİK

SÜNDÜRMEÇÇİLER: ALİ OSMAN ALTUNSOY

ŞABANLAR: AKBABA

ŞAHLI/KARANFİL: ÖLMEZOĞLU & ÖLMEZ

ŞALLI: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

ŞAM BEKİRLİ: ŞAHİN

ŞAMILOĞULLARI: UÇARER

ŞAMLILAR: KARAKAYA

ŞAMLIOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

ŞAMMAZLI: YÜKSEL & YÜKSELER

ŞARAPÇI TAHİR AĞA: ŞAHİN

ŞEHİT HALİL: HALİL SAYAR

ŞELLAVLI: ÖZTAMIRAK

ŞELLİKLER: DAĞAŞAN

ŞENLİK: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

ŞEREF'ALAR: DİKER

ŞIGIDIK/ALEBİLER: MUSTAFA BAŞTÜRK

ŞIHLAR: AVANLILAR & AKBAY

ŞIHLAR: AYDEMİR

ŞIHLAR: İSMAİL& İBRAHİM ÖZEN

ŞİHLİLER: GÜLMÜŞ & SAVAÇLI & MENGİ
ŞIKIDIKLAR: ŞIK
ŞO OMARLAR: ATALAY
TABANLIOĞULLARI: ÖZOĞUL & ÖZDEMİR & YEMİŞ
TABANLIOĞULLARI: ÜNAL
TAHMAZOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
TAHSİNLİ: YAZGAN
TAHTACILAR: BAYIR
TAKALAR: ÇORAKÇI
TAKAVİTLER: YILMAZ
TAKAVİTLER: ZENGÜR & YAMANER
TAKKALILAR: SARICALI
TALAŞLAR: BOSTAN
TAMPER: DURMUŞ
TANACILAR: SEKMEN
TANALAR: DÖNMEZ
TANALAR: TÜRKOL
TARTANLAR/ETHEMLİ: TARTAN
TAŞGÖTLÜ: GÜRE
TAŞDEMİROĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
TAŞLILAR: SAÇLI
TATGADİRLİ: SARIBOĞA
TATHASANLI: AYAN
TATMEMETLİ: AKILLI
TATMEMETLİ: VARLI
TATARLAR: YETİŞİR
TATAROĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
TATAROĞLU: TAN
TATHÜSEYİNLER: ULAŞ
TATKADİRLİ: SARIBUĞA
TATLAR: BAŞTÜRK

TATOĞLANLI: KOLAYLI

TAVACILAR: ÜNVER

TAYYIPLAR: PAK

TAZİOSMANLAR: ÖZDAMAR

TELEFONCULAR: SAYIN

TENEKECİLER: BİRGÜL

TENEKECİLER: ÇUBUK

TERKENLİLER: ELMAS

TERLEMEZLİ: UÇAR

TERZİLER/VAHDETLİ: TERZİOĞLU & DANGILLI

TERZİLER: ALTUNSOY

TERZİLER: BACAĞ

TIĞLILAR: HALİL YALÇIN

TIKI TAHSİN/TIKI OĞULLARI: TAHSİN IŞIK

TIKI: AHMET & MAHMUT SAĞLAMER

TIKI: GÖNÜLLÜ

TIKILAR: IŞIK

TILAKLAR/KÖSELER: KOÇAKER

TIS TIS: ALA

TITIR: KARAKOCA

TİLLİLER/TELLİLER: AKSÖZ & TELLİ

TİYARLAR: DERVİŞ VE OSMAN SEVİNÇ

TOPAKLAR: DOĞANER & DONAT & GÖRGÜLÜ & ÖNER &
ÖNYÖN

TOPAKLAR: EROL & SÜER

TOPALHACILAR: DUMAN

TOPALALİLER: AY

TOPALAYŞALAR: KARAKAYA

TOPALHACILAR: DUMAN

TOPALHASANLAR: TOPAL & KOCATÜRK & ÜNAL &
KARAKUZU & İPEK

TOPALİMİNLİ: MUTLU
TOPALLAR: DOĞANER & ÖZYÖNLER
TOPALLI: AVCI
TOPALLI: AYDIN & ÇETİNER & ELTUTAR
TOPALOĞLU: ÇENESİZ
TOPALOĞLU: DURMAN
TOSKALAR: TOY
TOSUNLU: BALIKÇI
TOZAKLAR: DÜZGÜNER & ERTAN & GÜNEY
TOZAKOĞULLARI: DÜZGÜN
TOZMANOĞULLARI: AKÇA
TULUKLAR: KUNT
TURANBOYLAR: BALIK
TÜLEKLER: KALKAN
TÜRKMEN: CİNGÖZ
TÜRKMEN: KARACA
TÜRKMEN: ÖZDEN
TÜRKMENOĞLU/TÜRKMENLER: İLDANLI
TÜRKMENOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
ULUKLAR: YANIKLI & ŞİMŞEKLİ & YILDIRIMEL & ÖRÜM
UYURLAR: GENE
UZUN DEMİRCİ: KOCABAŞ
UZUN HÜSEYİNLER: HÜSEYİN YAŞAR
UZUNLULAR: UZUNÖZ & UZUNDEMİR
UZUNLULAR: UZUNAVCI & UZUNER & UYANIKER
UZUN ÜMMETLER: TÜRE
UZUNAĞALAR: ETİ
UZUNKIZLI: GÖÇER
UZUNKIZLILAR/DOKTORLAR: DİLEK
UZUNOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
ÜCÜ: ÖZDEN

ÜÇAYAK: ACAR
ÜMMÜLER: ERDOĞAN & KAPLAN
ÜNLÜLER/ÜNNÜLER: KALKAN
ÜRENLİ: YAPICI
ÜSELEKLİ: SAK
ÜSSÜN ÇAVUŞLU: BİLTEKİN
ÜŞÜŞLÜ/ALİMEMETLİ: ACAR
ÜŞÜŞLÜ/ÜÇÜŞLÜ: ACAR & ÇAMLIBEL
VADILAR: KAÇAR
VADILAR: YARIMOĞLU
VAHAPLI: KASIMLI
VANLILAR: ÖZBEK
VELİOĞULLARI: KINDAN
VELİOĞULLARI: YAŞA & OKUMUŞ
VEYSELLER: TAŞKIN
VIZZIKLAR: GÜMÜŞER
VIZZIKLAR: MUSTAFA DİRİ
VIZZIKLI: EMEKLİ
YAĞCILAR: PEKTAŞ & PEKTAŞOĞLU
YAKIPLI: YABANOĞLU
YALLILAR: DOĞAN
YARALIOĞULLARI: ÖZOĞUL & DİKMEN
YARARLAR: YARAR
YARIMLAR: YARIMOĞLU
YARLILAR/YARLI: ÖNAL
YAZGANLAR: YAZGAN
YEDİGÜDENLER: MİNNAS
YEĞENOĞLU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
YEKÇEŞM: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP
YETİMDEVRIŞLER: SEVİNÇ
YILMAZOĞULLARI: YILMAZERLER

YONUZLU: USLU

YÖRÜKOĞLU: AYDINBELGE

YÖRÜKOĞULLARI: IŞIKCI

YUNUSLU: BİLGEÇ

YÜKSEKSOYLAR: YÜKSEKSOY

YÜZBAŞIOĞLU: YALDIZ

YÜZBAŞIOĞULLARI: DURMAZ

ZARARSIZLAR: ZARARSIZ

ZAZA: FATİH USLU

ZEKÂTÇILAR: BOZTAŞ

ZOBU: 1844 NUFUS DEFTERİNDEKİ LAKAP

ZOBULAR: UĞUR & ÇOPUR & NAYIR

ZOM/ZOMOĞLU: ÖZYÜREK

ZOM: BİLGİN

ZORTOĞLU: ZENGİN

LÂKAPLAR

ABDULLAH ÇAVUŞUN BAYRAM ALİ: Bayram Ali Yılmaz
ABİD İSMİLA: İsmail Akkul
ABİLİ: Ahmet Çalık
ACAMIN FAHRİ: Fahri Yardımcı
ACAMIN MEMED: Mehmet Yardımcı
ACAMIN SEMEDA: Büyük Samet Yardımcı
ACAMIN SEMET: Semet Yardımcı
ACAMOĞLU ŞİDA: Şiit (Şehit) Yardımcı
ACAR: Ali Musa Yaşar
ACEMOĞLU ŞEHİD AĞA: Şehit Yardımcı
ÂDEM HOCA: Adem Zengin
ÂDEMİN HAYDAR: Haydar Gümüşsoy
ADI KIDILLI: Şahin Güçlü
AĞA TEVFİK: Tevfik Aktürk
AĞA: Tahir İnanlı
AĞANINOĞLU: Samet Ağaoğlu
AĞIR SANAYİ: Mehmet Çavuşoğlu
AHRETLİK: Asım İşleker
AJAN: Mehmet Çorakçı
AKALİ: Ali Çalık
AKALİ: Ali Yılmaz
AKIŞ/AKOSMAN: Osman Küçükdurmuş
AKKAŞIN OSMAN: Osman Akkaş

- AKKUŞ ABA:** Minte Zorlu
ALBAY: Nurettin Ünlü
ALİÇAVUŞUN POSTACI İSMAİL: İsmail Hakkı Yalçın
ALİÇAVUŞUN POSTACI MUSTAFA: Mustafa Yalçın
ALİMEHMET: Mehmet Ali Acar
ALİMENİN DURAN: Duran Aksöz
ALİOĞLU OSMAN AĞA: Osman Arı
ALLEK AHMED: Ahmet Eşşiz
ALMANYALI ALİ: Ali Yeşilyurt
ALMANYALI: Ahmet Işıklı
ALMANYALI: Mehmet İnci
ALMANYALI: Mehmet Özder
ALTINDİŞ MEMEDA: Mehmet Yabir
ALTINDİŞ: Mustafa Gönen
ALTINDİŞLİ: Zekiye Yabir
ALTIPARMAK: Ahmet Şimşeker
ALYANAK: Osman Aydoğdu
AMBAK: Bektaş Akkaya
ANABABANIN AĞAÇCI MUZAFFER: Muzaffer Akyüz
ANALIĞIN MUSTAFA: Mustafa Yurt
APAKLI MUSTAFA: Mustafa Altınbay
APAKOĞLU: 1844 Nufus Defterindeki Lakap
ARABALİ: Ali Üstün
ARABINALİ: Ali Yavuz
ARAP HASAN: Hasan Eyidoğan
ARAP HÜSEYİN EFENDİ: Hüseyin Sayar
ARILARIN AHMED AĞA: Ahmet Arı
ARILARIN MÜBAH AĞA: Mübah Arı
ARNAVUT VELİ: Veli Toksöz
ARSEVEN: Mehmet Arseven
ARZİVELİ: Veli Sevinç

ARZUHALCİ ABDÜLGADİR AĞA: Abdülkadir Erdoğan

ARZUHALCİ HİKMET AĞA: Hikmet Halıcı

ASIM'ANIN HACI İBRAHİM AĞA: İbrahim Yeşilyurt

ASKER SEFER: Sefer Demirbağ

ASKER: Mehmet Nayan

ASKERİN MEMED: Mehmet Söğüt

AŞÇI FADİMANA'BA: Fadimana Danışık (Ahmet eşi)

AŞÇI FADİME'BA: Fadime Danışık (İsmail eşi)

AŞÇI HÜRE'BA: Huriye (Hürü) Kesik

AŞÇI IRAZ ABA: Kiraz Soylu

AŞÇI KERMANİM ABA: Kermanim Gür

AŞÇI NEVİN ABA: Nevin Karabacak

AŞÇI ŞEHRİBANİ ABA: Şehribani Demirel

ÂŞIK/IŞŞIKLI: Ahmet Akbaş

AŞIR MEMED AĞA: Mehmet Aşıroğlu

AŞIRIN NÜRÜ AĞA: Nuri Aşıroğlu

AŞKAR ALİ AĞA: Ali Aşkar

AŞKAR HOCA: Prof Dr Mustafa Aşkar

AŞKARIN OSMAN AĞA: Osman Aşkar

AŞKAROĞLU: Hacı Mehmet Özudoğru

AŞŞIĞIN HACI OSMAN: Hacı Osman Işıklı

AŞŞIK MEMED: Mehmet Işıklı

AŞŞIK: Ahmet Akbaş

ATABAY HOCA: Mustafa Atabay

ATAKELE: Durmuş Karacadağ

ATARABACILAR: Ali Rasim Polat

ATATÜRK: Mustafa Fidan

ATEŞ AĞA: Mehmet Ataç

ATEŞDAĞLI/DAĞLI: Ali Karakaya

ATLI BEKİR AĞA: Bekir Alıak

ATLI BEKİR: Murat Aydemir

- AVRADIN ALİ:** Ali Soylu
AVRADIN MEMET: Mehmet Soylu
AVRENLİ DOKUZ: İhsan Günseven
AYAK ŞENEL: Şenel Işık
AYAKKABICI ÜZEYİR AĞA: Üzeyir Erdemli
AYDINBELGE NAİM AĞA: Naim Aydınbelge
AYGÜNEŞ ÖĞRETMEN: Mehmet Aygüneş
AYŞA DUDUNUN MUSTAFA: Mustafa Duru
AYŞANIN OĞLU: Mehmet Güngören
AZILI ALİ: Ali Azılıoğlu
BABA KERİM: Kerim Saraçoğlu
BABIR MEHMET: Mehmet Babur
BACAKSIZ: Musa Zengin
BADELEK: Mehmet Ersöz
BAL AHMET: Ahmet Ergen
BALAK: Hikmet Kıvıncı
BALCI DAYI: Yahya Bilici
BALDAN MUSTAFA AĞA: Mustafa Yapar
BALIKÇI: Bayram Özdamar
BALLAVIRT: Mehmet Songür
BALYEMEZ: Asım Duman
BANKER SERVET: Servet Durmaz
BARETTA: İsmet Aktar
BARUTÇU AHMED AĞA: Ahmet Barutçu
BARUTÇU HAMDİ AĞA: Hamdi Barutçu
BASTIRAKÇI MUSTAFA: Mustafa Verim
BAŞKAN BÜLBÜL: Kamil Bülbül Okuyucu
BAŞKAN İBRAHİM HOCA: İbrahim Önal
BAŞKAN MUGAYITOĞLU: Mehmet Mugayıtoğlu
BAŞKAN YAKA: Mehmet Yaka
BATAKÇI HOCA: Mehmet Kalkan

- BATTAL:** Mehmet Kolaylı
BAYRAM HOCA: Bayram Gülbahar
BEKÇİ ALİ AĞA: Ali Azıloğlu
BEKÇİ SADETTİN AĞA: Sadettin Tuncel
BEKÇİBAŞI ALİ AĞA: Ali Çavuş Yalçın
BEKDİK AYŞA ABA: Ayşe Çungur
BEKTAŞI ZİYA AĞA: Ziya Soran
BEKTAŞZADE: 1844 Nufus Defterindeki Lakap
BELENİN HACI AĞA: Mustafa Beleoğlu
BENLİ HASAN AĞA: Hasan Yurt
BERBER BAYRAM: Bayram Bilici
BERBER GARA: Mehmet Kalkan
BERBER KAMİL: Kamil Demircioğlu
BERBER MUSTAFA: Mustafa Sağdıç
BERBER NURİ AHMED AĞA: Nuri Ahmet Emekli
BERBER NURİ: Nuri Hancıoğlu
BERBER TAHİR: Tahir Bilici
BEREKÇİ İPRAM AĞA: İbrahim Doğru
BEŞDEVELİ MESUDA: Mesut Özdil
BEŞKARIŞ AHMED AĞA: Ahmet Selçuk
BEŞLİ: Durmuş Küçükdurmuş
BEŞLİ: İsmet Ulusoy
BIYIĞIN VELİ: Veli Tuna
BIYIK MEMET: Mehmet Selçik
BIYIKLARIN ABDULLAH: Abdullah Tuna
BIYIKLARIN İSMAİL: İsmail Tuna
BİÇER AHMET: Ahmet Yalçın
BİLALLİNİN AHMED AĞA: Ahmet Mutlusoy
BİLALLİNİN BEDİR AĞA: Bedir Mutlusoy
BİR HALİL: Halil Sayar
BİRİCE: Ahmet Demircioğlu

- BODRURLU HAMZA:** Hamza Bakış
BOĞACI ZEKERİYA: Zekeriya Eser
BOKSÖR: Ziya Balıkçı
BOMBACI HALİL: Halil Karaca
BOMBACI: Mustafa Zengin
BOSTANIN ÜSSÜN AĞA: Hüseyin Süre
BOYACI GÖK: Yusuf Elmacı
BOYACI SAPRİ: Sabri Akyıl
BOYACI TOPAL DURAN: Duran Eşsiz
BOZBEYLİ: Mustafa Seçilmiş
BÖLÜKBAŞI: Çağlar Sağlık
BURUNSUZ: Ahmet Gültekin
BÜLBÜL AHMED AĞA: Hacı Ahmet Okur
BÜLBÜL MEMED AĞA: Mehmet Okur
BÜLBÜL NAYİM AĞA: Nail Okuyucu
CABİLİ: Hamdi Saktaş
CAMBAZ: Mustafa Gönüllü
CAMCI: Mehmet Dağ
CANAVAR AHMED AĞA: Ahmet Gündüz
CANAVAR: Ahmet Ak
CANAVAR: Osman Ak
CAVRA: Derviş Mehmet Özel
CELEP OĞLU: Kerim Mehmet Seçilmiş
CELEPOĞLU TEVFİK AĞA: Tevfik Seçilmiş
CELİL AĞA: Celil İnci
CESUR MEMET: Mehmet Cesur
CESUR: İbrahim Taşdemirel
CIKGININ HAFIZ AĞA: Hasan Uzunlu
CİBİDOĞLU ISAN AĞA: İhsan Şahin
CİGULİ: İsmail Özhan
CİĞERİM ALİ: Ali Atabay

- ÇIKCIK HALİL:** Halil Koçak
ÇİN ZALİ: Zali Dirdi
ÇİNCİ HACI: Mehmet Gülbahar
ÇİNOĞLANLI HARİYE ABA: Hayriye Ünal
ÇİPCİ AHMED AĞA: Ahmet Yazgan
ÇİPCİ NURİ AĞA: Nuri Ceyhan
ÇİVİLİNİNOĞLU: İsmail Akar
CONİ MEMED: Mehmet Çevik
CONTALI BEKİR: Bekir Ulaş
COPÇU: Durmuş Turgut
CÖKE SÜLÜMAN: Süleyman Işıklı
CUGİLİ: Murat Karataş
CULDUR İPRAM AĞA: İbrahim Özkürkçü
CUMBUŞLU: Halil Dirdi
CUSTUL: Mustafa Kasapoğlu
CÜLLÜ MUSTAFA: Mustafa Kılıçer
CÜLÜK: Süleyman Özev
CÜMBE SÜLMAN AĞA: Süleyman Yeşilyurt
CÜNYİR: Sıdıka Güngör
ÇAÇAN: Burhan Özcan
ÇAĞLA MEMED AĞA: Mehmet Dağ
ÇAĞLA MUSTAFA AĞA: Mustafa Dağ
ÇALGICI MEHMET AĞA: Mehmet Genel
ÇALIKUŞU: Hikmet Akça
ÇANAKÇI İPRAM: İsmet Hancıoğlu
ÇARIKÇI: Mustafa Uzunlu
ÇARIKLI MEMET: Mehmet Karabacak
ÇARLİ: Fikret Saydam
ÇAVUŞ İPRAM AĞA: İbrahim Barutçu
ÇAVUŞ MUSTAFA AĞA: Mustafa Tuncel
ÇAYCI HACİ ÖZDEMİR AĞA: Özdemir Türkmenoğlu

- ÇELDİR:** Ömer Korkusuz
ÇEŞMECİ ISAN AĞA: İhsan Hamur
ÇEŞMECİ İZZET AĞA: İzzet Savur
ÇETE AHMED AĞA: Ahmet Aktürk
ÇETE: Hüseyin Terzioğlu
ÇETE: İsmail Dikmen
ÇETENİN AHMED: Ahmet Dikmen
ÇETİK: Mehmet Dönmez
ÇETMİLİ FAİK AĞA: Faik Uysal
ÇEVİRİK: Selma Ertunç
ÇEYREK HALİL: Halil Çeber
ÇITIR PITIR: Ekrem Akça
ÇİÇEK: Salih Karakaya
ÇİLANIN KEMAL: Kemal Ünal
ÇİLANIN MEMET: Mehmet Ünal
ÇİLANIN YUSUF: Yusuf Ünal
ÇİNİ: İsmail Tüysüz
ÇİNİLİ BEYLER: Rasim Sağlamer
ÇİVICİNİN MUSA: Musa Çivi
ÇOBAN BAYRAM: Bayram Işık
ÇOBAN RASİH: Rasih Özdemir
ÇOLAK HACI MUSA: Musa Kalkan
ÇOLAK MAHİR: Mahir Kara
ÇOLAK MEMET: Mehmet Cingöz
ÇOLOĞLU: Mustafa Tuncer
ÇORBACI: Osman Öztürkçü
ÇORTLAK: Mustafa Pekşen
ÇOTU: Mehmet Yapar
ÇÖLLÜ: Mehmet Altıntaş
ÇÜRÜĞÜN BEKİR: Bekir Ersöz
DAĞLI BEKTAŞ AĞA: Bektaş Taşcı

- DAĞLI FADİME ABA:** Fadime Gündüz
DAĞLI HÜSNÜ: Hüsnü Balık
DAĞLI NACİ: Mehmet Naci Cantürk
DAĞLI NAİL: Nail Gürbüz
DAĞLI YUSUF: Yusuf Durmaz
DALGIN: Remzi Soylu
DAMAK: Osman Özdamar
DANGILIN ÜSSÜN: Hüseyin Terzioğlu
DARBAZ MUSTAFA: Mustafa Darbaz
DARBAZ: Mehmet Dinçel
DAŞA GÜLEN MUSTAFA: Mustafa Yurt
DATLI MUSTAFA AĞA: Mustafa Aktürk
DAVETÇİ MEMED AĞA: Mehmet Özata
DAVUT HOCALARIN TAYYAR AĞA: Tayyar Danış
DAYI: Ertan İvriz
DAYI: Yüksel Tatal
DAYOĞLU: Mehmet Çalışkan
DEĞİRMENCİ KAZIM AĞA: Kazım Torun
DEĞİRMENCİ YUSUF AĞA: Yusuf Aker
DELANIN ASIM: Asım Sezer
DELAYDAR/DELİ HAYDAR: Haydar Akhan
DELİ ALİYE ABA: Aliye Karagöz
DELİ DIRİT: Ömer Çicekçi
DELİ GEÇİ: Fikret Dal
DELİ HAMZA: Hamza Parlak
DELİ MEMEDİN MUZAFFER: Muzaffer Özen
DELİ MUSTAFA: Mustafa Erbay
DELİ OMARALİ: Ömer Ali Gönüllü
DELİ SAİT: Sait Akyıl
DELİ SERVET: Servet Akpınar
DEMİR: Ali Osman Özbek

- DEMİRCİ UZUN MEMED AĞA:** Mehmet Kocabaş
DEPEİÇLİ: Sadık Sakkuş
DEPLEKÇİ: Mustafa Ergen
DERİCİ SARI ALİ AĞA: Ali Kalkan
DERVİŞ MEMET: Derviş Mehmet Bütün
DERVİŞ'ANIN KÂTİP İBRAHİM: İbrahim Yeşilyurt
DEVECİLER: Muzaffer Ünver
DEVEKESENLİ: Selahattin Akan
DEVRE: Hüseyin Uygun
DIRIT: Ömer Çiçekçi
DIZZIT: Ahmet Karabulut
DİKBANNAK: Ali Güdül
DİKBANNAK: Hamit Güdül
DİMİTRİ: Faruk Bilici
DİNGİL: Mehmet Sözen
DİNGİLİN ÜSSÜN AĞA: Hüseyin Dinç
DİRİN: Ramazan Öztürk
DİŞÇİNİN OMAR AĞA: Ömer Çiçekçi
DOKUMACI ÖMER: Ömer Yaman
DOKUZ ANALI: İsmail Demircioğlu
DOKUZUN GAZİ: Gazi Özhan
DOMBAK: Ziya Çanak
DONAT: Mustafa Donat
DÖNDÜNÜN OSMAN: Osman Özudoğru
DÖRTGÖZ MEMED AĞA: Mehmet Uğur
DURAN HOCA: Duran Gündoğdu
DURMUŞ HOCA: Durmuş Hancioğlu
DUZCU AHMED: Ahmet Aldanmaz
DUZCU VELİ: Veli Demircioğlu
DÜMBÜLLÜ İSMAİL AĞA: İsmail Üner
EBANİ: İbrahim Karabacak

- EBELERİN RAHİM:** Rahim Akdeniz
EBENİN ALİ: Ali Aşkın
ECEVİT MUSTAFA: Mustafa Taşcı
ECİR GARA: İbrahim Ecir
ECZACI ABDULLAH SİNA: A. Sina Mutlusoy
ECZACI AHMET: Ahmet Sezer
ECZACI FARUK: Faruk Sonkaya
ECZACI FİKRİ: Fikri Peker
ECZACI MEHMET: Mehmet Yeşilyurt
ECZACI TEVFİK: Tevfik Sözen
EFE ALİ: Mehmet soylu
ELEKTRİKÇİ HİKMET: Hikmet Özlü
EMMİ: Fikret Danış
EMMOĞLU AHMED AĞA: Ahmet Gencer
EMMOĞLU ALİ AĞA: Ali Gencer
EMMOĞLU İMİNE ABA: Emine Gencer
EMRAN MUSTAF AĞA: Mustafa Şener
ER FADİME ABA: Fadime Ersoy
ERDOĞAN HOCA: Erdoğan Korkusuz
ERKEK MUSTAFA: Mustafa Kocaerkek
ESKİ ÇERŞİCİ: Mehmet Selçik
EŞŞEKÇİ: Ahmet Ergin
ETEMİN ABDULLAH AĞA: Abdullah Tartan
ETTOPAĞI MEMED AĞA: Mehmet Dinkul
EYÜP HOCA: Eyüp Özoglu
FAKABASMAZ: Ali İhsan Turanboy
FELAKET: Halil Ay
FENARİ: Durmuş İyidoğan
FENARİ: Durmuş Ünlüsoy
FETTAH HOCA: Fettah Öztürk (Tarihçi)
FINDIK MUSTAFA AĞA: Mustafa Bayır

- FINDIK:** Mustafa Aldanmaz
FINDIKÇI MUZAFFER AĞA: Muzaffer Özen
FINDIKÇI: Ali Özyürek
FIRFIR ALİ: Ali Çalık
FIRFIRIN DURAN: Duran Çalık
FIRFIRIN HEDİYE ABA: Hediye Çalık
FIRINCI GOCA OSMAN: Osman Albayrak
FIRINCI MEVLİT: Mevlüt Albayrak
FİKRİ HOCA: Fikri Dağ
FİRİKLİNİN ABDULLAH: Abdullah Aydemir
FİSİLİ: Mustafa Sayan
FOS AHMED AĞA: Ahmet Uysal
FOTO HAMDİ: Hamdi Yazar
FOTURAFÇI BURHAN: Burhan Demirel
FOTURAFÇI MURAT: Murat Demirel
GABAKAHMET: Ahmet Çevik
GAFARIN AMİL AĞA: Amil Özcan
GAFARIN YUSUF AĞA: Yusuf Özcan
GAGACI MEMED AĞA: Mehmet Gagacı
GALAYÇI MUSTAFA: Mustafa Işıklı
GALAYÇI NECATİ: Necati Gider
GALLA DURAN AĞA: Duran Sezer
GALTAR: Bekir Dikici
GAMBER: İbrahim Demir
GAMBUR TERZİ: Bekir Yenigün
GAMEROĞLU MEMET HOCA: Mehmet Kameronoğlu
GANSER OSMAN: Osman Koçak
GANTARCI BURHAN: Burhan Demirel
GANTARCI HASAN: Hasan Demirel
GANTARCI İSMAİL AĞA: İsmail Demirel
GARA AHMED: Ahmet Öztürk

- GARA BİBER:** Mehmet Güner
GARA ÇİÇCİ: Mustafa Ekenoğlu
GARA ÇİTCİLER: Süleyman ve Mustafa Ekenoğlu
GARA DOKDUR: İbrahim Ecer
GARA DOKDURUN MUSTAFA: Mustafa Eciroğlu
GARA HALİL: Halil Koçaker
GARA İPRAAM: İbrahim Aydoğdu
GARA MAHMUT'UN KEL ŞABAN: Şaban yerlikaya
GARA MEMET: Mehmet Türe
GARA MEMİŞ: Memiş Baş
GARA METİN: Metin Onay
GARA MURAT: Murat Sarnıç
GARA NAMIK: Namık Fes
GARA OĞLAN MUSTAFA: Mustafa Ekenoğlu
GARA OSMAN: Osman Yılmaz
GARA SÜLÜMANLI: Bahattin Akıllı
GARA ÜSSÜN: Hüseyin Düzenli
GARABAŞIN HAKKI: Hakkı Karabaş
GARAKOL: Meryem Süngü
GARALARIN ALİYE ABA: Aliye Erişler
GARALİ: Ali Ergin
GARDİYAN MEMED AĞA: Mehmet Yalçın
GARDİYAN ŞEHRİBAN ABA: Şehribani Demirel
GARDİYAN: Hüseyin Umutlu
GARKINLI MUSTAFA: Mustafa Eciroğulları
GARNAPA ALİ: Ali Onay
GÂVUR ALİ AĞA: Ali Koçhan
GAZELLER: Hikmet Özenli
GAZİ CESUR ALİ: Ali cesur
GAZİBAŞI: Kazım Karataş
GAZİOĞLU: Mustafa Öztürk

- GAZOZCU GARA TAHİR:** Tahir Dikici
GEÇİ HİKMET: Hikmet Başoğlu
GELİN MEMET: Mehmet Acar
GENELİ HALİS: Halis Ulus
GEVENCİ HOCA: Mustafa Başar
GEVENCİNİN AHMET HOCA: Ahmet Başar
GEVREK: Lokman Yabanoğlu
GIBIDIK: Ahmet Yaylacı
GIDAK: Hüseyin Güneş
GILDIRICI: Abdullah Kocabaş
GILDIRICI: Ahmet Doğru
GILGILLI MEMET: Mehmet Muharrem Fes
GILLI: Mevlüt Akkaş
GIR NAZIM: Nazım Akdoğan
GIR ÜMMET: Himmet Kızmaz
GIRBIYIK: Mehmet Fenari
GIRKIMCI SAFFED: Saffet Çetin
GIROĞLAN: Ali Rıza Zengin
GIROĞLU: Ali Rıza Yaşa
GITTİRİ ALİ OSMAN: Ali Osman Akça
GIVIRCIK: Mustafa Peker
GIVŞIL MEMED AĞA: Mehmet Ataç
GOCA ALİ AĞA: Ali İldız
GOCA GULAK İPRAM AĞA: İbrahim Bütüner
GOCA HALİT: Halit İren
GOCA İRKEK: Mustafa Kocaerkek
GOCA MUSA: Musa Yaşar
GOCA OĞLAN: Halil İbrahim İlhan
GOCA OSMAN: Osman Nuri Yiğit
GOCA REİS: Ahmet Hamdi Mutlu
GOCA REİS: Tevfik Çorakçı

- GOLSUZ BURHAN:** Burhan Emekli
GÖBEK MEMET: Mehmet Tuna
GÖBEKLİ: Nazım Şencanlı
GÖĞÖĞLAN: Mustafa Bütüner
GÖĞÖĞLAN: Mustafa Yardımcı
GÖK MEMET: Mehmet Ulusoy
GÖK MEMET: Mehmet Ünlü
GÖKGİZ ABA: Hibet Karakaya
GÖKGİZ ABANIN OSMAN: Osman Karakaya
GÖKGÜNÜN MUZAFFER: Muzaffer Bilici
GÖKGÜNÜN RAHİME ABA: Rahime Dağ
GÖKVELİ: Hacı Veli Kalkan
GÖLEDÜŞEN AHMED AĞA: Ahmet Türe
GÖMLEKÇİ AHMET: Ahmet Sönmez
GÖMLEKÇİ HİKMET: Hikmet Güleç
GÖRPE: Hikmet Bozaklı
GÖZLÜKLÜ: Hacı Yusuf Zengin
GRAND TERZİ: Mustafa Çevik
GRİSE: İsa Çelik
GUBUŞUN MEMET: Mehmet Başoğlu
GULAKSIZ: Mehmet Kaşdemir
GÜÇÇÜK MEMET: Mehmet Aydoğan
GÜÇÇÜK ALİ: Ali Özdemir
GÜÇÇÜK HACI: Hacı Baştürk
GÜDEK: Güre
GÜDÜĞÜN MUAMMER AĞA: Muammer Şimşek
GÜDÜK İPRAMA: İbrahim Ünver
GÜDÜK REİS: Tahir Sözen
GÜDÜK SÜLMAN: Süleyman Şimşek
GÜDÜLÜ: Mustafa Güdal/Özge Can
GÜLÜM ÖMER: Ömer Sağlık

- GÜLÜMÜN HATCA ABA:** Hatice Akçe
GÜLÜMÜN TAHİR AĞA: Tahir Soysal
GÜMÜŞ: Murat Gümüş
GÜNDÜZ HOCA: İbrahim gündüz
GÜPCEN: Mehmet Güzel
GÜRAY(GUHAY): Çavuş
GÜRCÜNÜN MURAT: Murat Tükenmez
GÜZEL MEMET: Mehmet Sağlık
HABAP: İbrahim Kalakan
HABEŞ OSMAN: Osman Kozanlı
HABEŞ: Ahmet Kozanlı
HACAHMED AĞA: Ahmet Ergen
HACEZLİ: Kemal Sezer
HACI AHMED AĞA: Ahmet Pektaş
HACI AMİL AĞA: Amil Önal
HACI BALLI: Hanifi Azılı
HACI BAYRAMALİ AĞA: Bayram Ali Şenkal
HACI BEKİR AĞA: Bekir Sayar
HACI CONİ: Mehmet Çevik
HACI FİLİM: Mustafa Yükseksoy
HACI GARA: Muammer Boztaş
HACI GÖKKÜ: H. Mustafa Bilici
HACI GÜNDÜZ AĞA: Gündüz Yaka
HACI HAFIZ AHMEDA: Ahmet Özsoy
HACI HALİSOĞLU HİKMET: Hikmet Saydam
HACI ISAN AĞA: İhsan Yeşilyurt
HACI ISANIN OSMAN: Osman Yeşilyurt,
HACI İPRAM AĞA: İbrahim Uğur
HACI LİFAT'A: Rıfat Yapar
HACI MUHARREM AĞA: Muharrem İşleker
HACI MUSALARIN İSMAİL: İsmail Karagöz

- HACI MUSTAFENDİ:** Mustafa Köklüsoy
HACI MUSTUK: Mustafa İren
HACI PAŞA AĞA: Paşa Özsoy
HACI SÜLEYMAN AĞA: Süleyman Sonkaya
HACI TIKI AĞA: Mehmet Koçhan
HACI VAKI AĞA: Mehmet Oruç
HACI VELİ AĞA: Veli Kalkan
HACI ZİHNİ AĞA: Zihni Pektaş
HACILARIN GOCA AĞA: Hacı Alp
HACILARIN HACI AĞA: Hacı Alp
HACİMİNİN ASAF: Asaf Uysal
HACIPAŞANIN MEMED: Mehmet Özsoy
HAÇCANANIN ALİ: Ali Aldanmaz
HADİMLİ: Osman Nuri Yiğit
HAFIZ AHMED AĞA: Ahmet Özsoy
HAKKI HOCA: Hakkı Özsoy
HALICI SALİM AĞA: Salim Dağ
HALİL ÇAVUŞLU: Ali&Burhan Soylu
HALLEVLER KÖRLER: Bayram Ali Kuş
HAMAMCI KEL HAKKI: Hakkı Öztaş
HAMDİLER: Hamdi Koçaker
HAMIŞLI: Süleyman Saydam
HAMIŞİN RAMAZAN: Ramazan Saydam
HAMOV ÜSSÜN AĞA: Hüseyin Sayar
HAMURCU ŞABAN AĞA: Şaban Hamurcu
HANCI AHMEDA: Ahmet Hancıoğlu
HANCI İSMAİL: İsmail Hancıoğlu
HANCININ AHMED AĞA: Ahmet Hancıoğlu
HARAVCI HASAN: Hasan İlgün
HARAVCI MUSTAFA AĞA: Mustafa Gedikoğlu
HARAVCI: Mustafa Dikili

- HARHAROĞLU BEKİR AĞA:** Bekir Kılıçer
HARPUTLU: İbrahim Karataş
HASSIK: Hacı Hüseyin Kurum
HASTALARIN ŞENER: Şener Gökcan
HAŞMET BAŞKAN: Haşmet Okur
HATAYIN İPRAM: İbrahim Özdiç
HATIP ALİ: Ali Hatipoğlu
HAVALI: Süleyman Özay
HAYDAROĞLU: Hacı Mehmet Akhan
HAYTA İPRAM: İbrahim Bütün
HAZIM HOCA: Hazım Kesik
HELVACI BEKİR AĞA: Bekir Ersöz
HIRA MEMED AĞA: Mehmet Emekli
HIZIROĞLU: Mustafa Kemal Pomay
HIZLI GARSON: Emin Turunç
HOCA AHMET: Ahmet Sapmaz
HOCA HİKMET AĞA: Hikmet çebebi
HORTULU MUSTAFA: Mustafa Selçik
HOSLU AHMED AĞA: Ahmet Kurnaz
HOŞGÜR AHMED AĞA: Ahmet Işık
HOTERİN ÜSSÜN: Hasan Hüseyin Zengin
HÖLLÜK SAMED AĞA: Samet Ağaninoğlu
HURDACI ŞAİR: Ahmet Yapar
HÜKÜMET MEMET AĞA: Mehmet Şentürk
HÜMEYNİ: İbrahim Dilek
HÜRÜ ABA: Huriye Bilici
İPBIĞIN ADEM: Adem Özkul
ISAN HOCA: İhsan Özsoy
İBALI: Metin Aktürk
İBOV: İbrahim Karabacak (Mehmet Ali oğlu)
İCİLLİ: Ümmet Kolay

- İCİLLİNİN İPRAM AĞA:** İbrahim Kolay
İLHAMİ HOCA: İlhami Varlı
İMAM MUSTAFA: Mustafa Tüysüz
İMAMIN AHMET: Ahmet Kuzu
İMİŞİN GARA MUSTAFA: Mustafa Kara
İMPALA: Mustafa Sayar
İNCE EFE: Mehmet Küçük
İNCE GÖNÜLLÜ: Ahmet Ulusoy
İNCE HALİL: Halil Karaca
İNCİRCİ BEKÇİ ALİ ÇAVUŞ AĞA: Ali Yalçın
İNNECİ KAZIM: Kazım İleri
İRKEK MUSTAFA: Mustafa Kocaerkek
İSHAK: İbrahim Kocabaş
İSTANBULLU HALİL AĞA: Halil Albayrak
İŞ ADAMI: Mustafa Sağdıç
İYİP GIŞI: Eyüp Eroğlu
İZMİRLİ BİRNAZ ABA: Fatma Binnaz Yalçın
İZZET DAYI: İzzet Bilici
JANDARMA: Tahir Barutçu
JET OSMAN: Osman Güven
KABAKÇI: Fevzi Ergen
KABAKÇI: Halil Ergen
KAHVECİ KÖR ALİ AĞA: Ali Mucuk
KALAYCI HACI USTA: Mehmet Gider
KALEM AĞA: Kalem Yazar
KAMBUR SADIK: Sadık Balıkçı
KAMEROĞLU BEKİR AĞA: Bekir Aydoğan
KANAÇLI DURAN: Duran Korkusuz
KANTOĞLU: Ali Sarnıç
KARA BEKİR AĞA: Bekir İvriz
KARA MEHMET AĞA: Mehmet Cingöz

- KARA NAZIM:** Nazım Düzgüner
KARA NEBİ: Nebi Demirbağ
KARA OĞLAN: Nural Zararsız
KARA/GARAN: İsmail Gedikli
KARABAŞ AĞA: Ahmet Karabaş
KARABAŞIN HAKKI AĞA: Hakkı Karabaş
KARABATAK CEVAT: Cevat Birer
KARABATAK VEHBİ AĞA: Vehbi Birer
KARABIÇAK: Muzaffer Ünlü
KARAKOÇ: Kamil Akpınar
KARAKOÇUN SAMİ: Sami Akpınar
KARAKÜLAH: Karakaya
KARAMANLI TERZİ: Cavit Bacak
KARAMANLI TERZİ: Hasan Hüseyin Bacak
KARANFİL: İbrahim Kızılkaya
KARAYAZILI: Mustafa Karaoğlu
KARAYAZILININ DURAN: Duran Karaoğlu
KÂRSIZ: Mehmet Uslu
KASAP BEKİR AĞA: Bekir Şahin
KASAP FAİK: Faik Koç
KASAP HAKKI: Hakkı Şenyurt
KASAP HAMDİ: Hamdi Dağ
KASAP MURAT: Murat Çayan
KASAP YUSUF: Yusuf Çayan
KASAP: Celalettin Ersoy
KASIMOĞLU ARİFİN HİKMET: Hikmet Atabay
KÂTİP AHMET: Derviş Ahmet Ünal
KÂTİP: Mustafa İren
KAVALCI: Arif Karagöz
KAVASIN HASAN: Hasan Gülcü
KAVASLI: Mustafa Dikili

- KAYABAŞILI BERBER ÜSSÜN:** Hüseyin Kor
KAYABAŞILI MEMED: Mehmet Kor
KAYMAKAM AHMET: Ahmet Soylu
KAYSERİLİ AHMED AĞA: Ahmet Köklüsoy
KEBAP: Necati Kardeş
KEDİ VELİ: Veli Hatunana
KEKİLLİ: Fikret Saydam
KEKLİK ABA: Hayriye Soylu
KEL AĞA: Ali Yükselol
KEL BAYRAM: Bayram Güllü
KEL BEKİRİN AHMED AĞA: Ahmet Küçük
KEL BEKİRİN MUHTAR: Bekir Küçük
KEL DERVİŞ AĞA: Derviş Yeşilyurt
KEL HOCA: Necmettin Mutlusoy
KEL MEHMET: Mehmet Deniz
KEL MUSA: Musa Özüdoğru
KEL OSMAN: Osman Genel
KEL OSMAN: Osman Özüdoğru
KEL RAHİM: Rahim Akdeniz
KEL REŞİT: Raşit Özten
KEL VELİ: Veli Öz
KEL YAKUP: Yakup Karadağ
KELEK KESEN: Mustafa Yaman
KELEŞ BAYRAM: Bayram Koçaker
KELEŞİN AHMEDA: Ahmet Savur
KELEŞİN DURMUŞ: Durmuş Güngören
KELEŞİN MAHİR AĞA: Mahir Güngören
KELEŞİN MUHTAR FETİ: Fethi Savur
KELEŞİN ÜMMEDA: Ümmet Savur
KELİKÇİ İMİN AĞA: Emin Yabanoğlu
KELİKÇİ LOKMAN AĞA: Lokman Yabanoğlu

- KELİKÇİ MUSTAFA AĞA:** Mustafa Korkusuz
KELİKÇİ ŞÜKRÜ: Şükrü Aldanamz
KELİKÇİ TOPAL ALİ: Ali Barutçu
KELİKÇİ ZEKİ: Zeki Aydınlı
KELLAN ALİ: Ali Yılmaz
KELOĞLAN: İbrahim Barutçu
KEMİK: Cuma Akçasız
KERİMLİ MUHTAR ALİ AĞA: Ali Saraçoğlu
KERİMLİNİN KAMİL AĞA: Kamil Saraçoğlu
KESEKLİ: Halil İbrahim Kesek
KEŞELLİ: Veysel Sarıççek
KEZZİKLİ AHMED AĞA: Ahmet Kesik
KEZZİKLİ HAYRETTİN AĞA: Hayrettin Kesik
KEZZİKLİ HAZİM AĞA: Hazım Kesik
KEZZİKLİ NECMETTİN AĞA: Necmettin Kesik
KEZZİKLİ'NİN KÖR MEMED AĞA: Mehmet Kesik
KIH: İhsan Güvenç
KIPIK: Osman Öztürk
KIR KASIM: Kasım Ergin
KIR NAZİM AĞA: Nazım Akdoğan
KIR OSMAN AĞA: Osman Aytekin
KIRIKGÜL: Ercan Sarnıç
KIRIŞ: Fikret Çorakçı
KIRTIL: Atif Küçükdurmuş
KIZ ABDULLAH: Abdullah İlhan
KİBAR FEYZO: Murat Süngü
KİBAR MEMET: Mehmet Yazgan
KİLCİ: Akif Sivrikaya
KİRKİT AHMED AĞA: Ahmet Köken
KİTİŞ: Mehmet Hancıoğlu
KİTİŞLİ: Muzaffer Ünver

KOCA ERKEĞİN HARUN: Harun Kocaerkek
KOCA HACI: Abdurrahman Yılmaz
KOCA KÜRT: Mehmet Akhan
KOCA MEMET: Mehmet Boduroğlu
KOCA MUZAFFER: Muzaffer Özen
KOCA NAİM AĞA: Naim Boduroğlu
KOCA OĞLAN: Halil İbrahim İlhan
KOCA: Abdullah Yılmaz
KOCA: Durmuş Altınışik
KOCAISAN: İhsan Ulusoy
KOÇ MUSTAFA: Mustafa Çakın
KOLSUZ: Burhan Emekli
KOMANDO DURMUŞ: Durmuş Dirice
KOMANDO HİKMET: Hikmet Mavi
KOMİTEYN: Mehmet Öztürk
KOMUTAN: Kazım Sağlamer
KONYALI AHMET: Ahmet Çevikuduk
KONYALININ CEMİL: Cemil Fes
KONYALININ MEMED: Mehmet Fes
KONYALININ ŞEFİK: Şefik Çevikuduk
KORELİ AHMED AĞA: Ahmet Mavi
KÖÇEKÇİ ALİ HOCA: Ali Şenses
KÖÇEKÇİ CURUS ALİ: Ali Şenses
KÖÇEKÇİ ÇAVUŞ MEMEDA: Mehmet Şenses
KÖÇEKÇİ GARA SÜLMAN: Süleyman Şenses
KÖÇEKÇİ GASAP HİKMET: Hikmet Şenses
KÖÇEKÇİ İRAZZİYABA: Raziye Şenses
KÖÇEKÇİ MEMED AĞA: Mehmet Şenses
KÖÇEKÇİ MUSTAFA HOCA: Mustafa Şenses
KÖÇEKÇİ POSTACI OSMAN: Osman Şenses
KÖÇEKÇİ YUSUF AĞA: Yusuf Şenses

- KÖÇEKÇİ YUSUFA:** Yusuf Şenses
KÖÇEKÇİ ZOR ALİA: Ali Şenses
KÖLE: Yusuf Usluer
KÖMÜRCÜ: Emin/Yaşar Akdoğan
KÖMÜRCÜ: İbrahim Demir
KÖR ALİ: Ali Mucuk
KÖR ASAN: Hasan Dağdaş
KÖR BEKİRİN KAZIM: Kazım Karlı
KÖR BEKİRLİNİN HEDİYE ABA: Hediye Karlı
KÖR DURMUŞUNOĞLU: Nuri Osman Arısoy
KÖR FERZİ: Fevzi Parlak
KÖR HÜSEYİN: Hüseyin Tomak
KÖR İPRAM: İbrahim Atam
KÖR MEMED AĞA: Mehmet Özdiç
KÖR MEMET: Mehmet Demircioğlu
KÖR MUSA: Musa Güneş
KÖR SÜLEYMAN: Süleyman Diri
KÖR ÜMMET: Himmet Türkmen
KÖR ÜMMET: Ümmet Kızmaz
KÖR YUSUF AĞA: Yusuf Deveci
KÖROĞLU: Mehmet Ayan
KÖRPE: Fikret Ulusoy
KÖSE MUSTAF AĞA: Mustafa Üner
KÖSE: Mahir Ergen
KÖSE: Mehmet İcen
KULAĞI KESİK ALİ AĞA: Ali Aldanmaz
KULAK: Hamdi Saktaş
KULAKSIZ MEHMET: Mehmet Kaşdemir
KULAKSIZ: Halil İbrahim Güven
KUMCU OSMAN: Osman Büyüksırıtoğlu
KUTUCU AYŞA ABA: Ayşe Gündüz

- KUYUCU KÂTİP NOĞMAN:** Noğman Akpınarlı
KUYUCU OMAR AĞA: Ömer Sucu
KÜÇÜK DURMUŞ: Durmuş Akkuzu
KÜÇÜK DURMUŞ: Durmuş Ünlü
KÜÇÜK HACI AĞA: Hacı Baştürk
KÜÇÜK MUKO: Mukadder Kaynaklı
KÜÇÜK ŞERAFETTİN: Şerafettin Ergen
KÜFLÜ: Mehmet Akdeniz
KÜLCÜ: Durmuş Keleş
KÜPELİLERİN KÖROĞLAN: Mustafa Küpeli
KÜR HÜSÜYÜN: Hüseyin Karaca
KÜRDÜN MEMED: Mehmet Kul
KÜRT MEMET: Mehmet Türkoğlu
KÜRÜCÜ: Ali Uzunyılmaz
KÜTÜPHANECİ CAVİT: Cavit Acar
KÜTÜPHANECİ DURAN: Duran Hancıoğlu
LALE: Ahmet Aktürk
LAVER HASAN: Hasan İlhan
LİSELİ: Mustafa Ulusoy
LOPUCUK: Osman Çağlar
MACORUN AHMET: Ahmet Aşkın
MALİYECİ HULUSİ: Hulusi Öztürk
MALİYECİ İPRAM: İbrahim Birer
MALİYECİ ŞEF: Naim Boztaş
MANİFATURACI SELAHATTİN AĞA: Selahattin Akan
MANİFATURACI ŞEVKİ AĞA: Şevki Karakaya
MANİFATURACI YILMAZ AĞA: Yılmaz Peker
MAVILARIN ZİYA: Ziya Mavi
MAVŞANIN KÖRAHMET: Ahmet Çakan
MAVZER ALİ: Ali Oğuz
MAYALIK: Mustafa Çayan

- MAZİNİN KEMAL:** Kemal Çağırın
MEBUS İSMET: İsmet Büyükyaalacı
MEHNİ: Mehmet Karabacak
MEKKELİ: Mehmet Uncuoğlu
MELÜL AHMET: Ahmet Aydınlı
MEN AĞA: Hüseyin Kanar
MENFİNİN AHMED AĞA: Ahmet Bozdoğan
MENFİNİN MUAMMER: Muammer Bozdoğan
MENZİLLİ MEMET AĞA: Mehmet İnci
MIRI: Mehmet Karabacak (Halil oğlu)
MIRZİK: Osman Yarımoğlu
MISIRLI ÇAVUŞ AĞA: Mehmet Özata
MISIRLI MEMED AĞA: Mehmet Özata
MITIRIK: Kazım Akdoğan
MİLİZ: Halil İbrahim Çorakçı
MİLİZİN AHMET: Ahmet Çorakçı
MOLLA: Mehmet Uzun
MOTURUN HACI: Hacı Kaplan
MUAALLİM MEHMET EFENDİ: Mehmet Peker
MUCİT RAHİM AĞA: Rahim Nakipoğlu
MUCULU: Ali Yeşilyurt
MUHTAR AHMED AĞA: Ahmet Koçaker
MUHTAR ASIM AĞA: Asım Yeşilyurt
MUHTAR HAKKI AĞA: Hakkı Parlak
MUHTAR MEMED AĞA: Mehmet Yüksel
MUHTAR SAMED AĞA: Samet Yardımcı
MULLAMUCUĞUN AZİME ABA: Azime Türk
MULLAMUCUK AHMED AĞA: Ahmet Türk
MUSDUK: Mustafa Sezer (Veli Oğlu)
MUSDULU: Mustafa Harmancı (İsmail oğlu)
MUSTAK: Mustafa Hocaoğlu

- MUSTANDIK:** Mustafa Aydınlı
MUSTUKU: Mustafa Uzundemir
MUSTUL: Mahmut oğlu Mustafa Uzunöz
MUSTULUN KIZI: Hatice Akhan Uzunöz
MUSTULUNOĞLU: Mehmet Ali Uzunöz
MÜDERRİS MEMED EFENDİ: Hacı Mehmet Pürlüsoy
MÜDERRİSZÂDE: Hacı Müderris Efendi
MÜDÜRLÜ ÜMME ABA: Ümmü Bilici
MÜDÜRÜN ÜSSÜN AĞA: Hüseyin Dumanlı
MÜFTÜ: Hasan Eyidoğan
MÜFTÜOĞLU AHMED AĞA: Ahmet Müftüoğlu
MÜFTÜOĞLU İSMAIL AĞA: İsmail Müftüoğlu
MÜNECCİM ALİ RIZA OĞLU: Mehmet Zorlu
MÜSÜ: Hanifi Süer
NAKIBIN KÂTİP İBRAHİM: İbrahim Yeşilyurt
NAKIBIN METİN: Metin Nakipoğlu
NAKIP ASIM EFENDİ: Asım Yeşilyurt
NAKIP İPRAM AĞA: Hacı İbrahim Yeşilyurt
NAKIP KAMİL AĞA: Kamil Nakipoğlu
NAKIP MEMED AĞA: Mehmet Yeşilyurt (Osman oğlu)
NAKIP OSMAN AĞA: Osman Nakipoğlu
NAKIP RAHİM AĞA: Rahim Nakipoğlu
NAKLİYECİ SİYİD AĞA: Seyit Demircan
NALBANT EROL: Erol Altuntaş
NALBANT HİKMET: Hikmet Ünal
NALBANT MUSTAFA: Mustafa Çelik
NAMENİN ALİ: Ali Sarıcalı
NASIRZADE MUSTANDIK: Hamdi Mutlu
NAYLON KADİR: Kadir Ceyhan
NEBİLERİN MUSTAFA: Mustafa Özoğlu/Makine Mühendisi
NİĞDELİ: İdris Yalım

- ODUNCU KAZIM AĞA:** Kazım Arslan
OLÇUM: Mehmet Aksoy
OMATA BEKİR AĞA: Bekir Öğür
ON ONBİR: Yusuf Işıklı
ONBAŞI: İbrahim Gör al
ONNİK MEMED AĞA: Mehmet Onuk
ORBAY: Kazım Yavuz
ORZALALI SÜLEYMAN AĞA: Süleyman Mete
OTOBÜSCÜ RAFET AĞA: Rafet Yeşilyurt
OTUZ BİNLİK: Mustafa Yazgan
ÖKSÜZLER: Hacı Hüseyin Ünver
ÖMER HOCA: Salih Uykun
ÖZAL'IN BACANAĞI: Mustafa Koçhan
ÖZLÜLERİN İBRAHİM AĞA: İbrahim Özlü
PAÇALI: Burhan Şimşek
PALA: Mehmet Ali Gencer
PAMUK DEDE: Ahmet Danışık
PANİNİN TAHİR AĞA: Tahir Aslan
PAPAKLI: Durmuş Tuzcuoğlu
PAPAKLI: Mahmut Tuzcuoğlu
PASALAK OMAR AĞA: Ömer Özdiñç
PAŞA: İsmet Hancıoğlu
PATECİ: Cuma İnanlı
PEPE İSMAİL AĞA: İsmail Üstün
PETROLCU ABDULLAH AĞA: Abdullah Arı
PETROLCU HATIP ALİ AĞA: Ali Sözen
PETROLCU MUSTAFA AĞA: Mustafa Aydınbelge
PIRTİNİN ÂDEM: Adem Çalışkan
PİLİPİS NESİMİ: Nesimi Çalık
PİLLİ: İbrahim Şentürk
PİLLİ: Mehmet Bozkurt

- PİRE AHMED:** Mehmet Kor
PİRENCİ MUSTAF AĞA: Mustafa Akkaya
PİRENCİ ÜSSÜN AĞA: Hüseyin Akkaya
PİRENCİNİN MEHMET: Mehmet Pirencioğlu
PİRİÇ: Ayhan Kara
POKER MEHMET: Mehmet Ildız
POLİS MUSTAFA: Mustafa Sayar
POMPA BIYIK: Mehmet Selçik
POSTACI YILMAZ: Yılmaz Yaylacı
RADYOCU TEKİN: Tekin Atabek
RAGIP HOCA: Ragıp Yaylacı
RAMO: Ramazan Gülcan
REİSİN TOPAL İMİN: Mehmet Emin Mutlu
SAATÇİ ÇİL MEMET: Mehmet Çil
SABIR MEMİŞ: Memiş Havutcu
SAĞIR HACI AĞA: Hacı Kadir Özbek
SAĞIR İMİN: Emin Ayaz
SAĞIR OMAR AĞA: Ömer Bilici
SAHİP ÇAVUŞ: Sahip Eke
SAKA İDRİS AĞA: İdris Balıkçı
SAKALLI İHSAN AĞA: İhsan Demirbağ
SAKALLI MEMED AĞA: Mehmet Şentürk
SARAÇ HALİL AĞA: Halil Çalık
SARI ALİ AĞA: Ali Kalkan
SARI BIYIK: Şemsettin Altıntaş
SARI HALİM: Halim Günay
SARI KANİ: Kani Albayrak
SARI KIZ: Sıddık Özkutlu
SARI KURDELE: İbrahim Soran
SARI YAŞAR: Yaşar Yaylacı
SARI: Cemalettin Kabak

- SARI:** Duran Aker
SARININ CUMA: Cuma Eroğlu
SAVCI ZİYA: Ziya Delen
SEBZECİ CİHANBİR AĞA: Cihanbir Cihanoğlu
SECİNİN ARİF: Arif Baştürk
SELEKTÖRCÜ: Durmuş Üre
SEROŞ MEMED AĞA: Mehmet Yeşilyurt
SEROŞ OMAR AĞA: Ömer Yeşilturt
SERVET ÇAVUŞ: Servet Demirbağ
SIHHİYECİLER: Kemal Yılmaz
SIRRI SÜLÜMAN: Süleyman Köklü
SIRRININ GÖRPE: Mehmet Köklü
SIVACI ALİ: Ali Deniz
SIVACI VİSEL AĞA: Veysel Yeşilyurt
SİCİNİN ARİF: Selahattin Baştürk
SİLLELERİN HASAN: Hasan Daniş
SİLLELİ: Mehmet Daniş
SİLLELİLERİN DAVUT AĞA: Davut Daniş
SİMİDİN HASAN AĞA: Hasan Dikici
SİMİTÇİ TAHİR: Tahir Akpınar
SİNEKLİ: Nihat Taşdemir
SİNEMACI MEVLİD AĞA: Mevlüt Albayrak
SİVRİ MUSTAFA: Mustafa Sivrikaya
SİYİD AĞA: Seydi Koçak
SULUGÖZ: Hacı Hakkı Yazgan
SÜKKAM: Mehmet Sağdıç
SÜLÜK MEMET AĞA: Mehmet Fidan
SÜPÜRGEÇİ AHMET AĞA: Ahmet Demircioğlu
SÜPÜRGEÇİ MUAMMER AĞA: Muammer Akan
SÜRMEİLİ: İbrahim Sürmeli
SÜRTÜK: Mehmet Aydoğdu

- ŞÜSLÜ İPRAM AĞA:** İbrahim Güleroğlu
ŞÜSLÜ İPRAM AĞA: İbrahim Kolay
ŞÜTÇÜ SİYİT: Seyit Karagöz
ŞAH: İsmail Kardaş
ŞAKİR HOCA: Şakir Işık
ŞAKİROĞLU: Mehmet Karadeniz
ŞALVARBANK: İbrahim Karakaya
ŞAMBA: Şammaz Sargın
ŞAMİL AĞA: Şamil Yazgan
ŞAMLI: Şamlı Karakaya
ŞAPKACI: Selahattin Dağ
ŞAPKALI: Mustafa Eroğlu
ŞAVLAK: Genç Osman Güllü
ŞAVRİLE: Mustafa Koçak
ŞEKERİM: Mehmet Barutçu
ŞELLİĞİN HASAN: Hasan Dağdaş
ŞEVKİ HOCA: Şevki Parlak
ŞIKIDIK: Mustafa Gündoğdu
ŞÜKRÜ HOCA: Şükrü Gagacı
TAHSİLDAR HAZİM AĞA: Hazım Sayar
TAHSİLDAR İSMAIL AĞA: İsmail Kaya
TAHSİLDAR MEMEDA: Mehmet Aldanmaz
TAHSİLDAR MEMET AĞA: Mehmet Aldanmaz
TAHSİLDAR: Mustafa Okur
TAHTA SAKAL: Mustafa Koçaker
TAKKALI FADİME ABA: Fadime Gündüz
TAKSİCİ GOCAİPRAM AĞA: İbrahim Özdiñç
TAKSİCİ ISAN: İhsan Çayan
TAKSİCİ TAHSİN: Tahsin Yazgan
TAKTAK İPRAM: İbrahim Kor
TAMİRCİ: Abdullah Demircioğlu

- TAMPER:** Kazım Durmuş
TAPIRDAMAZ: Kul Mehmet Ünver
TARZAN: Hikmet Merdane
TAŞCI TASİN: Tahsin Çetin
TAT AHMET: Ahmet Çayan
TAT CEVDET: Cevdet Sözen
TAT VELİNİN LOKMAN: Lokman Çıglı
TATACI: Mehmet Bayır
TATİBİK: İbrahim Şimşeker
TATLICI ARİF AĞA: Arif Akkul
TAYBEABANIN HAYRİYE ABA: Hayriye Baltaoğlu
TECCAL: Mehmet Savur
TEK'Çİ İSMAİL: İsmail Önal
TEKGÖZ: Adem Selçik
TEKKANATLI: Hacı Çelikkanat
TENİKECİ: Yaşar Alınak
TERKENLİ MUSTAFA: Mustafa Elmas
TERLEMEZ MEMED: Mehmet Uçar
TERZİ OSMAN: Osman Suvatçı
TIĞLI HALİL AĞA: Halil Yalçın
TIKI ABA: Baltaoğlu
TIKI MEHMET AĞA: Mehmet Koçhan
TIKI OĞLU: Tahsin Işık
TIKI: İsmail Işık
TIRMIÇ: Fethi Fenari
TIS MUZAFFER: Muzaffer Aydemir
TİL BIYIK: Mustafa Savur
TİLKİ İPRAM: İbrahim Uyanık
TİLKİNİN HÜSEYİN: Hüseyin Ayan
TİPLİ: Mehmet Soran
TİRZİ: Yücel Vural

- TİTİZ BEKİR:** Bekir Şahin
TOMBUK/TOMBİK: Mehmet Sağıroğlu
TOMUS: Mustafa Oğuz
TONTUR ALİ AĞA: Ali Atabek
TOPAL ÂDEM: Adem Koçaker
TOPAL ÂDEM: Adem Taşkın
TOPAL AĞA: Nazım Öztürk
TOPAL AHMET: Ahmet Çenesiz
TOPAL AHMET: Ahmet Kızmaz
TOPAL ALİ: Ali İldanlı
TOPAL ALİM AĞA: Alim Büyük
TOPAL AYŞA ABA: Ayşe Güllü
TOPAL AYŞANIN KADİR: Kadir Karakaya
TOPAL BAYRAM: Bayram Demircioğlu
TOPAL FAİK: Faik Çiçekdağ
TOPAL HALİS AĞA: Halis Acar
TOPAL İBRAHİM: İbrahim Akyüz
TOPAL İMİN: Emin Koçhan
TOPAL MUSA: Musa Ceyhan
TOPAL NAZIM: Nazım Öztürk
TOPAL OSMANIN MEMED: Hacı Mehmet Hastaoğlu
TOPAL RASIK: Rasih Özdemir
TOPAL SÜLÜMAN: Süleyman Durman
TOPAL VEHBİ: Vehbi Aktürk
TOPAL: Ahmet Kızmaz
TOPÇU HACELİ AĞA Hacı Halil Tuncel
TOPÇU: Mehmet Yazgan
TOPÇU: Rasim Sağlamer
TOPÇU: Süleyman Güneş
TOROS: Mustafa Hancıoğlu
TOROSCU: Emrullah Kurnaz

- TOSKA:** Yavuz Tokdemir
TOSTCU NADİR AĞA: Nadir Diker
TOTO BEHÇET AĞA: Behçet Okuyucu
TOTOCU KAMİL AĞA: Kamil Atabay
TOYGUN: Halil Yalçınır
TURŞU: Muzaffer Zöngür
TUZCU VELİ: Veli Demircioğlu
TÜRKMEN MEMET ALİ AĞA: Mehmet Ali İldanlı
TÜTÜNCÜ: Halil İbrahim Aykaç
UNCU ZEKİ: Zeki Bilici
URBALI: Suat Alimoğlu
UZUN HALİL: Halil Demirbağ
UZUN HÜSEYİN: Hüseyin Yaşar
UZUN OSMAN: Osman Mavi
UZUN TAHİR AĞA: Tahir Yurt
UZUN ÜMMET AĞA: Himmet Sönmez
UZUN ÜMMET AĞA: Ümmet Türe
ÜÇAYAK: Mehmet Uslu
ÜÇTEKERLEKÇİ ŞERİF AĞA: Şerif Diker
ÜÇYÜZİKİ AHMED AĞA: Ahmet Ulusoy
ÜNNÜLERİN ALİ AĞA: Ali Kalkan
ÜNNÜLERİN DERİCİ SÜLEYMAN AĞA: Süleyman kalkan
ÜNNÜLERİN SÜLEYMAN'IN MEMET: Mehmet Kalkan
ÜSELEK: Hüseyin Bozkurt
ÜŞÜŞLÜNÜN ALİ RIZA AĞA: Ali rıza Acar
ÜŞÜŞLÜNÜN İSA AĞA: İsa Acar
VADI AĞA: Hacı İbrahim Yarımoglu
VADININ CAFER: Cafer Yarımoglu
VADININ HACI ÖMER: Hacı Ömer Yarımoglu
VADININ LOKMAN: Lokman Yarımoglu
VADININ OSMAN: Osman Yarımoglu

- VANLININ APDURAMAN HOCA:** Abdurrahman Özbek
VANLININ ÜSSÜN AĞA: Hüseyin Özbek
VECELLE: Mehmet Ali İldanlı
VECELLE: Muzaffer Sapmaz
VELİDDİN ÇELEBİ AĞA: Veli Çelebi
VEZNEDAR KAZIM AĞA: Kazım Atabek
VIZ MEMET: Mehmet Özata
VIZZIK MUSTAFA: Mustafa Gümüşer
VIZZIKLAR: Mustafa Dirı
VUUZ: Mehmet Işıklı
YANDIM ALİ: Ali Karaca
YANI YUSUF'UN ALİ AĞA: Ali Duman
YAPBEN: Yakup Fidan
YARLILAR'IN ALİ AĞA: Ali Önal
YASTIKÇI İPRAM AĞA: İbrahim İşleker
YAZANECİ ALİ: Ali Aldanmaz
YEDİ KULAÇ: Yusuf Baytok
YEŞİL NAKIP MUSTAFA: Mustafa Yeşilyurt
YETTİN AĞA: Hidayet Özcan
YIKARIM: Tahsin Süngü
YİLLİBURUN: Mehmet İpekçi
YİRMİALTILI: Ahmet Yüzbaşıoğlu
YİŞİLİN AHMET: Ahmet Atabay
YİŞİLİN YAŞAR: Yaşar Atabay
YOLUK AHMED AĞA: Ahmet Özev
YOLUK İSMAİL AĞA: İsmail Özev
YORULMAZLARIN KADİR AĞA: Kadir Yorulmaz
YOYALI: Mustafa Karataş
YÖRÜĞÜN EMİN: Emin Çenesiz
YÖRÜK İSMAİL: İsmail Ünal
ZABITA FİKRET: Fikret Demirel

- ZAKO TAHİR:** Tahir Soran
ZALİNİN AHMED: Ahmet Ak
ZAZA: Ali Rıza Harmancı (İsmail oğlu)
ZAZA: Fatih Soylu
ZEKÂTÇI: Mehmet Boztaş
ZEYDENİN ALİ: Ali Aydeniz
ZEYNEL USTA: Zeynel Aşkın
ZIRDAL HASAN: Hasan Çayan
ZIRDAL MUSTAFA: Mustafa Çayan
ZIRDALIN LÜTÜYE ABA: Lütfiye Çayan
ZIVARIKLI: Duran Ünlüsoy
ZİHNİ HOCA: Zihni Karlı
ZİYANSIZ GAZİ AĞA: Gazi Yeşilyurt

**KARAPINAR Kitabı
İçin Ne Dediler?**

“Bu kitap; Karapınar ağzı ve kültürüne katkılarda bulunan nefis bir çalışma... Eskilerden günümüze ulaşmış her bir kelime, arkeolojik olarak bulunmuş, geldiği dönemi ve kültürü anlatan birer sanat abidesi gibidir.”

Prof. Dr. Mustafa Aşkar/ Ankara Üniversitesi/İlahiyat Fakültesi

“Sevgili Ceyhan

Uzun bir emeğin ürünü olan değerli Kitabını memnuniyetle aldım. Büyük bir keyifle incelediğimi belirtmek isterim.

Karapınar'ın kadim ortak yaşam kültürünün yaşatılmasına Kitabınla vermiş olduğun katkı için seni kutluyorum. Kitabının, kuşaktan kuşağa aktarılacak değerli bir eser olduğuna kalben inanıyorum; emeğine sağlık...

Baki selam ve sevgiyle.

Prof.Dr. Ahmet Kesik /İstanbul Gedik Üniversitesi Rektör Yrd.

“Kıymetli Ceyhan Yalçın,

Ciddi bir mesai harcıyarak hazırladığı KARAPINAR kitabında Karapınar'a özgü neler varsa başarılı biçimde ele almış. Okurken çocukluğuma geri gittim. Genel bilgiler dışında işlediği "Karapınarca" diyebileceğimiz bu alt dilin sözcüklerini, deyimlerini bir dilbilimci gibi titizlikle derlemesi paha biçilmez. Rahmetli İbrahim Gündüz hocadan sonra Karapınar dil ve kültürüne ilişkin önemli bir katkı sunmuş. Kendisine bu vesileyle teşekkür ederim. Varolsunlar.”

Prof. Dr. Ahmet Şimşek/İstanbul Üniversitesi/Eğitim Fakültesi

“Toplumbilim babası İbni Haldun'un düşüncesi “coğrafya kaderdir” temeline oturur. Ceyhan Yalçın Karapınar'la temellenmiş bir bürokrattır. Sözü söyle alana, kulağında kalana. Meyvalı ağaca taş atan çok olur. Nietzsche'nin, eleştirilenlerin doruğu olduğunu düşünürüm. Üzerinde durulması gereken, değer verdiği eserleri/yazıları kıyasıya eleştirir. Diğerlerini ise hiç görmez... Bizim edebiyatımızda da Batı edebiyatında da “isim eleştirilenler” aynı yoldadırlar. Hoca ve büyüklerin yüreklendirmesi ve devam teşviki başkadır ve gereklidir.

Sevgili Ceyhan Karapınarlıdır. Karapınarlılığı kılcal damarlarında içselleştirmişdir. Rahmetli anacığının deyişiyile “anan soğan baban sarımsak da sen nirden geldin, hay gülbe şeker” halk yergisiyle dile getirilen ve coğrafyasına yabancılaşan düşünce sığ’larından değildir. Saygı ve alçakgönüllülük Mevlâna örgüsü ve Karapınarlılık gerekliliğiyle kişiliğinde ikizleşmiştir.

Memleket sevgisi soyut ve kuru bir sevgi olmamalıdır. Her insan yeteneği, statüsü ve olanakları ile bu sevginin gereklerini yerine getirmelidir. İşte sevgili Ceyhan Yalçın kardeşim kişiliğinin gereği olan memleket sevgisini KARAPINAR; Sözlük, Deyimler Deyişler, Atasözleri, Dualar, Beddualar, Şiirler, Sülaleler, Lakaplar adını verdiği hacimli bir kitapla bugüne ve geleceğe armağan etmiştir.

“Dil, insanın yaşamıyla ikizdir ”Karapınar’da koyun sadece ‘üç yaşında erkek koyun’ değildir; ‘Kürtül’ün kızıl öveci’dir. ‘Koyunların sağıldığı alan’ değildir; ‘goşan yiri’dir. İlyaz koyunu hastalanmaz; ‘ağırır’.Karapınar geleceğine bir çivi çakanın minnettariyım.

Sevgili Ceyhan Yalçın kardeşimin minnettariyım. Katkı sunan tüm hemşehrilirim minnettariyım. Hepsine bin saygı, sevgi; bin teşekkür.

Asım Karabacak/Emekli Öğretmen/Avukat/İstanbul

”Değerli hemşehrim, sevgili kardeşim Ceyhan Yalçın Bey'in uzun bir süreyi kapsayan, detaylı çalışmaları sonunda tamamlayıp baskıdan çıkardığı "KARAPINAR" adlı kitabı bana da ulaştı.

Sevgili kardeşimin lütfedip imzaladığı bu güzel eserini elime geçer geçmez heyecanla açıp, kapağından başlayarak sayfalarını taradım.488 sayfadan oluşan kitabın çok temiz, kaliteli bir baskısı ve kapak kompozisyonu olduğu dikkat çekiyor. Eserin hazırlanma aşamasında içeriği ile ilgili konuların, derlemelerin Ceyhan Bey'in sosyal medya sayfasında Karapınarlılarla paylaşıldığını, onların görüş ve katkılarının sağlandığını biliyorum. Bu davranış, yazarımızın Karapınar ve Karapınarlılara verdiği önem, saygı, sevgi ve bağlılığının örneğini oluşturuyor.

Sözkonusu kitap, yazılış amacının açıklandığı, çok anlamlı ve yüksek seviyeli bir dil ve anlatımla yazıya döküldüğü bir "Takdim" bölümü ile başlıyor. Karapınar'ın tarihi ve coğrafi konumuna yer verildikten ve yine bu güzel şehrimizin kültür, turizm, ekonomi, sanayi ve değerleri ve potansiyeline vurgu yapıldıktan sonra Karapınar'ın modern ve teknolojik metod ve usullerle yaptığı

tarım/çiftçilik ve hayvancılık konusunda hem Konya hem de ülke genelinde "parlayan bir yıldız" olduğu tespitine yer verilerek, bu husus rakamlarla ifade edilmiş.

Kitabın içeriğinde yer alan yerel söyleyişler (deyimler, deyişler, atasözleri, dua ve beddualar, sülale ve lakap isimleri) alfabetik bir dizin içinde esere yerleştirilmiş. Ayrıca Karapınarlı bazı hemşehrilerimizin Karapınar'a ait ilgi, sevgi, özelem, övgü, dilek ve temennilerini içeren şiirlerine yer verilmiş.

Sevgili kardeşimiz Ceyhan Bey'in bu güzel eseri, Karapınar hakkında derli toplu bilgi sahibi olmak isteyenler için "dört başı mamur" bir kaynak niteliğinde olmuş. Kitapta temiz bir Türkçe, yalın bir dil ve ifade, yazım kurallarına titiz bir uyum gösterilmiş. Yazarı bu yönüyle ayrıca kutluyorum. Kitabın arka kapağındaki anlamlı, nostaljik, tarihsel bir fotoğraf da bana göre çok isabetli olmuş. Sevgili kardeşimiz, yazarımız Ceyhan Yalçın Bey'in küçüklüğüne ait (3-4 yaşında olabilir) rahmetli babası PTT çalışanı Mustafa Yalçın abimizle çekilmiş fotoğrafını Karapınar'ın tarihi eseri Sultan Selim Camii ile özleştirmesi beğenilerimizi artıran bir başka güzel yanı. Sevgili hemşehrımız Ceyhan Bey'in bu güzel eseri umarım yazılış amacına ulaşır, Karapınar hakkında bundan sonra yazılacak eserler ve yazarlar için örnek olur. Bu arada, Karapınar hakkında çeşitli bilgi ve belgeleri kitaplaştıran ve bu konuda emek veren rahmetli İbrahim Gündüz hocamızı ve hayatta olan sevgili kardeşim emekli öğretmen Âdem Zengin'i de saygı ile anıyorum.

Bunların dışında Karapınar hakkında eser yazan adını anmadığım, unuttuğum kimse varsa onlardan da özür diliyorum. Değerli kardeşim, hemşehrım Ceyhan Yalçın'ı bu çalışması ve emeği dolayısıyla candan kutluyor, teşekkürlerimi, saygı, sevgi ve başarı dileklerimi sunuyorum. Yüreği, kalemi, eli var olsun."

Duran Gündoğdu/Emekli Öğretmen/Konya

"Sevgili Ceyhan kardeşim KARAPINAR adlı kitabını aldım. Teşekkür ederim başından beri takip ettiğim kitap dili ve dizaynı ile harikulade olmuş.

Eline, yüreğine ve kalemine sağlık. Karapınar kültürünün yeni nesillere iletilmesinde iyi bir köprü olacağına inanıyorum. Bu konulara ilgi duyan tüm Karapınarlılar için iyi bir rehber olmuş. İnşallah vatandaş heyecanlanır sizinle birlikte yeni eserler ortaya çıkarda geçmişimiz ortaya dökülür. Bu tür eserler toplumların dünü ile bugünü arasında bir köprüdür. Bu vesile ile sizi tebrik eder sağlık sıhhat ve afiyet dilerim."

Âdem Zengin/Emekli Öğretmen/Konya

“Hemşehrim, Akrabam ve Dostum Ceyhan Yalçın'dan Güzel bir Kitap hediye geldi. Doğduğum Şehrin Adeta Soyağacı Niteliğinde bir Kitap. Ceyhan Beyin Ankara da bürokrasinin için de bir bürokrat olarak yaşamasına rağmen bu kitabı oluşturmak için uzun uğraşlar yaptığını biliyordum. Bu güzel eser meydana çıkınca tüm yorgunluklarına değdiğine inanıyorum ve bu uğraşından dolayı kutluyorum. Bu kitabı imzalayarak kütüphaneme kazandırdığı için ayrıca teşekkürlerimi iletiyorum.

Bu kitap ilçemize has Deyimler, Deyişler, Atasözleri, Dualar, Beddualar (İlçemize has bir lisan ile) Şiirler, Süleleler ve Lakaplardan oluşan bir çalışma. Doğduğumuz yerlerden ayrı olarak yaşayan biri olarak fakiyrin memleket özlemini giderecek bir Kitap olduğuna inanıyorum.”

Nail Suvatçı/Akçay/Edremit

“Sosyal ve kültürel dünyamıza çok önemli bir katkı sağlayan, geçmişle gelecek arasında köprü konumunu üstlenmiş, uzakları yakın etmek adına gönül dünyamızın penceresindeki perdeleri aralamak için, bazen geçmişe gidip geçmişini özlemle anmak, bazen kendi kültürümüzü korumak ve kültürümüzü gelecek nesillere ulaştırmak amacı ile oluşturulmuş, çok kıymetli büyüğümüz Ceyhan Yalçın ağabeyimizin Gülnar Yayınlarından çıkmış eseri elimize ulaştı.

Gayretli çalışmasından dolayı canı gönülden tebrik ediyor, naif sayfalar arasında şiirlerime yer ayırdığı için şükranlarımı sunuyorum. Bunu, bir nehrin okyanusa kavuşma hikâyesi olarak adlandırıyor, okyanusun içinde bir damla olmanın mutluluğunu, onurunu ve serinliğini yaşıyorum. Selam ve Hürmetle.”

İbrahim Birgül/Öğretmen/ Konya

“Orta Anadolu bozkırlarında kökü ve kültürü asırlara dayanan tarihi bir ilçedir memleketimiz. Hani Cengiz Aytmatov romanlarında bozkır iklimini güzel yansıtır ve tasvir eder ya işte bizim memleketin iklimi de aynen öyledir. Hatta bazı kültürel sembollerimiz taa Orta Asya Türk Kültürüne bile dayanır. Hani A. Hamdi TANPINAR “Beş Şehir” eserinde köklü kültürü olan şehirlerimizi yazmış ya, işte o şehirlerdeki tarihlik aynen bizim ilçemizde de vardır.

Dil, kültürün en önemli unsurlarının başında gelir. İşte Karapınar'daki asırlara dayanan halk arasında günlük konuşmalarda kullanılan kelimelerin zaman tüneline kaybolup gitmesini önlemek ve kayıt altına alınması bakımından Ceyhan Abi'nin bu alanda ilk olan çalışması, çok anlamlı ve değerlidir.

Bu kitap, baskıya girmesine günler kala Ceyhan Abi'den gelen bir telefon, benden acilen bir Çir istemesi, bu esnada Mekeboyu Karapınar Mehmet Elmas Abi'nin de muhabbete dâhil olması ile bir Karapınar Türküsü ortaya çıkmasına da vesile olmuştur. ayı Goyun Gonuşalım, türküsünün hikâyesi de bu kitapla başlamıştır. Klip ve trk yayımından sonra bu hikâye de nasipse kaleme alınacaktır.

Böyle anlamlı bir eserle kültürümüze katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz Ceyhan Abi.”

Murat Yeşilyurt/ğretmen/Erdemli

”Ceyhan Yalçın'ın hazırlayıp sunduğu ve merakla beklediğim KARAPINAR isimli kitap nihayet elimize ulaştı.

Uzun süre demiyorum, belkide uzun yıllardır büyük bir araştırma ve çabayla hazırlandığını bildiğim kitap, içerik olarakta zengin bir kültürü beraberinde sunuyor. Kitabın n kapağına da belirtildiği gibi, KARAPINAR da söylenen deyimler, deyişler, atasözleri, dualar, beddualar, Şiirler, sülaleler ve lakaplar ile tam bir memleket dili olmuş desek sanırım abartmıŐ olmayız. Kitabı okudukça, "vay be rahmetli babam ya da annem hep bu lafı derdi" hissine kapıldığımı belirtmek ise kitabın öneminin anlatılması bakımından iyi bir tanımlama olur diye düŐünüyorum. Emegine, yüreğine ve kitabına sağlık Ceyhan Yalçın. Gelecek nesillere önemli bir eser bıraktın.

Mehmet ELMAS / Mekeboyu/Erdemli

“Doğduğu topraklara güzel bir vefa rneği gösteren, ortaya koyduğu emekle gelecek nesillere kalıcı bir kültür mirası bırakan Aziz ve kıymetli dostum Ceyhan YALÇIN'ı çabası ve samimiyetinden dolayı tebrik ediyorum. alıŐmasını ismime imzalayarak bizleri onurlandırmıŐ olmasından dolayı ayrıca teşekkür ederim.

Cengiz Acar/ğretmen/Yazar/ Tarihi

”Ceyhan abicim; öncelikle uzun bir süre emek vererek hazırladığın ortak sevdamız Karapınar'ımızı her yönüyle, Őivesiyle, lakabıyla, atasözleri vs. Çok güzel bir kitabın içine sığdırdığın için teşekkür ederim. X,Y,Z kuşağı ve bunlardan

sonraki gelecek kuşaklarımıza Karapınar'ımız ancak bu kadar net anlatılırdı, bize ve evlatlarımıza da bir güzel bir eser bırakmış oldunuz. Varolunuz.”

Mustafa Süre/İş insanı/Konya

”Ben Akif Saraçoğlu, Kerimli sülalesinden Kamil Saraçoğlu torunu, Mehmet Saraçoğlu'nun oğluyum. Birebir tanışmasak ta gıyaben tanıdığımız ve saygı duyduğumuz değerli büyüğümüzünüz. Öncelikle elinize emeğinize sağlık. Kitabınızı şahşıma imzalı temin etme şansım olmadı, D&R'dan satın alarak temin ettim. İlk incelememde edindiğim fikir şu ki, tamamen kültür mirası olacak bir eser olmuş. Kitabı açtığınız anda zaman tüneli etkisi başlıyor. 30-35 sene öncesine gidip, orda geçen cümleleri zamanında kimin ağzından duyduysak o insanlar akla geliyor ve insanın gözünün önünden geçiyor. Tarih aşığı biri olarak kitaplığında değeriyle yerini aldı. Kendim için olmasa da evladım için geçmişi anlatacak güzel bir eser çıkmış ortaya. Emek verilen herşey değerlidir.”

Akif Saraçoğlu/Esnaf/ Konya

“Bazen hüznülendiren, bazen tebessüm ettiren, bazen de şaşırtan çok yönlü eser olmuş. Çok değerli, kıymetli Ceyhan Yalçın abim eline emeğine sağlık”

Vehbi Saydam/Konya

“Öz kültürümüzü senin engin düşüncenle harmanlayıp bize çok güzel bir eser bıraktın çok teşekkür ederim Emeğine yüreğine sağlık saygı ve sevgiyle”

Harun Kuzu/Kaptan/İstanbul

“Kıymetli Ceyhan YALÇIN Bey, Değerli hemşerim.

Aslında Karapınarlı değilim, Konya'lıyım. Karapınar'da 10 yıl öğretmenlik yaptım. Ağlaya ağlaya geldim ağlaya ağlaya ayrıldım. Kendimi her zaman Karapınarlı gördüm, öyle hissettim ve hala içindeyim, kopamadım. Karapınarı ve Karapınarlıyı çok seviyorum. Sizin gibi değerli bir insanla yüz yüze tanışma imkânım olmadı ama 1993 yılından beri isminizi biliyorum. Çünkü Karapınarlı sizi çok seviyor. Yaptığınız güzel çalışmadan dolayı sizi tebrik ediyorum. Selam saygı ve muhabbetlerimi sunuyorum. Allah'a emanet olun.”

Hakan Ali Yakın/Öğretmen/Konya

“Kıymetli hemşerim Ceyhan Yalçın 'ın kitabı hakkında;

Babası Rahmetli Mustafa Yalçın'ın ilk kıvılcımlarını yaktığı, yarım kalan çalışma daha da genişletilerek, uzun bir çalışma neticesinde oğlu Ceyhan Yalçın tarafından tamamlanmış, en büyük tutkusu yazmak, üretmek olan rahmetli şair babasına da bu alanda bu güzel eser ile vefasını göstermiştir. Bağrından çıktığı topraklarına ölümsüz bir eser bırakmıştır. Kitap içeriği yalnızca Karapınar ile sınırlı kalmamış Konya yöresine hitap eden ve bu kapsamda yörede ilk olma özelliğini taşıyan bir eser olmuştur. Kitabın kaynağı ise halkın kendisi, bütün içeriğiyle alanında her türlü bilimsel çalışmaya kaynak ve referans olacak bir çalışma olduğu aşikâr. Gelecek nesillere Karapınar'ın Orhun Abideleri dendirtecek tarzda bir eser bırakan Ceyhan Yalçın'a teşekkür ederim.”

Akif Demircioğlu/Memur/Karapınar

“İlçemizin yetiştirdiği, değerli bürokratlardan memleket sevdalısı, Ankara'da hemşehrilerine her zaman, kapısını, gönlünü açan, belki hatırlamaz ama 1994 yılında 28 yıl önce, Ankara Şekerspora transferim söz konusu iken, TBMM'de makamında ziyaret edip, ömrümde bir defa sohbet ettiğim, içten, samimi, sıcakkanlı Ceyhan Yalçın Abim, ortak sevdamız olan, “KARAPINAR” için yazdığı kitabını, şahsıma imzalı olarak, taa İSVİÇRE'ye gönderme inceliğinde, nezaketinde bulunduğu için çok TEŞEKKÜR ediyorum.

Her satırını okudukça, geçmişime, çocukluğuma, özüme götürüyorsun sağol, varol... İyiki yazmışsın be Abi..

“KARAPINAR” Kütüphanemdeki en sevip değer verdiğim kitaplar içinde yerini alacak. Çocuklarıma, buram buram memleketim kokan, özüm, kültürüm, topraklarım kokan, bana göre bir eser değil ansiklopedi bıraktığın için şahsım ve memleketim adına şükranlarımı sunuyorum.”

Kitabında Adı geçen Fırfır Ali'nin torunu, Fırfırın Duran'ın Oğlu

Erol Çalık/Menajer/İsviçre

“Çok Sevgili; büyüğümüz, hemşehrımız, dostumuz olan Sayın Ceyhan YALÇIN abimizin yazdığı KARAPINAR adlı kitabı büyük bir beğeni ve merak ile bir çırpıda okudum. Önsözünde bahsettiği gibi geçmişle gelecek arasında bir köprü niteliği taşıyan, her Karapınarlıının evinde bulunması gereken, bazen güldüren, bazen düşündüren, bazen de aslında ‘ya bu da vardı’ dediğimiz mükemmel bir çabanın ürünü olmuş. Umuyorum ki ilçemizde bulunan ya

da zamanla göç eden bütün Karapınarlı hemşehrilerimin evinde olur. Hayırlı olsun, hayırlara vesile olsun inşallah. Sevgili abime saygı ve sevgilerimi sunuyorum.”

Hasan İlhan/İş İnsanı/Ankara

“Ankara’da görev yapan 30 küsur yıllık bürokrat kadim dostum Ceyhan Yalçın memleketi Karapınar’ın kitabını yazmış. Yalçın’ın imzalayıp bize posta yoluyla gönderdiği ve “Karapınar” adını verdiği kitabını dikkatli bir şekilde incelemeye çalıştım. İlgi çekici bir eser olmuş. Okuyunca Karapınar’ı öğreniyor insan. İlçenin tarihi... Sonra daha çok ilçeye has deyimler, atasözleri, dualar, beddualar, şiiirler, sülaleler, lakaplar.

Kitabında unutulmaları gün yüzüne çıkartan Ceyhan Yalçın’ın yapılmayanları yaptığını, yazılmayanları da yazdığını gördük. Ne kadar hoş ve anlamlı değer varsa bulup kitabına koymuş. Geçmişten geleceğe ışık tutan bir çalışma. Karapınar ve Konya’ya kültürel bir miras. Memleket sevdalılarının okuması gereken bir kitap, saklanması gereken zengin bir miras. Kitapta yer verilen Karapınar tarihinde bir hayli ilgi çekici. Karapınar, deyiş geçmemek lazım geldiğini öğrendik Ceyhan Yalçın’ın kitabından.

Ali Rıza Taban/Gazeteci/Konya Postası Yazarı

“Vakti zamanında kulakları çınlasın Mehmet Keçeciler’in rahmetli Özal ile birlikte ülkede söz sahibi olduğu yıllarda tanıyıp hala dostluğumuzun sürdüğü başarılı bürokratlardan Ceyhan Yalçın kardeşimiz oturmuş KARAPINAR diye muhteşem bir kitap yazmış.

Karapınarca sözlük, deyimler, deyişler, atasözleri, dualar, beddualar, şiiirler, sülaleler ve lakapların derlendiği kitabını gönderen dostumuzun hediyesine şöyle bir el attım elimden bırakamadım. İnşallah satır satır okuyacağım. Ve başucu kitaplarımın arasında saklayacağım. Eline sağlık değerli kardeşim. Seni yürekten tebrik ediyorum”

Uğur Özteke/Gazeteci/Konya Postası Yazarı

“Ceyhan Yalçın tarafından kaleme alınan Karapınar isimli kitap Gülnar yayınları tarafından yayımlandı. Kitap satan tüm internet sitelerinde yerini aldı. Değerli dostum Ceyhan Yalçın’ın imzalayarak hediye ettiği bu değerli eser için çok teşekkür ediyorum.

Karapınar Konya'nın ilçesidir. Aslen Karapınarlı olan Ceyhan Yalçın memleketine bir vefa göstermek, nesiller arası dilden kaynaklanan iletişim sıkıntılarına bir nebze çözüm oluşturmak ve memleketinin kültürel yapısına bir zenginlik katmak amacıyla bu kitabı yazmıştır. Kitap uzun bir çalışmanın ürünüdür. Yalçın, kitabı hazırlanırken ulaşabileceği tüm Karapınarlılara ulaşmış, bilgileri bizzat o kültürü yaşayan kişilerden derlemiş ve ortak bir mutabakat oluşturmuştur.

Kitapta Karapınar'ın tarihi, coğrafi ve kültürel yapısı, ekonomisi tanıtılmış, Karapınar'da kullanılan kelimelere, deyimlere, deyişlere, atasözlerine, dualara, beddualara, sülalelere, lakaplara geniş yer verilmiştir. Her Karapınarlıının başucu olacak bu kitap yerel kültüre ilgi duyanlar ve bu alanda çalışma yapacak olanlar için örnek bir eser niteliğindedir. Kitapta yer alan deyim, deyiş, atasözü, dua beddualardan örneklerden bir demet sunuyorum. Ama asıl olan kitabı okumaktır.”

Durdu Güneş/Yazar/Hukuk Müşaviri/Ankara

”Bugün aldığımız hediyenin adını Hazine koydum.

Hemşehri kan bağı can bağıdır. Bizim abimiz Ceyhan Yalçın 'ın Devlet kadrosunda aldığı yüksek görevlerin hangi birini sayalım, Bakan Danışmanlığı, Daire Başkanlığı, Genel Müdür Yardımcılığı... Bu arada memleketini unuttumu? Hayır, memleketine hizmet etmekten kaçındımı? Hayır, onun makamı, kapısı tüm samimiyeti ile her zaman sonuna kadar açıktır.

Değerli abim öyle bir kitap yazdı ki hepimizin edinmesi evinde kitaplığında bulundurması gereken hazine. Hemşehrileri olarak bizi unutmadığı için çok çok teşekkür ediyor selamlarımızı yolluyoruz.”

**Asuman Arslan, Nurdoğan Çayan, Zeliha Kuzu/
Konya Büyükşehir Belediyesi Personeli**

“Hani bazen hava insanın burnuna memleket gibi kokar ya, kitabı okurken öyle bir havayı derin derin çektim içime. Beslediğim kuşlar sanki içimde havalandı. Aslında gurbet; memleketten uzak olmak falan değil, seni anlayabilen, seninle aynı dili konuşabilen, çocukluğunda alıştığın insanlardan uzak olmak sanırım gurbet. Bizlere, özellikle gurbetteki Karapınar'lılara memleket havasını yaşatan, Karapınar'da geçen günlerimizi, konuşmalarımızı, sülâlelerimizi anımsatan bu kitabı yazdığı için Ceyhan Yalçın abime ve kitabı bana ulaştıran Ali Fuat Yalçın a teşekkür ediyorum.”

Üzeyir Dumanlı/Mali Müşavir/Ereğli

“Ceyhan Yalçın abinin gönderdiği KARAPINAR isimli kitabı aldım ve okudum. Çok güzel bir eser. Karapınarın geçmişini günümüze geleceğe taşıma adına, unutulmuş ve geçmiş değerlerimizi güzelliklerimizi hatırlama adına çok güzel bir çalışma. Çocuklarımıza bırakacağımız dostlarımıza hemşehrilerimize tavsiye edebileceğimiz bir eser. Eline kalemine gönlüne sağlık, Allah razı olsun inşallah!”

Yaşar Aşıroğlu/Avukat/Seydişehir

“Değerli Dostum Ceyhan Yalçın,

Çok emek ve zaman harcadığın bu kitap hakkında 13-14 yıl önce konuşuyorduk, hayal gibi geliyordu. İlk çalışmalarının nüshalarını yanımda Almanya'ya getirmiştim. Çocuklarım Köln'de doğdu ve büyüdüler. Hiç duymadıkları Karapınar'a özgü kelimeleri konuşmak çok hoşlarına gitmişti. Senin çalışmaların sayesinde Karapınar'a gidince hiç zorluk çekmediler. Birkaç yıl önce vefat eden rahmetli anam ve babamla kolay anlaşabiliyorlardı. Karapınar'a özgü dil kültürümüzü günümüze aktardığın için sana çok teşekkür ediyor, seninle gurur duyuyorum. Otuz yılı aşkın gurbet hayatıma KARAPINAR Kitabın renk kattı. İkinci kitabı tabiri caizse dört gözle bekliyorum.”

Muhammet Kurtoğlu/Almanya

“Kitabı elime alır almaz inanın çok duygulandım. Benim için Karapınar'da görev yapmak gerçekten çok ama çok önemliydi. Düşünün on sekiz yaşında iken ilk görev yaptığınız, Anadolu'nun bir yaylasında halk size sahip çıkıyor ve aradan geçen bunca yıla rağmen bağlantınız kesilmiyor. İşte bu kitapta bu bağı pekiştiren bir eser. Almanya'da artık bu sayede artık herkes Karapınar'ı biliyor”

Gürol Bahadır/Emekli Öğretmen/Almanya

“Kargodan kitap çıkınca uçtum konamadım. Otuz dört yıldır ilk defa gelen bir paket oda Karapınar kitabı, memleketimin kitabı... Okudukça kızım diyor ki; Keşke bu kitap on yıl önce elimizde olsaydı da rahmetli dedemle aneanemin dediklerini hemen anlasaydım”

Emine Duman Baş/Hollanda

Kaynak Yayınlar

- 1- “1844 Sayımına Göre Karapınar Kazası Nufusu” /Hüseyin Hafızoğlu
- 2- “Bütün Yönleriyle Karapınar” /İbrahim Gündüz
- 3- “Karapınar Ağzı” /Âdem Zengin
- 4- “Karapınar El Dokumaları ve Kökboyacılık” / İbrahim Gündüz
- 5- “Karapınar Erozyonu Önleme Besicilik ve Turizm Şenliği”
- 6- “Karapınar Folkloru” / İbrahim Gündüz
- 7- “Karapınar Sempozyumu” / Yusuf Küçükdağ
- 8- “Karapınar Sultan Selim Külliyesi” / Yusuf Küçükdağ
- 9- “Karapınar Sultaniye Şehrengizi” /Âdem Zengin
- 10- “Karapınar ve Erezyon” / İsmet Büyükyaylacı
- 11- “Karapınar’ı ve Yakın Çevremizi Tanıyalım” /İbrahim Gündüz
- 12- “Karapınar” / Vikipedi
- 13- “Karapınar” / TDİ İslam Ansiklopedisi
- 14- “Karapınar-Sultaniye Nüfus ve Temettuat Defterleri” / Âdem Zengin
- 15- “Konya Ansiklopedisi” / Konya BŞB Yayını
- 16- “Konya-Karacadağ Köyleri” /Mesut Şahin
- 17- “Obalarımız” /İsmail Yazar
- 18- “Osmanlı Arşiv Belgelerinde Sultaniye-i Karapınar” /Cengiz Eroğlu-Murat Babuçoğlu-Fuat Tigin
- 19- “Tarihi, Sosyal ve Kültürel Yönleriyle Hotamış” / Şükrü Özüdoğru
- 20- “Sultaniye (Karapınar’ın) Kuruluşu, İlk Sakinleri ve Vakıfları (1560-1585)” Doç. Dr Hasan Basri Karadeniz
- 21- “Sultaniye (Karapınar) ı. Selim Külliyesi Vakfı’nın Kuruluşu, Görevlileri ve Gelişirleri” /Doç. Dr. Hasan Basri Karadeniz
- 22- “Sultaniye (Karapınar)’ye İçme Suyu Getirilmesi, Suyollarının Tahribi ve Tamiri” (1568- 1582) /Doç. Dr. Hasan Basri Karadeniz

Kaynak Kişiler

Âdem Zengin/Emekli Öğretmen
Ali İhsan Merdane/Kamu Görevlisi
Ali Şenses/Emekli Öğretmen
Ali Uysal/İş insanı
Asım Karabacak/Hukukçu/Emekli Öğretmen
Ayhan Yalçın/Mali Müşavir
Bayram Ali Yılmaz/Eski Belediye Başkanı
Cengiz Demirbağ/Kamu Görevlisi
Cuma Ali Ünver/Muhtar
Fazlı Baltaoğlu (merhum)/Emekli Öğretmen
Fettah Öztürk/Emekli Tarih Öğretmeni
Haydar Akhan/Emekli
Hayriye Erbaş/Kamu Görevlisi
Hediye Yalçın (merhum)/Ev Hanımı
İbrahim Yeşilyurt/Emekli Memur
İsmail Yazar (merhum)/Borsa Genel Sekreteri
Mehmet Elmas/ Mekeboyu Karapınar
Mehmet Kuzu/Emekli Kaptan
Mehmet Öztürker/ Emekli Belediye Başkanı
Mehmet Soylu/Çiftçi
Muammer Ünver/Kamu Görevlisi
Murat Türe/Eczacı
Murat Yeşilyurt/Öğretmen
Musa Ceyhan/Emekli/Gazeteci
Mustafa Aşkar/Prof/İlahiyatçı/Öğretim Üyesi
Mustafa Azılıoğlu/Emekli Memur/Gazeteci
Mustafa Özoğlu/Emekli/Makine Mühendisi
Mustafa Yalçın (merhum)/Emekli Postacı
Mustafa Yaylacı/Kamu Görevlisi/Konya BŞB
Naci Söker/İş İnsanı
Oktay İnalçuk/Emekli İş İnsanı
Tayyar Danış/Emekli Esnaf

Karapınar Genel Görünüm

Kentsel Dönüşüm Konutları

Sultan Selim Camii

Sultan Selim Külliyesi

Meyil Gölü

*

Çıralı Gölü

Güneş Enerji Sahası

Acıgöl ve Rekreasyon Sahası

Acıgöl Yüzer Havuz Tesisleri

Göktepe Paraşüt Alanı

Süt Sağımı (Koşan)

Meke Gölü

*

Yağmapınar Tarihi Camii

Meyil Obruğu

Karapınar Millet Bahçesi

*

Erezyon Sahası Örnek Tepe

Karacadağ S Kalesi

Karapınar Genel Görümüm

Ceyhan & Mustafa Yalçın 1968 / Sultan Selim Külliyesi